

VLASTIMIL VONDRUŠKA

Pečeť smrti

Hříšní lidé Království českého

MOBA

Vlastimil Vondruška
PEČEŤ SMRTI
Hříšní lidé Království českého

Odpovědný redaktor Pavel Vlasatík
Grafická úprava Miroslava Zedníčková/OPT MOBA
Obálka Marcel Bursák/OPT MOBA
Tisk Finidr, s. r. o., Český Těšín

Vydala Moravská Bastei MOBA, s. r. o., Brno
www.mobaknihy.cz

© Vlastimil Vondruška, 2009
© Moravská Bastei MOBA, s. r. o., Brno 2009

Vydání první

ISBN 978-80-243-3732-6

Cena včetně DPH 299 Kč

VLASTIMIL VONDRUŠKA

Pečeť smrti

MOBA

Mé ženě Aleně

I. KAPITOLA

Prostranství před školou U Týna na Starém Městě pražském se pomalu plnilo lidmi. Podle oděvů z šedavého nebarveného plátna se zde sešli převážně prostí lidé, ale tu a tam se mihl i modrý nebo zelený plášť měšťana. Vedle sebe se tísnili chudí i bohatí, tady žádná privilegia neplatila. Strkali do sebe a na jejich tvářích se dala číst zvědavost. Polohlasně rozprávěli a smáli se. Věděli, že si budou muset ještě chvíli počkat. Představení nezačne, dokud se neobjeví kejklířka s miskou, aby vybrala po měďáku.

Davem se prodíral zrzavý pekařský učeň s košíkem, z něhož voněly placky plněné zelím a masem. Ani nemusel své zboží nabízet, lidé sami natahovali ruce a brali si. Dílna mistra Rupprechta v ulici za rynkem měla dobrou pověst. Blížil se večer a po celodenní práci přišlo pár placek k chuti.

„Ještě kdyby tu tak bylo pivo," zasnil se hubený muž se strništěm neholených vousů na tváři. Ukousl si a spokojeně mlaskl.

„Až uvidíš tu holku, na pivo zapomeneš," rýpl do něho loktem soused, otylý mladík s modrýma vodnatýma očima a řídkými světlými vlasy. „Kvůli ní sem chodím každý večer. Už celý týden!"

Hubený muž se strništěm na bradě po něm nepřívětivě loupl očima, ale neodpověděl. Měl žízeň a řeči roztoužených mládenců ho nezajímaly. Přimhouřil oči a zadíval se k povozu krytému chatrnou plachtou. V něm se připravovali kejklíři, kteří už celý týden bavili Pražany. Žonglovali hořícími loučemi, metali salta, bosýma nohama chodili po rozžhaveném uhlí. Podobné kousky dělala spousta artistů. Ale všechny okouzlila štíhlá černovlasá dívka, která chodila po laně. Kejklíři ho natáhli od lípy vedle sochy svatého Martina až ke zdi školy U Týna. Bylo uvázané v patře mezi dvěma okny k masivnímu železnému háku, na kterém se prý kdysi věšeli kacíři. Kejklířka po laně doslova tančila, až se všem tajil dech. To, co předváděl její otec s bratrem na zemi, to ona prováděla vysoko nad hlavami diváků.

„Už jde," ozvala se postarší měšťanka v hnědých šatech a s hlavou pečlivě zavinutou v bílé loktuši.

Pomalu se šeřilo a z kostelních věží k nim doléhaly naléhavé hlasy zvonů, které zvaly věřící na nešporní mši. Ale nikdo si jich nevšímal. Z vozu vylezl snědý černovlasý mladík s náručí plnou loučí a začal je zapalovat od ohně, který hořel v železném koši u zadního kola povozu. Louče obratně upevnil do železných stojanů kolem malé arény vysypané pilinami a ohrazené silným provazem. Po rozvrzaných dřevěných schůdkách za ním sestoupil starší robustní muž v červeném plášti a s černou maskou na tváři. Jakmile byla aréna osvětlená, spolu s mladíkem podlezl provaz a v aréně začali předvádět akrobatické kousky.

Vzápětí se objevila štíhlá dívka v přiléhavém mužském plátěném oděvu. S keramickou miskou v ruce obcházela diváky. Pokud jí některý z mužů dal víc než měďák, vděčně se na něj usmála a dovolila, aby se letmo dotkl jejího pružného těla. Měla plné rudé rty a smutné oči. Jeden německý patricij ji popadl kolem pasu, přitáhl k sobě a cosi jí dychtivě šeptal do ucha. Nazlobeně ho odstrčila, a i když byl muž silný, nedokázal ji udržet. Beze slova pokračovala dál.

Když obešla celé prostranství, vysypala mince do koženého váčku. Otec s jejím bratrem zatím skončili akrobatické cvičení. Dívka podala otci měšec a její bratr přinesl žebřík, který přistavil ke kmeni stromu.

Otylý mladík s modrýma vodnatýma očima znovu rýpl do svého souseda: „Teď něco uvidíš!"

Dívka si rychle upravovala účes. Černé lesklé vlasy jí spadaly až na ramena. Stáhla je pentlí a ovázala šátkem. Pak si rudou šerpou v pase ovázala halenu, aby jí neplandala kolem boků. Na prostranství vládlo téměř nábožné ticho. Zamířila k žebříku.

Z pootevřených dveří školy U Týna vyšel tělnatý muž středního věku. Byl oděný v černému hábitu preláta a na hlavě měl plochou děkanskou čapku. Na krku mu visel na masivním stříbrném řetězu kříž. V ruce nesl nevelkou stříbrnou truhličku. Kejklířka si zatím zula střevíce a od bratra převzala dlouhou tyč. Právě když se chystala vyšplhat do koruny lípy, došel prelát k žebříku. Zastavil se a chvíli si ji přísně měřil. Pak dívku hlasitě pokáral, že vystavovat se v

mužském oděvu je oplzlé, a přihlížející rozhořčeně napomenul, aby mysleli raději na spasení. Zbožně dodal, že se bude modlit, aby jim Bůh odpustil jejich hříchy. Ale nikdo nevypadal na to, že by se hodlal polepšit. Lidé znali děkana Benedikta a jeho toporné učené projevy, o nichž si většina myslela své.

Dívka přesto pokorně sklopila hlavu a odvětila, že si jistě vezme jeho slova k srdci a bude zpytovat své svědomí. A že udělá vše pro spásu své duše. To děkana zjevně uspokojilo. Požehnal kejklířce, aby nalezla správnou cestu, a pokračoval k rynku. Dav se před ním uctivě rozestoupil, ale nikdo si ho nevšímal. Černovlasá dívka obratně vylezla po žebříku a váhavě vstoupila na konec provazu. Trochu se zakymácela, ale rychle získala ztracenou rovnováhu. Pak s jistotou vykročila. Bosýma nohama dělala kratičké krůčky, jako by tančila, a přitom neustále komíhala tyčí ze strany na stranu. Nevšímala si ničeho než provazu, který ji dovedl až ke kamenné zdi. Zachytila se prsty ve spáře mezi kameny a otočila se. Stejným tanečním krokem se vracela k vysokému stromu.

Děkan Benedikt se u východu z prostranství zastavil. Zálibně si kejklířku prohlížel a po těle mu přeběhlo příjemné mrazení. Dívka měla téměř chlapeckou postavu, proto ho zřejmě dokázala rozpálit mnohem víc než ženy s kulatými boky a plnými ňadry. Mohl mluvit o štěstí, že si kejklíři vybrali ke svému vystoupení právě prostranství za Týnem. Bylo na něm, zda je tam nechá a jakou cenu určí. Teď litoval, že si řekl pouze o jednu noc s tou černovlasou holkou. Umínil si, že hned zítra zajde za jejím otcem, aby za ním poslal svou dceru ještě jednou, nebo ať se sbalí a zmizí. Copak tu nevystupují jen díky jeho milosrdenství? Nechával kejklíře tábořit před školou, kam chodí děti měšťanů. Co kdyby si někdo stěžoval?

Černovlasá kejklířka došla do koruny stromu a chvíli odpočívala. Bratr k ní vylezl a podal jí dvě hořící louče. Děkan Benedikt se usmál a pokračoval spokojeně na rynek. Prošel kolem pranýře, minul zšeřelé podloubí a zabočil do Kožné uličky. Zastavil před domem paní Tekly a ostražitě se rozhlédl. Ulička byla zcela opuštěná. Bez zaváhání vešel.

Tekla už čekala. Byla ve svém lůžku, a když vstoupil, odhrnula přikrývku a odkryla svou nahotu. Tvary, které černovlasé kejklířce

chyběly, oplývala v míře víc než hojné. Benedikta napadlo, že jsou snad až příliš bujné. Ale tím se teď nemínil trápit. Odložil truhličku, shodil hábit a stříbrný řetěz s křížem pověsil nahé ženě kolem krku. Pak se s ní rychle pomiloval.

Venku se zatím setmělo. Sotva stvrdili svou rozkoš hlasitými výkřiky, svalil se Benedikt na záda a těžce oddechoval. Tekla vyskočila a přinesla džbán s vínem. Posadila se na zkřížených nohách na kraj lůžka, nalila víno do dvou číší a připili si. Děkan ukázal na stříbrnou truhličku, kterou přinesl.

„Máš to tamhle… Tentokrát mi to ale dalo spoustu práce."

„Jsi moje zlato… Zasloužíš odměnu," opáčila svůdně a pokusila se ho obejmout. Trochu rozmrzele se vymanil z její náruče a požádal, aby mu dolila ještě trochu vína.

„Měli bychom s tím na nějakou dobu přestat, Teklo!"

„Stalo se něco?" optala se neklidně a pozorně si ho měřila. „Stěžoval si někdo? Myslíš, že nás někdo podezírá?"

„To snad ne. Ale jedno staré úsloví radí, že v nejlepším se má přestat. Copak už nemáme dost?"

„Kvůli nějakému hloupému úsloví s tím chceš přestat? Strýc přinesl dvě další. Ráno ti je dám. Ne, teď s tím nemůžeme přestat, Benedikte!"

„Cože? Dokonce dvě? Ne!"

„Nebuď zlý," změnila tón hlasu. Mluvila plačtivě jako malá holčička.

„Řekl jsem ne!"

„Tak ti budu muset naplácat," opáčila Tekla přísně. Odložila číši a vyskočila. Z truhlice vylovila důtky. Benedikt slastně vzdychl a položil se na břicho. Tekla mu udělila pořádný výprask. Pak se k němu přitulila a začal ho líbat a hladit. Nakonec Benedikt souhlasil. Znovu se začali milovat.

Ve chvíli, kdy se jejich zpocená těla zmítala prudkou rozkoší, ozval se na schodech dupot a vzápětí se rozlétly dveře.

Oldřich z Chlumu měl za sebou náročný týden. Na královském dvoře se musel jako správce severních Čech zúčastnit jednání mezi Přemyslem II. Otakarem a braniborskou šlechtou. Žádná

diplomatická mise se neobešla bez turnaje, tance, hostiny a hojného pití. Měl všeho toho hluku, strojených úsměvů a chvástavých řečí plné zuby. Těšil se domů, i když věděl, že ani tam nebude mít klid. Na křik kameníků a vrzání rumpálu, kterým se na ochoz velké věže vytahovaly kamenné kvádry, si už zvykl za ta léta, co se Bezděz stavěl. Ale na co neměl čas si zvyknout, byl pláč dcery. Narodila se na jaře, a i když vypadala zdravě, často ji pobolívalo bříško, a proto byla neustále rozmrzelá.

Ještě ten den, kdy mu český král povolil opustit svůj dvůr, odjel z Pražského hradu. Nevrátil se však domů hned. Spolu se svými pomocníky Otou ze Zástřizlí a velitelem družiny Divišem zamířil dolů na Staré Město pražské. Poslední dobou se do Prahy dostával zřídka. Hrad Bezděz byl před dokončením a Oldřich si připadal spíše jako mistr kamenické hutě než královský prokurátor a rytíř. Od rána do večera musel stát za zády nádeníků a kontrolovat vše, na co sáhnou. Právě se dokončovala nejkrásnější část stavby – vznosná kaple s klenbou podepřenou žebry tak subtilními, že až brala dech.

Přes všechny starosti mu však jednání na Pražském hradě přišlo vhod. Alespoň se mohl rozhlédnout po řemeslnických dílnách. V létě sice navštívilo Bezděz hned několik kupců, ale žádný mu nemohl nabídnout šperk, jaký by si představoval. Chtěl ho darovat své ženě Ludmile z Vartemberka, protože na svatého Martina slavili páté výročí svatby. Na Bezděz sezval představitele všech významných šlechtických rodů. Měl přijet i Ludmilin bratr Marek se svou nevěstou. Ještě ji neviděli a on i Ludmila na ni byli zvědavější víc než na oslavu svého výročí.

Oldřich z Chlumu doufal, že u pražských zlatníků koupí něco mimořádného, čím by udělal Ludmile radost. Když zastavili před domem jednoho z nejproslulejších, velitel družiny Diviš se nabídl, že počká na ulici a ohlídá koně. Diviš byl voják tělem i duší a jizvy na tváři hovořily o jeho odvaze víc než výmluvně. Přes svůj zamračený vzhled a někdy trochu drsné způsoby to však byl dobromyslný muž.

Oldřich mu začal jeho nápad vymlouvat, že se koním na ulici nic nestane, ať se s nimi raději jde podívat do zlatnické dílny. Ale Diviš to odmítl: „Co bych tam dělal? Však on to Ota zastane. Každý ať dělá to, čemu rozumí. Ota ženským věcem a já vojenským.

U zlatníka vám bude užitečnější on. Ale na zpáteční cestě, pokud by nás někdo přepadl, budu užitečnější zase já. Tak to v křesťanském světě chodí.“

I když Diviš hovořil s pomalou vážností, v očích mu hrálo pobavené veselí. S Otou byli přátelé na život a na smrt a celý den se dobromyslně popichovali. Pravda ovšem byla, že trochu těžkopádný Diviš většinu slovních soubojů prohrával. Ale to mu nikdy nezkazilo dobrou náladu.

Ota si na rozdíl od Diviše potrpěl na svůj vzhled. Nosil dlouhé vlasy nakadeřené podle poslední německé módy, rád se hezky oblékal a miloval obdiv žen. Ale stejně jako Diviš, i on měl ve skutečnosti trochu jinou povahu, než stavěl na odiv. Hodně přemýšlel o smyslu světa a přes lehkomyslnost svých řečí nebyl povrchní. Kdysi se stal panošem Oldřicha z Chlumu a titul panoše užíval ze zvyku stále, i když věku panošů už dávno odrostl. Český král ho kdysi jmenoval kancléřem úřadu královského prokurátora, což mu zaručovalo celkem slušné živobytí. Tenhle titul ale nikdy neužíval, takže o něm téměř nikdo nevěděl. Dokonce sám král oslovoval Otu jako panoše. Pouze velitel Diviš, když chtěl Otu pozlobit, mu říkával vznešený pane kancléři.

Pokud šlo o vzhled, byli Diviš a Ota jako noc a den. Oldřich se smíchem tvrdil, že vedle sebe vypadají jako medvěd a lasička. Jestliže však došlo na boj s mečem v ruce, nebyl mezi nimi žádný velký rozdíl. Ota byl obratnější a měl vynikající rytířský výcvik, Diviš byl zkušený válečník a mnohem silnější. Podceňovat je byla hrubá chyba a doplatil na ni již nejeden lotr. Zvláště pokud s nimi byl jejich pán, který to uměl s mečem snad ještě lépe než oni dva.

Sám Oldřich z Chlumu pocházel z chudého zemanského rodu. Svět zámožných rytířů by ho nikdy nepřijal mezi sebe proto, že byl vzdělaný, uměl číst a psát a jeho logiku by mu mohl závidět každý univerzitní mistr – podstatné bylo, že v mládí dokázal vyhrát několik turnajů a účastnil se vojenských tažení. Právě díky rytířské obratnosti si získal přízeň Přemysla II. Otakara, který ho jmenoval svým zástupcem v severních Čechách a správcem hradu Bezděz. Ovšem získal si také pověst důmyslného vyšetřovatele, který dokázal objasnit desítky záhadných zločinů.

S Otou v patách vstoupil do zlatnické dílny mistra Eligia. Zlatník vyskočil z trojnožky a uctivě se ukláněl. Oldřich z Chlumu nejen že byl rytíř podle práva, ale i tak vypadal. Na první pohled budil respekt.

Záhy se však ukázalo, že to s nákupem šperku nebude snadné. I když mistr Eligius ochotně snášel vše, co mohl nabídnout, nic Oldřicha nezaujalo. Většina klenotů byla příliš masivních a staromódních. Lepší to nebylo ani v dílnách dalších zlatníků. Neobjevil nic, s čím by byl spokojený, ale hlavně co by se líbilo jeho Ludmile. Vychovali ji ve Francii a měla vybraný vkus, jaký bylo těžké uspokojit. Panoš Ota říkával, že ona je jediný člověk v Českém království, který má ještě vybranější smysl pro krásné věci než on. Nakonec se Oldřich rozhodl, že pro šperk pošle do Míšně.

Chozením po Starém Městě pražském se zdrželi skoro až do večera. Odjíždět před soumrakem byl nesmysl. Rozhodli se přespat v jejich oblíbeném zájezdním hostinci U Zlatého kola. Vstali hned za svítání, rychle se najedli, osedlali koně a vyrazili k bráně u poříčského brodu. Po jasném nebi plulo jen několik bělostných mráčků, které slibovaly příjemný podzimní den. Předpokládali, že do večera by mohli být na Bezdězu.

Beze spěchu projížděli liduprázdnou ulicí, když v boční uličce zahlédli několik městských biřiců s károu. V jejich čele kráčel staroměstský rychtář Sláma. Oldřich z Chlumu zastavil koně a počkal, až k nim malý průvod dorazí. Přátelsky rychtáře pozdravil, neboť se znali dlouhá léta. Dokonce zvláštním řízením osudu kdysi přivedl do Prahy ženu, s níž se rychtář později oženil. Oldřich si všiml, že na kárce leží mrtvé tělo zakryté látkou. Optal se, co se stalo.

„To není případ pro tak slovutného vyšetřovatele, jako jste vy, urozený pane," uklonil se zdvořile rychtář Sláma a rukou nadzvedl cíp plachetky. Odhalil tvář, na níž byla zaschlá krev. Zavražděný muž měl hlavu rozpolcenou sekerou. Rychtář mrtvého zase zakryl a dodal, že to je děkan školy U Týna Benedikt. Někdo ho na ulici přepadl a zřejmě oloupil.

„Měl u sebe hodně peněz?" zajímal se Oldřich z Chlumu. Bylo to vlastně zcela zbytečné. Tohle opravdu nebyl případ pro něj. Jenže

měl jakýsi neodbytný pocit, že to může být důležité. I když vůbec netušil, proč vlastně.

„Nevím, kolik mohl mít u sebe stříbrňáků, urozený pane," pokrčil rychtář Sláma rameny. „Našli jsme ho teprve před chvílí. Musím to zjistit. Chcete, abych vám podal zprávu, až se něco dozvím?"

„To není nutné, vracím se na Bezděz," zavrtěl rychle hlavou Oldřich z Chlumu. „Ale děkuji ti…"

Za nimi se ozvaly údery koňských kopyt. Jezdec zvíře hnal v divokém cvalu. Ustoupili ke zdi, aby mohl spěchající jezdec snadněji projet. Na konci uličky se objevil voják v plášti s erbem českého krále. Když je míjel, přitáhl koni uzdu a zastavil. Zdvořile se uklonil a řekl: „Mám štěstí, že jsem vás dostihl ještě ve městě… Náš vznešený král chce s vámi hned hovořit, urozený pane z Chlumu."

Oldřich se vojáka na nic nevyptával. Věděl, že by to bylo stejně zbytečné. Povzdechl si a otočil koně. Než se rozjel, křikl na rychtáře Slámu, aby mu tu zprávu přece jen připravil.

„Kam ji mám poslat, urozený pane?"

„Ještě nevím… Pošlu na rychtu svého panoše. On ti řekne."

II. KAPITOLA

Komoří Bohuslav ze Švamberka už na Oldřicha v královském paláci čekal. Sloužil na královském dvoře od té doby, co se Přemysl II. Otakar ujal českého trůnu. Ve službě zešedivěl a byl rok od roku hubenější. Neustále se třásl strachem, že udělá něco, co se nebude králi líbit. Čím byl hubenější, tím tísnivější obavy ho pronásledovaly. V poslední době možná i oprávněně. Nelíbil se mladé královně Kunhutě. Byla po svých uherských předcích divoká a vášnivá a nesnášela jeho žlučovitou roztřesenost. Zato král svého komořího hájil. Zvykl si na něj a pán ze Švamberka mu sloužil jako terč, do kterého se strefoval, ať již v žertu, nebo když si na někom potřeboval vylít zlost. Ale byl ještě jeden důvod, proč král svého komořího hájil. Bohuslav ze Švamberka dokázal pro dobro jeho království zařídit záležitosti, o kterých bylo lepší pomlčet.

„Rychle," volal komoří, sotva se Oldřich z Chlumu objevil. „Král čeká… Ne, do trůnního sálu ne. Ještě je na lůžku. Čeká v komnatě naší vznešené královny. Tudy…"

Bylo zbytečné ukazovat Oldřichovi cestu, neboť patřil k členům dvora, kteří měli výsadu navštěvovat panovníka v jeho soukromí. Přesto se komoří Švamberk tvářil, jako by to byl on, kdo mu uděluje milost slyšení v královnině ložnici.

Přemysl II. Otakar spočíval ještě na lůžku, na klíně držel misku a jedl kaši. Královna Kunhuta seděla u okna, přes plátěnou košili měla přehozený obřadní plášť svého manžela a upravovala si vlasy. Když vstoupili, ani nezvedla oči, ale Oldřich z Chlumu poznal, že si ho prohlíží ve stříbrném zrcadle, které držela v ruce. Komoří Švamberk ohlásil, že přivedl královského prokurátora, uklonil se a pozpátku vycouval na chodbu. I když u dveří hlídal strážný, sám je zavřel.

„Je dobře, že jsi nespěchal zpátky na Bezděz," řekl král, když polkl sousto. Hřbetem ruky si otřel ústa a misku odložil.

„Jak víte, že jsem zůstal v Praze, můj pane?"

„I tvůj král se občas něco dozví," zasmál se rozmarně Přemysl. „Proč jsi obcházel staroměstské zlatníky?"

„Chtěl jsem koupit dárek své ženě."

„Tvé truhlice asi přetékají stříbrňáky, když můžeš utrácet za šperky. Zřejmě tě odměňujeme příliš štědře," pokračoval ve stejně lehkém tónu. Oldřichovi často vyčítal nejrůznější jeho kroky, ale nikdy peníze.

„To není otázka plných truhlic," ozvala se královna Kunhuta a obrátila se k nim. „Vy, můj vznešený pane, určitě nejste chudší než správce vašeho Bezdězu. A přece si nevzpomínám, kdy naposledy jste mi koupil nějaký šperk." Pokud nebyli sami, užívala Kunhuta oficiální způsob oslovování svého manžela. I když se hádala.

Přemysl se hlasitě rozesmál, až se rozkašlal. Pobaveně směrem k Oldřichovi poznamenal, že nejhorší věc, jaká může člověka potkat, je manželka s krátkou pamětí. Pokud si on vzpomíná, Kunhutě daroval náhrdelník na svátek svatého Jana Křtitele. A to nejsou ještě ani celé tři měsíce.

„Pokud se nepletu, ten náhrdelník jste obdržel těsně předtím od opavského vévody," protestovala okamžitě královna. „To se nepočítá. A mou krátkou paměť byste měl spíše velebit, můj královský choti, než se jí posmívat. Protože jinak bych vám připomněla dceru pána z Lichtenburku. A taky tu nestydatou sklepnici, co se kolem vás točila v Brně."

„Obáváme se, pane z Chlumu, že jsme si pro slyšení nevybrali vhodné místo," opáčil trochu odměřeně král. „Možná bychom si měli promluvit jinde…"

„Zůstaňte!" skočila mu ihned do řeči Kunhuta. Byla zvědavá, o co jde, a v duchu si spílala, že se zase nechala unést svou malicherností. Nakonec se kvůli ní nedozví, co se vlastně stalo. Obrátila na manžela své veliké černé oči, stočila rty do podkůvky a pokorně dodala: „Uznávám, že jsem dostala nádherný náhrdelník. Už nebudu rušit…"

„A nebudete nám vyčítat ani jiné věci?"

Kunhuta zaváhala, ale dokázala se ovládnout a slíbila to.

„Zůstaneme," prohlásil Přemysl II. Otakar velkomyslně. I teď byla z tónu jeho řeči cítit dobrá nálada. Oldřich z Chlumu měl pocit,

že něco není v pořádku. Král samozřejmě rád žertoval, pokud byl v dobrém rozmaru. Ale nesnášel, aby na jeho úkor žertoval někdo jiný, byť to byla jeho manželka. Teď se ale jejím neuctivým poznámkám jenom smál.

„Zůstaneme," opakoval panovník. „Nikoli proto, že by naše rozhodnutí ovlivňovaly rozmary naší krásné královny, ale proto, že si s tebou potřebujeme nerušeně promluvit, Oldřichu. Jde o záležitost, která je možná ještě bezvýznamnější než neuctivé poznámky naší urozené manželky." Obrátil se ke Kunhutě a pokračoval: „Ta věc je dokonce tak bezvýznamná, že nebudete muset ani posílat tajnou zprávu svému bratrovi uherskému králi, má vznešená paní."

„Nebuďte nespravedlivý, můj pane," ohradila se okamžitě Kunhuta uraženě. „Nic mi neleží na srdci tolik jako sláva vaší koruny."

„Po dnešní noci vám to věříme, má milovaná. Omlouváme se," odpověděl něžně král a s dvorností rytíře se jí uklonil. Oldřichovi došlo, že tohle už není samo sebou. Něco se stalo. Král trávil často noci v loži své krásné ženy, ale nikdy nebyl ráno tak dobře naladěn. A pokud i byl, nikdy mu úsměv na rtech nevydržel dlouho.

Král se znovu obrátil na Oldřicha z Chlumu a přátelsky vysvětloval: „Takže konečně k věci! Myslíme si, že máme dobrou paměť a dokážeme si uchovat vzpomínky na události, které se staly už dávno. Pamatujeme si, kdo nám byl věrný a kdo zradil, kde nás vítali a kde urazili, a také to, co nám patří či co nám patřilo. Přesto ti někdy závidíme. Není asi špatné umět psát, aby si člověk zaznamenal myšlenky, které jsou důležité… My k tomu máme svou kancelář. Jenže můžeme všem svým služebníkům věřit? Jistě že nikoli. Zvláště tehdy, pokud naši kancelář řídí církevní preláti. Co ty si o tom myslíš?"

Oldřich na chvíli váhal. Stále nechápal, proč si ho král předvolal. Že by se něco stalo v královské kanceláři? Když včera odjížděl, bylo tam vše v pořádku. Všiml si, že i Kunhuta je sleduje poněkud rozmrzele a bez většího zájmu. Ani ona nechápala, o co může jejímu manželovi jít.

Rozhodl se, že bude bezpečnější přistoupit na panovníkovo žertování, než se snažit o poctivé formulování názorů na zemské

úřady. Znal krále a věděl, že není jen náladový, ale je také mimořádně lstivý. Panoš Ota kdysi celkem trefně poznamenal při vyšetřování případu, který málem stál Oldřicha hlavu, že Přemysl klidně zapomene na rytířské ctnosti, pokud mu to může přinést zisk.

„Jsem váš oddaný služebník, můj králi," začal Oldřich z Chlumu zdvořile a nepatrně se uklonil. „Nepamatuji se, že bych s vámi někdy nesouhlasil. Kromě jediné věci. A to je cena vědění. Umění číst a psát není slabostí rytíře, jak se většina urozených velmožů s pohrdáním domnívá a jak to někdy tvrdí i váš královský majestát. Je to věc, která může být stejně nebezpečná jako meč. Přitom to není umění obtížné. Zavolal jste si mne proto, abych vás do tohoto umění zasvětil?"

„Když se jednalo v Cáchách o císařskou korunu, neměli jsme tam v čele našich vyslanců posílat toho pitomce vyšehradského probošta. Kdybychom tam poslali tebe, asi bychom už byli císařem. Máš obratný jazyk. Ostatně, to o tobě tvrdí skoro všichni. Víme to i my. Jenže na rozdíl od ostatních jsme tvým pánem, a proto můžeme požadovat jednoznačnou odpověď a ne vytáčky. Myslíš, že můžeme důvěřovat naší kanceláři?"

„Kristus nás učí, že důvěřovat můžeme pouze jemu a své víře."

„Hm… Zřejmě se tvé odpovědi nedočkáme," zabručel rozmrzele Přemysl, i když se nezdálo, že by měl zlost.

„Právě jsem vám odpověděl, můj králi," pokračoval Oldřich z Chlumu pokorně. „Dovolil jsem si naznačit, že rozumný muž kromě své víry pochybuje o všem. Oči, sluch i ústa mohou klamat. Naše vlastní, stejně jako lidí kolem nás."

„Odpusťte, můj pane, ale já nesouhlasím," vstoupila do jejich hovoru Kunhuta. Skončila s úpravou vlasů, shodila plášť a začala si oblékat šaty z modrého vyšívaného brokátu. Sama se oblékala jen výjimečně. Většinou tehdy, pokud byla ve společnosti svého manžela a hovořilo se o něčem tak zajímavém, že by to neměly slyšet její dvorní dámy. „I když mi často vyčítáte, můj králi, že chráním pána z Chlumu, tentokrát s ním hluboce nesouhlasím. Kristus nás možná učí, že máme důvěřovat pouze své víře. Jenže Kristus byl jen muž, a tak zapomněl, že můžeme důvěřovat i své lásce. Oldřichu, copak ty své Ludmile nedůvěřuješ?"

„Odpusťte, má paní, ale já hovořil o úřadech, nikoli o ženách," opáčil zdvořile, ale přece jen shovívavě Oldřich z Chlumu. Uherská princezna byla stejně nevyzpytatelná jako její český manžel, ale vůči Oldřichovi měla zvláštní slabost. Tenhle nevyslovený pocit sympatií byl vzájemný a už mnohokrát si pomohli z nepříjemné situace.

„Většina učených spisů tvrdí, že pouze nezkušený muž může uvěřit ženě, neboť ženy jsou proradné a v sobě nosí prvotní hřích, který spáchala pramáti Eva. Ale já bych to viděl jinak. Veliký Aristoteles nás učí, že neexistuje zákon, v němž bychom nenalezli výjimku. Mezi ženami v křesťanském světě je tou výjimkou má Ludmila, stejně jako vy, vznešená královno."

„Teď sis možná zachránil hlavu, Oldřichu," opáčil s hranou vážností Přemysl II. Otakar a ukázal na svůj krk, kde měl čerstvé šrámy od nehtů. „Podívej, co naše královna umí. A to jsme její pán. Umíš si jistě představit, co by tě čekalo, pokud bys nesouhlasil s jejími představami o lásce. Připouštím, jedna nebo dvě ženy, které jsou nadané mimořádnými schopnostmi a lze jim důvěřovat, se v křesťanském světě najdou. Ale co naše královská kancelář? Ta jistě není výjimkou, o níž hovoří moudrý Aristoteles. Proto jsme tě povolali. Zjistíš pravdu! Jde o jednu listinu, o které máme pochybnosti. Tedy… měli jsme pochybnosti až do dnešního rána. Teď už to ale nejsou jen pochybnosti, nýbrž jistota."

„Jde o listinu?" přerušila ho znovu trochu zklamaně Kunhuta. Z truhlice vytáhla bílou loktuši a chvíli ji prohlížela. Pak si začala pečlivě halit hlavu.

„Ano, jde o listinu," potvrdil Přemysl II. Otakar. „Nebo lépe řečeno o to, co je v ní napsáno. Nedávno jsme nařídili pražskému biskupovi, aby nám předložil soupis majetku diecéze. Vedeme s ním totiž řadu sporů o některé vesnice, z nichž si platy nárokuje církev, ale které by měly patřit podle našeho mínění nám, ne biskupovi. Táhne se to již delší dobu. Nechávali jsme celou záležitost na naší kanceláři, jenže před několika dny jsme si náhodou nechali seznam pražského biskupa přečíst a s údivem jsme zaslechli, že mezi vesnicemi, které tam uvádí, jsou i Makotřasy. Nechali jsme si proto předložit věnovací listinu, podle které mu ta vesnice patří. Tu listinu vydal údajně náš děd. Jenže my si bezpečně pamatujeme, že ještě v

době našeho mládí to byl královský majetek. Jezdívali jsme tam za jednou…," král se zarazil a obrátil se trochu provokativně na Kunhutu. Ta seděla u okna, měla stažené obočí, což vždycky věštilo výbuch hněvu.

„Prostě jsme tam jezdili. Proč, to teď není důležité," pokračoval s úsměvem král. Vypadal trochu jako malý uličník. Rychle ale zvážněl. „Proto si můžeme být jistí, že Makotřasy nepatří biskupovi. Nechali jsme tu listinu prohlédnout dvěma písaři a ti tvrdí, že je určitě pravá. Pravá je i pečeť. A to nás trápí. Čemu pak máme věřit? Jak jsme řekli, i králova paměť se může mýlit. Jak nás rozsoudit? Náhodou jsme si vzpomněli, že se v Makotřasech narodil děkan školy U Týna Benedikt. Rozhodli jsme se ho soukromě vyslechnout, aby potvrdil, komu patřila ta vesnice v době jeho dětství. Nám, nebo církvi? Dnes se měl dostavit ke slyšení. Jenže ho v noci zavraždili."

„Vím o tom," přikývl trochu zaraženě Oldřich z Chlumu. Jak snadno se zdánlivě nesouvisející události spojovaly. Když si všiml překvapeného panovníkova pohledu, neodpustil si poznámku, že i obyčejný správce hradu Bezděz se občas dozví něco důležitého. Nejen jeho vznešený král.

„Tím to budeš mít snadnější," souhlasil Přemysl II. Otakar a napil se z křišťálové číše vína. Když zachytil Oldřichův obdivný pohled, dodal: „Nádherný kus skla. Takový nikdo v křesťanském světě vyrobit neumí. Dostali jsme ji darem od bagdádského chalífy… Najdi Benediktova vraha! Zjisti, jak je to s listinou, podle které patří Makotřasy pražskému biskupství. Ovšem jednej uvážlivě! Dokud nezískáš nezvratná svědectví v náš prospěch, nesmí církev tušit, co tu vlastně hledáš. Už takhle nám dělá biskup Jan z Dražic jenom problémy. O tvém poslání se rovněž nesmí dozvědět nikdo z naší kanceláře. A raději ani nikdo ze zemských úředníků. Něco si vymysli. To ti jde dobře, pokud víme. Teď můžeš jít. Řekni našemu komořímu, aby sem za chvíli poslal dvorní dámy, protože naše královna se chce obléknout."

„Vám ušlo, můj pane, že už jsem oblečená?" opáčila mrzutě Kunhuta a vstala. „To si mne opravdu tak málo všímáte?"

Král se stále obracel na Oldřicha, jako by její poznámku přeslechl: „I panovník si někdy musí usmířit svou ženu. Jak to děláváš ty?“

„Snažím se ji nepohněvat. Ale pokud se to stane, pohovoříme si a společně hledáme spravedlnost. Jako u soudu.“

„To snad jde s Ludmilou…,“ zasmál se Přemysl II. Otakar. Vstal z lůžka, přešel k oknu a popadl královnu do náruče. „Navíc tím přicházíš o hodně… Teď nás nech samotné.“

Když Oldřich z Chlumu odcházel, zaslechl ještě, jak král Kunhutě vykládá, že oblékat ženy on neumí, proto sem pozval její dvorní dámy. Ale svlékat je, to byla jedna z prvních věcí, které se jako mladík naučil. V tu chvíli mu strašně připomínal jeho panoše Otu.

Později se Oldřich z Chlumu dozvěděl, že té noci se král od Kunhuty dozvěděl, že nosí pod srdcem jeho dítě. První, které se mu mělo narodit. Čekal na něj jako na spasení a o zdravého syna stál možná víc než o císařskou korunu. Proto měl tak skvělou náladu.

Kožnou uličkou kráčel k domu paní Tekly staroměstský rychtář Sláma, doprovázený vysokým světlovlasým mužem s orlím nosem, oblečeným do honosného oděvu. Jmenoval se Guldram a byl správcem německé osady, která ležela za kostelem svatého Havla. Rychtář ho nesnášel, protože němečtí měšťané získali od panovníka právo, aby spravovali své záležitosti sami. Guldram se choval, jako by byl i on rychtář. S sebou si přivedl dva muže, kteří na havelském tržišti sloužili jako biřicové.

„Už víte, kdo mou neteř zamordoval?“ úsečně vyslýchal staroměstského rychtáře. „Něco takového nesmíte strpět!“

„Paní Teklu jsme našli teprve před chvílí,“ vysvětloval rychtář Sláma, aby se vyhnul nařčení z nedbalosti, ale v duchu měl na sebe zlost, že raději neodsekne, co je mu do toho. Jenže musel být ke Guldramovi zdvořilý, Němci byli příliš vlivní. „Zemřela sice v noci, ale zjistili jsme to až teď. Žije totiž sama, jak jistě víte. Našel ji její podomek, když se vrátil…“

„Neodnášeli jste nic z jejího domu?“

Rychtář Sláma se jen stěží ovládl, aby nevybuchl zlostí. Ptát se na něco takového byla urážka. Chladně odsekl, že zná zemské zákony, a pokud ho chce obvinit z nepoctivosti, měl by to udělat před královským soudem a nikoli na ulici. Guldram se k tomu nevyjádřil.

Zastavili před domem. Vrata byla zavřená a hlídal je staroměstský strážný s kopím v ruce. Zdvořile je otevřel, aby mohli vstoupit. Ale Guldram rukou rychtáře Slámu zastavil. „Už jste dům prohlédli?“

„Jistě. Paní Teklu jsem nechal odnést do kostela svatého Martina. Je odtud nejblíže. Ale pokud chcete zádušní mši sloužit u svatého Havla, můžete ji…“

„Svatý Martin mi vyhovuje. Našli jste něco, co by prozradilo vraha?“

„Nic.“

„Měl byste se poohlédnout mezi tuláky a podobnou cháskou, rychtáři! Ten lotr musí co nejdříve viset. Věnujte se pátrání, já se postarám o dům. Doprovázet mne nemusíte,“ dodal jízlivě Guldram. „Já to uvnitř celkem dobře znám, i když jsem Teklu příliš často nenavštěvoval. Děkuji!“

Aniž čekal, zda bude rychtář souhlasit, vstoupil i se svými muži do mázhauzu a jeden z nich přirazil vrata Slámovi před nosem.

„Ať se o všechno postará Guldram, když je tak chytrý. Pojď,“ zabručel rozmrzele staroměstský rychtář. Se strážným opustili Kožnou uličku.

Guldram skoro utíkal po schodech do patra, kde se nacházela ložnice paní Tekly. Přitom rudý zlostí křičel na své muže: „Říkal jsem vám přece, abyste přinesli tu truhličku… Měla ji mít u sebe.“

„Jenže my ji nenašli,“ bránili se.

Vstoupili do ložnice. Na lůžku i na podlaze byly ještě stopy zaschlé krve. Guldram rázně zvedl víko masivní dřevěné truhlice, okované železnými hřeby. Uvnitř byla hromada šatstva, nějaké šperky a také váček s penězi. Ale truhlička žádná. Zlostně víko přirazil zpět a nařídil, aby ještě jednou důkladně prohledali dům.

„Co když ji odnesl vrah?“ optal se ospale starší z obou mužů a zívl. V noci skoro nespal.

„Nesmysl… k čemu by mu byla? Truhličku by vrah odnesl a peníze tu nechal? Vidíte, v truhlici zůstala hromada stříbrňáků. Někde tu musí být. Najděte ji!“

III. KAPITOLA

Oldřich z Chlumu vyšel z královského paláce na hradní nádvoří a loudal se k šenku, který stál u hradeb za Jiřským klášterem. Tam na něj čekal panoš Ota s velitelem družiny Divišem. Přemýšlel, kde začít. Kolikrát už vyšetřoval na královském dvoře! Pokaždé musel volit jiný způsob, ale jedna věc se neměnila – neochota královských úředníků pomáhat mu. Královský dvůr byl světem sám pro sebe. Každý, kdo k němu nepatřil, byl vetřelec a podle mínění dvořanů je mohl ohrozit.

Kdysi měl Oldřich z Chlumu možnost stát se vysokým zemským úředníkem, ale za cenu, která byla pro něj nepřijatelná. Musel by zradit spravedlnost. Dodnes si o tomhle případu členové královské rady vyprávěli. Podle nich to byl odstrašující příklad hlouposti. Vyšehradský probošt zašel v kritice ještě dál. Prohlásil, že se bezděžský správce zachoval jako kacíř, protože nikdo z křesťanů si nemůže myslet, že je spravedlivější než Bůh. Ten, kdo se postaví proti úsudku nejlepších mužů království, je buď blázen, nebo ho posedl ďábel. Ovšem nikdo si netroufl tvrdit něco podobného v přítomnosti panovníka. Přes všechno, co se po smrti zemského sudího Dobřeje stalo, zůstal pán z Chlumu jeho oblíbencem.

I když Oldřich nemohl počítat s překotnou ochotou zemských úředníků, vždy mu alespoň v něčem vyšli vstříc. Jenže to obvykle vyšetřoval vraždu. Bylo celkem snadné ptát se, kdo zavražděného viděl poslední a kdo ho navštívil, koho nenáviděl a kdo mohl mít z jeho smrti prospěch. Zločin byl takříkajíc hmatatelný, všichni ho viděli na vlastní oči. Ať už si lidé na královském dvoře mysleli o správci severních Čech cokoli, většina vraždu odsuzovala a podvědomě se snažila přispět k dopadení vraha.

Jenže teď vyšetřoval případ, který tak hmatatelný nebyl. Falešná listina… Právě to byla věc, kvůli které nikdo z členů královské rady nehne prstem, protože každý velmož držel něco z královského majetku neoprávněně. Proč by měli pomáhat? Zvláště pokud by se

postavili proti zájmům církve a riskovali, že na ně pražský biskup ukáže prstem a řekne: „Podívejte, oni také drží neoprávněně to či ono.“

I když šlo českému králi o vesnici Makotřasy, rozhodl se Oldřich z Chlumu, že tuhle věc zatím nechá být. Zkušenost ho naučila, že se lze ke každému zločinci dobrat různými cestami. Zločin nebyl jako kámen vhozený do hluboké tůně, v níž by se nenávratně a navždycky ztratil. Každý zločinec zanechá stopu, jíž si dříve nebo později někdo všimne. I kdyby zločinec chtěl, nemůže svého hříšného jednání zanechat. Musí pokračovat, aby se nepohodlného svědectví zbavil. To se mu většinou povede, ale zanechá jinou stopu a objeví se další svědek. A tak to jde pořád dál. Každá nit se jednou přetrhne.

Jistý římský teolog napsal, že hřích je jako zápach na dvoře statku. Jakmile jednou vnikne do domu, nedá se vyvětrat. A čím častěji se budou okna otvírat, tím hůře to bude v domě páchnout, pokud se nevyčistí dvůr. Se hříchem je proto nutné bojovat hned, jakmile se objeví. Nestačí větrat, je třeba uklidit. Ale ještě lepší je, radil onen teolog, chovat se tak zbožně, aby ke hříchu nedošlo vůbec. Myšlenky církevních učenců byly nesporně pravdivé, jako veškeré teologické učení, ale měly jednu slabinu. Do života lidí, prostých i těch urozených, se většinou nedaly přenést.

Zjevně bylo zcela zbytečné pátrat na královském dvoře. Jen naivní hlupák by si nevšiml spojitosti mezi královým zájmem o falešnou listinu a vraždou děkana školy U Týna Benedikta. Tím bylo nutno začít.

Oldřich z Chlumu došel k šenku, otevřel dveře a vstoupil. Panoš Ota a velitel Diviš seděli jako obvykle u stolu v rohu, odkud měli oknem výhled na dvůr a vrata. Na místo, kde sedával on, právě zrzavý šenkýř v umaštěné zástěře stavěl pohár s horkou medovinou, kterou Oldřich tak rád pil.

„Zahlédli jsme vás,“ vysvětloval panoš Ota zdvořile. „Napadlo nás, že vám třeba přijde vhod.“

„Co když ji odmítnu?“

„Tak ji vypije Diviš na vaše zdraví. Určitě rád. Já zatím zaběhnu pro nějakého hodně zkušeného lékaře, aby vás prohlédl. Protože

medovinu byste odmítl jen v případě, že by vás sužovala horká nemoc nebo ještě něco zákeřnějšího. Se mnou je to podobné. Kdybych já odmítl hezkou holku, to bych musel…“

Oldřich se rozesmál a nařídil Otovi, aby raději mlčel. Pak pomocníkům stručně vysvětlil, proč se musel vrátit na Pražský hrad. Řekl, že začnou pátrat na Starém Městě pražském. Tam se také ubytují. V zájezdním hostinci U Zlatého kola jim bude určitě lépe než se tísnit ve špitálním domě pro hradní hosty.

Staroměstská rychta byla výstavný dvorec nedaleko staveniště nového kláštera, který budovala Přemyslova teta Anežka. V sousedství dvorce stála šatlava a kolem ní vedla špinavá ulička k uzounké brance v městských hradbách, jíž se chodívalo do katovny na vltavském nábřeží. Rychtáře Slámu panoš Ota doma nezastihl.

„Posaď se,“ uvítala ho přátelsky rychtářova manželka Marjánka. Na sobě měla prosté hnědé šaty, které jí splývaly až ke kotníkům. Hlavu měla zavinutou do bělostné plátěné roušky a na krku jí visel na koženém řemínku křížek z olova. Byla trochu tělnatá a kvůli usedlému oblečení vypadala starší, i když jí nebylo ještě ani třicet let. Ruce si otřela o suknici a nabídla mu pivo.

„Teda holka, já bych tě skoro ani nepoznal,“ opáčil dobromyslně Ota a těžce dosedl na dřevěnou lavici, až zapraskala.

Marjánka se trochu ošila a nespokojeně se optala, co se mu na ní nezdá. Nezestárla přece tolik od té doby, co za ní chodíval do šenku v Mimoni.

„O to nejde,“ zavrtěl hlavou a chytil ji kolem pasu. „Ale tehdy ses přece líčila… Víš, že já jsem vlastně ani nevěděl, jak ve skutečnosti vypadáš? Bývala jsi vždycky tak zmalovaná, že…“

Marjánka ho pleskla po ruce a vymanila se z jeho sevření. „Moc si nedovoluj, milý Oto. Teď jsem počestná žena. A můj manžel je rychtář. Kdybych mu řekla, že sis ke mně dovoloval, půjdeš na pranýř!“

„Myslíš?“ zasmál se Ota a lehce ji pleskl po zadnici. „Pokud by mě dal na pranýř, tak snad jenom proto, aby mě potrestal, že tě můj pán přivedl do Prahy a on si tě vzal. Co bude s tím pivem?“

„Už tě mám zase plné zuby. A to jsi tu jenom chvíli," zaječela. „To se chováš ke všem takhle?"

„Ale vůbec ne, Marjánko. Jenom k těm, které jsem měl rád a které se mi pořád líbí. To pak rozpaky nevím, co vlastně říkám, protože já jsem v duši strašně nesmělý, víš?"

„Ty tak," opáčila rychtářova žena a přestala se mračit. Odběhla do komory, ale hned se vrátila s velikým hnědým džbánkem v ruce. Postavila ho s povzdechem na stůl: „Ty už jiný nebudeš… Chudák holka, která by si tě vzala. I když něco by se na tobě snad přece jen našlo…" Na okamžik se zarazila a nepatrně zčervenala. Rychle zavrtěla hlavou, protože to už bylo dávno pryč. Přísně se optala, co vlastně chce. Ale jestli začne zase plácat hlouposti, že ji chtěl vidět, tak mu nedá ani jeden koláč. Právě je vytáhla z pece a skromně musí upozornit, že se jí mimořádně povedly.

„Copak o to, kuchařka jsi byla vždycky skvělá. Jenom moc hubatá," souhlasil panoš Ota a připil na její zdraví. Pak v rychlosti pověděl, že jeho pán vyšetřuje cosi na královském dvoře a zdá se, že to nějak souvisí s noční vraždou děkana Benedikta.

„Manžel už mi říkal, že vás potkal u brány a že se pan Oldřich o ten případ zajímal… Nechal tu pro vás dopis. Hned ho přinesu."

„A nezapomeň na ty koláče!"

Tentokrát to Marjánce trvalo o něco dále. Sotva se vrátila, zavonělo to v jizbě teplým těstem, tvarohem, povidly, puškvorcem a medem. Ošatku postavila na stůl a ze záňadří vylovila přeložený kus pergamenu.

Panoš Ota se s chutí zakousl do povidlového koláče a plnými ústy ji pochválil: „Teda holka, já tě tehdy neměl rychtáři nechávat."

„Tak za prvé, líbil se mi. Za druhé, ty by sis mě stejně nevzal. A za třetí, necpi se a přečti si dopis mého muže."

„Co by asi tak psal?" opáčil provokativně panoš Ota. „Když to uhodnu, mohu si vzít ještě jeden koláč?"

„Tak schválně," zasmála se a dopis otevřela. „Poslouchám."

Ota s převahou, aniž by přemýšlel, začal: „Píše, že Benedikta našli na ulici. Někdo ho v noci přepadl a o všechno oloupil. I o šaty. Nikdo z lidí v domech kolem si ničeho nevšiml. A že bude pátrat dál, a pokud se něco dozví, dá mému pánovi vědět."

„Tvoje škoda," opáčila a s vážným výrazem pergamen zase složila.

„Neříkej, že je v něm něco jiného!"

„Pokud jde o dopis, máš pravdu. Je tam přesně to, co jsi řekl. Takže můžeš sníst další koláč. Jenže právě to je k tvé škodě, to si pamatuj! Býval jsi štíhlejší, můj milý. Stejně jako já!"

„Víš, že jsi první, která si toho všimla?"

„Opět omyl. Nejsem první, která si toho všimla. Jen první, která ti to pověděla. Pamatuj si, že pravdu se o sobě dozvíš jenom od ženských, které tě nechtějí svádět."

„Tak proto mi to zatím žádná neřekla," přikývl stejně vážně panoš Ota. „Jsi totiž zřejmě vůbec první, která se do mne na první pohled nezamilovala…"

Marjánka se rozesmála a něžně se dotkla jeho ruky. „Tak dost! Mám spoustu práce. Chceš ještě něco? Tedy kromě koláčů?"

„Jistě! Znala jsi děkana Benedikta?"

„Ty nejen tloustneš, ale i stárneš, můj milý," zavrtěla hlavou. Oči jí zářily a v obličeji jako by omládla. „Ještě před pár lety bys holce odpověděl na otázku, co od ní chceš, úplně jinak."

„Nestárnu, milá Marjánko, jen jsem zmoudřel. Rytíř dobývá pouze takový hrad, který se dá dobýt…"

„A ven!" zaječela uraženě. Tentokrát se zlobila doopravdy a panoš Ota musel použít veškerou svou výmluvnost, aby si ji udobřil. Ale další koláč už si nevzal, což vrátilo Marjánce dobrou náladu.

„Tak dobře, můžeš tu ještě chvíli zůstat," souhlasila velkomyslně, přinesla další džbánek ječného piva a posadila se ke stolu. „Musím se přiznat, že si všechny ty oltářníky, almužníky, kněze, mnichy a jáhny pletu. Po městě se jich motá tolik, že si je slušný člověk pamatovat prostě nemůže. Všichni ti na ulici požehnají a pak otevřou dlaň, abys jim dal milodar. Ale děkan Benedikt byl jiný. Proto jsem si ho všimla."

„Za požehnání nechtěl odměnu?"

„Ten? Natahoval obě ruce jako žebrák. Ale protože mu dal Bůh právě jenom ty dvě, ženské osahával alespoň pohledem… Chlapa přečteš snadno. Stačí se podívat na oči a poznáš, jestli tě chce nebo ne. Bez téhle znalosti by se holka v šenku neuživila."

„To nemusí nic znamenat. Hezké ženské si na ulici prohlíží každý chlap. Tedy pokud je alespoň trochu normální. I preláti to dělají.“

„To máš pravdu. Jenže on se díval jinak. Jako by ženskou zoufale chtěl, ale současně se jí bál. Ve skutečnosti nešlo o strach, díval se strašně sprostě a do panice měl daleko. Neumím to přesně popsat, ale já bych řekla, že nebyl normální. Jakmile mě na ulici zahlédl, hnal se ke mně a vždycky mě zdržoval. Byla jsem z toho nervózní a svěřila jsem se svému zpovědníkovi. Řekl mi, že někteří lidé nosí v duši démony a měli bychom se modlit, aby jim Bůh pomohl osvobodit se od zla. Z toho vidíš, že se od kněžích rozumné rady nedočkáš.“

„Pověz mi o tom Benediktovi ještě něco. Nezdá se mi totiž, že by mu někdo rozbil hlavu sekerou jenom kvůli démonům v duši.“

„To se mýlíš! Možná, že zemřel kvůli nim spíš než kvůli penězům. Víš, co jsem se dozvěděla? Biskup se prý chystal Benedikta vyměnit za někoho jiného. Šeptá se o jeho necudném chování k nějaké malé holčičce. Za trest ho chtěl zavřít do kláštera… Ale to se jen povídá. Řekla jsem to svému manželovi. Vysmál se mi.“

„Že by se takové věci dostaly mezi lidi? Tomu moc nevěřím. Církev si svá tajemství úzkostlivě střeží. Ven se nedostane nikdy nic,“ pochyboval panoš Ota. „To spíš někoho naštval a ten ho pak pomluvil.“

„Neříkám, že ne. Ale tys neviděl jeho oči, když potkal mladou štíhlou holku. Každopádně normální chlap to nebyl, na to můžeš vzít jed.“

„Tak dobře, řeknu to panu Oldřichovi. Nedokázala bys náhodou zjistit, o jakou holčičku se mělo jednat? A co se vlastně stalo?“

„Zkusím to, ale nic neslibuji. Snad mělo jít o dceru patricije. Ale to víš, bohatí střeží svá tajemství stejně jako církev. Nikdo nechce, aby se s dítětem táhla hanba celý život. To raději mlčí.“

„Nebo se sám pomstí a zabije…,“ přikývl panoš Ota, jehož ta představa zaujala. Jenže vzápětí ji zahnal. To celé se totiž dalo jen těžko spojit s falešnou listinou, o které měl děkan školy U Týna svědčit.

IV. KAPITOLA

Diviš seděl na oji vozu kejklířů před školou U Týna. Opíral se zády o bočnici a měl co dělat, aby nezačal dřímat. Teď, záhy před obědem, bylo prostranství prázdné a všude vládla nuda. Dostal za úkol nenápadně sledovat, co se děje kolem. A měl se pokusit zjistit co nejvíc o děkanu Benediktovi.

Nejdřív se optal jednoho žáka, který se opozdil na mši. Mladík rezolutně zavrtěl hlavou a odpověděl, že jim zakázali bavit se o škole s kýmkoli. Pak se optal pekařského tovaryše z dílny za rohem. Od něj se dozvěděl cennou informaci, že děkan Benedikt si zásadně kupoval makové preclíky, jiné mu nechutnaly. Do třetice se pokusil zjistit něco od černovlasé půvabné kejklířky. I když na věži kostela odbíjel zvon poledne, zřejmě teprve vstávala. Odhrnula plachtu, zívla a seskočila na zem. Chvíli Diviše poslouchala a pak mu začala jakousi cizí řečí něco vykládat.

„Počkej, holka," zarazil ji Diviš. „Já ti nerozumím."

„Já nerozuměla česky," pokrčila dívka lhostejně rameny a odběhla ke kašně pro vodu. Diviš ji zálibně sledoval, a tak skoro přehlédl jejího otce, který se vzápětí vysoukal z vozu za ní. Na sobě měl jen krátké spodky, jinak byl nahý. Mohutnou dlaní se drbal na chlupaté hrudi a lámanou češtinou klel, že musel někde chytit blechy.

To Diviše definitivně odradilo od snahy něco se od kejklířů dozvědět. Vstal a popošel blíže k vratům školy. Usadil se na zem pod rozložitý strom, pohodlně natáhl nohy a za chvíli doopravdy usnul.

Nespal dlouho. Právě se mu zdálo o tom, jak před ním samotným prchá celý oddíl uherských Kumánů, když ho vyrušil křik. Chvíli trvalo, než si uvědomil, že to nekřičí nepřátelé ve snu, ale jakýsi hubený mládenec v hnědém hábitu a s černou bakalářskou čepičkou na hlavě. Stál ve vratech školy s rozpaženýma rukama, aby zabránil několika žákům opustit budovu. Někteří byli možná starší než on sám.

Diviš vstal, protáhl se a lenivě, zdánlivě bezcílně zamířil ke škole. Aby nevzbudil podezření, díval se na opačnou stranu. Tam

byla malá aréna vysypaná pilinami a v ní kejklíři začali akrobatické cvičení. Pečlivě však poslouchal, o co v hádce ve vratech školy U Týna jde.

„Nikam! Zůstanete tady. Nikdo neopustí budovu," křičel muž v hnědém hábitu.

„Stalo se něco, pane bakaláři?" optal se zdvořile muž středního věku oblečený v zeleném výstředním oděvu. Diviš znal podobné typy lidí a neměl je rád.

„Někdo mě okradl. Někdo z vás!" rozčiloval se muž v hnědém. Z řeči žáků Diviš pochopil, že se bakalář jmenuje Hugo a po děkanově smrti převzal řízení školy.

„Nejsme zloději!" zlobili se žáci. Ale nikdo si netroufl bakaláře odstrčit a školu proti jeho vůli opustit. Nespokojeně reptali, že tohle by se za Benedikta stát nemohlo.

„A co se vlastně ztratilo, pane bakaláři?" optal se znovu nesmírně zdvořilým hlasem muž v zeleném plášti.

„To tě nemusí zajímat, Křelino!"

„Jak vám ale potom můžeme pomoci?"

„Všechny vás prohledám. Vaše věci taky… Teprve pak můžete odejít do města."

„Na to nemáte právo, pane bakaláři. Jsme svobodní lidé, ne poddaní. Naše kolej má své výsady a ty platí i pro žáky. Jsou stvrzené Jeho Milostí biskupem."

Bakalář Hugo žáky zamračeně poslouchal a pak jim oznámil, že jde o církevní záležitost mimořádného významu. V takovém případě má právo udělat, co uzná za vhodné. Pokud ho neposlechnou, bude si stěžovat Jeho biskupské Milosti a sníží peníze, které dává na jejich stravování. Poslední argument byl zřejmě tak pádný, že se všichni otočili a s polohlasným mumláním zamířili zpět do budovy. Hugo je následoval a pečlivě za sebou uzavřel vrata.

Diviš se vrátil na místo pod stromem a znovu se posadil. Byl zvědavý, za jak dlouho se ve vratech školy U Týna objeví hlouček žáků. Jenže čas plynul a vrata byla stále pevně zavřená. Bakalář Hugo pravděpodobně prohlížel pečlivě každičkou škvíru. Kejklíři zatím přestali cvičit a černovlasá dívka začala na malém ohýnku

ohřívat v otlučeném měděném kotlíku polévku. Diviš se k uzoufání nudil, ale odejít nemohl.

„Tady jsi," ozvalo se za jeho zády. Ani se nemusel otáčet, aby poznal, že to je panoš Ota.

„Bylo tu tak pěkně… bez tebe," zabručel a postavil se na nohy. V rychlosti pověděl, co se zatím stalo. Ota ho pozorně poslouchal a při tom se několikrát ohlédl po štíhlé kejklířce.

Když velitel družiny skončil, panoš se usmál: „Tak ta holka nerozumí česky? A kejklíř má blechy?"

„Možná i svrab," žaloval Diviš. „Takovým lidem je lepší se vyhnout. Stejně nic nevědí, protože jsou cizinci. Pořádně nerozumějí česky, nic nechápou. Nakonec tě ještě nakazí."

„Diviši, Diviši, tak starý, a pořád tě lidi dokážou obalamutit jako štěně," pobaveně vrtěl hlavou Ota. Pánovitým gestem ruky si přivolal nejstaršího kejklíře. Muž v krátkých spodkách se k němu vydal a rukou se zuřivě drbal na chlupaté hrudi. Zastavil několik kroků od nich, zdvořile se uklonil a lámanou češtinou se omlouval, že nepůjde blíž, protože někde chytil blechy.

„To je zlé, moc zlé," přikývl vážně panoš Ota. „Copak ty neznáš nařízení staroměstského rychtáře? Pokud někdo chytne blechy, musí i s celou rodinou do večera opustit město!"

„Co je to za hloupost?" vyhrkl kejklíř tou nejčistší češtinou. Ale vzápětí začal zase mluvit těžkopádně s německým přízvukem: „Možná nemít blechy. Jen se spálil na sluníčku. Ne, určitě nemít blechy!"

„To máš tedy štěstí. Teď sem pošli svou dceru," nařídil panoš Ota a kejklíře propustil. Muž se na něj ještě jednou nedůvěřivě podíval a pak se rozběhl k vozu.

„Co to mělo znamenat?" optal se nevrle Diviš, jemuž došlo, že vše je trochu jinak, než si myslel.

„Aby se kejklíři vyhnuli úřadům, vymýšlejí si nejrůznější hlouposti," vysvětloval panoš Ota svému příteli. „Máme na sobě pláště s erbem českého krále. Myslíš, že v těchhle lidech budíme důvěru?"

„Asi bychom je měli znova vyslechnout, ne?"

„Dobrý nápad," souhlasil panoš Ota, ale i když se tvářil neutrálně, Diviš měl pocit, že si z něj dělá legraci.

„Předpokládám, že je budeš chtít vyslechnout každého zvlášť. Takže na mě zbude jako obvykle ten zablešený kejklíř," poznamenal rozmrzele Diviš, ani se nehádal. „A ty si samozřejmě vezmeš na starost tu holku, co chodí po provaze… Ale aby ses nespletl. Ta doopravdy neumí ani slovo česky."

„Já si nějak poradím, jen se nestarej, milý Diviši."

„Umím si představit, milý Oto… Jen aby z toho byl také nějaký užitek pro naše pátrání," upozornil a rázným krokem se vydal k vozu krytému plachtou.

Panoš Ota se posadil na jeho místo pod stromem a čekal. Dívka si dala na čas. Když k němu došla, zdvořile se uklonila a začala cosi brebentit.

Panoš Ota trochu ovládal italštinu a poznal, jakým jazykem hovoří. Ale poznal také, že říká naučené věty, které sice znějí italsky, ale moc smyslu v nich není. Počkal, až skončí, a pak jí italsky odpověděl. Dívka na něj vykulila veliké černé oči a rozpačitě přešlápla. Jako by byla tonoucí, který se chytá stébla, řekla stejně jako před chvílí Divišovi: „Já neuměla česky."

„To máš, holka, hloupý," zasmál se panoš Ota a vstal. Napodobil její hlas a dodal: „Česky ty neuměla, ale jak se mi zdá, italsky neuměla taky. Tak jak uměla?"

Neodpověděla a sklopila oči k zemi. Bosým chodidlem nervózně přihrnovala prach k palci levé nohy.

„Já ti udělala návrh," pokračoval panoš Ota. „Ty se pokusila mluvit česky a já zapomněla, že ty obelhat služebník královského prokurátor."

Dívka sice pohled od země nezvedla, ale už se neudržela. Rozesmála se a tiše navrhla: „Nechte toho, urozený pane, to už se nedá poslouchat. Ještě si zašmodrcháte jazyk." Zpovzdálí k nim dolehl rozhořčený Divišův hlas. Dívka se ustaraně ohlédla a přestala se smát. Pohybem hlavy ukázala směrem k jejich vozu a optala se, zda ten chlap, co vypadá jako loupežník, patří také mezi královské služebníky.

„Náhodou je to jeden z nejhodnějších lidí v křesťanském světě," vykládal s vážným výrazem panoš Ota. „Má jediný nedostatek. Dostává nepříčetné záchvaty hněvu, když má jednat s lidmi, kteří mají blechy, protože…"

„Nežertujte, prosím, urozený pane," zarazila ho kejklířka posmutněle. „Vám je hej, máte meč a nikdo si na vás netroufne. Ale co my? My zbraně nosit nesmíme. Nedivte se, že se nevybavujeme s cizími lidmi. Zvláště ne s úředníky. Pro vás jsme jen kacíři nebo zloději. O artistkách tvrdil jeden kněz, že jsme ještě sprostší než nevěstky. Tak už víte, proč jsem se tvářila, že nerozumím? A teď mi dovolte odejít."

Ota chytil dívku za ruku: „Odpusť, ale ještě jsme neskončili!"

„Nic nevím!" odpověděla pevně a bez zjevného úsilí vymanila dlaň z jeho sevření. Byla pružná a mimořádně silná, i když postavou připomínala spíše nedospělého chlapce.

„S jednou kejklířkou jsem se chtěl kdysi oženit," pokračoval panoš Ota. Nedokázal zakrýt dojetí v hlase. „Já si totiž nemyslím, že by byl někdo špatný jen proto, že chodí po provaze. Před Bohem jsme si rovní. A já myslím, že nejen před Bohem… Jmenovala se Beatrice."

„Ale stejně jste si ji nevzal! Proč?" optala se útočně. Zůstala stát a váhala. Stále však byla připravená utéct.

„Zemřela… Tedy lépe řečeno, zabili mi ji. Jeden lotr mě chtěl probodnout, ale ona skočila před hrot meče a tak mě zachránila."

„Je to pravda?" optala se a poprvé se mu podívala zpříma do očí. Panoš Ota neodpověděl a mlčel. Stál tam s rukama svěšenýma podél těla a cítil, že se mu do očí derou slzy. Bylo to už dávno a na svou Beatrici si vzpomněl jen zřídka. Ale teď, v přítomnosti štíhlé kejklířky, ho zaplavily dávné vzpomínky.

Dívka si ho upřeně prohlížela a panoš Ota cítil, že se mu její pohled zavrtává hluboko do srdce. Připadalo mu, jako by ho chtěla uhranout. O kejklířích se opravdu říkala spousta nepěkných věcí. Kromě jiného i to, že umějí čarovat. Ota nebyl pověrčivý, přesto pocítil trochu tíseň. Kdyby to šlo, odvrátil by oči. Ale nemohl.

„Musela být krásná," řekla najednou měkce a černé uhrančivé oči sklopila k zemi pokryté prachem. Z panoše Oty jako by

očarování spadlo. Zhluboka se nadechl. Připadal si jako po zápase, když soupeř uvolní drtivé sevření paží. Trochu nejisté se optal, jak se jmenuje.

„Co záleží na jménu? Jestli chcete, urozený pane, říkejte mi stejně jako jí. Pro vás jsem Beatrice.“

„Beatrice byla má láska. Ty jsi jen svědek, rozumíš? Potřebuji se zeptat na pár věcí. Svědek musí mít jméno,“ koktal rozpačitě. Sám nevěděl, co se s ním děje. Určitě ho uhranula. Nebyla jeho typ a ani ve snu ho nenapadlo, že by se jí dvořil. Přesto se choval s topornou neobratností jako panic. Dokonce uhnul před jejím pohledem očima.

Na dívčiných rtech hrál podivný úsměv a Ota si byl jistý, že ji ani ve snu nenapadlo přemýšlet o tom, zda se líbí. Jejich myšlenky se zcela míjely. I když hovořili o tomtéž, znamenalo to pro každého něco jiného.

„Aby vám tedy bylo mé svědectví k něčemu, povím vám své skutečné jméno. Jmenuji se Beatrice. Od narození. Pokřtili mne tak… A teď se ptejte.“

Panoš Ota znovu ucítil, jak ho cosi ledového sevřelo. Na okamžik zavřel oči. Vzpomínka na Beatrici, na tu první, mrtvou, byla najednou příliš živá. Jako by se vše vracelo. Viděl meč, který se s neúprosností krutého osudu pomalu blíží k dívčinu tělu. Najednou nedokázal poznat, zda je to tělo té první Beatrice, anebo té druhé, živé, která stála dva kroky před ním. Prudce otevřel oči a podivné obrazy zmizely. Vnímal dívčino tělo před sebou. Bylo vláčné, teplé, ještě trochu zpocené po artistickém cvičení.

„Tak tedy… jsi Beatrice…“

„Pokud by měl výslech trvat déle, posaďme se. Celý den jsem na nohou a ráda si odpočinu,“ navrhla věcně.

Její hlas Otu uklidnil. Vzpomínky definitivně zmizely. A s nimi strach. Minulost se přece nikdy neopakovala, pouze mohla bolet. Ale to musel muž vydržet. Dokázal se usmát: „Nevím ještě, jak dlouho tě zdržím. Záleží na tom, co vlastně víš. Jde mi o tamhletu školu. Tedy přesněji řečeno o děkana Benedikta.“

„Tak to bude opravdu lepší, pokud se posadíme. Proč vás to zajímá?“

„V noci děkana Benedikta někdo zabil.“

„Tak vidíte, urozený pane! Boží spravedlnost existuje. Zlý člověk nikdy neunikne trestu.“

„Co ti děkan provedl?“

„Co asi?“ pokrčila rameny. „Tohle prostranství patří ke škole a pouze on rozhodoval, zda nás tu nechá vystupovat. Jsme chudí a nemohli jsme mu nabídnout dost stříbrňáků. Ale jeho stejně moc nezajímaly. Rozumíte mi?“

Panoš Ota přikývl. Věděl, že tohle je úděl kejklířek. Jeho pán nedávno prohlásil, že jen hlupák by odsuzoval nevěstky, protože jejich hříchy padají na hlavy mužů. Ten večer byl Oldřich z Chlumu v mizerné náladě a přemýšlel, proč je v poslední době na světě tolik zla. Přitom v Českém království vládl už řadu let blahobyt. Jenže lidé, místo aby se z toho těšili, chovali se k sobě rok od roku hůře. Pak rozmrzele dodal, že nakonec bude mít církev ještě pravdu. Podle prelátů kazí pohodlný život lidskou duši. Toho večera se po dlouhé době spolu se svými pomocníky opil.

Černovlasá kejklířka Otu mlčky pozorovala. Žádné dívce nebylo příjemné přiznat se k podobným poklesků̊m. Ona sama si na ně nikdy nezvykla a každý večer se modlila, aby jí Bůh prominul. Styděla se, a kdyby žila sama, určitě by nic takového nedělala. Jenže otec i bratr dřeli, aby rodina nezemřela hlady. Musela jim pomáhat ze všech sil. Tak to v křesťanském světě chodilo.

I když se panoš Ota ohleduplně na podrobnosti nevyptával, sama začala. Pověděla mu, že v noci musela jít za děkanem do jeho komnaty ve škole. Musela ho mlátit důtkami, pak se s ním musela několikrát milovat a nakonec musela nahá klečet před křížem a nahlas se modlit, aby jí Bůh odpustil. Děkan Benedikt přitom stál nahý před ní jako pohanský satyr.

„Byl to zkažený člověk,“ řekla tiše. „Ale poznala jsem ještě horší… Pokud ho někdo zabil, nebylo to kvůli jeho chlípnosti. Všimla jsem si, že má ve své truhlici spoustu peněz. Sám mi je ukázal a vychloubal se, že jsou jeho. Tolik peněz nikdo poctivě nezíská.“

„Jsi chytrá,“ pochválil ji panoš Ota. „Neboj, to, co jsi mi řekla, zůstane jen mezi námi.“

S vrzáním pantů se otevřela vrata školy U Týna a ven vyběhl hlouček žáků. Smáli se a panoš Ota zaslechl, že žertují na úkor bakaláře Huga. To, co hledal, u nikoho nenašel.

V. KAPITOLA

Oldřich z Chlumu se rozhodl, že se trochu rozhlédne po královském dvoře. Pravidelně sem jezdíval, jenže se nikdy nezajímal, jak pracuje panovníkova kancelář. Kdysi měl možnost stát se zemským sudím a tehdy pochopil, jak to v královské radě chodí. To mu stačilo. Od té doby se nemohlo příliš změnit. Zvláště proto, že v úřadech zůstávali stejní velmožové. Každý se držel výnosného úřadu ze všech sil. To, co mladý Přemysl vyčítal svému královskému otci Václavovi a proč proti němu povstal, že se obklopuje stárnoucími šlechtici, teď dělal sám.

Král nařídil Oldřichovi, aby vyšetřování uchoval v tajnosti. To bylo na jeho dvoře obtížné. Dvořané neměli mnoho na práci, proto neustále sledovali, co se kolem děje. Těžko mohl Oldřich z Chlumu uniknout jejich pozornosti. Věděli, že se vydal domů hned po skončeném jednání s braniborskými velmoži. Vzápětí si ho král povolal zpět. Oldřich předpokládal, že to okamžitě vyvolá nejrůznější dohady. Musel si vymyslet přijatelnou legendu, co odpoví, až se ho budou ptát. K jeho údivu si ho však nikdo nevšímal. Od rána totiž Pražský hrad vzrušovala jiná zpráva.

Rychlostí požáru se rozneslo, že královna Kunhuta je v požehnaném stavu. Už v poledne nechal probošt svatovítské kapituly sloužit mši, aby se králi narodil syn a přemyslovský trůn dostal dědice. Všechny šlechtické rody, i ty, jejichž příslušníci čas od času zvedli meč proti králi, se upřímně modlily, aby Bůh vyslyšel jejich přání. Existovala totiž jediná věc, která byla horší než nepřízeň panovníka, a to bylo království bez následníka trůnu.

Po krátkém rozmýšlení se Oldřich vydal do svatovítské kapituly. Už od časů prvních knížat se nacházela vedle chrámu. Šlo o starobylé stavení, v jehož přízemí se v nízké klenuté místnosti nacházelo proslulé skriptorium. Kdysi tu sám pracoval. Písař, se kterým tehdy sdílel pulpit, se zatím stal bibliotékářem a kapitulní skriptorium řídil. Sotva vstoupil, ucítil důvěrně známou vůni

zatuchlé kůže a kyselý pot, jímž byly nasáklé hábity písařů. Dvěma velikými okny dopadaly dovnitř sloupy slunečního světla, jehož odlesky poskakovaly po zlacených hřbetech kodexů a kreslily v prachu na cihlově červených ošlapaných dlaždicích podlahy podivné obrazy.

Mistr Ambrosius seděl u posledního pulpitu vedle nízkých okovaných dvířek, která se však používala jen zřídka. Za nimi se ukrývala komnata, v níž byly složené na stolech a v truhlicích kapitulní listiny a spousta kodexů, které se četly jen výjimečně. Byly tam uklizené proto, aby nezabíraly místo v už tak přeplněném skriptoriu.

Ambrosius byl stejně starý jako Oldřich, ještě nepřekročil čtyřicítku. Postavou byl o něco menší, ale jinak se Oldřichovi trochu podobal. Ve tváři měl stejně ostré rysy, vousy na bradě nosil krátce zastřižené a pod hustým obočím se ukrývaly chytré tmavé oči. Jediné, čím se ti dva lišili, byla povaha. Ambrosius byl lítostivý muž, který neustále naříkal nad vším, co ho obklopovalo. A nejraději naříkal nad svým osudem. Nikdo však pořádně nechápal, na co si stěžuje, neboť postavení v kapitule mu zaručovalo nejen výtečné živobytí, ale také úctu ostatních prelátů.

Jakmile se otevřely dveře, zvedl zvědavě pohled od listiny, kterou právě četl. Na tváři se mu objevil úsměv, pergamen odložil a Oldřichovi vyšel vstříc s otevřenou náručí. Srdečně ho objal a políbil na obě tváře, jako by stále ještě byl bratrem jejich kapituly. Usadili se na pohodlnou vyřezávanou lavici u okna a mistr Ambrosius mu nabídl číši vína s bylinkami.

V jeho případě nemínil Oldřich z Chlumu ztrácet čas vytáčkami. Věděl, že se na jeho diskrétnost může spolehnout. Po několika přátelských větách se rovnou zeptal na děkana Benedikta.

„Ale jistě, že jsem ho znal. Zavraždili ho! Kam to jen s křesťanstvem půjde, když už si lotři troufnou i na muže pomazaného?“ plačtivě si stěžoval mistr Ambrosius. Pak se rozhovořil o tom, v jaké těžké době žijí a jak neúcta k řádu zahubí celý svět. Oldřich z Chlumu ho nechal mluvit, protože ho znal a věděl, že nemá cenu mu odporovat. Stejně zbytečné by bylo souhlasit. Ambrosius si prostě potřeboval postěžovat. Když popsal

všechny neduhy světa a probral i možnost příchodu Apokalypsy, sám se najednou zarazil a začal se omlouvat, že on tu povídá a Oldřich za ním jistě přišel kvůli nějaké konkrétní záležitosti a v čem by mu mohl jako starému příteli pomoci.

„Jde mi o děkana Benedikta," opakoval s úsměvem Oldřich z Chlumu. „Jaký to byl člověk?"

„Učený… Velice učený. V Českém království bys nenašel nikoho, kdo by znal spisy svatého Augustina tak důkladně. Byl dokonce členem papežské legace, když vedla v Paříži na univerzitě disputaci s Tomášem Akvinským o jeho výkladu víry. A byl prý jediný, kdo tomu Pařížanovi dokázal odpovídat tak chytře, že ho přivedl až do úzkých. Takový to byl učenec! Škoda ho. Kdyby jen…"

„To znamená, že sem do skriptoria chodíval často," přerušil ho rychle Oldřich z Chlumu. „Pokud vím, jste totiž jediná bibliotéka, kde mají skoro všechny Augustinovy spisy."

„Je to tak," souhlasil pyšně mistr Ambrosius. „Jeden nám dokonce daroval právě on. Přivezl ho z oné památné disputace jako dar pařížské univerzity. Náš probošt se tehdy strašně pohádal s vyšehradským, který ten spis chtěl pro svou bibliotéku. Ale Benedikt přál nám. Od té doby ho vyšehradský probošt nenáviděl. A kdyby jen to! Vyšehradský probošt je kancléřem a umí být mstivý. Dělal všechno, co mohl, aby škole U Týna uškodil. A to si říkáme bratři v Kristu! Přitom se chováme jako poslední trhovci. Někdy si říkám, že by snad měl Bůh opět nějaké sodomské hnízdo zničit, aby se lidé vzpamatovali ze své pýchy a…"

„Měl ještě jiné nepřátele?"

„Cože?" zarazil se Ambrosius trochu rozmrzele. „Všichni máme nepřátele. Měl je i Benedikt. Víš, já nevěřím, že ho na ulici přepadl lupič. Kolik u sebe mohl mít peněz? Po městě chodí mnohem bohatší lidé. Váčky patricijů a kupců jsou naditější než naše. Naše poslání je svaté, ale truhlice si dneska plní jiní. Čím je kdo sobečtější, tím se má lépe. Někdy si říkám… Promiň… Ano, Benedikt měl spoustu nepřátel. Byl učený, ale nebyl pokorný. Rád svou učenost dokazoval. I těm, kteří to nejen neocenili, ale které to mohlo dokonce urazit. Nedávno napsal traktát, v němž se vysmál jednomu kázání našeho

biskupa. Já uznávám, že se biskupovi nepovedlo, nikdo není neomylný, že? Biskup zuřil a proslýchalo se, že chce Benedikta zbavit jeho děkanského úřadu. Jenže Benedikta se prý zastala samotná papežská stolice. Hodně prelátů mělo důvod nenávidět Benedikta!“

„Já slyšel něco jiného. Prý ho chtěl biskup zavřít do kláštera, protože se dopustil smilstva s jakýmsi děvčátkem.“

„Nesmysl! Tu pomluvu nejspíše rozšířili biskupovi služebníci. Nechci však mít na duši hřích, proto nebudu nikoho konkrétního obviňovat. Ale jak už jsem řekl, pro peníze nezemřel.“

„Rozumím,“ přikývl Oldřich z Chlumu. V duchu souhlasil, že by vyřizování vzájemných účtů v církvi mohlo být dostatečně dobrým důvodem k vraždě. Zvláště pokud za Benediktem stál papež. Nahlas namítl, že i kdyby to byla pravda, nelze popřít, že se děkan školy U Týna nechoval k ženám cudně.

„Co je to cudně? Jenom pokrytectví,“ zabručel rozmrzele mistr Ambrosius. „Svatá matka církev nám vnucuje celibát. Že prý ženy brání ve zbožných myšlenkách. Slovutný Kosmas byl ženatý a měl syna. A přesto je jeho kronika plná zbožných myšlenek. Pokud by dodržoval celibát, byla by zbožnější? Ne! Já si naopak myslím, že by byla nudnější. Kněz je člověk jako každý jiný. Proto je špatné bránit mu v jeho přirozených potřebách. Jenže v církvi dneska křičí nejhlasitěji mladí a ctižádostiví. Podle nich je hříšné skoro vše, co člověk dělá. Hříchem je hodně jíst, být čistý, teple se oblékat, spát v pohodlném lůžku… Tisíc let tak křesťané žili. A najednou je to špatné. Jestlipak víš, k čemu to vede? K pokrytectví. Kněží se dnes už nesmějí ženit. Proto mají placené děvky. Konkubíny. Nějakou takovou měl i Benedikt… A má ji i náš biskup, jestli to nevíš.“

„A ty?“ optal se Oldřich z Chlumu přátelsky.

Ambrosius se ostražitě rozhlédl a ztišil hlas: „Nic ti do toho samozřejmě není, ale jsme dávní přátelé… Povím ti pravdu. Mám ženu. Nedaleko odtud v Bubenči. Ale není to děvka, jako jsou ty ostatní kněžské helmbrechtnice. Máme se rádi a žijeme spolu proto, že si to přeje naše srdce. Rozumíš? I když spolu leháváme, není to hřích smilstva.“

„Takže ona má z čeho žít. Je zámožná?“

„Ne," zavrtěl hlavou Ambrosius. „Má málo, ale k živobytí jí to stačí. Ani já nejsem zámožný. Pokud mohu, dávám jí tolik, aby měla vždycky plnou misku. Hm… vidím, co si myslíš. Ale copak muž nedává peníze své manželce? To bys pak musel všechny ženy označit za nevěstky."

„Někteří teologové je tak označují," připomněl Oldřich z Chlumu věcně. Měl totiž pocit, že před ním Ambrosius něco tají, a potřeboval se dozvědět víc. Bibliotékář opravdu vybuchl spravedlivým hněvem a začal naříkat, jak jsou někteří učenci zaslepení a jak se církev stále víc vzdaluje životu prostých věřících. V očích měl téměř slzy, když líčil špatnosti, které je obklopují.

„Pokud se někdo opravdu proviní, potrestá ho Bůh. Aby měl člověk čistou duši, k tomu nepotřebujeme rady fanatiků," horlil mistr Ambrosius. „Láska hříchem není, jen tělesná žádostivost. Je možné, že i děkana Benedikta potrestal Bůh. Za to, co provedl královskému lovčímu…" Zarazil se, zvedl pohár s vínem a rozpačitě se napil. Pak se začal omlouvat, že se nechal unést.

„Co mu provedl?" naléhal Oldřich z Chlumu.

Písař Ambrosius se dlouho vykrucoval, než mu prozradil tajemství, o kterém vědělo jen pár lidí. Děkan Benedikt před časem svedl dceru rytíře Kunsta ze Svojšína. Dívku obtěžkal a ta si z hanby sáhla na život. Ale to určitě nebyl důvod, pro který chtěl biskup zavřít Benedikta do kláštera. O tomhle hříchu nikdo v církvi nevěděl.

Panoš Ota a velitel Diviš se šli v doprovodu staroměstského rychtáře Slámy podívat na místo, kde za svítání objevili tělo zavražděného děkana Benedikta. Nebylo to daleko od Ungeltu, v páchnoucí uličce za masnými krámy. Lemovaly ji vysoké zdi, za nimiž se nacházely domy řezníků a jatka. Do řeznických krámů však zákazníci chodili jinudy. Vchod do masných krámů vedl skrze mázhauzy na protilehlé straně domů. Úzká ulička se používala jen tehdy, pokud se vodíval dobytek od brány nebo z trhu na jatka. Bylo to nehostinné místo a rozumný člověk se mu vyhnul i za bílého dne.

„Našli ho tamhle u té branky," ukazoval rychtář Sláma ke zdi ze štípané opuky. „Ten dům patří mistru Kubíkovi. Je to vážený řeznický rod, který tu sídlí už nejméně sto let. Ovšem Kubíkův

mladší syn je žákem školy U Týna. Kubík tvrdí, že o ničem neví, celou noc strávil počestně ve svém manželském loži. Jeho syn navíc nikdy neměl s děkanem Benediktem ani tu nejmenší rozepři. Ověřil jsem si to, je to pravda.“

„Co tu mohl Benedikt v noci hledat?“ divil se panoš Ota. Klekl si a prohlížel místo kolem branky a opukové zdi. Země byla pokrytá zaschlým blátem, v němž byly zřetelné otisky kravských a ovčích kopyt. Ale stopy po zápasu žádné.

„Naposledy pršelo před pěti dny,“ vysvětloval rychtář Sláma. „Z té doby jsou zřejmě stopy. Ale jakmile bahno zaschne, je pevnější než malta. Žádné stopy z dnešní noci nenajdete, urozený pane.“

„Vrah rozpoltil Benediktovi hlavu sekerou. Měla by tu být kaluž krve,“ nesouhlasil panoš Ota. „Ale je tu jen pár kapek.“

„Krev mohla vytéct na jeho oděv,“ vysvětloval trpělivě staroměstský rychtář. „Jenže vrah ho uloupil. Benedikta jsme našli nahého.“

Velitel Diviš se podíval významně na panoše Otu. Měl zkušenosti s podobnými ránami a dobře věděl, že to, co říká staroměstský rychtář, je nesmysl. Ota přikývl na znamení, že s ním souhlasí. Pak se obrátil na Slámu: „Tak nějak to asi bude. Díky, my už si poradíme sami… Vyslechneme lidi z okolních domů. Chci, abyste o tom věděl.“

„Jak myslíte. Já už s nimi mluvil. Nikdo nic neví. Ale pokud se vám chce… Nic ve zlém, máte zřejmě víc času než já, že chcete dělat zbytečnou práci.“

„Jistě, to máme,“ souhlasil dobromyslně velitel Diviš. „Je škoda, že vy máte tolik práce. Asi nás kvůli ní odmítnete. Chtěli jsme vás večer pozvat na džbánek dobrého vína.“

Rychtář Sláma se pobaveně rozesmál. „Vy dva jste největší všiváci, jaké jsem kdy potkal. V kolik?“

„Po nešporách,“ navrhl panoš Ota. „Ubytovali jsme se jako obvykle v zájezdním hostinci U Zlatého kola.“

Rychtář přikývl a chtěl je opustit, ale Ota řekl, že ho zajímá ještě něco. Když se ráno potkali, biřicové vezli tělo na kárce. Naložili mrtvého v téhle uličce, nebo v domě? Staroměstský rychtář zaváhal. Chvilku přemýšlel, než si vzpomněl. Řezník Kubík, který mrtvého

Benedikta našel, odnesl tělo do svého mázhauzu. Tam ho biřicové naložili na kárku. Odnést mrtvého z ulice do domku přece ukládal zákon. Pak pokynul na rozloučenou a zmizel.

„Myslíš si to samé, co já?“ optal se velitel Diviš.

„Jistě. Benedikt nezemřel tady. Nejsou tu žádné stopy po krvi.“

„Navíc rychtář zjistil, že nikdo nic neslyšel,“ dodal Diviš. „Neumím si představit, že by se takový mord obešel bez křiku. Benedikt byl urostlý chlap. Sekerou se zabijí hůře, než když někomu vrazíš dýku do zad. Viděl jsi jeho tělo? Vrah vedl ránu zepředu. Benedikt se mohl bránit, zápasit, křičet. Proč nikdo nic neslyšel? Protože se to stalo jinde. Takže vlastně nemá cenu vyptávat se lidí kolem. Rychtář má pravdu. Nemohli nic slyšet.“

„Proč?“ namítl panoš Ota a ukázal na nezřetelnou rýhu na zemi. „Tohle vypadá jako stopa kola. Je dost úzká. To nebyl povoz, spíše obyčejná kárka. Ale od té, kterou tlačili biřicové, tahle rýha není. S mrtvým tudy vůbec nejeli. Z mázhauzu vynesli tělo před dům do sousední ulice. Pokud zabili Benedikta jinde, mohl ho sem vrah na kárce přivézt.“

Obešli domy a záhy se ukázalo, že rychtář měl pravdu. Nikdo nic neviděl ani neslyšel. Teprve v posledním domě na rohu měli štěstí. Starý bednář vehementně tvrdil, že si ničeho nevšiml. Ale pak si vzpomněl: „Poslyšte, já přece jen něco zaslechl. I když to asi s tím mordem nesouvisí. Bylo to spíše už k ránu, právě začínalo svítat a já si šel vyprázdnit měchýř. Zaslechl jsem cinkání zvonečků.“

„Zvonečků? V noci?“ vyhrkl překvapeně Diviš. „Takových, co mívají koně na chomoutech?“

„Ne, znělo to jinak,“ vzpomínal starý bednář. „Koňské rolničky cinkají tak nějak rychleji… Já totiž moc dobře slyším. Když zpívají na kůru falešně, poznám to hned… Znělo to spíše, jako když tancují komedianti. Anebo…“ Zarazil se a pak se plácl do čela. „Já hlupák, že mně to nedošlo hned. Takové rolničky mají našité na oděvech malomocní. Chápete? Musí je nosit, aby se jim na ulici vyhnuli slušní lidé a nenakazili se. V noci šli tady kolem malomocní! No jo, ale kde by se vzali? Žijí ve špitálu za hradbami. V noci jsou brány zavřené. No řekněte, jak by se sem dostali? Ale zvonečky

malomocných to byly určitě! Na to mohu přísahat. Poslyšte, muselo se tu dít něco divného.“

„To tedy muselo,“ souhlasil panoš Ota. V jeho hlase se nedala nepostřehnout jízlivost. Spolu s Divišem zamířili na rynek.

„Co si o tom myslíš?“ vyzvídal velitel družiny. „Věříš tomu starému bednářovi?“

„Možná… Zajdeme za městskými biřici. Jestliže se v noci po městě toulali malomocní, museli je přece potkat. Pokud ovšem místo obchůzky nechrápali.“

Biřice našli snadno. Oba seděli v šenku a hráli kostky. Přisedli si k jejich stolu a začali vyzvídat. Biřicové byli hrubí chlapi, kteří nešli pro drsnou odpověď daleko. Jenže erb českého krále na Otově a Divišově plášti je dokázal zkrotit. Trochu neochotně se zapřísahali, že chodili po městě celou noc, jak mají nařízeno. U nikoho se nezastavili a ani na okamžik si nezdřímli.

„Dejme tomu,“ zarazil je Diviš. Jako starý voják věděl, jak s takovými chlapy jednat. „Takže vy jste svědomitě chodili po městě a nepotkali živou duši? Tak jste to ohlásili rychtáři Slámovi.“

„Když už to víte, proč se ptáte?“ zabručel nezdvořile starší z nich.

„Protože já i můj přítel si myslíme, že buď lžete, nebo jste hlupáci,“ rozkřikl se velitel Diviš a udeřil mohutnou pěstí do desky stolu, až poskočily džbánky s pivem.

„Nechte nás být,“ rozzlobil se i druhý biřic a sáhl ke stěně, kam si odložil kopí. Výhružně ho uchopil a opřel o nohu.

„Co třeba nějaké nemocné, nepotkali jste náhodou?“

„No, vlastně ano,“ odpověděl po kratším uvažování starší biřic a rukou se začal drbat ve vlasech. „Zřejmě to už víte. Bylo to za svítání, kousek od Ungeltu. Zaslechli jsme zvonečky a pak jsme uviděli dva malomocné. Dá rozum, že jsme se hned ztratili. Malomocné nebo rasa potkáváme každou chvíli. To není nic neobvyklého. Proč o tom mluvit? To máte stejné, jako kdybychom hlásili, že jsme potkali ponocného nebo toulavou kočku, rozumíte?“

„Potkáváte malomocné v noci často?“

„Naštěstí ne,“ odpověděl se zjevnou spokojeností v hlase mladší biřic.

„Ti dva, co jste v noci potkali, měli kárku? Jistě víte, co je vaše povinnost! Tu kárku jste měli zkontrolovat.“

„Zbláznil jste se, urozený pane? Řekl jsem vám přece, že jsme utekli. Kárku měli… Ale nikdo po nás nemůže chtít, abychom se dotýkali jejich věcí!“

„Tak ten bednář měl pravdu,“ usmál se Diviš, když bičice opustili. „Takže víme, jak se tělo mrtvého Benedikta dostalo do uličky u masných krámů. Jde to dobře! Teď ještě zjistit, kde doopravdy zemřel. A já se vsadím, že pak budeme znát vraha.“ Panoš Ota se nevyjádřil. Nezdálo se, že by sdílel optimismus svého přítele.

VI. KAPITOLA

Oldřich z Chlumu strávil na Pražském hradě skoro celé odpoledne. Zdánlivě bezcílně obcházel dvořany a se všemi si nadšeně vyprávěl o královnině těhotenství. Pokud někoho vůbec napadlo zajímat se, proč neodjel na Bezděz, odpovídal, že chtěl být mezi prvními, kdo bude panovníkovi blahopřát ke šťastné události. Všem takové vysvětlení stačilo, protože Přemysl II. Otakar uměl být velkorysý, pokud byl šťastný. Hlupák by byl velmož, který by se teď nesnažil pohybovat v panovníkově blízkosti.

Když opouštěl bránou v Černé věži hrad a na koni sjížděl klikatou stezkou po Opyši k řece, měl pocit, že se mu rozskočí hlava z řečí, které musel vyslechnout. V životě by ho nenapadlo, kolik nadutosti a malichernosti je mezi příslušníky královského dvora. Že neoplývají vzděláním, to samozřejmě věděl, ale během odpoledne ztratil poslední iluze, které by si o nich snad dělal. Bezděčně se pokřižoval a tiše si sám pro sebe povzdechl: „Bože, chraň naše království!“

Mnoho se nedozvěděl, ale pár nápadů stálo za úvahu. Nejzajímavější zprávy nezískal nakonec od rytířů, ale ode dvou písařů. Podle nich bylo padělání listin jen zdánlivě obtížné. Ve skutečnosti stačilo sebrat někde starý pergamen a seškrábat text. Potom bylo třeba rozmíchat duběnkový inkoust s trochou křídy a při psaní napodobit starobylé písmo.

„To všechno dokáže každý šikovnější písař,“ vykládali oba nadšeně. „Jednou jsme to pro legraci zkoušeli. Jenže kamenem úrazu je pečeť. Abyste rozuměl, urozený pane, ty předchozích panovníků se nedají opatřit. A jaký by mělo smysl dát na listinu, která má být sto let stará, pečeť našeho krále? No, a v tom je ten vtip! Bez pečetě totiž není listina platná, to dá rozum. Staré pečetě nikde neseženete. Takže jak vidíte, v praxi se listiny padělat nedají.“

„To zní logicky,“ souhlasil Oldřich z Chlumu. „Ale proč bych nikde nesehnal starou pečeť? Stačilo by dostat do ruky pečetidlo

některého ze zemřelých panovníků. A obtisknout ho do vosku… Mimochodem, kde vlastně jsou uložená pečetidla přemyslovských králů?“

Oba písaři se na sebe významně podívali. „Nic ve zlém, urozený pane, ale vy rytíři si myslíte, že v zemské kanceláři pracují hlupáci… Pečeť našeho vznešeného krále má u sebe samozřejmě kancléř, tedy vyšehradský probošt. Nu a pečetidla jeho předků neexistují. Už od časů krále Vratislava se dodržuje nepsaný zákon, že ihned, jakmile panovník zemře a vládu přebírá nástupce, zničí se za jeho přítomnosti pečetidlo toho zemřelého. Vždy smí existovat jen jedno. Stávajícího vládce. Tím získává panovník jistotu, že od té chvíle rozhoduje pouze jeho vůle. Nikdo nemůže dodatečně zhotovit listinu, kterou by vydával za příkaz jeho otce, rozumíte? Proto nelze listiny antedatovat, a tedy padělat.“

Oldřich z Chlumu se pousmál jejich svatému přesvědčení, jak chytře to mají ve skriptoriu zařízené. Před mnoha lety vyšetřoval ztrátu zlata z dolů v Jílovém, kdy si zloděj nechal udělat falešné pečetidlo. Nebylo to sice snadné a ne každý řemeslník k tomu měl vhodné nástroje a zkušenosti, ale provést se to dalo.

Od případu v Jílovém se kontrolovali pražští kovolitci, kteří jediní by něco takového dokázali. Dohled byl přísný a téměř se dalo vyloučit, že by podobný pokus unikl pozorným očím služebníků z úřadu podkomořího. Navíc se po řemeslnických dílnách pohybovali placení špehové.

Zhotovení falešného pečetidla vyloučil i sám podkomoří Michal z Vřešťova, když se ho na to Oldřich z Chlumu ptal. Vysvětlil, že kontrolovat kovolitce není obtížné, protože v okolí Pražského hradu pracují jen čtyři skutečné dílny. V těch ostatních na to nemají vhodnou pec, protože pracují se železem a ne s bronzem.

Druhá zpráva zaujala Oldřicha z Chlumu mnohem víc. Královský lovčí Kunst ze Svojšína prý nedávno v opilosti přísahal, že se pomstí tomu, kdo zničil život jeho dceři. Neprozradil však, o koho se jedná. Nikdo tomu nepřikládal žádnou váhu, protože podobné přísahy pronášel v opilosti skoro každý rytíř. Oldřich z Chlumu by se tím nezabýval, kdyby nezjistil, že královský lovčí nebyl v noci na Pražském hradě.

Večer odešel, nikdo neví kam, a vrátil se až ráno. Strážný u brány si navíc všiml, že má na spodním okraji pláště stopy po krvi.

Oldřichovi se podařilo prohodit pár slov i s Kunstem ze Svojšína. Královský lovčí byl mlčenlivý zamračený muž bez levého ucha, o které přišel během jednoho divokého honu. Říkalo se o něm, že sokoly a psy má raději než svou ženu. Lovčí se ho vyptával na honitbu v lesích kolem Bezdězu a Oldřich si liboval, jak skvělou pomoc při tom odvádějí královští manové. Ale když se Oldřich z Chlumu zmínil o dnešní noci, lovčí si nerudně odplivl a bez dalšího se rozloučil.

Bylo tu však ještě něco znepokojivého, co se Oldřich dozvěděl ze záplavy zbytečných a únavných řečí. Šlo jen o náznak a nemusel nic znamenat, ale hned dva velmožové pronesli názor, že děkana Benedikta nenáviděl i králův komoří Bohuslav ze Švamberka. A to byl muž, s nímž nebylo radno dostat se do křížku.

Oldřich se rozhodl, že do šenku U Zlatého kola to vezme delší cestou přes brod na Poříčí. Toužil po chvíli klidu, aby si vyčistil hlavu. Musel si srovnat vše, co se od rána dozvěděl. Proto si nevšiml muže, který jel za ním na koni a dával si záležet, aby nebyl příliš nápadný.

„Co dál?“ optal se Diviš, když skončili výslech strážných. To, že v noci zahlédli kárku a dva muže, kteří na sobě měli hábit s našitými zvonečky, mohlo být důležité a vysvětlovalo by to spoustu nejasností, která panovaly kolem nálezu Benediktova těla. Ale současně to vyvolávalo otázky jiné.

Loudali se ulicí k řece. Panoš Ota se ohlédl po černovlasé sklepnici, která stála ve dveřích zájezdního hostince a lákala je k návštěvě. Pokrčil rameny, jako by se jí chtěl omluvit, že teď nemají čas. „S těmi malomocnými se mi to nějak nezdá, Diviši. Já bych strážným nevěřil. Prostě byli líní, někoho ve tmě zahlédli, ale nechtělo se jim ty s kárkou honit. Teď se vymlouvají na malomocné. To je celé. Kdo ví, kdo to byl.“

„Proč by si měli vymýšlet? Bednář přece zaslechl cinkot zvonečků. A ten určitě neměl důvod vymlouvat se nebo lhát. Strážní zahlédli dva muže a tvrdí, že měli zvonečky na oděvech. To do sebe

zapadá. Co říkává náš pán? Pokud ti stejnou věc potvrdí dva lidé, kteří se neznají, mají většinou pravdu.“

„Existují ovšem výjimky. Především musíš vzít v úvahu, že malomocní neměli v noci ve městě co dělat. Náš pán také říkává, že musíš hledat jiné vysvětlení, pokud ti svědek tvrdí něco, co vidět nemohl. Zjišťoval jsem, jaká nařízení platí pro malomocné. Pokud by zůstali po uzavření bran ve městě, bez milosti je popraví jako prašivého psa.“

„Ovšem jen v případě, že by byl někdo ochotný je zatknout,“ připomněl důrazně Diviš. „Naši dva strážní se jim raději vyhnuli. A nebudou určitě výjimka. Dobře víš, že žádný biřic nevidí, co nechce. Takže malomocní zase tolik neriskovali. Kdo ví, jak často se v noci po městě potulují. Ale hlavně, co tu vůbec provádějí?“

„Ty si opravdu myslíš, že Benedikta zabili malomocní proto, že třeba začal dávat jejich špitálu méně peněz? To mi připadá dost hloupé,“ oponoval rezolutně panoš Ota.

„Tobě připadá hloupé všechno, co tvrdím já, milý Oto! Ale nemůžeš popřít, že někdo v hábitu malomocných v noci po městě chodil.“

„To nepopírám, milý Diviši. Jenže to je něco jiného, než že tu chodili malomocní. Všechno může být jinak. To také říkává náš pán. Napadají mne dvě možnosti. Někdo Benedikta zabil a ti dva malomocní jenom dopravili jeho tělo do uličky za masné krámy. Nebudu spekulovat, proč by to dělali. Mluvíme teď o hypotézách. Druhá možnost je ovšem mnohem pravděpodobnější. Vrazi nejsou malomocní, jen si opatřili jejich hábity s našitými zvonečky. Dobře věděli, že se jim strážní vyhnou. Proto neměli problém převézt tělo zavražděného děkana na jiné místo. Nic neriskovali.“

„Odpusť, Oto, ale ani tahle hypotéza se mi moc pravděpodobná nezdá,“ nesouhlasně kroutil hlavou Diviš. Vraštil čelo, jak usilovně přemýšlel. Strašně toužil, aby musel jeho přítel uznat, že jednou má pravdu on. Zvedl ruku, aby zdůraznil své námitky: „To bys musel předpokládat, že se někdo na vraždu předem připravil. Pokud oběť zabiješ sekerou a oloupíš, kde seženeš tak rychle hábit se zvonečky? A k čemu by to vrahovi bylo? Já se vsadím, že vraždu spáchali malomocní. Připouštím ovšem, že důvod zatím neznáme. Třeba jim

někdo zaplatil. Nebo… Co já vím. Ale udělali to malomocní, dej na mě!“

„Diviši, ty nám duchovně rosteš,“ přikývl panoš Ota pobaveně. „Z tebe nakonec ještě bude skutečný vyšetřovatel…“

„Neštvi mě, vznešený pane kancléři,“ uraženě odsekl Diviš. „Hele, když jsi tak chytrý, jak to tedy bylo?“

„Já neříkám, že vím, jak to bylo,“ bránil se panoš Ota. „Ale na malomocné zapomeň! Tihle lidé se nemusejí bát smrti. Kráčejí k ní rychle a často hodně bolestně. Pro ně je smrt většinou vykoupením. Proč by si dávali práci, aby zakryli stopy svého zločinu? Něco ti připomenu. Ty sám jsi řekl, že vraha odhalíme hned, jak najdeme místo vraždy. Pokud by Benedikta zamordovali oni, nechají ho ležet tam, kde se to stalo, rozumíš?“

„To říkáš jen proto, abys nemusel uznat mou hypotézu. A teď zase poslouchej ty. Pokud by vrazi nebyli malomocní, nesehnali by oděvy se zvonečky. Ne s rolničkami, ale s těmi správnými. Co vypověděl bednář? Poznal je bezpečně podle zvuku. Jak ve městě seženeš zvonečky pro malomocné? A ještě v noci? Já bych hledal vraha spíše ve špitálu pod Vítkovem. A když ne vraha, tak alespoň jeho pomocníky. Ale jestli se ti má hypotéza nezdá, řekneme o ní panu Oldřichovi, ať nás rozsoudí.“

„Já bych věděl něco lepšího, Diviši. Proč našeho pána unavovat hypotézami? Neměli bychom zjistit víc? Pak třeba uznáš, že jsem měl pravdu já. Navíc se můžeš vyhnout další prohře se mnou. Alespoň před naším pánem.“

„Co na tom chceš zjišťovat? A jak? To se máme jít optat do špitálu k malomocným, jestli náhodou nebyli v noci ve městě?“

„Proč mluvíš v množném čísle? K malomocným můžeš zajít klidně sám. Ostatně, ty je podezříváš, Diviši, ne já.“

„Děláš si legraci?“

„Nemusíš vstoupit dovnitř. Stačí, když si necháš zavolat ke vchodu mnicha, který se o špitál stará. Je to prý nějaký mladý františkán. Ten ti určitě řekne pravdu. A až zjistíš, že všichni malomocní spali v noci ve špitálu a nikdo ho neopustil, optej se, odkud berou zvonečky, které si našívají na oděvy.“

„Nepůjdu nikam!“

„Vtom případě uznej, že mám pravdu já!“

„Vznešený pane kancléři, jsi lotr! Lotr ze všech lotrů pod křesťanským nebem ten nejhorší. Skončíš v pekle a budeš se tam škvařit ve vroucím oleji. A kolem kotle budou stát všechny ženské, které jsi kdy svedl, a budou do tebe píchat vidlemi…“

„Nevešly by se tam… A kolem jednoho kotle už vůbec ne,“ rozesmál se panoš Ota a přátelsky objal Diviše rukou kolem ramen. „Pokud se malomocného nedotkneš, nemůžeš se nakazit. Ale jestli se bojíš, tak tě doprovodím a…“

„Vždyť to říkám pořád. Jsi lotr nejlotrovatější. Když to řekneš takhle, Oto, copak mohu souhlasit?“

„A proč myslíš, že ti to nabízím?“ šklebil se Ota. Pak přestal žertovat, sáhl pod halenu a vylovil malou stříbrnou schránku, kterou nosil zavěšenou na řetízku kolem krku. Sňal ji a s vážnou tváří podal Divišovi. „Tahle kaptorga má uvnitř spoustu léčivých bylin, taky zrnko ambry a kousíček kosti svatého Jana Křtitele. Ochrání tě před zlým povětřím. Až budeš u špitálu, dej si ji k nosu, pak si ti nemůže nic stát.“

Pokud se Diviš pamatoval, nikdy neviděl Otu k ní čichat. Dokonce ani netušil, že ji má. Nedůvěřivě se ho zeptal, proč si ji k nosu nedává on, když je, jak sám říká, skoro zázračná. Ota mu vysvětlil, že on se zkaženého povětří nebojí, proto ji téměř nevytahuje. Nosí ji kvůli jiným věcem.

„A kvůli jakým?“ pokračoval o poznání útočněji Diviš. Netušil, co si Ota zase vymýšlí, ale nechtěl naletět na nějaký nový žert.

„Není jen proti nemocem, abys věděl. Proto tu kaptorgu nosím. Dala mi ji jedna vědma. Chrání před zraněním a taky před otravou. Svatý Jan Křtitel je přece patronem rytířů a ochráncem ctností. Jeho ostatek pomáhá vyvarovat se hříšných myšlenek.“

„Opravdu? Tak tu relikvii vyhoď. Je to šmejd. Nevšiml jsem si totiž, že by ti někdy zabránila ohlížet se po každé holce, která projde kolem. Na tebe je i Jan Křtitel krátký.“

„Bez něj by to bylo třeba ještě horší,“ odpověděl Ota vážně. „Na ostatky věřit nemusíš, ale ty byliny opravdu chrání. A pak, já teď kaptorgu nepotřebuji. Překážela by mi při pátrání.“

„Vidíš, o tom jsme zatím nemluvili. Co vlastně budeš dělat ty?“

„Podívám se do školy U Týna. Co když ho nakonec zabili tam? Kdo jiný by měl po ruce zvonečky na pláště malomocných než škola, která spravuje špitál pod Vítkovem? A chci si ještě jednou promluvit s tou mladinkou kejklířkou. Myslím totiž, že u kotle, ve kterém se budu škvařit, se ještě jedno místo a vidle najdou.“

Vltava tiše narážela do kamenitých břehů a po hladině tančily prodlužující se odpolední stíny. Oldřich z Chlumu se blížil k brodu, když za sebou zaslechl dusot koňských kopyt a vzápětí naléhavý výkřik: „Počkejte!“

Ruka okamžitě sjela naučeným pohybem dolů a uchopila jílec meče. Oldřich přitáhl otěže a svého hnědáka zastavil. Ohlédl se a uviděl mladíka, jehož sice neznal, ale určitě ho už někdy zahlédl. Nebyl to voják ani sluha. Na sobě měl obyčejnou drátěnou košili s poškozeným nákrčníkem a rudý plášť. Byl prostovlasý bez přilby, ale u pasu mu visel meč. Nikde na oblečení neměl rodový erb, což bylo u rytíře nemyslitelné. I když se tvářil mírumilovně, Oldřich tasil meč.

„Počkejte!“ opakoval mladík a rovněž tasil. Pevně sevřel meč a namířil ho špičkou proti němu. V tom gestu nebyl ani náznak přátelství.

„O co jde?“ opáčil pevně Oldřich z Chlumu. Meč držel připravený, aby mohl odrazit soupeřův výpad. Jenže stále měl pochybnosti, zda to celé není nedorozumění. Jen šílenec by se s ním mohl chtít utkat na dohled od staroměstských bran. Dříve, než skončí, by dorazili městští biřicové a udělali rázný konec. Král souboje mezi rytíři bez řádného opovědění a svědků přísně trestal.

Mladík zarazil koně několik kroků před Oldřichem. Lehce oddechoval a na čele měl krůpěje potu. Oldřich si toho všiml, ale byl si jistý, že to není námahou z jízdy. Mladík byl nervózní. Oldřich sevřel pevněji jílec meče, protože věděl, že lidé, kteří mají strach, bývají nevyzpytatelní a nebezpeční.

„Chci, abyste něco věděl, pane z Chlumu,“ oznámil mladík břitce. „Vím, co jste dneska…“

„Nepatřilo by se, abyste nejprve řekl své jméno? Nevidím žádný rodový erb,“ zarazil ho Oldřich z Chlumu a sklonil hrot meče k zemi. Stále ale zůstával ve střehu. Mladík dělal, jako by si toho nevšiml.

Stále držel zbraň výhružně napřaženou. Nadechl se a znovu se rozhovořil. Ani ve snu ho nenapadlo, aby se představil.

„Vím, pane z Chlumu, na co jste se dneska na Pražském hradě vyptával. Zajímají vás falešné listiny. Dejte od té věci ruce pryč!“

„Nerad se opakuji, opravdu mi neprozradíte, od koho jsem tuhle cennou radu dostal?“

„Vidíte snad na mém plášti erb?“ odvětil mladík v rudém plášti hořce a teprve teď sklonil zbraň k zemi. „Ale to, co mi neprávem ukradli, to získám zpět.“

„Pokud vás někdo připravil o vaše právo, měl byste se spíše obrátit na královský soud. Je zbytečné hovořit o tom u brodu. A se mnou. Jsem jen správcem severních Čech.“

„Vím, kdo jste… Proč se správce severních Čech vyptává, jak se dají falšovat listiny? Varuji vás, já se nevzdám!“ Mladík ukryl meč do pochvy, otočil koně a cvalem vyrazil podél řeky zpět, odkud přijel.

VII. KAPITOLA

Pomalu se blížil večer. Ulice Starého Města pražského se vylidnily. Kupci a trhovci sbalili své zboží, naložili ho na povozy a mířili k bránám. Přenocovat ve městě bylo mnohem dražší než na předměstí. Řemeslníci zavírali dílny a jejich manželky se zpocenými tvářemi dokončovaly večeře. Žebráci prospali odpoledne na rohožích u zdí chrámů a teď se kulhavě vraceli na svá místa u vchodů, protože za chvíli začínaly nešporní mše.

Panoš Ota došel na prostranství před školou U Týna. Bylo liduprázdné. Vrata školy však byla pootevřená. Zamířil k vozu kejklířů. Seděli uvnitř a zachmuřeně žvýkali placky. Ota je požádal, zda by mu mohli půjčit nějaký plášť. Ten svůj s erbem českého krále tu zatím nechá.

„Ale pak nám ho vraťˇ! K čemu by nám byl ten tvůj?“ upozornil starý kejklíř. Vypadal unaveně a sklesle.

Ota si jednoduchou sponou upevnil prostý hnědý plášť přes ramena a přitom postřehl, že černovlasá kejklířka má v očích slzy. Povzbudivě se na ni usmál, ale zdálo se, že ho nevnímá. Neměl však čas o tom přemýšlet.

Rychle zamířil ke škole a zvědavě nahlédl do zšeřelého průchodu. Sotva vstoupil, vyskočil z výklenku, v němž byla zchátralá dřevěná lavice, muž s přihlouplým výrazem ve tváři. Měl roztažené ruce, jako by chtěl nahánět slepice do houfu. Vrhl se k Otovi a rozhořčeně křičel: „Ne… ne, ne!“

„Co ne, ne, ne?“ odpověděl klidně Ota. Průjezd byl pečlivě uklizený a vedle schodiště byla na bíle omítnuté zdi neumělou rukou namalovaná postava, která mohla být kýmkoli. Protože autor tušil, že by jeho dílo mohlo vyvolávat pochybnosti, velikým písmem k němu připsal, že to je svatý Řehoř, patron škol a studentů.

„Sem nikdo cizí nesmí,“ těžkopádně vysvětloval muž. Důležitě upozornil, že je vrátným a za všechno tady odpovídá.

„Ale já přece nejsem cizí," uklidňoval ho s hraným překvapením panoš Ota. „Ty se na mě nepamatuješ? Byl jsem tu nedávno a přihlásil jsem se ke studiu. Budu žák jako ostatní. Já sem patřím."

Vrátný svraštil čelo a usilovně přemýšlel. Přitom nerozhodně podotkl, že to je ošemetná věc, protože ctihodného děkana někdo zamordoval a bakalář Hugo je ve městě. A nikdo jiný tu není.

„Jak není," zarazil ho Ota a vemlouvavě mu lichotil: „Jsi tu ty. Sám jsi přece řekl, že za všechno odpovídáš."

Tím vrátného zmátl definitivně. Poděšeně zachrčel a pokrčil rameny. Ale neodpověděl.

„Tak to nechme na bakaláři Hugovi," navrhl ochotně Ota. „To bude nejlepší."

„To jistě bude," oddechl si muž spokojeně. Ale než stačil obtížného hosta vystrkat ze dveří, zamířil Ota ke schodům. Jako by to byla naprosto samozřejmá věc, dodal: „Někde nahoře počkám, až pan bakalář přijde."

„Ale to… ne, ne, ne!" začal vrátný poděšeně vykřikovat. Panoš Ota si ho nevšímal a pokračoval vzhůru. Vrátný běžel za ním. Dostihl ho až v prvním patře. Popadl ho za okraj pláště a skoro prosebně začal přemlouvat, aby se vrátil.

Panoš Ota ukázal k oknu, které bylo na konci chodby. Byl tam výklenek se dvěma kamennými lavicemi. „Tamhle si sednu a přísahám, nehnu se, dokud se neobjeví bakalář Hugo, platí?"

Chvíli se dohadovali, ale nakonec vrátný souhlasil. Ovšem až poté, co mu Ota dal stříbrňák.

Sotva na schodech dozněly jeho šouravé kroky, otevřely se dveře na opačné straně chodby. Z nich vyhlédl mladík, který byl jen o něco málo mladší než Ota. Měl kulatý dobromyslný obličej, velké poživačné rty a tlusté břicho, které nedokázal zakrýt ani hnědý žákovský hábit. Rozhlédl se, a když zjistil, že jsou sami, zamířil k Otovi. Přitom opatrně našlapoval.

„To nemusíš, bakalář Hugo je ve městě," oznámil mu Ota přátelsky.

„To je dobře," přikývl žák a představil se jako Zbyšek. Byl synem berounského řezníka. Zvedl ruku, na níž chyběl prst, a ukázal na zmrzačený pahýl. „Usekl jsem si ho, když jsem porcoval

krkovičku. Ale holkám tvrdím, že jsem o něj přišel v bitce. Tu jsem samozřejmě vyhrál. Neumíš si představit, jak to působí. Ovšem otec tvrdí, že jsem budižkničemu. Proto mě poslal do školy.“

Ota se představil jako syn soukeníka z Lipé. Opakoval mu stejnou historku jako vrátnému. Posadili se na lavici u okna a dali se do řeči. Zbyšek rád mluvil a moc nepřemýšlel o tom, co říká.

„Tahle škola není moc dobrá,“ vykládal zaujatě. „To jen já musím mít vždycky smůlu. V Praze jsou ještě dvě, jedna u biskupského dvorce a druhá na Vyšehradě. Obě jsou mnohem lepší.“

„Mně tuhle naopak doporučovali. Děkan Benedikt byl přece proslulý učenec,“ namítl panoš Ota.

„Učenec?“ zarazil se Zbyšek. „O tom přece nemluvím. Ze všech pražských škol se tu nejhůř vaří. A máme ty nejmenší misky, jaké si vůbec umíš představit. Jo, bývávalo lépe. Ale pak se začalo šetřit. A bude ještě hůř, dej na mě. Bakalář Hugo si myslí, že ke spáse duše stačí modlitba. A pokud máš prázdný žaludek, tím lépe, pak tě Bůh jistě vyslyší. Jednoduchá matematika, co? A úsporná!“

„Jaký byl ten Benedikt? Slyšel jsem, že ho v noci zamordovali.“

„Škoda ho. Měli raději zamordovat Huga. Pokud jsi dal děkanovi pár měďáků, mohl jsi zůstat ve městě až do noci. A vždycky se nás zastal. Nikdy rychtáři nedovolil, aby nás potrestal. Co my už toho provedli…“

„Já myslel, že sem do školy chodí hlavně děti.“

„To je pravda. Většina je z pražských patricijských rodin. Jsou hloupí a nafoukaní. A na můj vkus moc zbožní. Nestýkáme se s nimi. Nás starších je tady pět. Ale když se dostaneme ven, je nás plná hospoda. Ty vypadáš slušně, budeš chodit s námi? Máš dokonce meč, to se hodí.“

„Ty budeš asi pěkné kvítko,“ zasmál se Ota důvěrně. „Ptám se tě na školu a ty mi vyprávíš o hospodách.“

„O čem bych ti měl vyprávět? Je pravda, že děkan Benedikt byl učený, ale byl také moudrý. Říkával, že jsme tupé hlavy a učenost nám stejně k ničemu nebude. Nechával nás žít. Bude hůř, to mi věř. Bakalář Hugo je panák a křičí kvůli každé hlouposti. Dneska mne potrestal jenom proto, že jsem nevěděl, který světec pochází z Tours. Věřil bys tomu? Schválně, víš to?“

„Svatý Martin," opáčil ledabyle panoš Ota. Zbyšek povytáhl překvapeně obočí a vzápětí ho nerudně upozornil, že nemají rádi ty, co podlézají.

„Já za to nemohu, že to vím," uklidňoval ho panoš Ota. „Nerozčiluj se, pokud si to vy ostatní budete přát, nevzpomenu si nikdy na nic. Ani na to, kdo se narodil v Betlémě. Myslíš, že se teď Hugo stane děkanem?"

„Biskup mu prý přeje. Bude hůř, věř mi."

„Poslyš, jen mezi námi… Chodil jsem do školy, kde bakalář zabil děkana jenom proto, aby se stal děkanem místo něj. Nemohl kvůli tomu zemřít i ten váš Benedikt?"

„Zbláznil ses?" vyplísnil ho pohrdavě Zbyšek. „Hugo je zbabělec… Víš, on ani není chlap. Rozumíš?"

„Ne!"

„Do jakých škol jsi to chodil?" jízlivě se divil syn berounského řezníka. „Tak poslouchej! Zbožnost našeho bakaláře vychází z dogmatu, že Bůh stvořil ženy hříšné po pramáti Evě. Pokud je tedy ženské tělo zdrojem hříchu, mužské není. Rozumíš už?"

„Věděl o tom děkan Benedikt?"

„Ti dva měli k sobě blízko. Hodně blízko," pokrčil smířlivě rameny Zbyšek. Víc nestihl povědět. Na schodech se ozval chvatný dupot nohou. Vzápětí se objevil bakalář Hugo. Panoš Ota mu vyšel vstříc a pokorně opakoval smyšlenku o tom, že se má stát žákem jejich školy. Ale Hugo ho nenechal domluvit. Začal ječet, aby se okamžitě klidil pryč, a jestli se vrátí, nechá ho uvěznit. Pak se obrátil na Zbyška a výhružně se optal, o čem spolu mluvili.

„O svatém Martinovi," odpověděl s ctnostným výrazem syn berounského řezníka. Nenápadně mrkl na Otu a pošeptal, že se svými druhy chodívá nejraději do šenku U Psa. Dneska se už ven nedostane, ale zítra tam určitě bude.

Bakalář Hugo si uplivl, popadl panoše Otu za ruku a táhl ho ke schodům. I když byl celkem drobné postavy, měl sílu.

„Děkan Benedikt mi to slíbil," protestoval Ota. Bez větších obtíží se vytrhl z bakalářova sevření, sáhl k opasku a zvedl svůj váček s penězi. „Řekl mi, že když zaplatím, budu tu smět studovat. A já peníze mám."

„Ven!“ křičel bakalář Hugo, až mu hlas přeskakoval do pištivé fistule. „Věděl bych o tom. Lžeš a přišel jsi špehovat! Pro koho pracuješ?“

„Když vám to povím, přijmete mne jako žáka?“ ironicky se ušklíbl panoš Ota. Rukou si upravil plášť a seběhl po schodech. Přátelsky pozdravil vrátného a opustil školu.

To, že Diviš Otu poslechl, ještě neznamenalo, že by neměl strach. Prošel Odranou bránou a zamířil po široké kupecké cestě k Vítkovu. Minul návrší se šibenicemi a měl na sebe pořád větší a větší zlost. Proč by měl on, voják, chodit mezi malomocné? Jenže vzápětí si vybavil svého přítele, jak mu se starostlivým výrazem navrhuje, že půjde s ním. Anebo místo něj. Zaklel a zrychlil. Bylo to stejné jako v boji. Pokud se obával nepřítele, lepší bylo co nejrychleji vyrazit do útoku, než se trápit a přemýšlet, co všechno by se mu mohlo stát.

Obešel špinavou strouhu a začal stoupat do mírného návrší. Stezka byla neudržovaná a kolem rostlo bodláčí a kopřivy. Pak zahlédl střechu, nad níž vystupoval proužek šedavého dýmu. Stezka se rozšiřovala a plevel vystřídaly záhony s bylinkami a zeleninou. Překvapeně se zastavil. Dvorec malomocných byl nově opravený a vůbec nevypadal tak hrozivě, jak si představoval.

„Co nám nesete?“ zaslechl dětský hlas. Ze stínu křovin vystoupila holčička v režné plátěné košili. Byla bosá, rozcuchaná a chyběl jí nos. Na obou rukách měla zarudlé puchýře. Diviš polekaně ustoupil.

„Nebojte se,“ řekla holčička konejšivě. „Já vím, že k vám nesmím. Jsem prašivá, víte? Chcete mluvit s bratrem Petrem?“

Diviš mlčky přikývl a v ústech pocítil hořkou pachuť. Holčička se rozběhla ke dvorci, ale Diviš křikl, aby ještě chvíli počkala. Dohnal ji, sáhl k opasku a z měšce vylovil stříbrňák. Podal jí ho. Holčička zaváhala, pak natáhla ruku a obratně si ho vzala, aniž by se Diviše dotkla. Usmála se a zmizela.

Bratr Petr byl mladičký mnich s něžnou tváří a modrýma očima. Pod nosem mu rostlo skoro neznatelné chmýří. Na sobě měl šedou kutnu ovázanou provazem. Požehnal Divišovi a optal se, co se stalo, že se odvážil až sem.

Velitel Diviš se najednou cítil trapně. Bylo mu hloupé obvinit někoho z malomocných. Panoš Ota měl nejspíše pravdu. Tihle lidé byli chudáci, a pokud by spáchali zločin, asi by jednali jinak než skuteční Benediktovi vrazi. Bratr Petr trpělivě čekal s rukama složenýma v rukávech svého hábitu a usmíval se.

„Jistě víš, že děkana Benedikta v noci zamordovali," začal Diviš rázně. Křičel víc, než by se slušelo.

Františkán přikývl a pokorně řekl: „Podle pláště vidím, že jste služebník našeho milostivého krále. Přišel jste tedy kvůli vraždě. Našemu špitálu ublížil Benedikt hodně. Jsme nejbědnější z bědných a brát z našich misek je hřích. V našich duších přesto nenajdete myšlenky na odplatu. Ale chápu, proč jste přišel. Jeden žebrák mi prozradil, že se prý v noci po městě pohybovali lidé, kteří měli na sobě pláště se zvonečky. Ujišťuji vás, žádný malomocný špitál neopustil."

„Jak si to vysvětluješ? Neztratil se tu nějaký plášť?"

„Zločinec je v duši zbabělec. Myslíte, že by si na sebe oblékl oděv po malomocném? Pokud já vím, není to poprvé, co se po Starém Městě pražském pohybovali muži v pláštích s našitými zvonečky. Žebráci bývají mnohem pozornější než biřicové. A také sdílnější. Není to sice má věc, ale trochu jsem se o to zajímal."

„Myslel jsem si to hned," zaradoval se Diviš. „Vaše pláště si oblékají nějací lotři, aby jim strážní dali pokoj. A pak si mohou dělat, co chtějí. Vsadím se, že se vždycky tu noc, kdy se objeví, stane nějaká vražda. Nebo někoho vykradou."

„Mýlíte se, urozený pane. Vražda děkana Benedikta je výjimka. Dříve, kdykoli je někdo zahlédl, nic se tu noc nestalo. Proto jsem to nechal být," opáčil klidně františkán. „Zvláštní je, že tuhle noc je zahlédli nedaleko Ungeltu. Tam nikdy předtím nebyli. Zapisuji si, kde je žebráci zahlédli a kterým směrem šli. Obvykle se pohybují na opačném konci města, především mezi brankou na vltavské nábřeží a rynkem. Dokonce mne napadlo, zda ti dva z dnešní noci nebyl někdo jiný."

„Je těžké opatřit si oděv pro malomocné?"

„Nejspíše ne. Zvonečky nám vyrábí mistr Hamšík. Je to měditepec a dílnu má kousek od vchodu do Židovského města. Dělá

je ze zbytků kovu, které by stejně musel vyhodit. Dává nám je zdarma, ovšem nikoli z milosrdenství. Pyká za těžký hřích. K tomuhle trestu ho odsoudil náš biskup. Ptal jsem se mistra Hamšíka, jestli podobné zhotovil pro někoho jiného. Zapřísahal se mi, že ne. Ale já mu nevěřím. Ten už lepší nebude. Zítra chci za ním zajít a pohrozím mu, že vše oznámím Jeho biskupské Milosti, pokud mi nepoví pravdu. Teď už je to totiž i věc našeho špitálu. Já nedovolím, aby se někdo díval křivě na mé nemocné bratry!“

„Mohu tě o něco požádat, bratře františkáne?“ optal se pokorně Diviš.

„Jistě,“ souhlasil řeholník. „Nedám souhlas, aby se mi mistr Hamšík přiznal pod slibem zpovědního tajemství. Nač by to pak bylo? Jakmile budu znát pravdu, sdělím ji královským úřadům. Ještě něco?“

Diviš zavrtěl hlavou a chvatně se rozloučil. Koutkem oka zahlédl, že z dvorce vyšlo několik mužů a žen. V rukách drželi motyčky a začali okopávat zeleninu. Dva muži nosili ve vědrech vodu a záhonky zalévali. Diviš si uvědomil, že za celou dobu, co stál před špitálem, nezaslechl smích.

Po cestě skoro utíkal. Teprve u návrší se šibenicemi zastavil. Počkal, až se mu trochu uklidní dech, a hřbetem ruky setřel pot z čela. Měl žízeň, proto místo k bráně zamířil mezi chatrče na předměstí. Cestu lemovaly ploty z proutí i nízké kamenné zídky. Většina domů byla sroubená z hrubě otesaných klád, střechy kryl vázaný rákos. Několik stavení bylo ještě po starém způsobu zahloubeno do země.

Zastavil se na křižovatce a přemýšlel, do kterého šenku zajde, když zahlédl černovlasou kejklířku. Šla rychle se sklopenou hlavou a nevšimla si ho. V ruce nesla sekeru širočinu. Přesně takovou, jakou zabili děkana Benedikta. Na ostří byly zřetelné stopy po zaschlé krvi. Diviš se k ní rozběhl. „Kam jdeš?“ optal se přísně.

Kejklířka zvedla překvapeně hlavu. V očích měla slzy. Chvíli trvalo, než ho poznala. Pak se ho trochu zajíkavě optala, zda by jí pomohl. Urozený pan Ota o něm tvrdil, že je hodný člověk. Moc ho prosí, protože sama to nezvládne.

„Co se stalo? O co jde?“ zabručel nespokojeně Diviš. Byl ještě plný toho, co viděl ve špitále pod Vítkovem. Kejklířka ho uchopila za ruku. Měla teplou hebkou dlaň. Vedla ho k jedné z větších usedlostí. Vešli do dvora a kejklířka bez váhání zamířila k maštali.

Uvnitř bylo šero a chvilku trvalo, než se Diviš rozkoukal. Černovlasá dívka mu vtiskla sekeru do ruky a klekla si na zem. Vedle žlabu ležel na boku kůň. Kejklířka uchopila jeho hlavu do rukou a přitiskla k ní tvář. Zvíře tiše zařehtalo.

Diviš okamžitě poznal, co se stalo. Kůň si zlomil nohu. Jeho dny byly spočítané, nedal se zachránit. „Je váš?“ optal se s účastí.

Beatrice přikývla. Po tvářích se jí kutálely slzy. „Prosím, udělejte to… ale rychle, ať chudák netrpí.“

„Tak běž ven.“

„Chci s ním být až do konce,“ odpověděla a pohladila zvíře po bílé lysině na čele. Diviš zvedl sekeru a na kratičký okamžik se podíval do tmavých koňských očí. Sám nevěděl proč, ale připomínaly mu pohled malomocné holčičky, s níž hovořil před chvílí. Rychle se nadechl a ťal.

VIII. KAPITOLA

Oldřich z Chlumu seděl na koni a uvažoval. K poříčskému brodu to bylo pár kroků. Stačilo sjet po kamenité cestě k masivnímu dřevěnému sloupu, na který byl upevněný konec lana. Tím si pomáhali lidé, kteří se brodili pěšky. Blížil se večer, ale do soumraku zbývala ještě spousta času.

Ohlédl se za rytířem, jehož oděv nenesl žádné rodové barvy. Nelíbilo se mu, jak s ním mluvil. Ale to by ještě přešel. Ještě méně se mu však líbilo to, co mu mladík řekl. Oldřich byl zvyklý, že mu urození lidé občas vyhrožovali. Poslední dobou však spíše za jeho zády než do očí. To, co onen mladík tvrdil, nedávalo žádný smysl. Rozhodl se rychle.

Otočil koně a podél břehu vyrazil za podivným mládencem. Jak předpokládal, sotva se ozval dusot jeho koně, mladík povolil svému koni otěže a přešel do cvalu. Byl výtečný jezdec a to jen potvrzovalo, že je rytíř. Udržoval si bezpečný náskok.

Oldřich nepředpokládal, že by ho snadno či rychle dohnal. Na honičku bylo málo času. Byl jen zvědavý, kam zamíří, až dojedou pod Opyš. Nahoru na Pražský hrad, nebo k bráně Menšího Města pražského? Jenže pronásledovaný mládenec ho překvapil. Odbočil do svahu po pravé ruce a zamířil k široké rokli pod hradem, kudy vedla cesta do Bubenče. A pak dál k Šárce a do Makotřas.

Oldřich z Chlumu zpomalil. Rokle pod hradem byla nehostinné místo zarostlé hustým lesem. I když se nacházelo těsně pod hradem a vysoko nad korunami stromů čněly hradby s věžicemi a bělostné zdi Jiřského kláštera, byl to jeden z nejnebezpečnějších koutů v širokém okolí. Každoročně tu našli několik těl přepadených a oloupených nešťastníků.

Mladík odbočil ke stezce do rokle, ale na kraji lesa zpomalil a ohlédl se. Když zjistil, že zpomalil i jeho pronásledovatel, výsměšně mu pokynul. Pak zasadil koni ostruhy a zmizel pod temnou klenbou stromů. Oldřich se předklonil a konejšivě poplácal svého koně po krku. Otočil a pomalu sjížděl zpět k řece.

Přemýšlel, co to mělo znamenat. Rozhovor u brodu i to, kam onen mladík ujížděl. Zvláště krátká honička na koních mu ležela v hlavě. Mladík ho samozřejmě mohl chtít zmást a zamířil jinam, než původně zamýšlel. Ale moc pravděpodobné to nebylo, protože na hradě i v ulicích Menšího Města pražského by mu zmizel stejně spolehlivě jako v rokli pod hradbami. Tam, kam ujížděl, neležel žádný velmožský dvorec, natož hrad. Jediný rozumný závěr byl, že může být ubytovaný v některém z tamních zájezdních šenků. Proč by ale prozrazoval, kde je ho možno najít? Jen hlupák utíká směrem k domovu. V jednání toho mládence bylo mnoho zdánlivě nelogického, a tedy nevysvětlitelného.

Ale ještě nepochopitelnější bylo, proč mu vůbec kvůli padělání listin hrozil. Jako by ho na ně chtěl spíše upozornit než ho odradit od dalšího pátrání. V tu chvíli Oldřichovi došlo, že hovořil o listinách v množném čísle. To mohl být ten pravý důvod jejich setkání! Co když ho chtěl upozornit, že v tomhle případu nejde jen o jednu listinu s královskou vesnicí Makotřasy? Copak nezdůraznil, že byl neprávem připraven o rodové dědictví? Mohlo se to stát také na základě falešné listiny. Jenže proč by se potom neobrátil na soud? A proč by na to Oldřicha upozorňoval tak podivným způsobem?

V jejich setkání byla opravdu spousta nejasností. Šlo si vymyslet spoustu hypotéz, ale žádná zatím nedávala smysl. Jako ostatně nic v tohle podivném případu. Oldřich z Chlumu si udělal jediný závěr, že jde zřejmě o rozsáhlé podvody, za nimiž musí stát někdo velice mocný. Někdo, kdo nebude váhat vyšetřovatele odstranit, pokud by ho mohl ohrozit. Takových mocných velmožů žila na Pražském hradě řada. Stejně jako doma v severních Čechách. V úvahu však připadala ještě jedna znepokojující možnost. Tím, kdo stál v pozadí, mohla být sama církev. Oldřich z Chlumu se trochu otřásl při představě, že by se měl dostat do konfliktu s pražským biskupem. Jistě, král biskupa nenáviděl, ale to neznamenalo, že by se otevřeně postavil proti církvi jen proto, aby ochránil bezvýznamného správce hradu Bezděz.

Povzdechl si a vjel do brodu. Na konci léta bylo v řece vody velice málo a na několika místech vystupovaly nad hladinu omleté špičky kamenů.

Když Ota opustil školu U Týna, nezamířil k vozu kejklířů pro svůj plášť, ale ležérním krokem pokračoval směrem k rynku. Všiml si, že se v okně vedle háku, na kterém byl upevněn provaz pro vystoupení kejklířů, mihla hubená tvář. Bakalář Hugo ho sledoval, dokud nezmizel za kamenným nárožím. Ota předpokládal, že ho bude sledovat. A že u okna zůstane ještě chvíli, kdyby se chtěl vrátit. Bylo zbytečné, aby ho upozorňoval na kejklíře. Křikl na kluka s drzým kukučem, který se poflakoval kolem kašny.

„Vo co de?“ optal se chlapec klackovitě a na zem vyplivl zbytek rozžvýkaného puškvorce.

„Dám ti měďák, ale musíš zaběhnout ke škole. Táboří tam kejklíři. Řekneš té černovlasé dívce, aby přinesla můj plášť, rozumíš?“

„Zní to dost složitě,“ drbal se kluk na hlavě. „Bude to stát dva měďáky.“

„Tak dobře, ale už upaluj.“

„Jeden teď a ten druhý potom,“ smlouval kluk. Panoš Ota se nemínil dohadovat. Věděl, že jakmile by přistoupil na tuhle hru, nebude mít konec. Zvedl ruku, jako by mu chtěl dát pohlavek. Ale dával pozor, aby netrefil. Podobné ohledy však byly zbytečné. Kluk se bleskurychle přikrčil a beze slova se rozběhl ke kamennému domu.

Ota se zatím opřel o sloup. Zálibně si prohlížel dvě dívky, které stály nedaleko. Jedna ukazovala druhé látku, kterou právě koupila. Ta s látkou v ruce byla štíhlejší a měla příjemný obličej. Druhá nebyla tak hezká, ale měla kulatější boky a smála se s vyzývavou upřímností. Právě když uvažoval, kterou by si vybral, kdyby mohl, dívky si ho všimly. Štíhlejší se uraženě zamračila a chytla družku za ruku, aby ji odvedla pryč. „To už přestává všechno,“ rozčilovala se. Druhá horlivě přikyvovala, přitom se na Otu nenápadně usmála a uličnicky mrkla. To Otovi spravilo náladu. Dokud se na něj budou holky smát, bude na světě hezky. Už se těšil, až se objeví Beatrice.

Vzápětí se zpoza rohu vynořil klackovitým krokem kluk, kterého poslal ke škole. Jemu v patách kráčel bratr černovlasé kejklířky. V ruce nesl Otův plášť s erbem českého krále.

„Počkej tady," nařídil kluk kejklíři a zamířil k Otovi s nataženou dlaní. Teprve když dostal dva měďáky, křikl na mladíka, že může přijít blíž.

„Proč nepřišla Beatrice?" ptal se ho rozladěně Ota.

„Musela něco zařídit," zabručel neochotně kejklíř. Pak natáhl ruku a podotkl, že by měl také něco dostat. Když už ne za to, že mu otec půjčil plášť, tak za to, že se trmácel takovou dálku až sem.

„Je to nejvýš padesát kroků."

„Vždyť to říkám. A potom, nějaká spravedlnost musí přece existovat. Tomu klukovi jste zaplatil a já bych měl odejít s prázdnou?"

„Tady máš," řekl rozmrzelý Ota a podal mu pár měďáků. „Ale dostaneš je pod podmínkou, že řekneš své sestře, jak moc mě mrzelo, že nepřišla. A že bych si s ní rád ještě jednou promluvil."

„Ale jo," souhlasil velkomyslně kejklíř a peníze rychle schoval. „Jenže takové obchody si raději domluvte s naším otcem." Pak se otočil a rozběhl se zpět k nároží kamenného domu.

Panoš Ota ho naštvaně sledoval a zlobil se, jak bezostyšnou odpověď dostal. Jenže ti lidé byli potulní kejklíři a živili se tím, že poskytovali zábavu. Nemohl se proto hněvat. Ani na něj, ani na Beatrici.

„Vy jste Ota ze Zástřizlí?" ozval se za ním dětský hlas. Ohlédl se a zjistil, že kluk, který kejklíře přivedl, stále obejduje poblíž. Váhavě přisvědčil a přísně se optal, odkud to ví.

„Náhodou mi to řekl ten kejklíř," vysvětloval kluk důležitě. „Dneska mám šťastný den, protože jsem si vydělal čtyři měďáky."

„Neříkej? A z koho jsi vylákal ty druhé dva?" optal se pobaveně. Kluk mu trochu spravil náladu.

„No, vlastně je ještě nemám," vysvětloval chlapec zaujatě. Už se nechoval tak klackovitě. „Ale dostanu je. Od vás. Já totiž vím něco, co byste měl vědět taky." Natáhl ruku a čekal.

„Počkej, takhle se obchody neuzavírají," bránil se Ota. Měl co dělat, aby se nerozesmál. „Jak mám vědět, že si nevymýšlíš? Nebo že to, co víš, za dva měďáky stojí?"

„Berte nebo neberte," pokrčil kluk rameny. „Týká se to děkana Benedikta. Ale teď už je to za tři měďáky."

Panoš Ota zvážněl. Rozvázal váček a vyndal tři malé mince. Nechal si je v dlani a vyzval kluka, aby mluvil.

„Děkana Benedikta zřejmě zabili v domě jakési Tekly.“

„Kdes to slyšel?“ vykřikl překvapeně. Chlapci na slovo věřil. Tohle si vymyslet nemohl.

„Doma,“ opáčil trochu zaraženě.

„Tak počkej… Chceš mi namluvit, že si tví rodiče nemají o čem povídat, a tak si vyprávějí o mordech? A že vědí víc než královské úřady?“ zlobil se Ota. Teď šly žerty stranou.

„Už to tak bude, urozený pane. Vyprávějí si o nich skoro každý den. Už jsou s tím nudní,“ vysvětloval ochotně kluk. „Tak dáte mi ty peníze?“

„Kde je dům té Tekly?“

„To nevím. Ale tamhle jde můj otec. Ten vám to poví,“ oznámil významně a ukázal na opačnou stranu rynku, kde se právě objevil rychtář Sláma. Pak překvapenému Otovi vyškrábl měďáky z dlaně, letmo se uklonil a rozběhl se k rychtářovi. Ukazoval rukou za sebe a volal: „Tak jsem ho našel, otče. Řekl jsem mu o tom… tedy v hrubých rysech.“

„V hrubých rysech…,“ opakoval s úsměvem staroměstský rychtář. „Kam na ty výrazy chodíš, chlapče… Počkej, kam běžíš?“

„Mám ještě něco,“ křikl jeho syn, ani nezpomalil a zmizel.

Rychtář Sláma se s Otou potkal nedaleko kašny. Zdvořile se uklonil: „Poslal jsem ho, aby vás našel. Ani jsem si nemyslel, že to zvládne tak rychle. Co vám vlastně ten můj uličník napovídal?“

„Skoro nic. Ale dělal, jako by prozrazoval nejsvatější tajemství. Podle toho si taky nechal zaplatit. Umí v tom chodit,“ usmál se dobromyslně panoš Ota.

„To umí,“ opáčil hrdě staroměstský rychtář. „Je spíše po mé ženě.“

Ota s ním musel souhlasit. Znal Marjánku, když ještě byla svobodná. Také uměla vydolovat z jalové krávy tele. Rychle tu vzpomínku zahnal a optal se, co je pravdy na tom, že Benedikta zavraždili v domě jakési Tekly.

„Už to tak bude," přisvědčil staroměstský rychtář. „Pojďte se mnou, není to daleko. Její dům stojí v Kožné uličce za rynkem. Po cestě vám všechno povím."

„Vyslechl jste tu Teklu?"

„To bohužel nejde. Je rovněž mrtvá… Vlastně to mne přivedlo na ten nápad," vykládal rychtář a do hlasu se mu vrátil náznak ješitnosti. „I ji v noci zavraždili. Úplně stejně jako děkana Benedikta. Rozbili jí hlavu sekerou. Aby během jedné noci zamordovali dva různí vrazi své oběti úplně stejným způsobem, to by byla do nebe volající náhoda."

„Souhlasím," přikývl panoš Ota. „Ovšem pak nemusí být pravda, že vrah Benediktovi ukradl šaty. Pokud s tou Teklou zrovna ležel, byl nahý. Zabili ho na lůžku a tělo odvezli. Samozřejmě se neobtěžovali oblékat ho. Neoloupili ho tedy. Nebo lépe řečeno, nezabili ho proto, aby ho mohli oloupit."

„Je to pravděpodobné. I Tekla byla nahá. Jenže děkanovy šaty jsme v domě paní Tekly nenašli. I když, po pravdě řečeno, my je vůbec nehledali. To jsem totiž ještě netušil, že by ty dvě vraždy mohly spolu souviset. Chtělo by to prohledat dům ještě jednou. A pořádně. Když jsem tam byl ráno, měl jsme strašně málo času."

„Není nic snadnějšího. Prohlédneme ho spolu. Ale tentokrát obrátíme všechno vzhůru nohama," navrhl panoš Ota.

„Právě to bohužel nepůjde. Dům je zavřený a zapečetěný. Ovšem nikoli městskou pečetí, nýbrž pečetí jejího strýce. Celý majetek paní Tekly si už převzal. A výslovně nařídil, že dovnitř nikdo nesmí. Ani já ne."

„To je trochu neobvyklé."

„Jistě. Abyste rozuměl, Guldram, její strýc, je správcem německé osady za kostelem svatého Havla. Tihle lidé jsou zámožní a mají své výsady, takže…"

„Znám to tam," zarazil ho panoš Ota. Nerad na havelskou osadu vzpomínal. Spolu s Divišem tam kdysi zažili ošklivé chvilky, při nichž šlo o krk. Německé patricije neměl na Starém Městě pražském rád nikdo. Všude se roztahovali a ostatním měšťanům ubírali zisky. Do nedávné doby dokonce ani nepodléhali staroměstskému právu. Přemysl II. Otakar to sice změnil, ale ani tak si nenechali Němci do

svých věcí mluvit. Bylo s nimi těžké pořízení. Představovali malé město ve městě. Stejně jako Židé.

„Ten Guldram mi však řekl něco zajímavého," pokračoval rychtář. Blížili se k úzké uličce. Zahnuli kolem věžovitého stavení, kde se nacházela ševcovská dílna, a ocitli se u domu paní Tekly. Vrata byla zavřená a před nimi stál chlap s hrubými rysy ve tváři. Na plášti sice neměl žádné označení, ale Ota okamžitě pochopil, že slouží Guldramovi. Rychtář se zatvářil kysele a zabručel, jak má odpovídat za pořádek ve městě, když si Němci dělají, co se jim zamane. Ota nebyl na jeho nářky zvědavý. Věcně připomněl, že chtěl povědět něco o tom Guldramovi.

„Jistě," přikývl Sláma. Prošli kolem domu a pokračovali Kožnou uličkou na konec. „Když sem dneska ráno Guldram přiběhl, vypadal pořádně vyděšeně. Hned mne vykázal pryč. Ale později se zastavil na rychtě a úředně mi oznámil, že v domě jeho neteře byl v noci zloděj. Podle Guldrama se tam ztratily peníze a nějaké šperky. Chtěl jsem, aby mi je popsal, jenže tvrdil, že nemůže. S neteří se prý nestýkal tak často, aby si šperků všiml. Ví však, že měla zlatý prsten s modrým kamenem. A ten je pryč."

„Vyslechl jste sousedy v ulici?"

„Ještě ne. Ráno nebyl čas, chtěl jsem to udělat po obědě. Jenže pak jsem si uvědomil, že by ten mord mohl souviset se smrtí děkana Benedikta. Já netuším, proč se o něj pan královský prokurátor zajímá. Řekl jsem si však, že by bylo lepší, kdyby je vyslechl on sám. Ví, na co se ptát. Je mnohem zkušenější, než jsem já, nemyslíte?"

Panoš Ota se pátravě zadíval do tváře rychtáře Slámy. Znali se léta, a proto mu tuhle okázalou skromnost nevěřil. Přísně ho napomenul, že by si nemusel vymýšlet. Staroměstský rychtář rozpačitě sklopil hlavu a zabručel, že má ke svému rozhodnutí ještě jeden důvod. Před obědem ho osobně navštívil podkomoří Michal z Vřešťova a nařídil, aby nechal smrt paní Tekly být. Královský úřad rozhodl, že vraždu bude vyšetřovat její strýc Guldram.

„Uvedl nějaký důvod?" podivil se Ota.

„Proč by mi něco vysvětloval? Je to přece královský úředník," pokračoval stejně rozmrzele rychtář. „Přesto jsem se ho zeptal.

Nařídil mi, abych se o to nestaral, protože jde o rozhodnutí významných mužů královského dvora. To mi připadalo jako hloupost. Proč by se starali o smrt nějaké měšťanky? Původně jsem myslel, že v tom má prsty Guldram. Jenže jsem zjistil, že dneska na Pražském hradě nebyl. S podkomořím se nesetkal a ani mu neposlal list, takže nic z toho zařídit nemohl. Což znamená, že se o Teklu doopravdy někdo z královského dvora zajímá.“

„Jak tohle víte?“

„Tenhle Guldram mně už dlouho leží v žaludku. Proto jsem ho nechal od rána sledovat jedním ze svých spolehlivých mužů. Rozhodnutí pana podkomořího nemá s Guldramem co dělat. Spíše by to mohlo souviset s případem, který vyšetřuje pán z Chlumu, ne?“ navrhl staroměstský rychtář a s nevinným výrazem se obrátil na panoše Otu, jako by čekal, že se dozví víc.

Ota se usmál tak, že rychtář okamžitě pochopil. Pokrčil rameny, jako by říkal, že zkusit to přece mohl. Hned ale pokračoval: „Já bych byl samozřejmě nejraději, kdyby se zjistilo, že Teklu zamordoval její strýc. Jenže ani tuhle radost mi Bůh nedopřeje. Guldram se včera zúčastnil oslav svého cechu. Je totiž představeným bratrstva staroměstských pasířů, německých i těch našich. Pili dlouho přes půlnoc. Všichni ho tam viděli a dosvědčili, že se ani na chvíli nevzdálil. Přitom Tekla i Benedikt museli zemřít někdy po setmění. Ráno už byla jejich těla studená a ztuhlá. Tak řekněte, mohu mít z něčeho radost?“

IX. KAPITOLA

„Smrtí té Tekly se všechno jenom komplikuje,“ stěžoval si rozmrzele Oldřich z Chlumu, když se večer sešel se svými pomocníky v zájezdním hostinci U Zlatého kola. Seděli u stolu vedle krbu, v němž hořel oheň. Vrcholil podzim, a i když ve dne svítilo slunce, večer bývalo lezavé chladno. U krbu však bylo příjemně.

„Král zjistí, že někdo zřejmě padělal listinu, podle které patří vesnice Makotřasy pražskému biskupovi. Z té vesnice náhodou pochází děkan Benedikt. Má svědčit a náhodou ho zabijí noc předtím, než má před krále předstoupit,“ vypočítával Oldřich z Chlumu sled událostí. „Až sem tomu rozumím. Jenže pak zjistíme, že Benedikta zamordovali v domě spolu s jakousi Teklou. Prosím, mohla mít smůlu. Vrah chtěl kvůli padělané listině odstranit děkana, ale ona se k tomu připletla, a proto musel zabít i ji. Jenže dál už to nedává žádný smysl. Proč by vrah Benediktovo tělo odvážel z jejího domu a pohodil ho na ulici? Proč má vraždu paní Tekly vyšetřovat Guldram a ne staroměstský rychtář? A kdo to vůbec na královském dvoře zařídil? Velmož, nebo církev? Proč mi u brodu vyhrožoval onen neznámý? A to ještě způsobem, jako by mne chtěl na padělané listiny spíše upozornit. Asi nejde jen o tu jednu, která se týká Makotřas. Zřejmě je do toho zapletená spousta lidí a obávám se, že pouze s logikou nevystačíme. Musíme doufat ve štěstí. Zatracená práce!“

V tu chvíli se u stolu objevil staroměstský rychtář. Když postřehl údiv královského prokurátora, začal se omlouvat, že jeho pomocníci ho pozvali na džbánek.

„Udělali dobře,“ přikývl Oldřich z Chlumu a křikl na šenkýře, aby donesl víno. „Radíme se. Zrovna jsem říkal, že s logikou asi moc nepořídíme.“

„To bude určitě vyhovovat Divišovi,“ nadhodil provokativně panoš Ota. Jindy by se Diviš dobromyslně ohradil, ale dnes se na něj jen mlčky a s výčitkou podíval. Ota pochopil, že se něco stalo. Diviš

se zřejmě ještě nevzpamatoval z návštěvy ve špitálu malomocných. Mělo ho to napadnout. Zlobil se na sebe. Naklonil se k němu a šeptem se omluvil.

„Měl bych to upřesnit," pokračoval Oldřich z Chlumu a ztišil hlas, protože šenkýř právě pokládal na stůl dva veliké džbány s červeným vínem, jehož hladina se v odlesku svící blyštila jako krev. „Jestliže nám v tuhle chvíli logika nepomůže, musíme přestat vymýšlet hypotézy. K ničemu to není, musíme jednat. Zločinci staví kolem sebe hradby ze lží, je tedy na čase proniknout na území nepřítele."

„Právě jste sice zatratil logiku, urozený pane…" ozval se panoš Ota, který nedokázal mlčet. Počkal, až šenkýř zmizí, a pokračoval: „…přesto je tenhle návrh jediné logické řešení. Kam bychom se měli za těmi lotry vypravit?"

„V tuhle chvíli mě napadá hned několik míst. Nemusejí být všechna ta pravá, ale jsou určitě zajímavá," rozvíjel Oldřich z Chlumu svůj plán a začal vypočítávat na prstech: „Škola U Týna, dům paní Tekly, dům mistra Guldrama, bibliotéka pražského biskupa, kancelář královského podkomořího."

„Kde začneme?"

„V domě paní Tekly. Tam přece Benedikta zavraždili. Dneska v noci se tam vypravíme."

„Na vratech je pečeť. A dům hlídá Guldramův služebník," upozornil staroměstský rychtář úředním tónem. Mračil se, jako by litoval, že pozvání na džbánek vína přijal.

„Většina měšťanských obydlí má přece druhý vchod ze dvora," oponoval Oldřich z Chlumu.

„I ten je zapečetěný. Navíc není vůbec snadné dostat se do dvora za domem paní Tekly. Museli byste přelézt zeď ze sousední ulice a pak ještě jednu. Kdo to tam nezná, nenajde to."

„Chtěl jsem ti navrhnout, rychtáři, abys šel s námi."

„Nemohu se někam vloupat jako zloděj. Zastupuji právo."

„I já zastupuji právo," upozornil vážně Oldřich z Chlumu. „Přesto se do domu jako zloděj s klidným svědomím vloupám. Dokonce udělám něco neslýchaného, strhnu pečeť ze zadního vchodu."

„Dům jsem přece prohledal," bránil se rychtář Sláma.

„Jenže sám jsi přiznal, že jen zběžně."

„Ten dům po mně prohledal i Guldram. Měl na to skoro celý den. Takže to určitě udělal důkladně. To on přišel na ztrátu prstenu. I kdybych já něco přehlédl, on by to našel. Budete riskovat zbytečně. Nic nenajdete."

„Před chvílí jsem řekl, že na chvíli zapomeneme na logiku," rozvíjel svůj nápad Oldřich z Chlumu. „Chci se jen podívat na místo, kde se zločin stal. Pro inspiraci. Pravděpodobně tam už žádné hmatatelné důkazy nenajdeme. Ale je tam spousta drobností, které vyprávějí o lidech, kteří tam žili. To je často lepší než tisíc svědectví. Pomůže nám to."

„Já už tam jednou byl," rozčiloval se staroměstský rychtář. „Nikam nejdu, nejsem zločinec."

„Zločincem se stanete, pokud byste chtěl něco ukrást," vložil se do rozhovoru panoš Ota. „Jenže vy tam jdete jen na návštěvu. Jako náš průvodce."

„Rychtáři, nikdy jsem tě o nic nežádal," ujal se znovu slova Oldřich z Chlumu. „Ale tentokrát mi jde o hodně."

„Normálně byste mě k něčemu takovému nepřemluvil, urozený pane. Mám své zásady. Tentokrát udělám výjimku. Nikoli kvůli vám, ale proto, že mi Guldram s tou hrou na druhého rychtáře už dlouho pije krev."

„Převlékni se do černého. Sejdeme se po půlnočním troubení tady před šenkem," rozhodl Oldřich z Chlumu a vstal. „Půjdu si na chvíli lehnout, ať se alespoň trochu vyspím. Diviš půjde s námi. Ota zůstane a nechá u okna naší komnaty hořet svíčku. Občas bude něco vykřikovat anebo bude zpívat. Musí to vypadat, jako bychom po uzavření šenku pili v naší jizbě dál. To pro jistotu, kdyby si někdo všiml návštěvy v domě paní Tekly."

Sotva odešel po dřevěných schodech do patra, rozloučil se i staroměstský rychtář. Diviš celou dobu mlčel. Uchopil do ruky džbánek a dopil ho. Pak se obrátil na Otu: „Konečně jsme sami. Chci ti něco povědět."

„Já vím. Pořád myslíš na ty malomocné. Také jsem kdysi navštívil špitál pod Vítkovem. Dlouho se mi o těch lidech zdálo."

„Nikdy mi do tvých věcí nic nebylo," pokračoval Diviš, jako by Otu neslyšel. „Sváděj si holky, i když je pak bez mrknutí oka opustíš. Vyprávěj jim, jak jsou krásné a jak je miluješ. Dělal jsi to vždycky a klidně to dělej dál. Ale té černovlasé kejklířce se vyhni. Nezkoušej to na ni, moc tě prosím."

„Co se stalo, Diviši?" zmateně ho zarazil panoš Ota. „Tys s ní mluvil?"

„Život se s ní nemazlil a já nedovolím, aby se trápila ještě kvůli tobě. Varuji tě. Ani se jí nedotkneš!" Pak sejmul z krku řetízek s kaptorgou a vrátil ho Otovi.

Do domu paní Tekly se dostali nad očekávání snadno. Rychtář Sláma zařídil, aby se strážní i ponocný téhle části města vyhnuli. Zdi sousedních dvorů nebyly vysoké a ani v jednom domě nechovali psa. Oldřich z Chlumu osobně strhl pečeť ze zadního vchodu. Diviš prostrčil čepel dýky mezerou mezi dveřmi a kamenným ostěním a po chvilce pachtění zvedl závoru.

„To bychom měli," pošeptal a opatrně otevřel. Panty byly naštěstí namazané kolomazí a obešlo se to bez nepříjemného vrzání. Uvnitř panovala skoro neproniknutelná tma.

„Půjdu první, znám to tu," navrhl šeptem staroměstský rychtář. Vstoupili a Diviš za sebou zavřel. Rychtář několikrát křísl želízkem o ocílku křesadla, a jakmile se troud rozhořel, zapálil svíci.

„Je to starobylý dům, okna má jen v prvním patře," vykládal rychtář Sláma velice tiše. Ukázal před sebe, kde se v šeru na opačné straně mázhauzu rýsovala vrata. Venku před nimi stál na ulici Guldramův strážný. Všichni tři opatrně zamířili ke kamennému schodišti. Na podestě se nacházely další dveře, ale ty byly otevřené. Za dveřmi se schodiště stáčelo a bylo mnohem užší. V masivní zdi se nacházelo malinké okénko, které mohlo dříve sloužit jako střílna.

V patře měl dům tři komnaty. Ta, do které ústilo schodiště, byla největší a její okna vedla do dvora. Na opačné straně byly masivní dubové dveře, jimiž se vcházelo do ložnice paní Tekly. Vedle ní byla ještě malinká komora. Tyhle dvě místnosti ležely na čelní straně domu a jejich okna vedla do ulice.

„Nejdříve to prohledáme tady," rozhodl Oldřich z Chlumu. „Pak počkáme, až ponocný zatroubí. Zařídil jsi to, rychtáři?"

„Jistě," uklonil se Sláma. Po dohodě s královským prokurátorem zaplatil muži, který o sobě prohlašoval, že je představeným staroměstských žebráků. Ať už to byla pravda nebo ne, vždycky ochotně spolupracoval s jeho úřadem a pokaždé spolehlivě zařídil, co bylo potřeba. A nikdy se zbytečně nevyptával. Ostatně ani on sám nemluvil rád o svých věcech. Tentokrát byl úkol jasný. Jakmile zatroubí ponocný, měli se v ulici objevit tři žebráci. Rychtář nařídil, aby došli před dům paní Tekly a tam se začali rvát. Vzápětí se v ulici objeví dva biřicové. Žebráci utečou, ale protože po sobě zanechají na zemi trochu krve, donutí biřicové Guldramova strážného, aby s nimi došel na nároží, kde je víc světla. Tam musí učinit výpověď. Protože z toho místa uvidí na vchod do domu paní Tekly, nebude se s největší pravděpodobností vzpouzet. Ale do oken domu odtud vidět nebude.

„Víte, co mě po cestě sem napadlo?" tiše se svěřoval staroměstský rychtář. „Ráno jsem při prohlídce domu nenašel žádnou sekeru. Na dvoře je přitom hromada naštípaného dříví. Vrah musel tu sekeru odnést. Což by mohlo znamenat, že se na vraždu předem nijak nepřipravoval. Přišel sem, popadl sekeru a…"

„Seker je ve městě víc než krys," zabručel Diviš. „I kdyby ji odnesl, moc nám to nepomůže. Jak poznáš, že to je ta pravá? Já bych spíše hledal Benediktův oděv. Vrazi jeho mrtvolu odvezli nahou. Konečně by byl důkaz, že zemřel opravdu tady."

„Říkáš vrazi," zarazil ho Oldřich z Chlumu. „Proč nejenom vrah?"

„Strážní přece viděli dva muže s károu. Po vraždě odvezli mrtvolu k Ungeltu."

Rychtář o tomhle přestupku svých mužů již věděl. Bez souvislosti podotkl, že je potrestal. I kdyby potkali samotného ďábla, musejí jeho káru zkontrolovat. Pokud by nebyli zbabělí, mohli už vrahy znát.

„Anebo také ne," namítl Oldřich z Chlumu. „Možná bychom měli být k tvým mužům shovívavější. Město je velké a nemuseli je

přece potkat vůbec. Díky nim alespoň víme, že ti dva s kárkou Benedikta nezavraždili.“

„Nerozumím,“ bručel staroměstský rychtář.

„Nesouhlasí to časově. Říkal jsi, že obě těla byla ráno již ztuhlá. K vraždě tedy došlo večer. Ale ty dva s kárkou potkali strážní až za úsvitu.“

„To přece nemusí nic znamenat. Zabili Benedikta a Teklu, pak se k ránu vrátili a odvezli je,“ navrhl Diviš. Přitom prohledával podlahu pod lavicí proti schodům. Bylo to jediné místo, kam mohlo něco zapadnout. V jizbě nebyl skoro žádný nábytek, jen lavice, truhla na domácí nářadí a kolovrat s hromadou koudele v proutěném koši.

„Proč by to dělali tak složitě?“ nesouhlasil Oldřich z Chlumu. „Připusťme, že ti dva tady v domě vraždili a museli samozřejmě počkat, až budou ulice prázdné. Proč ale Benediktovu mrtvolu neodvezli v noci? Čekat do rána bylo nebezpečné. Co kdyby sem někdo přišel a těla našel… Hypoteticky, samozřejmě.“

„Třeba museli nejdříve sehnat kárku. A taky ty oděvy pro malomocné,“ hájil svůj názor Diviš.

„To nemuseli,“ přidal se na Oldřichovu stranu staroměstský rychtář. „Kárku vzali tady v domě. Alespoň tak usuzuji. Našli jsme ji stát kousek od Ungeltu. Ti dva ji nechali v podloubí. Vyptával jsem se po městě. V noci se nikde žádná neztratila, musí tedy patřit paní Tekle. Abych měl jistotu, ukázal jsem ji také Guldramovi. Ten ovšem tvrdí, že ji u své neteře nikdy neviděl.“

„Lže?“

„Nemyslím. Chodil sem zřídka. Na dvůr možná nepřišel vůbec, takže ji nejspíše opravdu nezná. Zítra ještě vyslechnu podomka paní Tekly. Ten by ji měl poznat,“ slíbil staroměstský rychtář.

„Tak dobrá, kárku vrazi vzali tady. Ale stejně museli někam odběhnout, aby si oblékli oděvy s našitými zvonečky,“ nedal se Diviš. „Vypadá to, že se na vraždu nepřipravovali. Možná sem přišli jenom krást. Podomek byl v noci pryč z domu, tak si mysleli, že to bude snadné. Jenže netušili, že Teklu navštíví Benedikt. Vloupali se sem, ale byli přistiženi. Dostali strach, a tak popadli, co bylo po ruce, tedy sekeru. Odstranili nepohodlné svědky.“

„A proč tu sekeru odnesli?“ nesouhlasil Oldřich z Chlumu. „Podle mých zkušeností odnáší zločinec vražedný nástroj jen tehdy, pokud je jeho a mohl by ho prozradit. Pokud použije cizí věc, obvykle ji nechá na místě, aby zmátl vyšetřovatele. Proč by vrah odnášel sekeru paní Tekly? Někdo by ho mohl na ulici se sekerou v ruce potkat. Nebo by si mohl od krve z její čepele ušpinit oděv. A to nemluvím o tom, že by ji pak mohli u něj najít a usvědčila by ho. Podle mě by ji zločinec po vraždě jednoduše odhodil. Pokud ji ale odnesl, je jediné vysvětlení. Propadl panice a vůbec nepřemýšlel. Se sekyrou v ruce vyběhl z domu a teprve pak se jí nějak zbavil.“

„Nebo zbavili…,“ zabručel Diviš a vstal ze země. Nenašel nic podezřelého.

„Dva muži, pokud jsou spolu, panice obvykle nepropadají. Jen člověk, který vraždí sám. A který navíc není na krev zvyklý,“ vysvětloval Oldřich z Chlumu. „Samozřejmě můžeš, Diviši, namítnout, že vraždil jen jeden člověk, ale pak si přivedl pomocníka, protože sám by Benediktovo tělo neunesl. To sice může být teoreticky pravda, ale já tomu ani za mák nevěřím. Ne, problém je jinde. Víte, co si myslím? Nějaký člověk zavraždil Benedikta s Teklou a utekl. Ještě tu noc někdo jiný mrtvá těla objevil a z neznámého důvodu nechtěl, aby se našla spolu. Církvi by jistě nebylo milé, aby leželo nahé tělo jejich preláta vedle nahé ženy… Ale netvrdím, že to je ten pravý důvod. Jen říkám, že obě události nemá na svědomí jeden a týž člověk. Ti, co se převlékli za malomocné, nejsou s největší pravděpodobností vrazi.“

„Pořád mi tu něco nesouhlasilo a teď mi to došlo,“ plácl se dlaní do čela rychtář. „Když jsem ráno dům prohlížel, překvapilo mě, co se tu povaluje drahých věcí. Nechápal jsem, proč by vrazi odváželi Benediktovu mrtvolu a cennosti tu nechali. Spíše by odvezli je, pokud přišli loupit, nemyslíte? Ale přesto je tu nechali. Což samozřejmě vylučuje Divišovu hypotézu, že zločinec přišel krást, byl přistižen, a proto vraždil.“

„Dejme tomu,“ ustoupil Diviš. „Ale co tu tedy ti dva chtěli, když ne krást?“

„To je přece jasné,“ pokračoval staroměstský rychtář. „Přišli zamést stopy. Vidíte na podlaze krev? Já ne. Pokud sekerou

rozpoltíte hlavy dvěma lidem, muselo by to tu vypadat jako při porážce na jatkách. Jenže tady je uklizeno. Vrah, tedy ten, co tu byl večer, po sobě těžko umyl podlahu. Zabil a se sekerou v ruce v panice utekl. V tom případě museli později uklidit ti dva, co si hráli na malomocné. A důvod? Aby nikoho nenapadlo, že tu zemřeli dva lidé. Já bych sázel, že je sem poslala církev. Kdo si mohl nejsnáze opatřit zvonečky malomocných? Ten, kdo spravuje jejich špitál.“

Zvenku se ozvalo troubení ponocného. Oldřich z Chlumu zastínil dlaní plamen svíčky, staroměstský rychtář pootevřel dveře a protáhl se do ložnice. Chvilku čekali, než se objevil a pokynul, že mohu dál. Vzduch byl čistý. Guldramův muž se právě teď dohadoval na nároží s bičici.

Oldřich z Chlumu se vrhl k truhlici. Zvedl víko a rychle ji prohraboval. Překvapeně vytáhl malou kazetu z drahého dřeva. Uvnitř našel několik šperků. Dva byly dokonce zlaté. Ukázal je rychtářovi a připomněl, že Guldram nahlásil krádež v domě své neteře.

„To je pravda,“ souhlasil Sláma. „Ale mám dojem, že neřekl výslovně, že by zloděj vykradl celý dům. Řekl jen, že se ztratil nějaký prsten a váček se stříbrňáky.“

„Tady jsou také nějaké peníze,“ sykl Diviš a zvedl okraj slamníku. Pod ním se ukrývalo šest naditých kožených váčků.

„O co vlastně Guldramovi jde?“ uvažoval polohlasně Oldřich z Chlumu. „Měl dost času, aby to tu prohledal. Ale šperky ani peníze ho zjevně nezajímají, nechal je tu. Pokud by mu šlo o majetek, odnesl by si všechny cennosti a nemusel by nechávat dům střežit.“

„Všimněte si šatů, urozený pane,“ upozornil rychtář a mezi prsty zkoušel kvalitu látek. „Takové si většina měšťanek dovolit nemůže… Tekla byla bezpochyby velice zámožná. Kdyby šlo Guldramovi o dědictví, nenechá je tady. I v těch šatech je celé jmění. Někdy chamtiví příbuzní vraždí kvůli dědictví. Ale tohle zjevně není onen případ. Další důkaz, že Guldram Teklu nezabil. Nemohl ani odvézt Benediktovu mrtvolu. Byl skoro celou noc jinde. Ověřoval jsem si svědectví lidí, kteří s ním byli.“

„Má přece služebníky. Třeba toho, co hlídá na ulici," upozornil Diviš. „K tomu chlapovi bych se neotočil zády ani za nic. Teklu mohl zabít on."

„Na něj bych nesázel, Diviši. Myslíš, že by tenhle chlap propadl po vraždě panice?"

„A kromě toho, připustil by Guldram, aby takový chlap na něj něco věděl? Mohl by ho pak vydírat… Už se vrací," sykl varovně rychtář, který u okna sledoval, co se děje na ulici.

Rychle opustili ložnici paní Tekly. Prohledali ještě mázhauz a také sklep, ale nikde nic nenašli. Po věcech zavražděného Benedikta ani stopa.

X. KAPITOLA

Ráno vstal panoš Ota časně. Na rozdíl od svého pána a Diviše byl vyspalý. Nebavilo ho jen tak povalovat se na lůžku. Navíc musel myslet na to, co mu včera večer řekl Diviš o Beatrici. Byl rozmrzelý, že ho přítel vyplísnil jako malého kluka. Přitom podle jeho názoru neprávem. Byla pravda, že měl hezké holky rád. Ale nikdy neudělal nic, čím by jim úmyslně ublížil. Nikdy také žádné nic nesliboval. Ostatně, ani to po něm nechtěly. Obvykle se kolem něj točily jen takové, které spíše toužily pobavit se, než by jejich vztah braly vážně. Proto se také neoženil. Jeho životem prošly snad jen dvě nebo tři, které si uměl představit po svém boku. Ale osud se vždycky tvrdě postavil proti. Bál se doopravdy zamilovat.

Jak jen Diviše mohlo napadnout, že by se zajímal o černovlasou kejklířku? Nebyla jeho typ a Beatrice nevypadala na dívku, která by se chtěla jen pobavit. Ota neměl ve zvyku dobývat hezkou holku dlouho. Pokud neměla zájem hned, většinou neztrácel čas.

Do snídaně zbývala spousta času a Ota se rozhodl, že si s černovlasou kejklířkou promluví. Chtěl vědět, co jí Diviš namluvil. Ani na okamžik sice neuvažoval, že by mezi nimi mohlo být něco víc, ale přesto mu nebylo jedno, co si o něm myslí.

Tiše se vytratil ze zájezdního šenku U Zlatého kola. Ke škole U Týna to měl pár kroků. Jak předpokládal, prostranství bylo liduprázdné. Vůz kejklířů měl spuštěnou plachtu a zevnitř se ozývalo trhané mužské chrápání. Došel k vyhaslému ohništi, u něhož ležela hromada nalámaných větví a pár prken. Sebral pár třísek, křesadlem je zapálil a přiložil slabší větvičky. Klekl si a opatrně foukal, až se oheň rozhořel. Sebral kotlík, který se povaloval vedle kola vozu, a od kašny na rynku přinesl vodu. Kotlík postavil do ohně a zaběhl do vedlejší ulice k pekařovi. Koupil trochu prosných jáhel a nádavkem dostal plátek slaniny. Jáhly hodil do vroucí vody, a když byly uvařené, slil je a omastil slaninou. Kaše nechutnala špatně.

Právě když odstavoval kotlík, nadzvedl se okraj plachty a z vozu vykoukla rozcuchaná černovlasá hlava. Dala si ruku před ústa a zívala.

„Co tu děláte?“ optala se ostře, když si ho všimla. Vyklouzla ven, na sobě měla šaty, ve kterých vystupovala. Byly trochu pomuchlané a Ota pochopil, že to je její jediné oblečení. Ukázal na kotlík a dvorně se uklonil: „Mohu tě pozvat na trochu kaše?“

„Proč?“

„Chci se na něco zeptat. Jenže se obávám, že později nebudu mít čas, proto jsem přišel takhle časně. Uvařil jsem něco k jídlu, aby ses nezlobila, že jsem tě vzbudil.“

„Jste opravdu rytíř?“ optala se nedůvěřivě. Strčila hlavu pod plachtu vozu a chvíli se tam v něčem přehrabovala. Pak se vynořila a v ruce třímala dvě dřevěné lžíce. Otřela je o lem své suknice a jednu mu podala. Přitom vykládala: „Můj otec není urozený, ale kaši by určitě uvařit neuměl.“

„Já bych zase neuměl chodit po provaze,“ odpověděl zdvořile a počkal, až se dívka posadí na kámen vedle ohniště. Uvelebil se proti ní, aby jí viděl do tváře. Kaše voněla a Otovi se hladem sbíhaly sliny. Přesto ji gestem vybídl, aby začala jíst první. Přitom trochu neurčitě nadhodil, že včera prý potkala jeho přítele Diviše.

Beatrice přikývla, ale nijak to nekomentovala. Jedla hltavě, kaši polykala ve velkých soustech. Otu napadlo, že včera zřejmě nevečeřela. Vrátil se k Divišovi. Optal se, co jí vlastně řekl. Zvláště o něm.

Černovlasá kejklířka olízla lžíci. Dojedla kaši přesně do poloviny. Podala mu kotlík a pokrčila rameny, že mu moc nepomůže, protože o něm nepadlo ani slovo. Včera většinou mluvila ona.

Ota snědl několik lžic, ale neušlo mu, jak ho sleduje zpod sklopených řas. Nahlas řekl, že to mu stačí, a vrátil kotlík, aby kaši dojedla. Na okamžik zaváhala, ale pak se pustila hladově do zbytku, jako by před chvílí vůbec nejedla.

„Tys včera nevečeřela?“ optal se Ota shovívavě.

„Musíme šetřit… I když tolik stejně neušetříme,“ odpověděla a v očích se jí objevily slzy. Popotáhla nosem a rychle si je otřela hřbetem ruky. Pak mu chvatně vyklopila, jak si jejich kůň zlomil

nohu a jak mu Diviš prokázal poslední službu. „Bez koně se nikam nedostaneme. Copak můžeme vůz táhnout sami? Otec si myslí, že budeme muset vůz a spoustu věcí prodat a dál pokračovat pěšky. Takhle jsme začínali, když jsem byla malá. Nám samozřejmě nevadí cestovat pěšky. Ale budeme vypadat jako tuláci a nikde nás nenechají vystupovat. Když máš koně a vůz, považují tě za umělce. Když je nemáš, jsi žebrák a všichni se ti vysmívají.“

Panoš Ota si všiml, že se dívka trochu zimomřivě schoulila, proto se natáhl pro pár větví, aby je přiložil do skomírajícího ohně. V tu chvíli ho napadlo, že tady něco nesedí. Jenže nemohl hned přijít na to, co se mu nezdá. Rychle si opakoval všechno, co mu pověděla. Bezmyšlenkovitě přihrnoval špičkou meče ohořelé větve do ohně. V tu chvíli mu to došlo. Ukázal na hromadu zbylých větví a optal se, proč jsou nalámané a ne naštípané sekerou.

„Neměli jsme sekeru,“ odpověděla roztržitě. Znovu se jí vybavila poslední návštěva ve stáji. Kůň s nimi putoval už spoustu let. Vlastně tak trochu patřil do rodiny.

„Ale tvrdila jsi, že Diviš to zvíře… prostě žes mu sama sekeru dala. Vypůjčila sis ji?“

„Ne, náhodou jsem ji našla,“ vysvětlovala zaraženě. „Ležela tamhle u školy… Vidíte to křoví? Tam byla. Teď je ve voze, mám ji přinést?“

„Buď tak hodná. Večer ji vrátím.“

Beatrice vstala a nadzvedla okraj plachty. Tentokrát nemusela hledat dlouho. Vytáhla širočinu, jejíž ostří se v ranním slunci blyštivě lesklo. Sama ho včera pečlivě vyčistila. Podala mu ji a špitla, že jí chybět nebude, protože by jí pořád připomínala mrtvého koně. Když byla malá, jezdívala na něm.

„Ležela ve křoví,“ opakoval panoš Ota zamyšleně. „Jak dlouho tam asi mohla být?“

„Někdo ji musel ztratit včera ráno. Předevčírem tam určitě nebyla, to bych si jí všimla. Přímo nad křovím vede lano, na kterém vystupuji. Z ulice širočina vidět nebyla, ale shora bych ji nepřehlédla.“

„Takže sekera se tam objevila to ráno, kdy zamordovali děkana Benedikta?“

„Vlastně ano… neuvažovala jsem o tom. Pochopte, urozený pane, umíral náš kůň.“

„Kdybych mohl, dám vám svého.“

„Nebyl by nám k ničemu. Rytířský kůň nikdy nebude ochotný tahat povoz… Odpusťte, urozený pane, ale vaši koně jsou rozmazlení stejně jako vy.“ Nechtěla ho poučovat ani urazit. Hovořila hořce jako někdo, kdo se smířil s nepřízní osudu.

Panoš Ota vstal a pevněji sevřel topůrko sekery. Dostal zlost. Nikoli na kejklířku, ale na celý svět. Jeho pán Oldřich z Chlumu vždycky říkával, že ani sám Bůh nedokáže pomoci všem potřebným. Proto by měl nosit milosrdenství v srdci každý křesťan.

„Co pro tebe mohu udělat?“ vyhrkl trochu zmateně. Usmála se a zavrtěla hlavou. Vylezla zpátky do vozu a stáhla dolů plachtu. Ota pomalu odcházel, ale než prostranství před školou opustil, vystrčila hlavu a křikla, že mu děkuje. A pokud by pro ni chtěl opravdu něco udělat, ať zase uvaří tak dobrou kaši.

„Vstávej, Diviši, už je ráno,“ třásl jeho ramenem Oldřich z Chlumu. „Ota je pryč. Asi běžel za nějakou holkou.“

„To bych mu neradil,“ zabručel Diviš a pěstmi si rychle protíral oči. „Máte pro mne nějaký úkol?“

„Jinak bych tě nebudil. Zajdi k domu paní Tekly. Zkus si porozprávět s tím Guldramovým mužem. Ale opatrně! Pak se optej sousedů, jestli si nevšimli něčeho neobvyklého tu noc, kdy se stala vražda. Nebo jestli něco neslyšeli. Udělej to hned, než se jich začnou vyptávat lidé z města. Ten, kdo se ptá první, se sice dozví málo, ale obvykle je to pravda, protože lidi zaskočíš. Pak se jim to ale v hlavě rozleží, začne pracovat fantazie a při druhém vyprávění už nevzpomínají, nýbrž si vymýšlejí. My potřebujeme znát pravdu. Na každičkém detailu záleží, jasné?“

Diviš přikývl, připjal si meč a seběhl po schodech do šenku. Ve dveřích se skoro srazil s panošem Otou. Výhružně se optal, kde byl. Ota zvedl sekeru a významně mu ji ukázal. Jízlivě se optal, jestli ji náhodou nepoznává.

„Já věděl, že nedáš té kejklířce pokoj,“ rozzlobil se Diviš. Ale než stihl říci víc, Ota ho břitce zarazil. Nekřičel, ale hovořil velice

chladně a vypadal na smrt uraženě. I když to ve skutečnosti trochu hrál, dobrou náladu neměl. „Kdybys věřil víc starému příteli a nevymýšlel si hlouposti, tak by tě třeba taky napadlo věnovat se našemu případu, milý Diviši. Ale to ty ne! Myslíš, že z tebe bude kazatel křesťanské čistoty? Nechtěl bys být na stará kolena pomateným mravokárcem? Protože jedině tím si umím vysvětlit, žes přehlédl do nebe volající fakt. Tahle sekera je totiž právě ta, co se ztratila z domu paní Tekly. Tou se vraždilo! A jestli chceš ještě něco vědět, tak Beatrice ji našla v křoví kousek od vchodu do školy U Týna!“

Diviš vypadal jako spráskaný pes. Rychle přemýšlel, co říci na svou omluvu, jenže ho nic nenapadlo. Provinile se Oty optal, zda by s ním nešel do města. Musí něco zařídit, takže si během cesty mohou promluvit.

„Dobře, ale nejdřív odnesu sekeru našemu pánovi,“ souhlasil Ota.

„Řekneš mu to?“

„Co? Že ležela u školy?“

„Víš, jak to myslím.“

„Ne, to mu neřeknu. Není to pro vyšetřování důležité. Ale něco ti povím, milý Diviši. Je ti jasné, proč jsi tu sekeru přehlédl? Protože jsi začal podezírat mě, místo abys přemýšlel o zločincích. Kvůli obyčejné holce.“

„Není obyčejná,“ zabručel vzdorovitě Diviš. „Jen jsem ji chtěl chránit. A na tom si trvám!“

„Tvoje Marta by se na to možná dívala jinak,“ provokoval Ota. Viděl jeho rozpaky a tak trochu mu je přál.

„Mou ženu nech na pokoji,“ utrhl se Diviš. Chvíli mlčel, ale pak natáhl ruku na znamení smíření. Ota ji přijal, jenže vzápětí litoval. Diviš mu ji stiskl tak silně, že měl pocit, jako by mu dlaň drtili ve svěráku.

„Ale příště už se usmiřovat nebudu,“ upozornil Diviš.

Ota si třel dlaň a s bolestivou grimasou opáčil: „Já taky ne, to mi věř!“

Rychle odnesl sekeru a několika větami Oldřichovi z Chlumu vysvětlil, jak k ní přišel.

„Dobrá úvaha," pochválil ho. „Logicky máš pravdu, ale přesto bych byl rád, kdyby ještě někdo potvrdil, že opravdu patřila paní Tekle. Musím najít jejího podomka. Chci mít jistotu. Možná se vrátím pozdě, najezte se někde sami." Pak svého panoše propustil.

Ota s Divišem kráčeli probouzejícím se městem. Uvažovali, co by jim asi tak mohli povědět sousedé paní Tekly. Čím jasnější budou mít představu, na co se jich ptát, tím větší bude naděje, že se něco dozvědí. K uličce však došli dřív, než dospěli k rozumnému závěru. Před vchodem do domu paní Tekly hlídal jeden z Guldramových mužů. Ale jiný než ten v noci.

„Chvála Bohu, klid. Kdyby si nás někdo v noci všiml, už by tu asi byl rychtář s Guldramem," liboval si tiše Diviš. „Má vůbec cenu s tím chlapem ztrácet čas?"

„Lepší je promluvit si s dvaceti hlupáky než vynechat jednoho svědka. Přesně tak to říká náš pán."

Diviš pokrčil rameny a pobaveně se optal, kam zařadit toho u vrat. Mezi hlupáky, nebo svědky? Snažil se vtipkovat častěji než obvykle. Sám vyrazil k domu paní Tekly. Hřmotný chlap měl na sobě koženou kazajku pošitou plíšky a v ruce držel kopí. U pasu se mu houpal široký tesák. Měl unylé šedé oči a šilhal. Už když se k němu Diviš blížil, měl pocit, že ho zná. Takhle hrozně mohl šilhat jediný člověk na světě. Vzápětí si na něj vzpomněl. Kdysi spolu sloužili ve vojsku českého krále blahé paměti Václava. Šilhavec se jmenoval Mladota a už tehdy to byl výstavní panchart.

„Co tu děláš, Diviši?" ozval se chlapík přátelsky a opřel kopí o stěnu. Poplácal Diviše po ramenech a dodal, aby se moc nedivil, že ho poznává, protože na jizvu, co má na tváři, se zapomenout nedá.

„Na to tvoje šilhání taky ne," zabručel Diviš trochu rozpačitě. Přízeň okázalého přátelství mu příjemný nebyl. Ustoupil a ukázal na svůj plášť s erbem českého krále. „Jak vidíš, zůstal jsem našemu panovníkovi věrný. Ale ty, jak se mi zdá, ne. Komu teď sloužíš?"

„Jednomu Němci… Nenosím sice na plášti královský erb, ale o to lépe mne platí," zasmál se Mladota. Diviš však v jeho hlase postřehl ostražitost. Mladota byl vždycky lotr, ale uměl se otáčet. Napadlo ho, že by nemusel patřit mezi těch zbytečných dvacet

hlupáků, o kterých mluvíval jeho pán. Možná by jim mohl být ještě užitečný. Věděl určitě hodně. Jenže jak z něj pravdu dostat? Diviš toužil odčinit tu věc se sekerou.

„Poslyš, to si budeme povídat na ulici jako dva vandráci? Tohle setkání bychom měli zapít, ne?“ navrhl bodře.

„Teď to nejde.“

„I když mě náš král platí hůř než tvůj pán, zvu tě. Tamhle na rohu je šenk. Sedneme si k oknu a uvidíš do ulice. Nic se nemůže stát. Vypijeme si džbánek a půjdeme zase po svých. Co ty na to?“

Chvíli se ještě dohadovali, ale nakonec Diviš Mladotu přesvědčil. Sotva zmizeli v šenkovním domě, Ota vyrazil. Většina měšťanů byla dosud doma. Do ranní mše zbývala ještě chvilka času. V prvním domě neuspěl, zato v tom, který ležel přímo proti domu paní Tekly, měl štěstí. Usměvavá žena vařila v kotlíku polévku, a když jí vysvětlil, že vyšetřuje jménem českého krále, omluvila se, že má spoustu práce. V podstřeší ale bydlí matka jejího manžela. Ta na rozdíl od ní nemá co dělat, a tak se plete jiným do života. Neříkala to právě shovívavě. Došla ke schodišti a křikla nahoru. Vzápětí se na schodech objevila stará žena s pergamenově žlutou kůží a živýma očima. Opírala se o hůl a těžce sestupovala dolů.

„Čekala jsem vás, urozený pane,“ vykládala během chůze. „Hned jak jsem z okna zahlédla, že postáváte na rohu a díváte se na dům paní Tekly, věděla jsem, že se na ni přijdete optat. Já se ani nedivím, že skončila tak nešťastně. Náš Pán nejvyšší sám nejlépe ví, koho za hříchy potrestat,“ pokračovala a zbožně se pokřižovala. Otovi nedala vůbec šanci, aby se na cokoli optal.

Došla ke stolu a usadila se do nejlepšího křesla. Pánovitě pokynula své snaše a ta jí honem donesla džbánek ohřáté medoviny a krajíc chleba s tvarohem. Stařena se napila a pak ji vyplísnila, že teď přece nebude jíst, když podává svědectví královským úřadům. Její snacha pokrčila mlčky rameny a chtěla misku s chlebem odnést, ale stařena se rozzlobila, ať ho tu nechá, že to přece neznamená, že by chléb nesnědla potom.

Obrátila se na Otu, a jako by se nic nestalo, pokračovala: „Říká se, že o mrtvých jen dobře, ale v případě Tekly to neplatí. O té se nedá říct vůbec nic dobrého. Co byste také chtěl najít dobrého na

nevěstce? No, proč myslíte, že se měla tak dobře, i když žila sama a neměla manžela? Ženu má živit muž. Jako u nás doma. Pokud ženě Bůh manžela nedá, měla by vstoupit do kláštera. To je cesta křesťanky. Ale ona? Lákala k sobě chlapy a nechala si za to platit. To se pak nesmíte divit, že ji někdo zamordoval. Umíte psát?“

„Já?“ zakoktal se konsternovaný Ota. „Umím, proč?“

„Abyste si mohl zapsat jména těch, kteří k Tekle chodívali.“

„Třeba si je dokážu zapamatovat…“

„Nedokážete. Je jich příliš mnoho,“ rozhodla autoritativně stařena. „Vy nemáte s sebou pergamen a inkoust? A to vás poslali z královské kanceláře? Můj manžel, dej mu Bůh věčnou slávu, byl písařem. Bez psacího náčiní neudělal ani krok. Vy mladí…“ Mávla znechuceně rukou a snaše nařídila, aby přinesla z truhlice vše potřebné. Sama zkontrolovala, zda je brk správně seříznutý. Počkala, až Ota rozloží pergamen a inkoust trochu naředí vodou.

„Tak si pište!“ oznámila pak přísně. „Za Teklou chodil děkan Benedikt ze školy U Týna, biskupův sekretář Michal z Verony, mistr Matyáš, představený bratrstva koželuhů a kožešníků, jeden královský úředník, zjistila jsem si ho, je podkomoří a jmenuje se Michal z Vřešťova. Dále pak její strýc Guldram, to je…“

„Já vím, kdo to je. Ale ten ji přece navštěvoval jen jako svou neteř,“ namítl Ota.

„Jak si tím můžete být tak jistý? Chodíval k ní někdy i za tmy, abyste věděl! Jen si ho tam napište, abyste mne pak nemohl obvinit, že jsem po pravdě nevypověděla všechno, co vím. Tak… Nu a pak za ní chodil jeden mladík, ale toho neznám. Z města není a na plášti žádný erb neměl. To byl její poslední milenec. Objevil se tu nedávno, ale byl tu jen dvakrát.“

„To je všechno?“ podivil se panoš Ota a chtěl ještě dodat, že těch pár jmen by si opravdu snadno zapamatoval. Ale stařena rozhořčeně zaječela: „Všechno? Vám se půl tuctu milenců zdá málo? Vy asi nebudete lepší. Nic ve zlém, ale náš vznešený král by si měl lépe vybírat své služebníky. To když můj manžel pracoval jako písař…“

Panoš Ota ji dál neposlouchal. Počkal, až inkoust zaschne, pak pergamen sbalil a vstal. Ani nečekal, až skončí své lamentace, a zdvořile se rozloučil.

„Počkejte!“ zarazila ho zlostně stařena. „Vy mi nevěříte, co? Tak abyste věděl, co to bylo za ženskou, v noci k ní chodil ještě někdo. Byli dva a mívali na sobě pláště. Neviděla jsem jim do obličeje. Nikdy se nezdrželi dlouho, ale ke hříchu to jistě stačilo, protože…“

„Obyčejné pláště?“ zarazil ji panoš Ota.

„S kápí přes obličej,“ potvrdila stařena udiveně. Na okamžik zaváhala, ale pak se nadechla, aby řekla ještě něco. Proto Ota rychle zmizel. Její snacha ho doprovodila na ulici. Tam mu řekla: „Tekla nebyla zlá ženská. Ani zkažená. Často jsme si povídaly a já myslím, že byla spíš nešťastná. Svatá určitě nebyla, ale nebyla ani nevěstka, to mi věřte. Abyste rozuměl, můj manžel není vzor křesťanských ctností. Nadbíhal jí a nabízel peníze. Ale pokaždé ho odmítla. Sama mi to prozradila… Tak buďte s Bohem!“

XI. KAPITOLA

Ještě než se Oldřich z Chlumu stačil najíst, přihnal se do zájezdního hostince U Zlatého kola staroměstský rychtář. „Máme tu další mord," volal přes celý šenk, sotva vstoupil. Hosté, kteří seděli u stolů, poděšeně vzhlédli a někteří se pokřižovali. Oldřich si útrpně povzdechl. Pak zvedl oběma rukama misku s řídkou zeleninovou polévkou a rychle ji vypil. Do ruky popadl placku a vstal. „Povíš mi to venku. Tady ne!"

„Já myslel… Už o tom stejně mluví skoro celé město," rozpačitě koktal staroměstský rychtář. Vyšli na dvůr, kde vozka zapřahal koně do vozu jednoho z kupců, kteří seděli uvnitř.

„Tak koho zabili?" optal se Oldřich z Chlumu a zakousl se do placky. Byla sypaná solí a mákem a uvnitř byla ještě teplá.

„Jednoho řemeslníka… Neobtěžoval bych vás tím, urozený pane, jenže prý ho zabili dva malomocní. Má žena trvala na tom, abych hned běžel pro vás. Možná byste chtěl být u toho."

„Co je zač ten mrtvý?"

„Včera se o něm zmiňoval váš velitel Diviš. Jmenuje se Hamšík a je měditepec. Právě ten, co vyrábí zvonečky pro malomocné… Abych nezapomněl, stalo se to v noci."

„Jak víš, že to udělali dva muži? A že měli na sobě pláště malomocných?"

„Od Hamšíkovy ženy. Byla po setmění náhodou v dílně, když tam vrazili. Jejímu manželovi podřízli krk a jí dali roubík a svázali ji. Teprve ráno ji vysvobodil jejich tovaryš."

„Poznala ty dva?"

„Obličej jim zakrývaly masky… Vyslechl jsem všechny biřice, kteří měli v noci stráž. Přísahají, že žádného malomocného na ulici nepotkali. Věřil bych jim, protože moc dobře vědí, jak jsem potrestal za nedbalost jejich druhy."

Během hovoru došli k hradbě Židovského města. Hned vedle jeho branky stál přízemní dům mistra Hamšíka s velikou dílnou ve

dvoře. Pracovali tu tři tovaryši a několik učedníků. Ale teď všichni stáli se sklopenými hlavami na dvoře. Vchod do dílny hlídal biřic s kopím v ruce. Hamšíkova manželka ležela v domě a ošetřoval ji ranhojič.

Tovaryši sborem přísahali, že netuší, kdo to mohl udělat. Nevěděli také nic o tom, že by mistr Hamšík dodával zvonečky pro malomocné někomu jinému než do špitálu pod Vítkovem. Nejstarší z nich, dobromyslný muž s mohutným vousem, jehož okraje měl trochu ožehlé od ohně, tvrdil, že podobné zvonečky v dílně nevyráběli už několik měsíců. Mistr Hamšík je nenáviděl, a kdykoli pracovali pro malomocné, měl celý den zlou náladu a večer se obvykle opil. I když šlo o celkem jednoduchou práci, kterou by možná zastal i učedník, vylučoval, že by sám mistr Hamšík mohl nějaké zvonky vyrobit tajně, třeba večer, když ostatní odešli.

V dílně Oldřich z Chlumu neobjevil nic, co by ukazovalo na vraha. Na podlaze u zadní stěny vedle stolu s nářadím byla ještě tmavá skvrna zaschlé krve. To místo ho zaujalo. Ukázal na stůl: „Podívej, rychtáři, co je tu věcí. Velká palice, dlouhý nůž, železná tyč… Nic z toho Hamšík na svou obranu nepoužil. To znamená, že když ti dva vstoupili, věděl, kdo to je. Proto se jich nebál, i když měli masky. Ve snu netušil, že ho zabijí. Jinak by se samozřejmě bránil. Měl čím a měl i dost času. Postřehl jsi, kolik kroků musíš udělat od vchodu až ke stolu? Tímhle nožem by se určitě bránit mohl.“

„Jenže pak to celé nedává smysl,“ váhal rychtář Sláma. „Pokud ty zvonečky skutečně zhotovil pro někoho jiného než pro špitál, jak je možné, že o tom jeho tovaryši nevědí?“

„Ta odpověď je strašně jednoduchá,“ usmál se Oldřich z Chlumu. „Zločinci, kteří používají oděvy malomocných, se v nich pohybují po městě už celé měsíce. To potvrdil i františkán ze špitálu pod Vítkovem. A ten to má od spolehlivých svědků, od žebráků. Zvonečky od Hamšíka koupili zločinci před mnoha měsíci. To se přece podle tovaryšů vyráběly. Kdo ví, co všechno v tom převleku ti lotři už spáchali. Noční strážní by měli být mnohem ostražitější, rychtáři!“

Sláma pokrčil rozmrzele rameny, ale mlčel. V duchu však tak zcela s královským prokurátorem nesouhlasil. Jeho strážní sice

nebyli vzor svědomitosti, to byla pravda, ale přesto nevěřil, že by byli liknaví. Malomocní do ničeho nezákonného namočeni nebyli. Všechna přepadení, která se během posledních měsíců stala, se mu podařilo objasnit a zločinci už dávno viseli na šibenicích. Žádný z nich se na mučidlech ani náznakem o malomocných nezmínil. Žádný zločin se jim nedal až do dneška připsat na vrub, kromě odvezení těla mrtvého děkana Benedikta z domu paní Tekly. Musel však připustit, že asi nebyli tak nevinní, pokud měli důvod zabít mistra Hamšíka.

Oldřich z Chlumu skončil s prohlídkou dílny. Nařídil staroměstském rychtáři, aby zjistil, jak je na tom manželka zavražděného měditepce, zda by ji mohl vyslechnout. Ranhojič sice protestoval, ale žena sama chtěla vypovídat. Dokonce vstala z lůžka a oblékla si dlouhé modré šaty s dracounovou výšivkou kolem krku. Hlavu si na znamení smutku zavinula bílou loktuší.

„Když ti dva vrazili do dílny, seděla jsem na lavici," vykládala. Byla bledá a chvěla se, ale bylo zřejmé, že má pevnou vůli. „Můj manžel se jich optal, co chtějí. Jeden z nich ho požádal, aby šel blíž. Ale manžel váhal a optal se, proč by to dělal. Odpověděli mu, že přišli kvůli děkanu Benediktovi. Nevím proč, ale manžel přikývl a udělal dva kroky. Pak se to všechno seběhlo strašně rychle. Jeden skočil po mně a srazil mě z lavice na zem. Druhý se vrhl na mého nebohého manžela. V ruce měl něco ostrého, možná to byla břitva, nevím. Podřízl mu krk. Pak mě ti dva spoutali a nechali ležet na podlaze. Do úst mi nacpali kus hadru. Myslela jsem, že se udusím. Ale s boží pomocí jsem vydržela až do rána."

Oldřich z Chlumu výslech neprotahoval. Ještě jednou si nechal zopakoval, že vrazi opravdu hovořili o Benediktovi. Pak jí popřál, aby se s boží pomocí brzy uzdravila a aby co nejrychleji zapomněla na tu hrůzu.

Když vyšli s rychtářem na ulici, dohnal je nejmladší ze tří tovaryšů. „Urozený pane, mohu vám povědět něco důležitého?"

„O vraždě tvého mistra?"

Mladík přikývl a rozpačitě přešlápl.

„Tak mluv!" osopil se na něj staroměstský rychtář.

„Pokud bych neměl pravdu, obviníte mne z pomluvy a postavíte na pranýř… Já nevím nic jistého, ale vědět byste to možná měli."

„Nepostaví tě na pranýř. A už mluv!“ nařídil Oldřich z Chlumu netrpělivě.

„Hašek, to je náš nejstarší tovaryš, ten s vousy, pokukuje už delší dobu po mistrově manželce. A kdyby jen to. Jednou jsem je přistihl… v přístřešku, kde skladujeme plech. Hašek se v poslední době pořád hádal a mistr Hamšík ho chtěl na svatého Martina propustit. Co myslíte, že se po mistrově smrti stane? Hašek si vezme jeho ženu za manželku a sám se stane mistrem. Já nikoho neobviňuji! Jen říkám, co se u nás v poslední době dělo.“ Uklonil se a bez rozloučení zmizel.

„Co tomu říkáš, rychtáři?“ optal se Oldřich z Chlumu bez většího zájmu.

„Před třemi lety se něco podobného na Starém Městě pražském doopravdy stalo,“ váhavě přisvědčil. „To zabili jednoho pekaře. Ale tomuhle bych moc nevěřil.“

„Proč?“

„Spíš bych řekl, že se ten mládenec snaží zbavit soka. Hamšíková je mladá a hezká. Co když po ní pokukuje také on? Zjistím, jak je to doopravdy.“

„Pro jistotu to udělej. Ale hypotéza, že za Hamšíkovou vraždou stojí někdo z domu, se mi nezdá. Jeho žena ani tovaryši přece nemohli vědět o spojení mužů převlečených za malomocné s vraždou děkana Benedikta. Jenže přesně o tom vrazi podle Hamšíkovy manželky hovořili. Mohu mít na tebe prosbu, rychtáři?“

Sláma se zdvořile uklonil a vyčkával.

„Můj panoš objevil ve městě sekeru. S největší pravděpodobností patří paní Tekle. Můžeš tu domněnku ověřit?“

„Není nic snadnějšího. Její podomek s ní přece štípal dřevo, které jsme našli na dvoře. Stejně jsem ho chtěl vyslechnout kvůli té káře. Kde vlastně váš panoš sekeru našel?“

„Ležela prý někde u domu paní Tekly, ale sám to místo nezná. Přinesly mu ji děti,“ zalhal Oldřich z Chlumu. Věděl totiž, jak důležité je místo, kde se sekera doopravdy našla. Pokud byla jeho hypotéza správná, muselo to místo zajímat i muže, pro kterého pracovali zločinci v pláštích malomocných. Nahlas podotkl, že on se

zatím pokusí zjistit víc od Jeho biskupské Milosti. Církev přece řídila školu U Týna i špitál pro malomocné.

Sotva panoš Ota opustil prostranství před školou U Týna, Beatrice vylezla z vozu a posadila se ke skomírajícímu ohni. Zvedla ze země dřevěnou lžíci, kterou tam po jídle Ota odložil. Byl na ní nepatrný zbytek zaschlé kaše. Olízla ho, protože byl hřích nedojídat. Kaše sice nebyla podle jejího názoru dovařená, ale bylo to jídlo. Jenže to by nebylo tak důležité jako fakt, že kaši uvařil ten mladík. Přemýšlela, proč sem vlastně přišel. Nakonec dospěla k názoru, že mu šlo opravdu jen o tu sekeru. Trochu se na sebe zlobila, že jí nebyla podezřelá hned. Jenže měla svých starostí až nad hlavu, co by jí mohl kdo vyčítat? Do očí se jí znovu draly slzy.

Bála se, co bude s rodinou. Poslední dobou na vystoupení moc diváků nepřicházelo. Často chodívali spát hladoví. Dokud jezdili po venkově, bylo to lepší. Lidé jim sice nedávali peníze, ale vždycky dostali najíst. Otec však tvrdil, že potřebují vydělat nějaké stříbrňáky. Rozhodl, že zkusí štěstí ve městech. V Lounech a Bílině to ještě šlo, ale v Litoměřicích vybrali hodně málo a tady v Praze to byla úplná katastrofa. Jídlo bylo drahé a stěží ušetřili na nájem maštale a píci pro koně. Teď o něj přišli. Napadlo ji, že tomu zvířeti je možná lépe než jim, protože už má svůj klid. Nepochybovala, že se dostal do ráje, i když církev učila, že zvíře nemá duši a nemůže tedy být účastno spasení. Možná to byla pravda. Ale ne v jeho případě. Jejich kůň duši měl. Nechápala, proč se někteří lidé bojí smrti. Vždyť muselo být tak krásné zbavit se bolestí, které člověka provázely od narození. Rychle se pokřižovala, protože podobné myšlenky byly hřích.

Vzpomínala, kdy se naposledy cítila šťastná. Marně však lovila ve vzpomínkách. Nakonec ji napadlo, že sice šťastná nebyla, ale přece jen se cítila o něco lépe než jindy před chvílí, když tu seděla s kotlíkem kaše na klíně. A to ta kaše nebyla dovařená. Znovu se jí vybavil panoš Ota. Vyšetřuje vraždu děkana Benedikta. Vypadal tak ustaraně. Přišlo jí ho líto. Jednou viděla, jak upálili jakousi ženu jen proto, že se postavila proti knězi. Církvi bylo lepší se vyhnout. Jenže to asi Ota udělat nemůže. Musí vyšetřovat, i kdyby to bylo

nebezpečné. Každý člověk pořád nasazuje krk, aby přežil. Ona balancuje na provaze a stačí jediný špatný krok a zláme si vaz. Jenže záleží jen na ní, na její šikovnosti, jak to dopadne. Ten mladík si však nemůže být nikdy jistý, co udělají ostatní. On by1 ohrožený mnohem víc než ona. Rozhodla se rychle. Pomůže mu. Má školu U Týna pořád na očích. Jestliže sekera ležela v křoví u zdi, musel Benedikta zabít někdo odtud. Vstala a spokojeně se protáhla. Byla ráda, že to tak dobře vymyslela.

Pomalu se vydala k nepřívětivému kamennému průčelí budovy. Vrata byla jako obvykle zavřená. Přesto se jí zdálo, že je to jiné než jindy. Uvnitř panovalo hluboké ticho, jako by tam nikdo nebyl. Uvědomila si, že od rána neviděla nikoho vcházet nebo vycházet. Prostranství před školou bylo liduprázdné. A hrozivě tiché. Opřela se do vrat, ale otevřít nešla. Zevnitř byla zajištěná na závoru. To se jí zdálo hodně neobvyklé.

Pomalu se vracela zpět k vozu a uvažovala. Něco se muselo stát. Jenže co? Nejdřív ji napadlo, že je ještě příliš brzy a je normální, že škola je zavřená a tichá. Jindy třeba vstávala později. Jenže pak kolem přeběhl pekařův tovaryš s nůší pečiva. To znamenalo, že za chvíli začnou vyzvánět na ranní mši. Nebylo tedy tak časně, aby všichni ve škole ještě spali. Teď už se nebála jen o Otu. Děkana ani jeho nohsleda Huga ráda neměla, ale většinu žáků ano. S několika si hezky popovídala. Co když se jim něco stalo?

Rozhodla se rychle. Vytáhla žebřík a bleskurychle vylezla do koruny stromu. Tady bylo lano, na kterém vystupovala. Rychle se po něm vydala vysoko nad zemí ke škole. Konec byl upevněný k železnému háku vedle okna bakaláře Huga. Když vystupovala před diváky, dívala se jím dovnitř, kdykoli došla na konec. Bakalář obvykle klečel pod křížem a modlil se. Jednou ho viděla, jak stojí obnažený do poloviny těla a bije se důtkami. Bakalář Hugo jí vadil možná ještě víc než děkan Benedikt. Nedokázal se jí ani podívat do očí. Takovým lidem Beatrice nevěřila.

Ke zdi školy dorazila rychle. Věděla přesně, kde je mezi kameny spára, ve které se mohla přidržet prsty. Naklonila se k oknu a podívala se dovnitř. Večer v cele hořívaly dvě voskovice vedle klekátka a bylo dobře vidět. Teď tam bylo šero. Chvilku trvalo, než

se zorientovala. Místnost byla vzhůru nohama. Nábytek byl zpřevracený a věci z truhlice vyházené na zem. Za převráceným lůžkem leželo mužské tělo. Viděla ho sice jen od pasu dolů, ale podle hubených křivých nohou to musel být Hugo.

V první chvíli si vzpomněla na otcovu zásadu, že jim do cizích věcí nic není. Měla by se vrátit a jen pozorovat, co z toho vzejde. Jenže ať chtěla nebo ne, uvnitř ležel člověk. Křesťan. Třeba byl zraněný a ještě by se mu dalo pomoci. Chytila se pevněji spáry mezi kameny a vyhoupla se na kamenné ostění. Zatlačila na okenici. Byla chatrná a snadno povolila. Seskočila do místnosti, až dřevěná podlaha zapraskala. Bakalář Hugo nebyl mrtvý, i když nevypadal dobře. Byl nahý a spoutaný provazem, kterým si jindy podkasával svůj hábit. Záda měl rozšlehaná do krve. Klekla si k němu a vytáhla mu roubík z úst. Rozkašlal se a pak slabým hlasem požádal o doušek vody.

Beatrice Huga rozvázala, lůžko vrátila na místo ke stěně a uložila ho na něj. Zraněný bakalář trval na tom, že bude ležet na břiše. Džbán na stole byl však prázdný, proto ho zvedla a optala se, kde tu mají vodu.

„Venku je studna… Ale ženy tu nemají co dělat," sténal a zdálo se, že blouzní v horečce.

„Nejsem tu přece prvně," opáčila klidně. Nevšimla si zuřivého hněvu, který se mihl ve tváři zraněného klerika. Vyšla na chodbu a první, co uviděla, byl jeden ze studentů školy. Klečel u zdi, byl bledý a zvracel. Malátně k ní natáhl ruku a prosil, aby mu pomohla vstát a odvedla ho ven na vzduch.

„Kde jsou ostatní?" optala se zaraženě.

„V dormitáři," odpověděl chraptivě a říhl. „Buď spí, nebo jsou mrtví."

XII. KAPITOLA

Jakmile se Oldřich z Chlumu rozloučil se staroměstským rychtářem, zamířil přes město k řece. Po Juditině mostu přešel na druhý břeh. Už z dálky viděl věž biskupského dvorce. Měl malomocných, ať už skutečných, nebo těch, co se za ně vydávali, plné zuby. Nevěřil však, že by je nastrčila církev. Ta měla lepší způsoby, jak řešit své problémy. A také mnohem nenápadnější. Když už se ale ti malomocní objevili, mohl je použít jako záminku k výslechu služebníků pražského biskupa. Moc si od toho sice nesliboval, ale musel zkusit všechny možnosti. Třeba se někdo podřekne.

Hned ve fortně, kde seděl růžolící klerik s holou hlavou a velikým břichem, se dočkal překvapení. Předpokládal samozřejmě, že mu jako vždycky oznámí, že Jeho biskupská Milost je zaneprázdněna a pak ho pošle do kanceláře za administrátorem. Jenže fortnýř trpělivě vyslechl jeho žádost a stejně laskavě mu odvětil, že má štěstí, protože Jeho biskupská Milost ho ráda přijme. Přivolal mladičkého jáhna, aby se královského prokurátora ujal.

Oldřich z Chlumu zbystřil. To nemohlo být samo sebou. Věděl, že teď musí být mnohem ostražitější než kdy jindy. Na královském dvoře mu sice také hrozilo nebezpečí na každém kroku, ale to nebylo nic proti tomu, co se mohlo stát tady.

Dávno nebyla pravda, že církevní půda chránila. Kolikrát už rybáři nebo převozníci vylovili z řeky tělo zabitého muže, který se zapletl s církví anebo se stal nepohodlným. Nikdy se nepodařilo vraha vypátrat. Ale staroměstský rychtář mu důvěrně sdělil, že podle proudů v řece si myslí, že mrtvoly musely být do Vltavy vhozeny někde tady, možná ze zahrady biskupského dvorce.

„Jeho Milost biskup Jan z Dražic se právě modlí ve své kapli," oznámil mladý jáhen uctivě. „Musíte chvíli počkat, urozený pane. Dáte si trochu vína? Anebo raději pivo?"

Oldřich z Chlumu žízeň měl a věděl, že ležák se v biskupském pivovaru vaří vynikající. Ale bál se vzít tu cokoli do úst. Zavrtěl

rezolutně hlavou a optal se, jak dlouho bude Jeho biskupské Milosti rozjímání trvat. Mladičký jáhen lhostejně pokrčil rameny, že to se neví. Biskup Jan z Dražic je mimořádně zbožný muž a chtít po něm, aby zkrátil své upřímné modlitby za věřící tohoto království jen proto, že přišel host, by byl smrtelný hřích.

„V tom případě bych si snad mohl zatím promluvit s jeho administrátorem," navrhl Oldřich z Chlumu. Ale jáhen to zamítl. Podle toho, co ví, administrátor rovněž rozjímá s Jeho biskupskou Milostí v kapli. Ani s jinými preláty nebylo možné hovořit. V kapli rozjímal podle mladého preláta i bibliotékář, arcijáhen a písař.

Oldřich z Chlumu se už chtěl jízlivě optat, zda se v tomto paláci najde někdo, kdo by nerozjímal a bylo by možné si s ním promluvit. Věděl, že kaple je malá a stěží se do ní vejde víc lidí. Bylo jasné, že mladý jáhen lže.

Oldřich seděl v honosně zařízené komnatě a uvažoval, co to má znamenat. Hráli s ním jakousi hru, ale nezdálo se, že by mu hrozilo bezprostřední nebezpečí. O to byl zvědavější, co se k toho vyklube. Mladý jáhen stál ctnostně u dveří s rukama složenýma v rukávech svého hábitu a mlčel.

„Jeho biskupská Milost pečuje o všechny věřící tohoto království. Umím si představit, jak vzácný je její čas. Co kdybych přišel jindy?" navrhl nevinně Oldřich z Chlumu.

„Očekával vás, urozený pane. Bylo by nezdvořilé odejít."

„Jak věděl, že sem přijdu?"

„Jsem jen jáhen…," pokrčil mladík rameny a v komnatě se znovu rozhostilo ticho.

Oldřich z Chlumu si ověřil, že církev se o něho opravdu zajímá. A zřejmě velice důkladně. Seděl a čekal. Pak za dveřmi zaslechl rázné kroky a vzápětí vstoupil vysoký štíhlý muž. Hezkou hlavu zdobily tmavé vlasy, v nichž se téměř ztrácela malá vyholená tonzura. Byl snědý, měl černé oči a orlí nos. Oblečený byl do kleriky z drahého hedvábí. Oldřich pocítil nepatrné zklamání, protože tohle pražský biskup nebyl. Vůbec toho muže neznal.

Příchozí mu vznešeně požehnal a pánovitým gestem vyhnal mladého jáhna. Sotva za mladíkem zapadly dveře, příjemným hlasem s výrazným cizím přízvukem se představil. Byl to biskupův sekretář

Michal z Verony. Posadil se do křesla proti Oldřichovi. Na rtech mu pohrával nepatrný úsměv, ale v očích měl chladné soustředění.

„Budete se muset zatím spokojit s mou bezvýznamnou společností, pane královský prokurátore," začal pokorně. „Můžeme prohovořit záležitost, kvůli níž chcete Jeho biskupskou Milost navštívit. Takhle celou záležitost urychlíme. Pokud se dohodneme my dva, jistě ke své spokojenosti vyřešíte věc, která vás trápí."

„Neřekl jsem, že mne něco trápí."

„To ani nemusíte. Už to tak bývá, že se křesťané obracejí na matku církev jen v případě, že něco potřebují. Je to stejné jako s dětmi. Ty také znají své rodiče obvykle jen tehdy, pokud něco chtějí. Nuže?"

„Věřte mi, otče, že já takový nebyl," usmál se Oldřich z Chlumu. Hra začala. „Já vždy ctil otce svého i matku svou. Stejně jako matku církev."

„Vím o vaší zbožné náklonnosti k pravé víře," přikývl společensky biskupův sekretář. Uměl skvěle ovládat svou tvář, protože Oldřich z Chlumu v jeho odpovědi nepostřehl ani náznak ironie, kterou by si jeho prohlášení určitě zasluhovalo. V poslední době několikrát jménem českého krále překazil intriky vysokých církevních představitelů.

„Pak jistě víte, pane sekretáři, jak velice mi na srdci leží boží řád. Jsem soudce a trestám hříšníky, kteří se proviní. Ale stejně tak chráním nevinné. Jediné, co mne opravdu trápí, je to, abych vymýtil bezpráví."

„O to usiluje i svatá matka církev. Přesto se v jedné věci neshodneme, urozený pane. My se obracíme s pokornými modlitbami k Bohu, neboť Kristus nás učí, abychom odpouštěli hříšníkům. Bůh se raduje nad každým křesťanem, jehož duše bude spasena. Vy nehledáte cestu, jak odpouštět. Soudce jen trestá."

„Ne vždy…," namítl Oldřich z Chlumu. Začínal tušit, kam tenhle rozhovor směřuje. Rozhodl se, že to biskupovu sekretáři usnadní. „I soudce zvažuje míru viny a věřte mi, pokud mu srdce a svědomí dovolí, aby byl milosrdný, je šťastný. Proč by mi mělo přinášet radost působit bolest jiným?"

„Říká se o vás něco jiného," věcně podotkl biskupův sekretář. Teď už se neusmíval.

„I o svaté matce církvi si lidé občas říkají něco jiného," opáčil Oldřich z Chlumu. I on teď mluvil chladně. Byl přece zástupcem českého krále a ten měl s církví neshody skoro na každém kroku. Nemohl mluvit smířlivě, pak by zřejmě jejich rozhovor nedospěl tam, kam by měl. Církevní preláti nebyli hloupí.

„Jistě," souhlasil bez rozmyšlení biskupův sekretář. „Ovšem tvrdit něco jiného o církvi je kacířství, je vám to jasné?"

„Jistě. Ale je vám jasné, že pokud někdo nesouhlasí s tím, jak hájím zemské právo, je to pro změnu zrada českého krále?"

Prelát si ho pátravě změřil a pak se přátelsky zasmál. „Jste opravdu výjimečný muž. Napijeme se? Naše víno je, při vší úctě, mnohem lepší než to, které dostanete na královském dvoře. Vím, že už jste číši odmítl. Ale ujišťuji vás, nic vám nehrozí… Zvláště pokud se dohodneme. Určitě by to Jeho biskupskou Milost potěšilo, až nás přijme." Zatleskal a vzápětí se objevil mladý jáhen se džbánkem v ruce. Na stůl postavil dvě nádherné korintské číše z lehce nazelenalého skla. Obě naplnil, džbánek postavil vedle nich, uklonil se a zmizel.

Biskupův sekretář rukou vybídl Oldřicha, aby si vybral, kterou chce. Připili si.

„Dobré," souhlasil Oldřich z Chlumu. „Sladké, hladí na jazyku, ale je současně trpké. Ta trpkost sice není nijak výrazná, ale v tom vínu je. Královská nejsou tak rafinovaná. Chutnají sladce nebo jsou trpká. Přiznám se, že už dlouho jsem neochutnal víno, které by dokázalo tyhle dvě chutě tak dokonale spojit."

„Je jako život," potěšeně se usmál prelát. „Ale k naší věci. Nebudu dělat nevědomého a divit se, proč jste se nevrátil domů na Bezděz, když už jste tam mířil. Nebudu podceňovat váš důvtip a předpokládám, že ani vy nebudete podceňovat církev. Tak tedy… Pátráte, proč zemřel děkan Benedikt dříve, než stihl svědčit o jakési bezvýznamné vesnici, pro kterou král nezbohatne a církev nezchudne."

„Smrt děkana Benedikta našeho vznešeného krále nejen zarmoutila, ale současně vyvolala i řadu otázek."

„Celkem neoprávněně. Šlo o politováníhodnou náhodu. Pokud jsem informován, oloupili ho na ulici. Benediktova smrt vůbec nesouvisí s tím, co zajímá našeho panovníka. Předpokládám, že jste dospěl ke stejnému závěru.“

„Jsem teprve na začátku. Nejsem do případu zasvěcený zdaleka tak podrobně jako vy,“ odpověděl uctivě Oldřich z Chlumu a nepatrně se uklonil. „Možná byste mi mohl poskytnout poučení.“

„Máte o mně přehnaně lichotivé mínění. Nevím o mnoho víc než vy. Především vůbec netuším, proč děkan Benedikt zemřel. Ani to, kdo má onen hrozný hřích na svědomí. Ale vím jistě, že nezemřel rukou služebníka církve. My neměli důvod. Před třemi dny si totiž děkana Benedikta předvolal náš vznešený biskup, neboť i jemu leží na srdci pravda o oné vesnici. Děkan Benedikt se v té vesnici, tuším, že se jmenuje Makotřasy, nejen narodil, ale také tam vyrůstal. Řekl nám, jak je to s ní doopravdy. Bez jakékoli pochybnosti si pamatoval, že už v době jeho dětství uplatňovala v té vesnici vlastnická práva pražská diecéze. Náš vznešený král se mýlí. Makotřasy nám patří celá desetiletí a je politováníhodný omyl zpochybňovat listiny zemřelých českých králů! Ve vašich očích vidím nedůvěru, ale chápu ji. Cti moudré muže. Nuže, vězte, že děkan Benedikt své prohlášení napsal, podepsal a otiskl na pergamen pečeť školy U Týna.“

Biskupův sekretář zatleskal a skoro ihned se objevil mladičký jáhen se svinutým pergamenem v ruce. Položil ho mlčky na stůl a zase zmizel. Sekretář dokument rozvinul a pečlivě uhladil dlaní. Pak vybídl královského prokurátora, aby si ho přečetl. Přitom položil prst na dolní okraj pergamenu, aby zdůraznil svá slova.

„Vidíte toto, pane královský prokurátore? Na pergamenu jsou podpisy svědků, kteří byli přítomni audienci u našeho vznešeného biskupa a Benediktova slova slyšeli. Jak vidíte, všechno jsou to ctihodní mužové a těžko můžete jejich svědectví zpochybnit.“

Oldřich z Chlumu si listinu rychle přečetl. Formálně odpovídala podobným svědectvím, která sepisovali v biskupské kanceláři. Text býval většinou stejný, písaři ho opisovali beze změny z listináře, ve kterém byly vzory různých smluv a dokumentů. Jako svědci byli podepsáni dva biskupovi služebníci, což nemuselo znamenat vůbec

nic, ale byl zde i podpis vyšehradského probošta, zbraslavského opata a rovněž králova podkomořího. I když by se za určité situace nedalo věřit ani jednomu z nich, spolu dohromady by stěží podepsali dokument o Benediktově výpovědi, pokud by ji na vlastní uši neslyšeli. Na to byli příliš chytří a příliš opatrní.

I když se tenhle zvrat ve vývoji událostí Oldřichovi z Chlumu vůbec nelíbil, musel s těžkým srdcem přijmout nezvratný fakt, že Benedikt vlastnické právo církve k Makotřasům potvrdil. Což ovšem neznamenalo, že by Makotřasy církvi skutečně patřily. Benedikt mohl lhát v zájmu diecéze. Prakticky to ovšem zbavovalo podezření pražského biskupa a jeho služebníky. Za takového stavu věcí neměli důvod Benedikta zabíjet, pokud by ovšem nešlo o něco úplně jiného. Důvodem mordu mohly být třeba osobní rozepře, jenže v takovém případě si církev uměla poradit jinak.

„Budu s vámi hrát otevřenou hru," pokračoval laskavě biskupův sekretář. „Vy samozřejmě souhlasíte, že výpověď je pravdivá. Benedikt přísahal, ale jeho svědectví je v rozporu s tím, co tvrdí náš vznešený král. Tak už to někdy bývá. Ovšem Přemysl II. Otakar je rozumný panovník a ustoupí, pokud pochopí, že pravda je na naší straně. Aby to udělal, musí ho však o naší pravdě přesvědčit čestní mužové z jeho okolí, kterým on plně důvěřuje. Měl by to být někdo jako vy. Nemusím podotýkat, že náš vznešený biskup umí být vděčný. My si nepřejeme další roztržku s králem. Ten, kdo by jí dokázal zabránit, může požadovat něco málo stříbra z našich truhlic. Církev sice schraňuje majetek především proto, aby mohla bojovat s nevěřícími, ovšem současně musí chránit řád křesťanského světa. Zabránit roztržce uvnitř Českého království je bezpochyby bohulibý skutek, nemyslíte?"

A bylo to tady. Oldřich z Chlumu samozřejmě tušil, že mu církev bude chtít nabídnout úplatek. Jenže to by mělo smysl především tehdy, pokud by listina byla prokazatelně padělaná. Pokud však měl pražský biskup v rukách svědectví děkana Benedikta, které se dalo jen stěží zpochybnit, proč by Oldřicha uplácel? V takovém případě mohla existovat ještě další možnost, na kterou dosud ani ve snu nepomyslel.

Co když děkana Benedikta odstranil někdo z královského dvora, neboť věděl, že by Benedikt potvrdil církevní vlastnictví rodných Makotřas? Mohl to dokonce nařídit sám král, když se dozvěděl pravý stav věcí. Za obviněním z padělání listin se nemusel skrývat spor o Makotřasy, nýbrž král chtěl poškodit pověst pražského biskupa. Nikdy nevycházeli dobře, ovšem spory se vyhrotily v poslední době, kdy se český král rozvedl a vzal si za manželku uherskou princeznu Kunhutu. Vzápětí však Oldřich tohle podezření zamítl. Nedělal si o českém králi žádné iluze, ale podobná intrika byla příliš naivní. Ale hlavně, k ničemu by nevedla.

„Vidím, že o mé nabídce přemýšlíte," ozval se biskupův sekretář. „Jste opravdu moudrý muž. Jen hlupák kývne bez rozmyšlení. Co kdybychom slyšení u našeho vznešeného biskupa o den odložili? Dnes má mnoho zbožných povinností a nemohl by se nám věnovat tak, jak by si celá věc zasloužila. Přijďte zítra. Do té doby si promyslíte můj návrh. Souhlasíte?"

„Říká se, že čestný obchodník nikdy netrvá na tom, aby se kupující rozhodl hned," odpověděl zdvořile Oldřich z Chlumu. Nabídka na odklad se mu výtečně hodila. Měl volné ruce a do zítra byl před církví v bezpečí. Musel si vše pečlivě promyslet. Pokud by alespoň na oko souhlasil s biskupovou nabídkou, zřejmě by si zajistil přístup k dalším důležitým lidem. Ať už se v temných uličkách Starého Města pražského stalo cokoli, bylo jisté, že jedním z hlavních hráčů podivného případu byla církev.

Biskupův sekretář se nepatrně uklonil na znamení, že děkuje za vyslovenou pochvalu, a optal se, zda může pro pana královského prokurátora ještě něco udělat.

Oldřich z Chlumu stejně zdvořile souhlasil. „I když společně objasníme ono nedorozumění kolem Makotřas, stále mi zbývá úkol najít vraha děkana Benedikta. Rád bych se vás proto na pár věcí zeptal. Jistě mi pomůžete."

„Co já mohu vědět? Jak už jsem podotkl, nikdo z církevních kruhů nemá s tím mordem nic společného. Tohle prohlášení berte prosím jako závazné stanovisko naší diecéze."

„Ničím takovým si přece nemůžete být jistí! Řekněme, že v tom mordu nemá prsty nikdo ze služebníků Jeho Milosti biskupa Jana z

Dražic. Ale v Praze jsou přece i jiní preláti. Víte o každém kroku všech kněží?“

Sekretář se na něj trochu udiveně zadíval, ale nijak jeho prohlášení nekomentoval. Jen pokrčil neurčitě rameny.

„Vaše informace, pane sekretáři, nejsou totiž úplně přesné. Je totiž jisté, že děkana Benedikta nezavraždili na ulici a neoloupili. Stalo se to jinde. V domě jisté Tekly, kterou vrazi zamordovali rovněž. Benedikt k ní často chodíval. Věděl jste o tom?“

„Že ho zabili tam, to je pro mne novinka. Ale o návštěvách paní Tekly samozřejmě vím,“ souhlasil biskupův sekretář odměřeně. „Do jejího domu jsem chodíval i já. Byl jsem totiž jejím zpovědníkem. Ctihodná paní Tekla byla štědrou dárkyní a podporovala školu U Týna. Proto k ní chodíval i děkan Benedikt. Za její štědrost ji poučoval o základech teologických učení. Paní Tekla byla velice vzdělaná a projevovala mimořádný zájem o dění v církvi. I se mnou mnohokrát diskutovala o učených věcech až do setmění.“

„Odkud brala peníze? Neměla přece žádný jiný majetek než svůj dům.“

„O takové věci mi nepřísluší se starat. A to, co vím, podléhá zpovědnímu tajemství.“

„Škoda,“ povzdechl si lítostivě Oldřich z Chlumu. „Rozptýlilo by to jisté pochybnosti. Co když v tom domě docházelo ke hříchu cizoložství?“

„Nikdy jsem o podobném podezření neslyšel. Abych vyvrátil to, co se snažíte tak neobratně naznačit, musím dodat, že k paní Tekle jsme chodívali s děkanem Benediktem obvykle společně. Ve dvou, právě proto, aby podobné pochybnosti nevznikly, rozumíte? Pokud ji však navštěvovali i jiní muži a byli s ní samotní, pak mi nepřísluší to komentovat.“

„Škoda, že jste tam nebyl s děkanem Benediktem také ten večer, kdy ho zavraždili… Jak je podle vás možné, že tam šel sám?“

„Neřekl jsem, že jsem s ním chodíval pokaždé,“ odsekl už hodně nazlobený biskupův sekretář. „Prohlásil jsem jen, že jsme často chodívali spolu, nic víc! Rozumíte?“

„Ale ano, rozumím. Pak ovšem nemůžete bezpečně vyloučit, že by mezi děkanem Benediktem a paní Teklou nedošlo ke hříšnému

spojení. Vše totiž naznačuje, že vrah je zabil ve chvíli, kdy spolu leželi. Nazí, jak si jistě domyslíte.“

„Nevím, čím bych vám byl ještě prospěšný,“ řekl příkře biskupův sekretář a vstal. „Víte víc než já. Nemohu vám tudíž pomoci.“ Pak se usmál, jako by se nic nestalo, a upozornil, že se uvidí zase zítra. Prosí pana královského prokurátora, aby přišel hned po obědě. Pak přivolal mladičkého jáhna a ten Oldřicha z Chlumu doprovodil spletí chodeb k fortně biskupství.

Sotva královský prokurátor zmizel, otevřela se malá dvířka ve stěně za křeslem. Do komnaty vstoupil pražský biskup a tvářil se ustaraně. Tiše se optal: „Myslíš, bratře Michale, že mou nabídku přijme?“

„Určitě ne,“ zavrtěl rezolutně hlavou biskupův sekretář Michal z Verony. „Pokud však bude tvrdit, že ano, nevěřte mu. Alespoň do zítra nám však dá pokoj. Doufejme, že to bude stačit.“

„Už se našim lidem podařilo vypátrat, kdo Benedikta zavraždil?“

„Zatím ne, Vaše biskupská Milosti… Ale co je horší, ztratila se ta stříbrná truhlička. V ní bylo všechno.“

„To je zlé,“ vykřikl zlostně Jan z Dražic. „To je moc zlé!“

XIII. KAPITOLA

„Tak co jsi vytáhl z toho šilhavce?“ optal se panoš Ota Diviše, sotva opustili uličku, v níž stál dům paní Tekly.

„Vlastně nic moc. Většinou mi vyprávěl historky o tom, jak pobil zástupy nepřátel nebo jak svedl všechny ženské, které prošly kolem. Už jsem měl chuť se ho optat, jestli si ty příběhy nevypůjčil od tebe,“ odpověděl velitel Diviš. Ale v tónu jeho hlasu postřehl Ota víc než jen snahu žertovat. Proto se ani neohradil a čekal, co z toho vzejde. Tím ovšem svého přítele trochu otrávil.

„S tebou taky není žádná legrace!“ Když se Diviš mračil, mohl by kvůli jizvě na tváři stát modelem kameníkovi, který by tesal podobu lotrů, ukřižovaných na Golgotě vedle Krista. „Asi ti už nic nepovím.“

„A co bys chtěl slyšet?“ zasmál se panoš Ota. „Že si ten tvůj šilhavý přítel mé historky doopravdy vypůjčil? Asi je někde zaslechl. Jsou totiž tak proslulé, že si je vyprávějí ve všech šencích… Stačí?“

„No, nic moc, ale budiž,“ souhlasil velkomyslně Diviš. „Prozradil mi ještě něco. Guldramovi neslouží dlouho. Do jeho služeb ho doporučil podkomoří Michal z Vřešťova. Zajímavé, co? Jak se vůbec mohl jeden z nejmocnějších mužů královského dvora dozvědět o nějakém Němci z havelského trhu?“

„Na to ti odpovím hned,“ navrhl panoš Ota a vytáhl pergamen. „Tady jsou jména mužů, kteří pravidelně navštěvovali paní Teklu. Vidíš? Michal z Vřešťova je mezi nimi.“

„Podkomoří byl milenec paní Tekly? Už tomu rozumím. Proto měla tolik peněz. Podkomoří si ji vydržoval. Byla normální konkubína.“

„Nemyslím, Diviši, že by to bylo tak jednoduché, jak tvrdíš. I když to samé tvrdí ta baba, co bydlí v domě naproti. Jestliže navštívíš nějakou ženu, neznamená to přece, že se s ní musíš zákonitě i pomilovat.“

„Tohle vykládej manželům, jejichž domy navštěvuješ ty.“

„Nevím, jak ty, milý Diviši, ale já si s některými ženami opravdu jen povídám," ohradil se ctnostně panoš Ota. Ale svého přítele nepřesvědčil. Diviš se zašklebil tak, že bylo zbytečné cokoli říkat.

Ota se zasmál, ale hned zvážněl. „Něco ti ze své zkušenosti povím. Čím víc se ti nějaká žena líbí, tím víc jsi obvykle zklamaný, když ji získáš. Proč je to tak, to nevím. Možná proto, že u nepřítele také obdivuješ jeho sílu, ale jen do té doby, dokud ho neporazíš… No, tohle srovnání není úplně přesné, ale přibližně tak nějak to bude. Já si opravdu s některými ženami jenom povídám. S tou černovlasou kejklířkou je to stejné. Občas mi křivdíš!"

„Řekl jsi, že se k ní už nebudeme vracet… Jak to souvisí s Teklou?"

„Podkomoří Michal z Vřešťova je přece dost starý. Vypadá pořád tak uštvaně, že si nemyslím, že by měl ještě tolik mužnosti, aby ji mohl rozdávat cizím ženám."

„Neštvi mě, vznešený pane kancléři!" prskal velitel Diviš. „Podkomoří není o moc starší než já!"

„Opravdu?" opáčil s nevinným výrazem ve tváři panoš Ota. „Jenže to se přece nedá srovnávat. Život s mečem v ruce podporuje mužnou sílu, zatímco povalování mezi pergameny ji tlumí. Ale kromě pochyb o jeho mužnosti mám ještě jednu námitku. Nenavštěvoval ji přece sám. Pokud by si ji vydržoval jako konkubínu, myslíš, že by se dělil s jinými? Říká se o něm, že to je nejlakomější muž na královském dvoře. Kdybys umíral hlady a on u plné mísy už nemohl, raději se ují k smrti, než by ti dal zbytek své kaše. Pán z Vřešťova není žádný beránek a má dlouhé prsty. Vsadím klidně všechno, co mám, že si s Teklou jen povídal."

„Michal z Vřešťova zastává významný úřad, má spoustu práce a musí být neustále po ruce. A podle tebe, sotva má chvilku času, běží si popovídat na Staré Město pražské k Tekle? Nezní ti to hloupě?"

„Berme pojem popovídat si jen jako symbol," pokrčil shovívavě rameny panoš Ota. „Mohli dělat cokoli, ale nespali spolu. O tom jsem přesvědčený. Pak si ovšem umím představit, že se u Tekly náhodou podkomoří potkal s Guldramem, slovo dalo slovo a tak se ten šilhavec dostal do jeho služeb. Nic, co by se nedalo vysvětlit."

„Takže to nemá pro naše pátrání žádný význam?“

„To jsem neřekl, Diviši! Záleží totiž na tom, co podkomoří u Tekly doopravdy dělal. Navíc jsi získal důkaz, že se podkomoří a Guldram znali. To se může hodit. Děkana Benedikta a Teklu zavraždili společně. I to má svůj význam. Podle mne vrah nešel jen po děkanovi. Tekla se k tomu nenachomýtla náhodou, to jistě ne! Chtěl zabít i ji!“

„Vždyť to říkám od začátku. Někdo na ni žárlil. Třeba zrovna podkomoří.“

„Sakra, Diviši, přestaň už s tím! Raději se podívej na můj seznam! U Tekly se Benedikt mohl tajně potkávat s podkomořím a s biskupovým sekretářem. Ta žlučovitá stařena odnaproti Teklu pomlouvala jen proto, že jí záviděla. Nehledej za vším sedmý hřích desatera.“

„Jistě,“ jízlivě přikývl velitel Diviš. „Benedikt vykládal Tekle o učení svatého Augustina, a aby mu lépe rozuměla, oba odkládali oděvy.“

„Mluvím o podkomořím! Benedikt byl mladší… a pokud jsem si stačil všimnout, mnohem hezčí. Alespoň podle postavy to byl chlap. Tekla žila sama. Někteří z těch šesti byli určitě její milenci. Ale ne všichni, na tom trvám… Podívej!“ tlumeně vykřikl Ota a loktem strčil do Diviše. Očima ukazoval na protější stranu ulice, kde kráčel dobromyslně se tvářící tovaryš. Na bradě měl vousy, jejichž konce byly nepatrně ožehlé od ohně. Přes rameno nesl plátěný pytel a z něj zazněl při každém kroku tlumený cinkot zvonků. Byl sice slabý, ale přeslechnout se nedal. Zvonky měly stejně vysoký tón jako ty, které nosili našité na svých oděvech malomocní.

„Znáš ho? Kdo je to?“ oslovil panoš Ota kováře, který stál před domem a koval koně. Muž zvedl neochotně hlavu a zabručel, že ano. Hned se ale vrátil k práci. Uchopil do ruky kleště a zaštipoval špičky podkováků, které vyčnívaly po straně koňského kopyta.

„Mám zavolat rychtáře, že jsi právě urazil královského úředníka?“ houkl na něj ostře panoš Ota.

„Jmenuje se Hašek. Je to tovaryš mistra Hamšíka. To je měditepec. Dům má u Židovského města,“ opáčil muž, aniž zvedl

hlavu od práce. „A nezlobte se, ale zkazit koni kopyto je také hřích… Jo a mimochodem, toho Hamšíka dneska v noci zavraždili.“

Panoš Ota a Diviš se na sebe překvapeně podívali. Pak se nenápadně vydali za tovaryšem. Nebylo obtížné ho sledovat. Stačilo jít za cinkotem zvonků.

„Hamšík,“ polohlasně vzpomínal Diviš. „To je ten chlap, co vyrábí zvonky pro malomocné. Dneska ho chtěl navštívit františkán, co spravuje špitál pod Vítkovem. Náhoda, co?“

„Zajímalo by mě, kam zvonky nese,“ přikývl uznale Ota.

Nešli daleko. Tovaryš zabočil do široké ulice, která směřovala k bráně u Vltavy. Zastavil před honosným domem a zabušil na vrata. Vzápětí mu je kdosi otevřel a tovaryš vklouzl dovnitř.

„Počkej tady,“ nařídil Ota Divišovi. „Já doběhnu pro rychtáře. Pak tam vtrhneme.“

Z biskupského dvorce u Vltavy zamířil Oldřich z Chlumu zpět k Juditinu mostu. Šel pomalu a snažil se srovnat myšlenky. Vyšetřování se zamotávalo a v tuhle chvíli již začínalo přerůstat síly, jimiž disponoval on jako královský prokurátor. Nestávalo se mu často, aby řešil podobný případ. Na počátku každého pátrání někdo spáchal zcela jasný a nezpochybnitelný zločin. Pak už šlo jen o to, najít pachatele. I když byl zločinec bohatý a vlivný, Oldřich dokázal najít cestu, jak ho potrestat. Ať již před soudem královským, nebo z božího rozhodnutí jinak, třeba i vlastní rukou, pokud to bylo spravedlivé. Jenže teď se vše odvíjelo podle úplně jiné logiky.

Staly se sice již tři vraždy, ale nebylo jisté, zda spolu souvisejí. To by ještě nebylo nic neobvyklého. Horší bylo, že ani jedna neodpovídala na otázku, která zajímala jeho panovníka. Bylo možné, aby církev získala falešnou listinu, která by jí neoprávněně přisuzovala majetek? Mohla mít takových listin víc? Pokud by to byla pravda, podstatným způsobem by byl ohrožen její rostoucí vliv i majetek. Každá taková pochybnost posilovala postavení českého krále ve sporu s ní. Byla to příliš vysoká hra.

V jednom rukopise s komentářem k Aristotelově Logice našel radu, aby se v každé situaci, pokud jí nerozumí, ptal nejprve, komu prospěje. Teprve skrze ni měl hledat odpověď, kdo za ní stojí. Qui

bono? Komu je to prospěšné? Až dosud se touhle jednoduchou poučkou řídil. Jenže v případě, který právě vyšetřoval, logická odpověď neexistovala. Z určitého pohledu mohly dosavadní události včetně spáchaných vražd posloužit zájmům úplně všech.

Král mohl chtít zpochybnit církevní listiny, ale ty mohly být ve skutečnosti pravé. Stejně tak mohla chtít církev zvětšit svůj vliv paděláním listin, jimiž by rozšířila majetek a privilegia. Stejně pravděpodobná byla i třetí možnost, že se mocná skupina kolem královské rady pokouší vyvolat nový konflikt mezi králem a církví, aby upevnila svůj vlastní vliv. Ale vše mohla být také jen shoda okolností, které se teď někdo snažil využít. Oldřich nesměl zapomínat, že listinu zpochybnil Přemysl II. Otakar jen na základě své paměti. A to mohl udělat z dobré i zlé vůle, stejně jako se mohl splést. A nadto byl Oldřich stále pevněji přesvědčený, že smrt děkana Benedikta s tím vším tak úplně nesouvisí.

Pokud pro něco platilo starobylé úsloví venkovského lidu, že se někdo ocitl mezi dvěma mlýnskými kameny, pak to teď platilo o něm. Snad jen s tím rozdílem, že Oldřich z Chlumu se neocitl mezi dvěma žernovy, ale mezi třemi. Král, církev, nebo šlechta? Všichni byli příliš mocní, aby je mohl vyslýchat a případně obvinit. Musel se rozhodnout, komu bude věřit. Protože spojence musel mít, jinak by tenhle uzel nikdy nerozťal.

Právě zamyšleně kráčel kolem zchátralého domu, když se cosi zablesklo v otevřeném okně v patře. Oldřich z Chlumu ten nepatrný odlesk slunečního paprsku zachytil. I když myslel na něco jiného, instinkt rytíře ho okamžitě varoval. Jak se může něco kovového lesknout v prázdném okně? Zvedl hlavu a za pootevřenou okenicí zahlédl mihnout se stín. A nový záblesk. Někde tam musel být malý kousek kovu a ten se pohyboval. Pak se vše seběhlo ve zlomku okamžiku. Jeho tělo jednalo skoro stejně rychle jako rozum. Oldřich z Chlumu padl na zem za hromadu trámků, které byly složené na ulici. Ozvalo se zadrnčení, svist a do stěny, u níž před okamžikem stál, se ve výši těla zabodla šipka z kuše.

Oldřich tasil meč, vyskočil, a co mu síly stačily, přeběhl v předklonu ulici a vrazil do vrat domu, odkud na něj kdosi zákeřně vystřelil. Vrata byla k jeho údivu pootevřená. Utíkal po chatrném

dřevěném schodišti do horního patra. Shora zaslechl dupot a vrzání prken. Pokud ten neznámý nebyl cvičený voják, nedokázal by samostříl natáhnout a nabít tak rychle, aby mohl vystřelit znovu. Podle zvuků se snažil spíše uprchnout.

Oldřich vyběhl nahoru a ocitl se v síni s dřevěným stropem, který byl uprostřed podepřený červeně lakovaným sloupem. Postřehl, že nikde není žádný nábytek. Dům byl nejen zchátralý, ale i opuštěný. Nikdo v něm nebydlel. Po straně vedly otevřené dveře do další komnaty. Vrazil tam, ale i tahle místnost byla prázdná. Okno částečně zakrývala okenice, která visela nakřivo jen na jednom pantu. Pod ní ležel na podlaze u stěny samostříl. Ale útočník zmizel.

Oldřich se vrátil zpět ke schodišti. Opatrně našlapoval, jenže ať se snažil sebevíc, prkna pod jeho kroky kvílivě vrzala. Věděl, že útočník tu někde musí být. Nahlédl do zbylých místností, ale ani tam nikoho neobjevil. Pak si všiml příklopu v dřevěném stropě. Na podlaze přímo pod ním ležela malá hromádka prachu. Při pečlivějším pohledu si všiml rýhy v prkně, kterou musel udělat žebřík. Ten, kdo se ho pokoušel zabít, se ukryl v podstřeší a žebřík vytáhl za sebou. Oldřich se rozhlédl kolem sebe, ale nebylo tu nic, co by mu umožnilo vylézt nahoru. Obrátil se ke stropu a křikl: „Vím, že jsi tam nahoře. Vzdej se!“

V tu chvíli se poklop nadzvedl a dolů začaly létat kusy dřeva, rozlámaná vědra a také pár kamenů. Oldřich musel ustoupit do komnaty, z níž ho před chvílí neznámý v podstřeší ohrožoval samostřílem.

„Nech mě odejít,“ uslyšel skoro hysterický hlas. „Nebo si to odskáčeš se mnou!“

„Proč jsi mě chtěl zabít?“ optal se, jako by se nic nedělo. Stoupl si za kamenné ostění dveří a pozoroval, co se bude v síni dít.

Chvíli bylo ticho. Pak dolů s křaplavým úderem spadla stará truhlice a za ní další. Muž je shodil tak, že zavalily přístup ke schodišti. Vzápětí dolů dopadla hořící louč a hned za ní další. Proschlé dřevo podlahy chytlo okamžitě. Oldřich vyběhl z komnaty a začal po doutnajících prknech dupat, aby oheň uhasil. Na hlavu mu zase začaly padat polámané trámy a kameny. Rukou se pokoušel krýt

hlavu a dál hasit plameny, ale bylo to zbytečné. Nakonec musel ustoupit zpět do bezpečí za dveře.

„Zbláznil ses?“ vykřikl zlostně. „Shoříme tu oba.“

„Já ne!“ zasmál se muž v podstřeší a svrhl dolů další louče. Celé patro se začalo plnit dusivým dýmem. Situace se stávala kritickou. Oldřich se rozběhl k oknu a utrhl plandající okenici, aby měl víc vzduchu. Okno bylo úzké a protáhnout jím by se nedokázal. Proto se alespoň trochu vyklonil a začal křičet, že v domě hoří. Na ulici byl jen jakýsi starší muž. Pokřižoval se a s křikem vrazil do nejbližšího domu. Vzápětí z něj vyběhlo několik lidí s vědry a hnali se k řece pro vodu.

Dým byl stále štiplavější a dráždil tak, že se Oldřich rozkašlal. Plameny zachvátily zchátralý dům rychle. Pochopil, že lidé stavení neuhasí. Nejspíše se o to ani nebudou pokoušet, protože by to bylo marné. Budou se pouze starat, aby plameny nepřeskočily na sousední domy. Tenhle nechají shořet.

Oldřich z Chlumu si kolem hlavy ovázal cípy pláště a nos s ústy zakryl dlaní. Pak se rozběhl ke dveřím do síně. Na prahu se ale zastavil. Muž, ukrývající se v podstřeší, naházel zatím dolů všechno, co měl po ruce. Schodiště bylo beznadějně zavalené. Tudy se uniknout nedalo. Plameny zachvátily nejen podlahu, ale už i stěny. Oldřich byl v pasti, odkud nebylo úniku.

S výslechem zmláceného bakaláře Huga nemínil staroměstský rychtář ztratit příliš času. Hubený prelát mu řekl, že ho přepadl kdosi s maskou na tváři a tloukl ho, až ztratil vědomí. Víc si prý nepamatuje. Studenti ve škole U Týna nevěděli rovněž nic. Večer někdo donesl pár džbánů piva a ty vypili. Vzbudili se až ráno a bylo jim strašně špatně. V jednom džbánu trocha piva zbyla, a tak ho rychtář podal psu na dvorku. Pes za chvíli usnul. Víc se zjistit nedalo. Poslal pro svou ženu a běžel po svých. Vyšetřovat ve škole nebyla jeho věc. Na církevní půdě platila pravomoc pražského biskupa.

Černovlasá kejklířka vařila v rozlehlé školní kuchyni odvar ze šťavelu a medu, když se objevila rychtářova žena. Manžel Marjánce nařídil, aby pomohla. Jeho péče o školu však nepramenila ani tak z obav o zdraví studentů, jako o to, aby ta cizí komediantka něco

neukradla nebo neprovedla dokonce ještě něco horšího. Pak by ho mohla církev obvinit, že byl nedbalý.

Žáci leželi na lůžkách v dormitáři a nebylo jim do řeči. Beatrice rychle uklidila podlahu, na níž byly zvratky a jiné nečistoty, zatímco Marjánka mladíky donutila, aby spolkli pár lžic odporně hořkého lektvaru. „Pomůže vám," slibovala mateřsky.

„Ježíši, to je tak odporné, že bych raději zůstal nemocný," bránil se jeden z nich se strašlivým úšklebkem.

„Nemáš chlastat pivo," usadila ho Marjánka přísně. „Zvláště když nevíš, od koho je."

„My ale věděli, od koho je. Poslali ho z biskupského pivovaru."

„Já vám včera říkal, že je to nějaké divné," ozval se hádavě jiný žák s velikou pihou na kulaté naducané tváři. „To jenom ten podomek tvrdil, že přišel od biskupa. Ale co když lhal? Znáte ho někdo? Copak jsem vás nevaroval, proč by nám měl biskup posílat pivo? Kdo ví, od koho bylo! Ale vy ne! Hlavně že máte pivo."

„Pil jsi ho taky, Lukáši. Tak si moc nevyskakuj. Nakonec to ještě dopadlo dobře. Mohl v něm být taky jed," ušklíbl se nejstarší z nich. Pak se obrátil na Marjánku a ironicky se optal, jestli náhodou nepatří k těm lotrům, co jim včera to pivo poslali. Co když zjistili, že se to nepovedlo, a proto poslali ji, aby je dorazila tím svým hořkým lektvarem.

„Nekecej a otevři pusu," houkla na něj Marjánka tak, že zmlkl a poslušně zvedl hlavu.

„Někdo tu musel v noci být," ozval se mladík, jehož ostatní nazývali Lukášem.

„To je mi objev! A kdo myslíš, že zmlátil bakaláře Huga?" ironicky se zasmál student s pihou na tváři.

„Že ses tím pivem nezadávil! Byl jsem před chvílí dole ve skriptoriu. Je tam všechno vzhůru nohama. Všechny rukopisy jsou poházené na podlaze, pergameny vytahané z truhlic, nábytek odtažený od stěny. A víte, co je nejzajímavější? V pulpitu jsem měl schované tři stříbrňáky. Ten, kdo to tam prohledával, je sice našel, ale nechal je tam. Co vy na to?"

„Zkuste chvíli spát, to vám udělá dobře," poradila jim Marjánka a spolu s Beatricí je opustily.

Chodbou zamířily k cele bakaláře Huga. Ležel na lůžku, byl bledý a sténal bolestí. Ale už se probral k vědomí. Sotva vstoupily, zděšeně se pokřižoval a slabým hlasem začal lamentovat, že ženám je na církevní půdu vstup zakázán. Je to stejné znesvěcení, jako by sem pronikli pohani. Anebo děvky.

„Co máš proti nevěstkám?“ optala se přísně Marjánka a obratně mu začala měnit studené obklady. Hugo se však od ní odtáhl. Zády se přimáčkl ke zdi za lůžkem a podle bolestné grimasy velice trpěl. Beatrice však měla dojem, že důvodem nejsou rány na jeho hubeném kostnatém těle. Řekla si, že musí své podezření ověřit. Pokusila se ho pohladit po tváři a přitom ho laskavě konejšila, že to bude dobré, aby vydržel. Bakalář Hugo zaječel odporem, a i když byl zesláblý, zvedl ruku a vší silou ji odstrčil.

„Nezmlátila tě nakonec nějaká ženská?“ optala se ho ironicky, pak se sklonila k vědru a začala namáčet další obklady. Sotva bakaláře ošetřily, opustily jeho komnatu.

„Slyšela jsi, jak si oddechl?“ komentovala to jízlivě černovlasá kejklířka.

„Co můžeš chtít od chlapa, který žije bez ženské?“ pokrčila rameny Marjánka. Podívaly se na sebe a rozuměly si.

Pomalu sestupovaly po schodech do přízemí starodávné budovy. Kamenné zdi tady byly neomítnuté a chmurně temné. Chvíli musely hledat, než otevřely ty správné dveře. Skriptorium bylo opravdu vzhůru nohama.

„Uklidíme tu?“ optala se Beatrice.

„Proč? Tohle není naše věc. Co je nám do jejich listin a baněk s inkoustem?“

„Nikdy nevíš, co najdeme…“

„Proč?“ opakovala rychtářova žena. Pak se chápavě usmála a pokračovala: „Snad také nechceš vyšetřovat? Kvůli komu?“

„Tak to není,“ nepřesvědčivě se bránila černovlasá kejklířka. „Znala jsem děkana Benedikta.“

„Že se ptám,“ pochopila Marjánka. „Je to kvůli Otovi ze Zástřizlí?“

„Chci pomáhat dobré věci.“

„Tyhle řeči si schovej pro mužské. Ty snad obalamutíš, děvenko. Ale mě ne! Já Otu dobře znám, abys věděla.“

„To je možné,“ přikývla černovlasá kejklířka pokorně. „Choval se ke mně hezky. Chci se mu jenom odvděčit. Nic víc.“

„Spousta dívek se mu chtěla jenom odvděčit…,“ žárlivě ji zarazila rychtářova žena. „Tak na co čekáš? Prohledáme to tady. Ale na něj si dej pozor!“

XIV. KAPITOLA

„Sakra, kde se ten Ota loudá?“ bručel si pro sebe rozmrzele velitel Diviš. Stál ukrytý ve vchodu do kovářské dílny a pozoroval vchod protějšího domu. Vrata se pootevřela a na ulici se objevil dobromyslně se tvářící tovaryš. Měl prázdné ruce, pytel se zvonky nechal někde uvnitř. Diviš se rozhodl rychle.

Rozhlédl se, na ulici bylo teď před obědem jen pár lidí. Rezolutně vykročil vstříc tovaryšovi. Chytil ho za ruku a ukázal na svůj plášť.

„Stůj! Zastupuji českého krále!“

„Už jsem řekl všechno, co vím. Rychtáři i tomu vznešenému pánovi, co byl s ním,“ koktal polekaně tovaryš Hašek. „Já našeho mistra nezabil. Že mě pomluvil ten lotr Marek? To je náš nejmladší tovaryš. Je to tak?“

„Možná,“ pokrčil neurčitě rameny Diviš. „Ale budeš toho muset vysvětlit víc.“

Tovaryš Hašek váhal. Divišova zjizvená tvář se mu pranic nelíbila. Napadlo ho, že si nějaký lotr mohl klidně opatřit plášť s erbem českého krále. Kdo ví, co vůbec chce. Rozhodl se rychle. Vytrhl se Divišovi a rozběhl se pryč.

Ale Diviš byl příliš zkušený, aby mu nějaký tovaryš uprchl. Několika skoky ho dohnal, podrazil mu nohy a na zemi mu spoutal ruce. Ani se příliš nezadýchal. Pomohl mu vstát a dostrkal ho do kovářské dílny.

„Nechám si ho tady,“ oznámil velitelsky. „Ručíte mi za něj. Jestli uprchne, postavím vás před královský soud pro zradu.“

„Jak myslíte,“ odvětil kovář dobromyslně, překontroloval pouta na tovaryšových rukách a řetězem ho připoutal ke sloupu kousek od výhně. Pak se zase vrátil k práci.

Tovaryš Hašek se začal hlasitě ohrazovat, ale Diviš si ho nevšímal. Ještě než vyšel na ulici, kovář stočil kus hadru a vrazil jej zajatci do úst jako roubík. „Mám rád svůj klid,“ vysvětloval mezi dunivými údery kladiva do kovadliny. Diviš mu stěží rozuměl.

Sotva vyšel z domu, objevil se panoš Ota s rychtářem a dvěma biřici v patách. „Přepadli bakaláře Huga," vykládal zadýchaně. „Pak ti povím víc. Ale nejdřív ty zvonky. Víš, komu ten dům patří?"

Diviš pokrčil rozmrzele rameny. Panoš Ota přikývl, jako by takovou odpověď čekal. Pak mu polohlasně oznámil: „Jistému Matyášovi. Je představeným bratrstva koželuhů a kožešníků."

„To jméno jsem už někde slyšel," vraštil čelo Diviš.

„Aby ne. Je na seznamu mužů, kteří navštěvovali paní Teklu. Cos tu prosím tě celou dobu dělal, žes nezjistil ani tak jednoduchou věc?"

„Chytal jsem lotry," zabručel Diviš hrdě. „Ten tovaryš, co ty zvonky přinesl, chtěl utéct. Nu, za chvíli se dozvíme, o co jde."

Rychtář zabušil na vrata. Byla zevnitř zavřená na závoru. Chvíli trvalo, než je jeden z podomků pootevřel. Překvapeně zíral na staroměstského rychtáře a pokusil se vrata znovu přibouchnout. Ale oba biřicové se do nich opřeli a snadno je rozrazili. Všichni se hrnuli do šera nepřívětivě chladného mázhauzu. Uvnitř to páchlo kyselým louhem a plísní z kůží.

Cestu jim zastoupil vysoký muž, jemuž už začínaly na skráních šedivět vlasy. Na sobě měl prostý plátěný oděv a koženou zástěru. Byl rozhořčený a v ruce držel sekeru. Ostře se optal, co to má znamenat.

„Na to bych se snad měl zeptat spíše já, nemyslíte, pane Matyáši? Já zastupuji staroměstské právo," opáčil rychtář Sláma a pokračoval dál, jako by se nic nedělo. I když mu u pasu visel meč, ani na jeho jílec nepoložil ruku. Zato jeho dva biřicové výhružně obrátili proti mistru Matyášovi hroty svých kopí.

„O co jde, rychtáři?" zabručel s předstíraným klidem a odhodil sekeru na zem.

„Co ti přinesl ten tovaryš? A kde to máš?"

„Cože?" skoro se zakoktal koželuh. „Zvonečky… Já myslel, že jste přišli… Tak pojďte!" Otočil se a zamířil do malé komory. Uvnitř stály kádě, v nichž se máčely kůže. Na lavici ležel pytel. Mistr Matyáš ho rozvázal, sáhl dovnitř a vytáhl několik malých měděných rolniček. Přitom vykládal, že je našívá na chomouty.

Rychtář Sláma přistoupil blíž, a jako by byl krátkozraký, zblízka si je prohlížel. Pak sáhl do vaku, aby se přesvědčil, že v něm opravdu nejsou zvonečky pro malomocné. Byly v něm skutečně jen rolničky. Obrátil se s vyčítavým pohledem na Diviše s Otou. Ale nechtěl je shodit. Rychle uvažoval, jak z téhle ošemetné situace ven. Pokud byl důvod, měl právo prohledat jakékoli obydlí ve městě. Jenže nemohl jednat svévolně, musel mít vždy věrohodné svědectví. Pokud však někdo obvinil svého souseda neprávem, skončil na pranýři sám. Představa Oty a Diviše u sloupu před kostelem U Týna ho pobavila. Rychle se snažil vymyslet, co řekne. Ale panoš Ota ho předběhl.

„Nic z toho vaku jste opravdu neschoval? Nebyla tam třeba břitva?“

„Břitva?“ opáčil nechápavě koželuh.

„Ano, břitva,“ přísně opakoval Ota. „Nějaký lotr podřízl mistra Hamšíka. Právě břitvou, jenže ta se nenašla. Královské úřady podezírají někoho z domácích. Proto Hamšíkův dům hlídáme. Neřekl vám ten tovaryš něco o mordu svého mistra?“

Mistr Matyáš rezolutně zavrtěl hlavou a dodal, že jeho svědomí je čisté.

„Tak proč jste na nás vzal sekeru?“ útočil na něj nesmlouvavě Ota. „A co měla znamenat věta, že jste myslel, že přicházíme kvůli něčemu jinému? Čeho jste se obával? Mluvte, nebo si vás odvedeme.“

„Na to nemáte právo. Jsem poctivý řemeslník a…“

„Poctivý,“ zarazil ho Ota chladně. Když chtěl, uměl vyvolat strach. Vyzařovalo z něj pohrdání urozeného rytíře, který se nezajímá o osudy prostých lidí. Chce jen trestat. „Tak proč jste chodil k paní Tekle? Někdo ji zavraždil sekerou. Možná tou, se kterou jste se nám postavil. Chci pravdu!“

„Jsem vdovec a ona byla svobodná,“ odpověděl zaraženě mistr Matyáš. Jeho odbojnost byla ta tam. „To přece není zločin. Chtěl jsem si ji vzít. Proč bych ji měl zabíjet?“

„Třeba proto, že vás odmítla a chodila s jinými chlapy!“

„Nechodila s nikým,“ utrhl se koželuh zlostně. „Ještě něco?“

„Měli bychom to tady prohledat,“ navrhl panoš Ota. Ale ještě než to dořekl, začalo se ze všech věží ozývat poplašné zvonění.

„Někde hoří!“ vykřikl polekaně rychtář. Všeho nechal a utíkal ven. Panoš Ota s Divišem běželi za ním. Z ulice se ozýval křik, že to hoří na Menším Městě pražském, hned u mostu. Jakmile rychtář se svými muži zmizel, koželuh si zhluboka oddechl. Měl téměř chuť poděkovat Bohu, že mu pomohl. Ve dvoře stál totiž vůz s kůžemi, které přivezl jeden sedlák z Hostivaře. Nezaplatil z nich clo.

Diviš se na ulici oddělil od ostatních, vrazil do kovářské dílny a křikl na mistra, aby toho spoutaného tovaryše pustil. On teď nemá čas, ale ještě si s ním promluví. Pak pospíchal za rychtářem.

V průlezu do podstřeší se objevila tvář muže. Nebylo na ni dobře vidět, protože ji částečně zahaloval hustý dým. Oldřich si jen všiml, že má krátké vousy na bradě, stejně jako on. Muž chvíli zkoumavě pozoroval, co se děje dole. Když se ubezpečil, že jeho oběť nemá kudy uprchnout a uhasit oheň by šlo snad jen zázrakem, zlomyslně křikl, že je nejvyšší čas se rozloučit.

Oldřich z Chlumu netušil, co má ten nahoře za lubem, ale v žádném případě ho nechtěl nechat uprchnout. Vyrazil z komnaty a v plném běhu narazil do červeně lakovaného sloupu, který podepíral strop. V domě bylo vše chatrné. Sloup zapraskal a trochu se nachýlil. Oldřich couvl a pak do něj vrazil ještě jednou. Sloup se s neúprosnou pomalostí začal kácet. Pak se ozvalo praskání dřeva. Stačil na poslední chvíli uskočit a ukrýt se pod překladem kamenného ostění dveří. Strop se s hlasitým rachotem začal řítit dolů. Ozvala se dunivá rána a hořící síň na okamžik zahalil prach. Oldřich stačil postřehnout, že se zřítil i muž, který se ukrýval nahoře. Byl zmáčknutý mezi dva trámy. Tělo měl nepřirozeně prohnuté a hlava mu visela na stranu jako hadrovému panákovi. Zlomil si vaz.

Oldřich vystrčil opatrně hlavu do síně. Teď, když se zřítil strop, viděl až na krovy. První, čeho si všiml, byl arkýř ve střeše, k němuž byl upevněný trám s kladkou a lanem. Tudy se vytahovaly nahoru pytle se zásobami. Žebřík, po kterém útočník vylezl do podstřeší, se však nahoře zachytil o jakýsi hák. Ten se k útěku použít nedal. Pád prken a trámů na chvíli ztlumil požár, ale plameny se mezi hromadami dřeva zase rychle draly vzhůru.

Oldřich věděl, že má poslední šanci. Vyrazil mezi plameny, popadl jeden trám a začal ho zvedat. Byl těžký a v první chvíli si myslel, že to nezvládne. Napjal všechny síly, skoro nemohl dýchat a svaly se mu třásly křečovitou námahou. Nakonec se to podařilo. Konec trámu dosáhl až k arkýři ve střeše. Oldřich z Chlumu objal trám rukama i nohama a začal se po něm jako píďalka posunovat nahoru. Šlo to celkem snadno. V tu chvíli ho napadlo, že by se téhle situace dalo dobře využít. Pustil se a seskočil zpět do síně.

Rukou si kryl obličej a utíkal k hromadě trámů, které zavalily onoho neznámého útočníka. Začal trámy odsunovat stranou. Protože byly napadané přes sebe, stálo ho to ještě víc úsilí, než když trám vztyčoval k arkýři. Ale nakonec dokázal mrtvé tělo uvolnit tak, že se dalo vytáhnout.

Bleskurychle mrtvého svlékl a navlékl na něj svůj oděv. Zahalil ho do pláště s erbem českého krále a k pasu mu připnul svůj meč. Pak si na sebe vzal jeho šaty. Bylo to celkem obyčejné oblečení z nebarveného sukna, jaké nosívali tovaryši a služebníci měšťanů. Mrtvolu odtáhl ke stěně, kde ji lidé určitě najdou, až požár uhasí.

Pak po trámu vyšplhal k arkýři, chytil se dřevěného překladu a po něm ručkoval ven na střechu. Konečně k němu zavanul svěží vzduch. Ozkoušel, zda lano na kladce drží pevně, a pak se začal rychle spouštět dolů.

„Podívejte, tamhle někdo je!“ vykřikla jakási žena a rukou špinavou od sazí ukazovala nahoru. Někteří se tam podívali, ale většina se o to nestarala. Raději hasili.

Sotva se Oldřich z Chlumu ocitl na zemi, na nic nečekal a rozběhl se pryč. Ve zmatku, jaký kolem panoval, zmizel bez větších obtíží.

Měl vlastně štěstí. Zachránil si život a dostal se z hořícího domu, ale současně mohl úplně jinak zamíchat kartami. Teď se začne hrát podle něj.

Zatímco staroměstský rychtář utíkal k Juditinu mostu, co mu síly stačily, panoš Ota s Divišem zpomalili. Za řekou stoupal k nebi úzký sloupec šedavého kouře. Požár za vodou nebyl jejich věcí. Měli vlastních starostí víc než dost.

„Měli bychom se vrátit do našeho šenku," navrhl panoš Ota.

Diviš souhlasil: „Zjistili jsme spoustu důležitých věcí. Náš pán by se je měl co nejdříve dozvědět."

„Kdyby to bylo na tobě, co bys udělal nejdříve?"

Diviš měl pocit, že si z něj jeho přítel výjimečně nedělá legraci. Svraštil obočí a rychle uvažoval. Zabral se do přemýšlení tak, že zakopl o psa, který se hnal ulicí za krysou. Zaklel a rozmrzele Otovi odpověděl, že si není úplně jistý, ale pro začátek by možná vyslechl Guldrama. Ota ihned namítl, že to není dobrý nápad. Pokud je Guldram nevinný, k ničemu to nebude. Ale pokud je zločinec, jen ho varují, protože zatím nemají nic, co by obstálo před soudem.

„A co bys udělal ty?" odsekl rozmrzele Diviš.

„Já?" opáčil s nevinným výrazem jeho přítel a Divišovi bylo hned jasné, že se zase nechal nachytat. „Být to na mně, nejdříve bych se někde naobědval. Od rána jsme nejedli…"

„Také bych si něco dal," odpověděl smířlivě Diviš. „Ale to bych se nesměl dívat na tebe. Nechutnalo by mi."

„Taky bych se raději díval na někoho půvabnějšího… Co třeba pozvat tu černovlasou kejklířku?"

„Už tě to zase bere? Víš, co jsem ti řekl!" výhružně varoval Diviš. „Proč bys ji chtěl zvát?"

„Protože je tamhle," opáčil Ota a ukázal do boční uličky. Stála u obchodu s plátnem a prohlížela si látky. Všimla si jich a zamávala na ně, aby na sebe upozornila. Pak se k nim rozběhla.

„Musím s vámi hned mluvit, pane Oto," vykládala trochu zadýchaně.

„Co kdybychom zašli na oběd?" navrhl hned Diviš.

Ale Beatrice se mu omluvila, že by potřebovala mluvit jen s urozeným panem Otou. Mezi čtyřma očima. Pak uchopila zjizveného velitele za ruku: „Nezlobte se, pane Diviši. Je mi s vámi oběma dobře… Třeba jindy. Ale tohle je důležité!"

Diviš rozpačitě souhlasil. Pak přísně pohlédl na Otu a prohlásil, že na něj počká v šenku U Zlatého kola. Bez rozloučení zamířil podél kupeckých krámků k rynku.

„Zlobí se, to je mi líto," povzdechla si kejklířka.

„Jo, ale na mě, ne na tebe," uklidňoval ji panoš Ota. „To pozvání na oběd platí."

„Mohli bychom si promluvit někde o samotě?"

„Co se stalo?"

Beatrice mu v rychlosti pověděla, jak vnikla do školy U Týna a tam našla zmláceného bakaláře Huga a uspané žáky. Protože byla při bakalářově výslechu, opakovala mu i to, co prozradil rychtáři. Zmínila se také o Marjánce. O té podstatně méně ochotně. Nakonec podotkla, že zjistila několik důležitých věcí, které by mu snad pomohly v dalším pátrání. Přitom se s obavami rozhlédla kolem sebe. Byli na rušné ulici, kudy stále chodili lidé. Naklonila se až k jeho uchu a jakoby na vysvětlenou pošeptala, že se to týká církve.

Právě kráčeli kolem masných krámů. Ota koupil kousek uzeného a u pekaře za rohem dva malé bochníčky chleba. Navrhl, že v tom případě si udělají oběd ve dvou za hradbami. Tam budou mít klid. Jen musí koupit ještě něco k pití.

„Můžeme se napít z řeky…," navrhla Beatrice trochu netrpělivě, avšak Ota zaběhl do nejbližšího šenku a koupil malý džbánek vína. Teprve pak zamířili nejkratší cestou přes osadu německých patricijů u svatého Havla k bráně. Když přecházeli rynek s výstavnými domy, ukázal Ota na jeden a poznamenal, že tenhle patří panu Guldramovi.

„Kdo je to? Chodí na naše představení?" optala se Beatrice.

„Nejspíše ne. Ale možná chodí na představení jiná," odpověděl neurčitě Ota. „Pak ti to vysvětlím. Dej si na něj pozor. Je bezpečnější povídat si před lidmi o církvi než v havelské osadě o Guldramovi."

Prošli ponurou bránou v masivní kamenné věži a ocitli se před příkopem na neupraveném prostranství. Po pravé ruce měli Vltavu. Od brány vedla široká cesta k Vyšehradu a mezi kopřivami a přerostlými trnkami úzká stezka podél příkopu k řece. Používali ji hlavně rybáři, pradleny a také milenci.

Na břehu byli skoro hned. Bylo mírně pod mrakem, foukal vítr a od řeky se táhl syrový chlad vrcholícího podzimu. Zamířili k nízkému dřevěnému plotu. Ota svlékl plášť a rozložil ho na zem. Galantním gestem vyzval Beatrici, aby se posadila. Pak před ni postavil džbánek s vínem a jídlo. Přivalil plochý kámen a sedl si proti ní.

„Tak povídej… Jestli ti to nebude vadit, já tě budu poslouchat a přitom se najím. Mám hlad jako vlk.“

„Já taky…,“ vyhrkla spontánně, ale hned se zasmála. „Ne, to jen žertuji. Vždyť jste mi ráno uvařil tak skvělou kaši.“

„Nechám ti. Až skončíš, budu povídat já a jíst budeš zase ty. Co jsi ve škole vlastně tak důležitého objevila?“

„Je toho víc, urozený pane Oto. Nejdřív snad to, proč jsem o tom nechtěla mluvit před vaším přítelem. Víte, Diviš mi připadá na některé věci příliš citlivý…“

„Citlivý?“ vyhrkl s plnými ústy překvapeně Ota, div se nezakuckal.

„Jistě,“ odpověděla pevně. „Vy jste ho neviděl, když mi pomáhal ukončit trápení našeho koně…“ Bezděčně vzlykla a oči jí zvlhly. Rychle si je otřela a pokračovala: „Nechci, aby o mně některé věci věděl. Rozumíte? To, že jsem s Benediktem spala. Že nejsem jen akrobatka… Ale k věci!“

Beatrice zvedla džbánek a napila se. Neusmívala se jako na začátku. Jako by se stáhla do sebe. „Bakalář Hugo má odpor k ženám. Viděla jsem jednu urozenou dámu, která omdlévala, když se podívala na ropuchu. Kdyby na ni sáhla, asi by se jí zastavilo srdce. S Hugem je to stejné. Zdálo se mi, že by raději zemřel, než se nechal ode mne ošetřovat. Nenápadně jsem se na to vyptávala jeho žáků. Všichni mi mé podezření potvrdili. Jsou muži, kteří se umějí milovat zase jen s muži. A to je jeho případ.“

„Říká se, že mezi řeholníky je to časté,“ souhlasil panoš Ota.

„Ale to není všechno,“ pokračovala Beatrice. „Viděla jsem ve světě hodně, ale nikdy by mi nenapadlo, že jsou muži, které vzrušuje milovat se s oběma pohlavími. S muži i ženami. A jak to tak vypadá, přesně to byl děkan Benedikt. Jak víte, se mnou strávil noc. A vypadal nesmírně spokojeně…“

„Nedivím se mu,“ vyklouzlo z Oty bezděčně.

Beatrice se trochu začervenala, ale hned věcně pokračovala: „Podle žáků trávil některé noci Benedikt s Hugem. Jeden mi vyprávěl, že se tajně připlížil ke dveřím a skrze ně poslouchal, co se uvnitř děje. Nemusím snad říkat, co slyšel. Nevím, jestli to má pro vaše pátrání nějaký význam… Ale zjistila jsem ještě něco a to je

mnohem důležitější. Vím totiž, proč ti neznámí v noci do školy vnikli.“

„Tohle mi stačí,“ řekl panoš Ota a odsunul zbytek jídla k Beatrici. Byla toho víc než polovina.

„Akrobatky musejí být štíhlé,“ zasmála se vděčně. „Jestli budu tolik jíst, přijdu o živobytí. Snězte ještě něco. Říkal jste, že máte hlad jako vlk. Ale snědl jste toho asi tolik jako štěně. Vlk by měl jíst mnohem víc… Jestli budete zlobit, nic už vám nepovím.“

Panoš Ota se na ni krátce zadíval. V duchu se mu vybavil Diviš, ale především slib, který mu dal. Pak natáhl ruku a beze slova se zase pustil do jídla. Černovlasá kejklířka spokojeně přikývla a pokračovala: „Ti, co školu v noci přepadli, si zřejmě odnesli takovou malou stříbrnou truhličku. To by nebylo ještě nic divného, ale divné je, že o její ztrátě bakalář Hugo neřekl ani slovo. Ani mně, ani rychtáři. Pořád tvrdí, že se mu nic neztratilo.“

„Co to bylo za truhličku?“

„To přesně nevím. Ale viděla jsem ji… Tu noc, co zemřel děkan Benedikt.“

„Ve škole jsi přece tu noc nebyla. Nebo snad ano?“

„Nebyla,“ potvrdila hned a na okamžik se zarazila. Pak sklopila pohled k zemi a tiše vysvětlovala, že to je další důvod, proč nechtěla, aby její výpověď slyšel Diviš. A že Otu prosí, aby mu tohle neříkal.

„Někdy se v noci stávalo, že se rozsvítilo světlo v okně cely, kde spal bakalář Hugo. Náhodou jsem si všimla, že to je obvykle tehdy, když se bičuje. Líbilo se mi to. Tedy líbilo… Šlehal se důtkami až do krve a sténal bolestí. Nezažil jste, že vám někdy někdo ublížil a pak se buď zranil, nebo zchroml? Určitě vás to potěšilo. Já si představovala, že to je trest za všechno to špatné, co… Prostě, když se v noci v jeho cele rozsvítilo světlo, vydala jsem se po provaze k oknu. Za tmy je to sice těžší, ale když víte, jak na to, je to hračka. Bavilo mě dívat se na něj… Ale tu noc se nebičoval. Seděl bezradně na lůžku, ruce mezi koleny, a plakal. Na stole stála malá stříbrná truhlička. Pak někam odešel, a protože mě to nebavilo, šla jsem spát. Ale dneska, když jsme s rychtářovou ženou školu prohledávaly, jsme ji nenašly. Ani v cele děkana Benedikta nebyla. Umím hledat, věřte mi. Prošmejdila jsem každou škvíru, ale přísahám, není tam. Během

řeči jsem se bakaláře Huga zeptala, zda nepostrádá nějakou truhličku. Byl vyděšený a honem mě začal přesvědčovat, že ne. Co vy na to?“

„Vypadá to pravděpodobně,“ souhlasil panoš Ota. „Ovšem ti neznámí se nezajímali o truhličku jako takovou, ale o to, co bylo uvnitř. Kdyby jim šlo o stříbro, ukradnou peníze. Sama jsi říkala, že ve skriptoriu nechali bez povšimnutí pár denárů. Ale je to určitě stopa. Povím o ní svému pánovi. To ostatní mu samozřejmě neřeknu.“

Beatrice přikývla a pustila se s chutí do jídla.

XV. KAPITOLA

V šenku U Zlatého kola zastihl velitel Diviš jen podomka. Všichni ostatní běželi s vědry pro vodu, aby pomohli s hašením. Požár ve městě byl horší než mor a drancování. Po nich zůstaly alespoň domy, ale požár si obvykle vzal úplně všechno.

Diviše napadlo, že by tam mohl být i jeho pán. Původně chtěl počkat tady, jenže strašně toužil svěřit se mu. Ani ne tak s tím, co zjistili, ale byl naštvaný na panoše Otu a ještě víc na tu černovlasou kejklířku. Copak je tak hloupá, že se nechá nachytat? Rozhodl se, že požádá Oldřicha z Chlumu, aby Otovi domluvil, když už přítel nedá na něj. Zavrtěl rozmrzele hlavou, vzal si pár placek a rychlým krokem zamířil zpět k Juditinu mostu. Během chůze jedl.

Už když se blížil k městské bráně, pochopil, že se lidem podařilo požár zvládnout. Nad střechami za řekou se vznášel už jen obláček šedavého kouře. Z věží kostelů na Menším Městě pražském se místo vyzvánění na pomoc začal ozývat jiný rytmus zvonů, který všem křesťanům hlásal: Te Deum, chval Hospodina! Diviš se vděčně pokřižoval a pokračoval dál.

Spáleniště bylo hned v první ulici za mostem. Štěstím bylo, že dům byl kamenný a nikdo v něm nebydlel. Kromě stropů a podlah uvnitř nebylo nic, co by mohlo hořet. Navíc si lidé požáru všimli včas a pro vodu k řece to bylo jen pár kroků. Proto nebyly škody veliké. Ze shořelého domu zůstaly nejen obvodové kamenné zdi, ale také část střechy a kusy stropů a podlah.

Když Diviš dorazil, stál před vyhořelým domem dav lidí. Většina měla špinavé obličeje, někteří ohořelé cípy plášťů či na rukách zarudlé popáleniny. Všichni se šťastně usmívali. Stranou u zdi protějšího domu uviděl rychtáře Slámu a několik biřiců. Na zemi ležela nosítka zakrytá kusem špinavého plátna. Staroměstský rychtář držel v ruce meč v ohořelé pochvě. Oldřicha z Chlumu Diviš neviděl. Ještě jednou se rozhlédl a pak zamířil k rychtářovi.

Když ho Sláma poznal, trochu zaraženě poznamenal, že ho rád vidí. Tvářil se tak divně, že Diviš okamžitě pocítil strach. Chvatně se optal, co se stalo.

„Podívejte se!“ řekl staroměstský rychtář a pokynul jednomu z biřiců. Ten odhrnul cíp látky. Na nosítkách leželo šeredně ohořelé tělo muže. Byl zabalený do zuhelnatělého pláště. Oheň nepoškodil jen malý kousek látky na boku pod rukou. Tam byly zřetelně vidět zbytky výšivky, zobrazující erb českého krále. Rychtář podal Divišovi ohořelý meč a stísněným hlasem dodal: „Myslím, že je vašeho pána.“

Divišovi stačil jediný pohled. Bodejť by ten meč nepoznal! Ale nechtěl tomu věřit. Klekl si a z mrtvého těla strhl látku. Tělo bylo hodně ohořelé a podle obličeje se nedalo poznat, kdo to je. Divišovi se navíc zdálo, že mrtvý není tak robustní jako jeho pán. Svou námitku okamžitě vyslovil nahlas.

„Odpusťte tohle nevhodné přirovnání,“ řekl tiše staroměstský rychtář a klekl si vedle Diviše na zem. „Když kupuji kýtu, zdá se mi vždycky dost veliká. Ale když ji má žena upeče, připadá mi malinká. V ohni se voda z masa vypeče a to se zmenší… Váš nebohý pán byl na návštěvě v biskupském paláci. To jsem již zjistil. Oheň vypukl těsně po jeho odchodu od Jana z Dražic.“

„Nesmysl! Co by dělal v nějakém polorozpadlém domě?“

„Podívejte se, pane Diviši,“ řekl Sláma a ukázal na zeď nad jejich hlavami. Do stěny domu byla zabodnutá šipka z kuše. „Podle mě se ho někdo pokusil zastřelit. Netrefil se a váš pán za ním běžel, aby ho potrestal. Ten lotr určitě střílel právě z toho opuštěného domu. Co se stalo uvnitř, to nevím. Ale nejspíše střelec pána z Chlumu zranil nebo nějak přemohl. Při boji přitom podpálili dům. Nejspíše nechtěně. Váš pán tam zůstal, ale ten lotr utekl. Několik měšťanů vidělo, jak se po provaze ze střechy hořícího domu spouští jakýsi chlap v obyčejném plátěném šatu. Hned jak byl na zemi, začal utíkat, místo aby pomohl hasit. To je přece jasný důkaz, nemyslíte?“

„Chlap v obyčejných šatech by mého pána nikdy nepřemohl. Dva rytíři by s ním měli co dělat. Tomu nevěřím,“ rozčiloval se Diviš, vstal a rozhlížel se, jako by tu někde Oldřich z Chlumu musel být.

„Je mi líto, pane Diviši," pokračoval konejšivým hlasem staroměstský rychtář. „Jinak to být nemohlo. Strážní u brány potvrdili, že kromě vašeho pána nebyl v té době ve městě nikdo jiný, kdo byl měl na sobě plášť s erbem českého krále. Biřicové teď dopraví mrtvé tělo na Pražský hrad. Moc vás prosím, jděte s nimi, aby se to vyřídilo co nejrychleji. A dejte vědět v královské kanceláři. Já napíšu zprávu později. Pak se vraťte ke mně na rychtu. Já zatím seženu panoše Otu."

I když to Divišovi připadlo hloupé, do očí se mu draly slzy. Cosi neurčitě zabručel, pak se rychle odvrátil a houkl na biřice, aby se neflákali. Společně zamířili k bráně na Újezdu.

„Proč jsi mi tohle nechtěla povědět tam ve městě?" divil se panoš Ota, když Beatrice skončila. „Já si nemyslím, že by v tom bylo něco, zač by tě mohla církev pronásledovat."

„Myslíte? Mám své zkušenosti. A hodně nepříjemné," podotkla tiše a odhalila levé rameno. Měla tam vypálený cejch. Nebylo to ale znamení hanby, jaké se vypalovalo nevěstkám nebo zlodějům. Tohle označení panoš Ota neznal. Černovlasá kejklířka rychle rameno zakryla okrajem své plátěné košilky a ještě tišeji vysvětlila, že to je znamení kacířů, které jí dal vypálit domažlický arcijáhen. Tvrdil, že každý, kdo chodí vzduchem, je ve spojení s ďáblem.

„Nemyslím si, že se dožiju vysokého věku," řekla Beatrice a vstala. „Ale udělám všechno pro to, abych tu ještě chvíli vydržela. I když si někdy nejsem jistá, zda to má cenu. Chápete, proč jsem s vámi chtěla mluvit v ústraní?"

„Jsem ti vděčný, velice jsi mi pomohla," usmál se panoš Ota a rovněž vstal. Navrhl, že se do města vrátí jinou bránou. Mohou se projít po vltavském břehu až k Juditinu mostu. Podél stezky, která kličkovala mezi hlubokým příkopem a kamenitým břehem řeky, stály kárky se zbožím. Tady se prodávaly věci, jejichž původ nebyl vždy tak zcela podle zemského práva a nebylo je tedy možno prodávat na tržištích. Jednou za čas tu rychtář provedl prohlídku, něco zabavil, pár pokoutných prodejců potrestal a život šel dál. Sami měšťané sem rádi chodívali nakupovat, protože se tu dalo sehnat levné zboží. Ale také se tu pohybovali nejrůznější podvodníci a šarlatáni. Prodávaly

se zde amulety s ostatky svatých, zázračné léky, věštila se budoucnost a také se tu daly sehnat ty nejlevnější nevěstky.

Panoš Ota zachytil v očích černovlasé kejklířky zájem o věci, které trhovci vystavovali na kárkách nebo jen rozložené na zemi. Netroufla si ale zastavit se u některého z nich a zboží si prohlédnout. Když míjeli obtloustlou ženu, která nabízela celkem slušně vypadající suknice a košilky, Ota se u ní zastavil sám. Beatrice udělala ještě několik kroků a teprve pak zůstala stát a čekala, až bude pokračovat. Křikl na ni, aby se vrátila. Trochu nerozhodně ho poslechla.

„Jak by se ti líbila tahle červená suknice?“ optal se Beatrice.

„Pěkná,“ opáčila lhostejně. Ale Ota postřehl, že její odtažité chování je jen maska.

„Tak si ji zkus,“ navrhl.

„Takové krasavici bude slušet všechno,“ rozplývala se obtloustlá trhovkyně. „Jak vidím, děvenko, ta tvá už není nejlepší. S touhle uděláš štěstí, věř mi. Těch pár stříbrňáků, co za ni dáš, se ti stokrát vrátí.“

Beatrice vrhla na Otu prosebný pohled, jako by říkala, aby ji netrápil. Naklonil se k ní a pošeptal, že on to vše zaplatí. Ale tím ji nijak neuklidnil. Stejně tiše mu odpověděla, že o něm měla lepší mínění.

„Ale já za to nic nechci,“ zabručel rozmrzele. „Koupím ti ji a nechci za to s tebou spát, pokud si myslíš tohle. To máš jako s tou kaší.“

„Ber, děvenko, pokud to chce ten rytíř zaplatit,“ švitořila trhovkyně, která něco z jejich hovoru zaslechla, i když si to vyložila úplně obráceně. „Jsi moc pěkná. Být tebou, nechtěla bych jenom suknici. Podívej, co říkáš téhle košilce? A k ní střevíce. Všechno dohromady, že jsi to ty, za patnáct stříbrňáků. Za to stojíš, věř mi. Pamatuj si, musíš umět prodávat. Ať už šaty, nebo… No, ty mi rozumíš, viď?“

Beatrice zrudla a štítivě odstrčila její ruku, v níž jí šaty podávala.

„Kdybys hloupě nežvanila, mohla sis vydělat dvanáct stříbrňáků. Takhle nedostaneš nic," opáčil přísně Ota a uchopil černovlasou kejklířku za ruku, jako by ji chtěl odvést pryč.

„Jak dvanáct… Řekla jsem patnáct. Ale že jste to vy, tak čtrnáct!" zaječela trhovkyně, oběhla vozík, na němž měla šaty složené, a chytla Otu za ruku.

„Dvanáct! A té dívce se omluvíš," opáčil panoš Ota ještě přísněji a vymanil se z jejího sevření.

„A za co bych se měla omlouvat?" rozzlobila se obtloustlá trhovkyně a založila ruce v bok. „Nebo mi snad chcete namluvit, že to kupujete jen pro její krásné oči?"

„Přísahám při Bohu všemohoucím, že ano," odpověděl vážně Ota. Kolem nich se pomalu utvořil hlouček lidí. Hádka s trhovcem vždy slibovala příjemné rozptýlení.

Obtloustlá prodavačka šatů zalapala po dechu a úplně jiným hlasem, v němž byl znát skutečný zájem, se optala, zda je mu jasné, že křivá přisaha je smrtelný hřích.

Ota ukázal na svůj plášť a upozornil, že je služebník českého krále. Ví moc dobře, že je to nejen hřích, ale i zločin. A jestli se bude dál jeho přísaze divit, zavolá na ni rychtáře a nechá ji postavit na pranýř.

„Tak dobře, omluvím se," souhlasila trhovkyně, která se dala chvatně na ústup. Vrátila se ke svému vozíku a roztržitě začala skládat šaty, které chtěla prodat. „Omluvím se, ale zaplatíte třináct stříbrňáků! Podívejte se na tu látku. Jenom za ni byste dal ve městě dvacet."

Ota odvázal od pasu váček, odpočítal třináct denárů, ale stále je držel v dlani. Trhovkyně se sladce Beatrici omluvila. Přihlížející se rozmrzele rozešli, protože bylo zjevně po zábavě. Beatrice však ještě váhala.

„Zkus si ty šaty, moc tě prosím," řekl panoš Ota. „Nemusíš si je brát, pokud by ses v nich necítila dobře. Jen je zkus. Ale pokud se ti budou alespoň trošičku líbit, zaplatím je a už o tom nebudeme mluvit. Vezmi to jako odměnu za pomoc při vyšetřování."

„Má řeč, jen je zkus, děvenko,“ švitořila sladce obtloustlá trhovkyně. „Heleď, podržím tenhle kus látky a za ním se můžeš převléknout… To tak, aby tě ještě někdo zadarmo očumoval.“

Beatrice si vzala šaty, vrhla na Otu krátký pohled, v němž byla dychtivost, a pak s trhovkyní popošla pár kroků stranou k hustému keři planých růží, aby se převlékla.

„A co kdybych zatím pánovi prozradila něco z budoucnosti,“ uslyšel skřehotavý ženský hlas.

Obrátil se. U cesty za ním seděla stará Maurka. Na sobě měla tmavý oděv a hlavu ovázanou křiklavě barevnou loktuší. Poznal ji hned. Byla to ta, jež před lety na Lemberku předpověděla smrt té první Beatrice.

„Kde ses tu vzala?“ vyhrkl překvapeně.

„Nemáme moc času. Házej!“ odpověděla a podala mu kostky. Ota je jako uhranutý vzal, a jako by byl bez vlastní vůle, hodil.

Stará Maurka se na kostky jen krátce zadívala a pak smutně řekla: „Tvému trápení ještě není konec. Aby jeden žil, musí druhý zemřít…“

„Tak jak mi to sluší?“ ozval se za ním trochu napjatý hlas černovlasé kejklířky. Rychle se ohlédl a pak se obrátil zpět na starou Maurku. Nebyla tam. Místo, kde před chvílí seděla, bylo prázdné.

„Kde je?“ vyhrkl zmateně.

„Kdo?“ divila se obtloustlá trhovkyně, která stála vedle Beatrice. „Nikdo tu nebyl, přísahám!“

„Sluší ti to,“ řekl rychle panoš Ota. Ale nedokázal zakrýt zmatek.

„Vám se ty šaty nelíbí,“ konstatovala smutně kejklířka.

„A tobě?“

„Trochu,“ řekla tiše.

Panoš Ota nemínil to celé protahovat. Toužil po jediném. Aby už byli pryč. Podal trhovkyni stříbrňáky a dodal, že Beatrice si nové šaty nechá na sobě, protože jí opravdu sluší. Poručil ještě, aby ty staré svázala do uzlíku. Sám ho zvedl a nesl.

Černovlasá kejklířka Otu uchopila za ruku a táhla ho pryč, jako by se bála, že si to ještě rozmyslí. Teprve když ušli pár kroků, začala mu děkovat. Chtěla ho políbit, ale Ota jí to nedovolil.

„Přísahal jsem, že se tě nedotknu," připomněl jí. V uších mu stále zněla ta zlověstná věštba.

„Jak myslíte… Musím vás varovat, urozený pane. Původně jsem o tom nechtěla mluvit, připadalo mi to hloupé. Ve škole U Týna byla se mnou manželka staroměstského rychtáře. Mluvila o vás dost divně. Ne, nebudu to opakovat… Vymýšlela si. Víte, co si myslím? Že by vás ráda svedla. I když je vdaná. Dejte si na ni pozor!"

Jindy by se panoš Ota s chutí rozesmál a začal by na tohle téma vtipkovat. Teď jí ale jen poděkoval a slíbil, že si pozor dá. Zato Beatrice se usmívala jako už dlouho ne. Po dlouhé době se cítila doopravdy šťastná. Začala mu vyprávět o svém životě. Kus své radosti nakonec přenesla i na Otu. Nakonec začal vzpomínat i on a smáli se spolu každé hlouposti.

Přesto Beatrici nedovolil, aby ho políbila na rozloučenou, když ji dovedl domů k vozu na prostranství U Týna. Všiml si, že před vraty školy stojí na stráži dva služebníci pražského biskupa.

Starý kejklíř seděl na kameni u vyhaslého ohniště a vypadal hodně rozmrzele. Překvapeně si dceru prohlédl a pak se Oty optal, co za to bude chtít.

„Přijdu se podívat na vystoupení."

Kejklíř přikývl, jako by se to rozumělo samo sebou, i když Otovi zjevně nevěřil. Pak začal plísnit Beatrici: „Ta suknice je moc dlouhá. V ní se ti bude špatně vystupovat. Měla sis vybrat nějakou kratší. Přišla by levněji. A koupila sis i střevíce… Zbytečné vydání."

„Ale otče… Je to přece dárek."

„V životě není nic zadarmo, ty by sis měla pamatovat!" zabručel, vstal a zamířil ke stromu, k němuž byl upevněný provaz. Stáhl nohavice, aby si vyprázdnil měchýř.

„Neposlouchejte ho, prosím. On to tak nemyslí," rozpačitě omlouvala otce kejklířka. „Opravdu večer přijdete?"

„Pokusím se. Děkuji za zprávy… a za hezké odpoledne."

Beatrice se znovu pokusila něžně ho políbit na tvář, ale rezolutně zavrtěl hlavou. Řekl, že jestli mu chce opravdu udělat radost, ať zjistí, proč tu jsou biskupovi lidé.

„Spolehněte se,“ snaživě vyhrkla Beatrice. „Až půjde kolem nějaký student, zeptám se ho. Mně to určitě prozradí. Prosím, přijďte se určitě na naše představení podívat!“

Panoš Ota se jí nepatrně uklonil, jako by se loučil s urozenou dámou. V duchu stále slyšel hrůznou věštbu: „Aby jeden žil, musí druhý zemřít.“ Vrhl na ni krátký pohled.

Beatrice se usmívala. I když toho měla za sebou jistě víc než většina usedlých měšťanek, pořád to byla dívenka. Život tuláků a umělců nebyl jednoduchý. Neměl právo jakkoli ji ohrozit. Dokonce váhal, zda se sem ještě někdy vrátí. Ne, Beatrice nebyla typ dívky, který by ho vzrušoval. Ale přesto věděl, že by litoval, pokud by se znovu nesetkali. Nevzbuzovala v něm touhu jako spousta jiných, ale měla v sobě něco, proč nemohl projít kolem a zapomenout. Nejraději by si dal pár pohlavků.

Rychle se odvrátil a zamířil pryč. Trochu zaraženě se za ním dívala, dokud nezmizel v malé uličce. Když se otec vrátil k vozu, začala se Beatrice zlobit, že se choval neurvale a toho rytíře urazil.

„Všichni jsou stejní,“ zabručel kejklíř a zívl. „Ale neboj se, už brzy na tom budeme lépe. Vyděláme peníze a koupíme si nového koně.“

Beatrice svěsila hlavu a vlezla do vozu. Její otec vedl často podobné řeči, ale nikdy je nedokázal uskutečnit. Překvapilo ji, že vůz je prázdný. Bratr byl pryč. Pokud si pamatovala, ani jednou prostranství před školou neopustil. Buď cvičil, nebo spal. Opatrně svlékla nové šaty, pečlivě je složila a oblékla staré. Na hromádku složených šatů si položila hlavu jako na polštář, zavřela oči a snila.

Ota zamířil do šenku U Zlatého kola. Když se s Divišem loučil, dohodli se, že se sejdou tam. Neměl sice náladu na nikoho, ale chápal, že kvůli svým pocitům nenechá pátrání.

Jakmile se mu vybavila tvář jeho pána, jako by z něj většina starostí spadla. Začal uvažovat o všem, co od rána zjistil. Za pár minut si na černovlasou kejklířku a podivnou Maurku skoro ani nevzpomněl. Jeho pánovi a koneckonců i Otovi hrozilo mnohem větší nebezpečí. Stáli proti nim konkrétní nepřátelé, kteří měli moc, byli zákeřní a hrabiví. Ani ve snu ho přitom nenapadlo, že

nejzákeřnějším nepřítelem je osud. Protože všechno může být v jediném okamžiku úplně jinak.

XVI. KAPITOLA

Jakmile Oldřich z Chlumu unikl z hořícího domu, zamířil rychle k Juditinu mostu. Proti němu se valil dav lidí. Všichni spěchali k požáru. Byl jediný, kdo se chtěl dostat na staroměstskou stranu. Uvědomil si, že by byl příliš nápadný. Hasit požár bylo povinností všech, a pokud by ho potkal bičic, mohl by ho bez vyptávání uvěznit. Proto odbočil k řece.

Nohu měl odřenou do krve a utržil také šrám na ruce. Když si sáhl na tvář, zjistil, že má drobné popáleniny, a co bylo horší, trochu sežehnuté vousy. Uměl si představit, jak asi vypadá. Jenže právě to se mu teď hodilo. Dneska bude chodit po městě spousta lidí s popáleninami a každý bude hrdě vykládat, jak nasazoval život, aby uhasil požár. Sežehnuté vousy byly nejlepší pojistkou, aby ho nikdo nemohl obvinit, že se vyhýbal povinnostem. Zastavil a ohlédl se. Okamžitě poznal, že nebezpečí rozšíření ohně nehrozí. Menší Město pražské bylo pro tentokrát zachráněno.

Bez meče si připadal jako nahý. Ale co bylo horší, neměl u sebe žádné peníze. Váček se stříbrňáky původně visel u opasku, ale ten dal mrtvému zločinci. V tom šíleném chvatu ho ani nenapadlo odvázat ho. Bez peněz si připadal snad ještě hůře než beze zbraně. Původně chtěl zajít do lázně, aby se umyl a nechal ošetřit, jenže teď mu došlo, že to nepůjde. Ani napít se nikde nemohl. Být chuďasem nebyl radostný úděl. Vrátit se do šenku za řekou zatím nešlo, a tak se usadil pod ochoz městské hradby, aby si alespoň odpočinul a počkal, až se to nejhorší přežene.

Slyšel křik, občas zahlédl člověka, který běžel kolem něj s vědrem v ruce, ale šedavý dým ohně se nad střechami pomalu zmenšoval. Pak se u něj objevil postarší žebrák. Oldřich z Chlumu ho chtěl odehnat, protože na almužnu stejně neměl, ale k jeho překvapení ho žebrák oslovil důvěrně jako druha. Teprve teď mu došlo, že sám asi nevypadá o moc lépe.

„Už se rozdává pivo?“ optal se trochu šišlavě žebrák. Chyběly mu dva přední zuby a špatně vyslovoval.

„Jaké pivo?“

„Nepraštil tě trám po hlavě? Jakmile se uhasí požár, je povinností šenkýřů nalévat zadarmo všem, kdo pomáhali hasit.“

„A tys pomáhal?“ jízlivě se ušklíbl Oldřich. Žebrák přišel z opačné strany, než ležel hořící dům.

„Nerad bych tam byl moc brzy, dokud to ještě hoří,“ vykládal žebrák zaujatě a posadil se vedle něj na zem. „Pivo dostaneš, ale pokud si zničíš šaty, tak se na tebe všichni vykašlou. Jó, naši měšťani…“

Oldřich z Chlumu ho neposlouchal a jen občas přikývl, že souhlasí. Pak si uvědomil, že do něj jeho soused strká loktem. Rozmrzele zabručel, co ještě chce.

„Povídám, neznám tě,“ vykládal žebrák. Oldřich postřehl v jeho hlase úlisnost. „Žiješ tady?“

„Ne, za řekou,“ odpověděl rychle Oldřich z Chlumu.

„To je náhoda. Já taky,“ přikývl žebrák. „Ví o tobě král?“

„Král?“ nechápavě opáčil a ostře se zadíval na hovorného žebráka. Ani trochu se mu nelíbil. „Proč by měl o mně náš vznešený panovník vědět?“

„Vznešený panovník,“ hlasitě se rozchechtal žebrák, až se dlaněmi plácal do stehen. „To se ti povedlo. To jsem ještě neslyšel. Tak Karel Veliký si nechá říkat vznešený panovník!“

„O jakém králi to vlastně mluvíš?“

„Jak o jakém? No přece o našem. Co vede nás, žebráky…“

„Já ale nejsem žebrák.“

„To povídej někomu jinému,“ odsekl šišlavě jeho soused. Teď mluvil ostře a úsečně. „Tak abychom si rozuměli, žebrat smějí jen členové našeho bratrstva. A to ty nejsi. Takže se buď kliď, nebo se přihlas u Karla a on ti poví, kolik mu budeš platit a kde smíš žebrat. Jasné?“

„A co kdybys mě k němu dovedl ty? Já to tady ještě tak dobře neznám,“ navrhl Oldřich, jako by se omlouval. V očích žebráka postřehl spokojený záblesk. Pochopil, že ho král odmění. Kdykoli vyšetřoval složitý případ, spoléhal se především na logiku a svým

pomocníkům tvrdil, že se nesmějí spoléhat na náhodu. Jenže moc dobře věděl, že bez náhody by nebylo na světě snad nic. Hlava žebráckého bratrstva mohla být užitečná. Ostatně sám Diviš tvrdil, že žebráci toho vědí o životě ve městě víc než rychtář a jeho biřicové.

„Odvedu tě k němu," souhlasil žebrák. „Ale za všechno se platí, to si pamatuj. Jestli tě král přijme, dostanu od tebe všechno, co si první den vyžebráš, rozumíš?"

„A z čeho mám žít já?"

„Tvoje věc… Jak vidím, hubený zrovna nejsi. Den nebo dva půstu ti neublíží. Jdeme na to pivo?"

Nejvyšší komoří Bohuslav ze Švamberka klečel před královským trůnem a v ruce držel ohořelou pochvu s mečem královského prokurátora Oldřicha z Chlumu. Patetickým hlasem vykládal, jak správce hradu Bezděz zahynul. Neopomněl podotknout, že ten hrozný zločin zarmoutil celou královskou radu a všichni velmožové jako rytíři přísahali, že se zasadí o dopadení vraha a budou žádat co nejpřísnější potrestání.

Přemysl II. Otakar seděl s nehybnou tváří a přísně stisknutými rty. Když komoří skončil, poručil, aby mu podal Oldřichův meč. Uchopil pochvu a meč tasil. Chvíli si prohlížel jeho lesklé ostří a pak meč rázně vrátil do ohořelé pochvy.

„Říkáš, že tělo mrtvého Oldřicha z Chlumu objevil staroměstský rychtář?"

„Tak to ohlásil velitel družiny nebohého pana královského prokurátora. Myslím, že se jmenuje Diviš. On to mrtvé tělo viděl rovněž. I když je ohořelé, prý si je jistý, že… Ostatně, teď leží to tělo v kapli. I já ho prohlížel a je to bezpochyby urozený pán z Chlumu."

„Chceme mluvit s tím rychtářem!"

„Jak si přejete, vznešený králi. Staroměstský rychtář je právě v zemském skriptoriu. Hned ho nechám přivést."

„Sem ne! Chceme s ním mluvit sami. Přiveď ho do naší komnaty."

„Mám poslat zprávu vdově, urozené paní Ludmile z Vartemberka?"

„Myslíme, že to ještě počká… Slyšení je skončeno."

Král vstal a k obrovskému překvapení svého komořího si odnesl Oldřichův meč.

Z trůnního sálu zamířil český král nejprve do kaple a tam si prohlédl mrtvé tělo. Ani se u něj nepomodlil, jen se chvatně pokřižoval a vzápětí se vydal do ložnice své ženy. Kunhuta seděla u okna a vyšívala. S ní byli dva minesengři. Hráli jakousi milostnou a podle krále utahanou píseň. Když vstoupil, hudebníci okamžitě ztichli a s úklonami zmizeli.

„Má drahá, musíme vám říci něco důležitého," řekl a poklekl před ní. Ruku položil na královnino břicho, jako by chtěl pohladit svého nenarozeného potomka. „Vzhledem k vašemu stavu se nesmíte rozčilovat. Vidíte, v téhle ohořelé pochvě je meč Oldřicha z Chlumu."

„Stalo se mu něco?" optala se zneklidněně, jehlu zapíchla do látky a odložila ji.

„Na hrad přinesli ohořelé tělo. Říkají, že to je Oldřich z Chlumu. Ale my tomu moc nevěříme."

„Chcete mne utěšovat?"

„Moje milovaná Kunhuto, ještě mnohokrát se budeme na sebe kvůli vašemu chráněnci mračit. Je živý." Pak tasil Oldřichův meč.

„Nerozumím…"

„Oldřich z Chlumu je jako ještěrka. Ať provede cokoli, co se nám nelíbí, vždycky z toho nějak vyklouzne. A jako ještěrka má také devět životů. Ten mrtvý nemůže být on. Je bojovník, jakých najdeš málo. Jeho meč našli v pochvě. Vidíte, jak se ostří leskne? Není na něm krev a ani stopa po požáru. Ohořela jen pochva. To znamená, že ho vůbec nevytáhl. Že by se nebránil?"

„Mohli ho zaskočit!"

„To mohli. Ale my víme ještě něco, co neví nikdo na našem dvoře. Když jsme před mnoha léty táhli na Moravu, pána z Chlumu rozbolel zub. Náš lazebník mu ho vytrhl. Ale tomu mrtvému v kapli zub nechybí."

„Proč by se ale Oldřich vydával za mrtvého?"

„Naložili jsme mu obtížný úkol. Tak obtížný, že se zřejmě musel uchýlit k vyšetřování, které je zcela v rozporu se zemským právem… Možná připravuje nějakou léčku. Ale ať už je to jakkoli,

ohrozili bychom ho, pokud bychom o svých pochybnostech hovořili.“

„Proč se mi tedy s nimi svěřujete, můj králi?“

„Protože vám důvěřujeme. Říká se, že pouze šťastná matka porodí zdravé dítě… A kromě toho si myslíme, že se na vás Oldřich z Chlumu dříve nebo později obrátí. Protože vám, má milá, důvěřuje víc než svému králi. Dejte mi vědět, až se ozve!“

Vstal, políbil ji a rychle odešel.

Ota seděl v šenku U Zlatého kola jako na trní. Odpoledne pomalu plynulo a dosud se neobjevil ani Diviš, ani jeho pán. To nemohlo být samo sebou. Určitě se něco stalo. Jenže co? Nebyli přece spolu, a aby se něco stalo oběma, to bylo skoro nemožné. Objednal si pár topinek, jitrnici a pivo. Uvažoval, jestli mu je donese šenkýř, nebo jeho dcera. Nebyla sice žádná krasavice, ale měla hezký úsměv, příjemně tvarovanou postavu a nepáchla potem jako její otec. I když se v tomhle šenku ubytovávali už léta, nikdy s ní nic neměl. Přesto ho potěšilo, když se u stolu objevila ona. Hned však s nelibostí zaznamenal, že na jitrnici spokojeně hodují dvě mouchy. Bleskurychle máchl rukou a obě chytil do dlaně. Tohle se mu v životě nepovedlo. Když měl velké štěstí, chytil obvykle jen jednu.

„Teda to jsem ještě neviděla,“ vydechla dívka obdivně.

„Kdyby byly tři, chytnu tři,“ opáčil ležérně. V duchu si nadával, proč se takhle předvádí, ale nemohl si pomoci. Ta slova mu šla z úst skoro sama. Vzpomněl si na povzdech svého pána, že on už jiný nebude. Dívka se na kratičký okamžik zarazila, pak se lehce dotkla jeho ruky a usmála se. Nebyla to žádná přisprostlá výzva, jakými sklepnice obvykle sváděly hosty. Přesto se její dotek nedal vyložit jinak než jako zdrženlivá, téměř skromná nabídka. Špičkou ukazováku ho lehounce pohladila po hřbetu ruky, pak se otočila a rychle odběhla.

Kam se jen ten křesťanský svět řítí? napadlo panoše Otu. Dříve musel člověk skládat básně nebo zabít pět lotrů, aby si ho holka všimla, ale teď stačí chytit dvě mouchy… Než však stihl svou myšlenku rozvést, přistoupil k jeho stolu žebrák. Na sobě měl šaty ze šedavého nebarveného plátna, notně špinavé a ohořelé. Stál k Otovi

bokem a odvracel tvář, kterou navíc zčásti zakrývala široká kápě. Chraplavým hlasem požádal o almužnu.

Otu to zarazilo. Do šenků, zvláště těch lepších, žebráci nechodili. Zakazoval to nejen rychtář, ale sami šenkýři si dávali pozor, aby žebráci neobtěžovali hosty. Obtloustlý šenkýř se už řítil k jeho stolu, aby zjednal pořádek. Ota se pozorně zadíval na žebráka, stojícího s pokorně sklopenou hlavou u stolu. Všiml si, že ruce má sice špinavé, ale jinak pěstěné a bez mozolů. Nehty byly pečlivě ostříhané.

Rozhodným gestem zastavil rozhořčeného šenkýře a objednal džbánek horké medoviny. Sotva se šenkýř otočil a s nechápavým vrtěním hlavy zamířil k soudkům na opačné straně šenku, Ota tiše řekl: „Tak už se ke mně posaďte, urozený pane."

„Jak jsi mě poznal?" podivil se Oldřich z Chlumu a unaveně dosedl na dřevěnou lavici.

„Byl bych špatný panoš, kdybych nepoznal svého pána… Mimochodem, vy jste se dal na žebrotu?"

„Co mi asi tak zbývalo, když si můj panoš tak debužíruje v jednom z nejdražších staroměstských šenků? Od rána jsem skoro nic nejedl. Ukaž," řekl Oldřich z Chlumu a přisunul k sobě Otovu misku s topinkami a jitrnicí. S chutí se do jídla zakousl, až mu trocha mastnoty vystříkla na ohořelé vousy.

„Vy jste si za celý den nic nevyžebral?" optal se s nevinným výrazem Oto a křikl na šenkýřovu dceru, která právě šla kolem a nenápadně po nich pokukovala, aby mu přinesla totéž ještě jednou.

„Uznej, že se špatně žebrá, když tě zabijí."

„Na zabitého vám nějak moc dobře chutná."

Než však stačil Oldřich z Chlumu odpovědět, do šenku vrazil velitel Diviš. Hnal se k jejich stolu, na muže v žebráckém se ani nepodíval a křičel na Otu: „Našeho pána zabili!"

„Tak je to pravda," přikývl klidně Ota.

Diviš se zarazil a pak se zlostně optal, jestli se náhodou nezbláznil. Rozumí vůbec, co mu říká?

Ota ukázal na Oldřicha, který se spokojeně cpal jitrnicí. Přátelsky velitele upozornil, že mu samozřejmě rozumí, ale co poví na tohle.

Diviš se sklonil, opřel se loktem o desku stolu a zblízka si prohlížel tvář svého pána, jako by byl krátkozraký a pořád tomu nechtěl uvěřit. Pak zvedl ruku a dotkl se jeho tváře. Ztěžka se posadil a zmateně se optal: „Co to má znamenat?“

„Dáš si taky jitrnici?“ optal se panoš Ota, jemuž právě šenkýřova dcera přinesla misku. Aniž čekal na odpověď, posunul ji ke svému příteli a objednal další.

Oldřich z Chlumu si rukávem žebrácké haleny otřel rty a začal vyprávět, jak se to celé seběhlo. Pak mu Ota s Divišem řekli, co zjistili, a Ota mu podal pergamen, na němž byla jména mužů, kteří navštěvovali paní Teklu.

„Takže máme všechno pohromadě,“ mnul si spokojeně Oldřich z Chlumu ruce. „Konečně víme, kdo zavraždil děkana Benedikta.“

„Takže případ je vyřešený?“

„Jeho smrt a vražda paní Tekly ano. Ale i když je to proti všem mým zkušenostem vyšetřovatele, tyhle dva mordy nesouvisejí s padělanou listinou, o kterou se zajímá náš vznešený král… Je to jen neuvěřitelná náhoda. Takže musíme začít znova od začátku. Ovšem nejdříve ze všeho dojí Diviš tu jitrnici, osedlá si koně a ještě teď večer vyrazí domů na Bezděz. Vyřídíš Ludmile, že se mi nic nestalo. Za každou cenu tam musíš být dřív, než tam dorazí posel našeho vznešeného krále.“

„Spolehněte se, urozený pane… Ale aby se mi lépe jelo, řeknete mi, kdo děkana Benedikta zabil?“

Oldřich z Chlumu se k němu naklonil a chvíli něco šeptal. I když panoš Ota natahoval uši, nerozuměl mu. Zato Diviš nábožně poslouchal, jako by byl na mši. Když jeho pán skončil, přikývl, vstal a zamířil ke dveřím. Na prahu se zastavil a ještě se optal, zda se má pak zase vrátit, nebo zda si poradí bez něj.

„Bez tebe? V žádném případě… Jak jen to půjde, vrať se,“ potvrdil k jeho spokojenosti Oldřich z Chlumu.

XVII. KAPITOLA

Sotva Diviš zmizel, požádal panoš Ota svého pána, zda mu také prozradí jméno Benediktova vraha.

„Tvrdíš, že jsi chytřejší než Diviš. Zkus na něj přijít sám.“

„Jsem rád, že o mně máte tak vysoké mínění. Ale chytřejší než vy nejsem. Takže to není spravedlivé, protože jste na to přišel vy, ne Diviš.“

„Tak ti trochu pomohu. Probereme si spolu vše, co je pro tenhle případ důležité. Jakmile budeš tušit jméno vraha, řekneš ho. Platí?“

Panoš Ota přikývl, ze džbánku nalil do malého keramického pohárku trochu zlatavé medoviny a podal ji svému pánovi.

„Abych tě nezmátl hned na začátek,“ řekl Oldřich z Chlumu a s rozkoší se napil. „Děkan Benedikt hraje důležitou roli v našem případu padělaných listin. Určitě šlo o víc než jen o svědectví, komu kdysi patřily Makotřasy. K tomu se vrátím později. Ale vrah ho kvůli listině nezabil. Zkus uhodnout pravý důvod. To je totiž klíč k vrahovi.“

„Diviš tvrdil, že klíčem je místo, kde k vraždě došlo. Já mu to už včera rozmlouval…“

„Ale to není hloupé! Má totiž svým způsobem pravdu. Ano, to místo je mimořádně důležité. Pokud by totiž vrah nezabil Benedikta tam, myslím, že by ho nezabil vůbec.“

„Rozumím,“ přikývl panoš Ota. Přimhouřil oči a chvíli uvažoval. „Pokud opravdu nešlo vrahovi děkana Benedikta o královu záležitost, pak smrt paní Tekly nebyla náhoda. Neměla smůlu a nepřipletla se k jeho vraždě, jak jsme si původně mysleli. Naopak, mohla dokonce být důvodem té vraždy. No jasně! Vždyť byli oba nazí. Vrah je zabil právě ve chvíli, kdy se milovali. Pokud by se nemilovali a Benedikt u Tekly nebyl, říkáte, že by nejspíše nezemřel. Takže… Vrah žárlil. Přistihl Teklu s cizím mužem. Dostal vztek a oba zabil. Je to tak?“

„Zhruba. A dál?“

„K Tekle chodilo mužů víc," řekl panoš Ota a přitáhl si zpět pergamen se jmény, která mu nadiktovala stařena z protějšího domu. „Jejího strýce Guldrama bych vynechal. Navíc tu noc neopustil slavnost pasířského bratrstva. Říkáte, že vám biskupův sekretář Michal z Verony tvrdil, že byl její zpovědník. Pokud je to pravda, těžko by ho překvapilo, že ji našel na lůžku s jiným mužem. Podkomoří Michal z Vřešťova je rytíř. Zabil by je mečem a ne sekerou. Pak tu je ten neznámý mladý rytíř. Na něj bych si ze stejného důvodu nesázel. Zbývá tedy už jen mistr Matyáš, představený bratrstva koželuhů a kožešníků. Když jsme u něj byli s rychtářem, choval se divně. A v ruce měl sekeru. Byl to on?"

„Nebyl. Musíš vzít v úvahu i ostatní fakta. V noci, když jsem s rychtářem a Divišem tajně navštívil dům paní Tekly, zjistili jsme, že se ztratila sekera. A že ji nejspíše vrah v panice odnesl. Sekeru jsi dneska ráno našel. Ležela nedaleko školy U Týna. Tudy cesta do domu mistra Matyáše nevede."

„Mohl ji tam odhodit, aby zmátl další vyšetřování."

„Vrah propadl panice. Neuvažoval logicky. Utíkal a sekeru prostě zahodil. Kdyby chtěl vrah zmást vyšetřování, odhodil by ji někam, kde by byla na očích. Ale byla v křoví, a nebýt té kejklířky, nenašla by se."

„Co když za Teklou chodil někdo ze žáků školy? Třeba se ta stará žena z protějšího domu plete. Ten neznámý mladík nebyl rytíř, ale žák. Zamiloval se do Tekly, tajně Benedikta sledoval, a když ho našel v jejím lůžku, oba zabil. Protože nebyl rytíř, neměl meč. Použil tedy sekeru, to je přece jasné!"

„Tahle hypotéza je lepší. Ale upřímně, kdybys byl na jeho místě a chodil za Teklou, zabil bys ji jenom proto, žes ji našel se svým kantorem? Žáci, stejně jako ty, si na věrnost moc nepotrpí."

„No, přiznám se, že se mi kdysi něco podobného stalo. Jednu sklepnici, kterou jsem měl skoro i rád, jsem přistihl s chlapem, kterému jsem pár dní předtím zachránil život. Tak se svět odvděčuje! Ale takhle krvavě všechno skončit, to mě opravdu nenapadlo. A to šlo o holku mnohem hezčí, než byla Tekla. Máte pravdu, pro tohle by žádný z nich nevraždil. Jenže když ne oni, tak kdo jiný ze školy připadá v úvahu? Bakalář Hugo? Podle toho, co o něm víme, mu

bylo ženské tělo odporné. Propadl chlípnosti sodomských mužů. Sluha, který hlídá fortnu, je podle mě slabomyslný. A zbabělec. No a nikoho dalšího tam nemáme. Leda… Kejklíři! Třeba se chtěli Benediktovi pomstít. Beatrice by to neudělala. To by mi pak nedala tu sekeru. Ale její otec nebo bratr… Třeba po nich chtěl Benedikt další peníze!“

„A proč by si neodnesli peníze paní Tekly? Jsou přece chudí. Zapomeň na loupežnou vraždu. Tohle byl mord z vášně.“

„Tekla mohla mít i jiné milence, které neznáme. Vrah může bydlet v okolí školy U Týna.“

„Rozum do hrsti, Oto! Vrať se na začátek rozhovoru. Tam jsi byl pravdě nejblíže. Jen o motivu pečlivěji přemýšlej.“

„Vrah je zabil, když se milovali na lůžku… Šíleně žárlil. Který z jejích milenců by to tak mohl být… Co když biskupův sekretář lhal a nebyl její zpovědník? Pak by ho nevěra paní Tekly mohla naštvat. I on by mohl použít sekeru.“

„Nepoužívej slovo nevěra. Prelát nemohl od ženy, jako byla Tekla, požadovat to, čemu říkáš věrnost.“

„Jenže to od ní nemohl požadovat nikdo.“

„To máš pravdu. Od Tekly ne… Ale co třeba od Benedikta?“

„Od Benedikta?“ vyhrkl panoš Ota, kterého ta myšlenka na okamžik zaskočila. Ale vzápětí skoro vykřikl: „Já jsem hlupák! A přitom mi to Beatrice vlastně řekla. Benedikt byl zvrhlý, ukájel se na ženách i na mužích. Zato bakalář Hugo, ten zřejmě miloval jen Benedikta. Sám totiž ven většinou nechodil, a pokud by měl milenců více, tak nejvýše některého ze žáků. Ale to by se Beatrice dozvěděla. Hugo byl věrný Benediktovi a totéž požadoval od něj. Možná začal mít podezření, proč děkan tak často odchází večer ze školy. Tajně ho sledoval, a když ho uviděl v ženské náruči…“

„Zešílel. Jistě, jen on to mohl udělat. Ale kromě té sekery, kterou našla ta tvá kejklířka v křoví, máme ještě jednu indicii.

V domě paní Tekly se přece jen něco ztratilo. Nejde o ten prsten, který ohlásil její strýc staroměstskému rychtářovi. Možná si to jenom vymyslel. Ve skutečnosti se ztratilo něco mnohem důležitějšího. Guldram to marně hledal a zřejmě nenašel. Bakalář Hugo obvinil své žáky, že mu cosi vzali, ale také to nenašel.

V noci se kdosi vloupal do školy a mučil Huga, aby mu to něco vydal. Jemu to však mezitím také někdo vzal. Proto jim tu věc Hugo zřejmě odevzdat nemohl. Co z toho vyplývá? Že Hugo něco z domu paní Tekly odnesl a vzápětí o to zase přišel. Moc by mě zajímalo, co to vlastně bylo a proč to všichni hledají. To je první věc, kterou musíme zjistit.“

„Co s vrahem? Neměli bychom bakaláře Huga nejdříve vyslechnout a pak postavit před soud?“

„Je prelát. Stejně by ho soudil biskup. Kromě toho Hugo ví něco, co může být pro nás důležité. Nikam neuteče. Zatím je zbytečné na něj upozorňovat.“

„Co odpověděl Diviš na to, že vraždil bakalář Hugo?“ optal se panoš Ota a úslužně dolil do číšky medovinu. „Všiml jsem si, že vám také něco šeptal.“

„Prý si to myslel od začátku.“

„A že nic neřekl?“ zabručel panoš Ota trochu otráveně. Pak si všiml pobaveného veselí v očích svého pána a pochopil, že jen žertuje. Oldřich z Chlumu se rád bavil tichým soupeřením svých pomocníků. Nutno přiznat, že ho sám dokonce živil. Nikoli ze zlomyslnosti, ale ctižádost je nutila, aby o případu přemýšleli. Nechával jim volné ruce pro samostatné jednání. Věděl, že se na něj stejně dříve nebo později obrátí, pokud se dostanou až tam, kde stačit nebudou.

„Co řekl Diviš doopravdy?“ naléhal panoš Ota zvědavě.

„Když to chceš vědět, ptal se, jestli nemá mé ženě vyřídit taky něco osobního… Tak jsem mu opakoval jednu z těch hloupostí, které ty tak rád říkáš svým dívkám. Já na to nemám hlavu. A víš, co mi Diviš odpověděl?“

„Že si tak krásné myšlenky nebude pamatovat,“ provokativně se ušklíbl Ota.

„Omyl. Řekl, že si Ludmila zaslouží něco lepšího, než co plácá můj panoš. Tak jsem nakonec přece jen něco vymyslel… Ale nepovím. Aby se to ještě rozneslo mezi staroměstskými sklepnicemi.“

„Já už si sklepnic nevšímám, jestli to náhodou nevíte, můj pane.“

„To je pravda. Ty teď koukáš po kejklířkách.“

„To tvrdí Diviš? Lže! Má štěstí, že odjel na Bezděz. Já bych ho srovnal… Takže vraždou děkana Benedikta a paní Tekly se skončil příběh hříchu mezi dvěma sodomity a jednou… no, řekněme konkubínou. Ovšem nějak mi do toho nezapadají ti údajní malomocní, kteří Benediktovo tělo před svítáním z domu paní Tekly odvezli a pohodili u masných krámů. Neudělali to nakonec žáci ze školy U Týna? Hugo se mohl bát prozrazení. A tak si řekl, že takhle se nepozná, co se doopravdy stalo. Kdo jiný by se k oděvům se zvonečky dostal snáze než škola, která špitál pod Vítkovem spravuje?“

„Tady začíná druhé dějství příběhu. To důležitější. Souhlasím, že Huga přepadly výčitky svědomí a také strach. Souhlasím i s tím, že by snad dokázal přemluvit nebo uplatit dva žáky, aby tělo z domu paní Tekly odvezli. Nemusel jim ani prozradit, jak se to stalo. Mohl třeba tvrdit, že mu jde o dobrou pověst zavražděného děkana Benedikta. Jak by to vypadalo, kdyby ho našli nahého v domě ženy, která neměla nejlepší pověst… Ale s těmi oděvy se mýlíš. Tenhle mord nikdo nepřipravoval. Bylo už po nešporách, když Hugo přistihl Benedikta v náruči paní Tekly a ztratil rozum. Pro oděv se zvonečky by se do špitálu nedostal, brány byly uzavřené. Jak jsme zjistili, zvonečky vyráběl mistr Hamšík naposledy před několika měsíci. V tom případě by museli ty oděvy ve škole skladovat pěkně dlouho. Nikde jinde by je bakalář Hugo nesehnal. Jenže proč by to škola dělala? Že by si jich nikdo nevšiml? Škola je zařízená velice skromně jako řeholní dům. Pár truhlic, lůžka, pulpity, koše se zásobami. Žádná pořádná skrýš. Ne, s tímhle už nemá škola U Týna nic společného. Tady do příběhu vstoupili další lidé.“

„A je to stále ještě příběh děkana Benedikta, nebo už té falešné listiny?“

„Moc pospícháš, milý Oto. Třeba je to příběh něčeho úplně jiného. Co já vím? Pár nápadů. Tekla pomáhala lupičské bandě prodávat kořist. Na Starém Městě pražském se pohybuje vyděrač. Jde o tajný a velice drahý nevěstinec. Mohla do svého domu vodit mladinká děvčata pro zvrhlé velmože…“

„Odpusťte, urozený pane, ale před chvílí jste mne pokáral, když jsem chtěl hledat vraha děkana Benedikta mezi měšťany v okolí školy U Týna. Radil jste mi, abych vzal rozum do hrsti a nefantazíroval. Pokud bychom vedli jen učenou disputaci, jistě vymyslíme desítky dalších možností, proč k tomu všemu došlo. Ale pokud uvažujeme přísně logicky, muselo jít o tu falešnou listinu."

„Myslím si to také, ale zajímalo by mě, proč jsi o tom přesvědčený ty," souhlasil Oldřich z Chlumu, dopil číšku a pak na ni položil dlaň na znamení, že už mu nemá dolévat.

„Proč někdo odvezl tělo zavražděného Benedikta z domu paní Tekly? Logicky pro to mohou být jen tři důvody. Církev nechtěla, aby ji kompromitoval fakt, že prelát byl nalezen nahý v cizím domě a na lůžku se ženou. Tenhle důvod se nabízel jako první a zdál se velice pravděpodobný. Jenže teď víme, že Benedikta zavraždil bakalář Hugo a ten tělo neodvezl. Leda by se někomu ke svému zločinu přiznal a o tom pochybuji. Je zbabělec. Ostatně jako každý chlap, který se neumí pomilovat se ženskou a…"

„Neodbíhej od věci, Oto!"

„Jistě… V noci se církev těžko mohla o Benediktově smrti dozvědět. Ale i kdyby se to dozvěděla a jeho tělo odvezla, nechala by ho ležet na ulici bez oděvu? Vždyť muselo i průměrně chytrému prelátovi dojít, že dříve nebo později někdo spojí nález nahého Benediktova těla s vraždou paní Tekly."

„Souhlasím, církev by s tělem mrtvého duchovního nakládala jinak. Už proto, že má k zemřelým přece jen víc úcty než jiní zločinci… Druhá možnost, Oto?"

„Je stejná, ale obráceně. Někdo chtěl zabránit kompromitování paní Tekly. Najít její mrtvolu nahou na lůžku s cizím mužem, to by bylo sousto pro staroměstské klepny! Udělat něco takového by však mohl jen její strýc Guldram. Tomu jedinému mohla ležet na srdci její pověst. Že by o ni dbal některý z milenců, to se mi nezdá pravděpodobné. Hlavně proto, že ji zavraždili s jiným mužem. I milenci umějí žárlit! Ovšem ani na Guldrama bych příliš nesázel. Mnohokrát zdůrazňoval, že k ní často nechodil, což je zřejmě pravda. Pokud tohle tvrzení vyložíme přesněji, znamená to, že mu Tekla zase

tolik na srdci neležela. Že by riskoval jen proto, aby chránil její čest? Není to ten typ člověka.“

„Guldram je všechno, jen ne milující strýček, souhlasím. Pokud tedy Benediktovo tělo neodvezli proto, aby chránili pověst jeho nebo paní Tekly, proč to udělali, Oto?“

„Benedikt byl přece namočený v případu falešné listiny. Měl svědčit před králem. Ale předtím už svědčil pražskému biskupovi. Ocitl se mezi dvěma mocnými soupeři. V takovém případě na to obyčejný člověk obvykle doplatí. Ti, co jeho tělo odvezli, věděli o falešné listině. Alespoň si to myslím. Odvezli ho proto, aby nikoho nenapadlo spojovat Benedikta s domem paní Tekly. Nešlo ovšem o pověst, nýbrž o to, že ten dům hraje nějakou roli v celém případu.“

„Tvou úvahu musím ovšem doplnit. Jde přitom o velice podstatný detail. Proč ti neznámí v hábitech se zvonečky malomocných Benediktovo tělo neoblékli? Proč ho pohodili u masných krámů nahého? Muselo jim přece být jasné, že dříve nebo později někdo spojí ty dva případy dohromady. Dvě nahá těla, obě zabitá sekerou.“

„Neměli čas… Nebo prostě jen nepřemýšleli,“ váhavě navrhl panoš Ota.

Ale Oldřich z Chlumu rezolutně zavrtěl hlavou. „Vůbec ne! Šlo jim o jedinou věc. O to, co z domu paní Tekly odnesl bakalář Hugo. Jenže oni netušili, že už to tam není. Když za svítání mrtvá těla našli, zběžně prohledali jen ložnici, ale tu věc neobjevili. Potřebovali mít klid, aby ráno prohledali celý dům. Nemohli si dovolit mrtvého děkana. Pokud by se tam našel zavražděný prelát, začali by se tam pohybovat služebníci pražského biskupa, zřejmě i někdo od královského dvora. Proto Benedikta naložili na kárku a pohodili u masných krámů. Šlo jim jen o to ráno po vraždě. V tom případě to byli služebníci jejího strýce. Ráno Guldram převzal dědictví a zařídil, aby mu podkomoří svěřil další pátrání.“

„Rychtář Sláma ovšem tvrdí, že Guldram neměl možnost se s podkomořím domluvit,“ namítl panoš Ota. „Od rána ho nechal hlídat.“

„To není přesné. Dal ho hlídat teprve od chvíle, kdy se o vraždě paní Tekly dozvěděl rychtář. Jenže Guldram o ní přece věděl dříve. Už od svítání. Měl tedy dost času, aby si to u podkomořího zařídil.“

„To je asi pravda… Jenže se spletl. V domě paní Tekly tu věc nejspíše nenašel.“

„Stejně jako my dostal podezření, že Benedikta zavraždil Hugo. Proto hned následující noci uspal žáky ve škole U Týna a pokusil se z bakaláře vytlouct, kde ta věc je. Jenže se to nedozvěděl. Prohledal celou budovu, ale řekl bych, že neúspěšně. Ta věc se ztratila.“

„Takže ona věc souvisí s padělanou listinou?“ optal se spíše pro jistotu panoš Ota.

„Doufám,“ souhlasil Oldřich z Chlumu.

Guldram zuřil. Jeho pomocníci mu donesli hned dvě znepokojivé zvěsti. Ta první by ještě tak zlá nebyla. Ztratil se podomek jeho neteře Tekly. Včera ho odvedl do svého domu, aby ho měl pod dohledem, protože věděl, že se o něj zajímá staroměstský rychtář. Ráno tu ještě byl a teď je pryč. Nikdo ho neviděl odcházet, neviděl ho prý ani strážný u brány. Měl by tedy být stále ještě ve městě. Možná se ukryl u nějaké ženské. Guldram doufal, že nebude zalezlý věčně a jednou se objeví. Měl dost špehů na to, aby ho dopadl.

Druhá věc byla mnohem horší. Zavraždili královského prokurátora Oldřicha z Chlumu. Guldram věděl, že se pomocníci královského prokurátora zajímali o smrt děkana Benedikta. Těžko ale mohli zjistit víc, než že Benedikt zemřel v domě jeho neteře. To nebylo žádné překvapující zjištění, protože by stejně brzy došlo i staroměstskému rychtářovi. Nechápal tedy, proč bylo nutné pána z Chlumu zabít. Navíc netušil, kdo by to mohl mít na svědomí. Ale ať už to udělal kdokoli, dalo se předpokládat, že se teď hněv královských úředníků obrátí proti měšťanům. Teď už nešlo jen o smrt Benedikta a Tekly. Vraždu svého oblíbeného služebníka mohl český král považovat za útok na svůj majestát. A pokud by to tak opravdu chápal, bylo by ve městě zle, pro zločince i nevinné.

Nakonec to Guldram nevydržel, přes ramena si přehodil plášť a vyrazil na Pražský hrad. Podkomoří Michal z Vřešťova ho přijal

ihned. Sotva Guldram vstoupil, začal podkomoří rudý zlostí křičet, jak se mohl něčeho takového opovážit. Proč dal zabít královského prokurátora, vždyť jim v ničem nevadil. Chvíli trvalo, než se domluvili. Nakonec podkomoří uvěřil, že Guldram o tom opravdu nic neví. Bezradně rozhodil rukama, protože ani on netušil, kdo za vraždou Oldřicha z Chlumu stojí. Svá slova si pro jistotu stvrdili přísahou před svatým křížem.

Jakmile jim došlo, že ani jeden z nich není vrahem královského prokurátora, mlčky se posadili proti sobě. Na jejich tvářích se dal číst strach. Začal jednat ten, jehož neznali. Proč, to netušili. Věděli jen, že může zabít i je.

V té samé době stál před pražským biskupem Janem z Dražic jeho sekretář. Biskup zuřil jako už dlouho ne. Na sekretáře křičel v cholerické extázi, která provázela všechny jeho činy: „Jak jsi mohl něco takového připustit?“

„Copak jsem to mohl předpokládat?“

„Tvou povinností je předpokládat všechny potíže. Kdo Oldřicha z Chlumu zabil?“

„Netuším…“

„Tak netušíš? Navštíví nás a po cestě odtud ho zavraždí. Tohle král s klidným svědomím použije proti nám.“

„Copak odpovídáme za to, co se stane na ulici?“

„V případě, jako je tento, ano. Proč jsi s ním neposlal někoho, aby ho nenápadně hlídal?“

Sekretář Michal z Verony sklopil oči a pokrčil rameny. To, co mu biskup vytýkal, diecéze nikdy nedělala. Pravda, nechával lidi špehovat, ale aby je ještě hlídal, to bylo příliš. Jenže nemělo cenu biskupovi něco vysvětlovat. Když zuřil, bylo lepší mlčet.

„Co když v tom má prsty král?“ napadlo najednou Jana z Dražic. Tenhle nápad ho zaujal a na okamžik se uklidnil. Chvíli přemýšlel a pak nařídil, aby mu připravili slavnostní ornát a koně. Všichni jáhnové a arcipryštové ho doprovodí na Pražský hrad, aby osobně vyjádřil panovníkovi lítost nad smrtí královského prokurátora. Téměř nadšeně rozvíjel svůj plán: „Zítra budeme sloužit slavnou zádušní mši za Oldřicha z Chlumu! Prohlásíme ho za příkladného křesťana a ochránce víry. Faráři ať zařídí, aby se mezi

lidmi ve městě začalo šeptat, že církev uvažuje o jeho blahoslavení. Všem musí být jasné, že byl náš věrný syn. My jsme ho milovali, a pokud byl zavražděn, pak ten hrozný hřích spáchal někdo, komu je církev trnem v oku. Nebylo by od věci, kdyby se začalo říkat, že to má na svědomí král. Vadilo mu… No, něco už si jistě vymyslíš, bratře sekretáři! Útok je nejlepší obrana, jak se praví v bibli.“

Sekretář si nepamatoval, že by ve svaté knize něco takového bylo, ale nebyl tu od toho, aby odporoval. Chápavě přikývl: „Jistě. Pokud má opravdu tu vraždu na svědomí král, obrátíme to proti němu!“

XVIII. KAPITOLA

„Hypotéz bychom měli spoustu,“ uvažoval panoš Ota a dopil svůj džbánek piva. Po mastné jitrnici mu neobyčejně chutnalo. Bylo hořké a husté.

„To ano. Ale v úvahu stejně můžeme vzít jen jednu, nejvýše dvě,“ souhlasil Oldřich z Chlumu.

„Jenže na všechny raději zapomeň. Jakmile bylo jasné, že děkana Benedikta zavraždil z chlípné žárlivosti bakalář Hugo, všechny konstrukce dostaly trhliny. Otázek je spousta. Kdo a proč zabil mistra Hamšíka? Co vlastně bakalář Hugo od Tekly odnesl a kde je ta věc nyní? A jakou roli v tom hraje onen mladý rytíř, který mi vyhrožoval u brodu? Na tyhle tři věci se teď musíme soustředit.“

„Prozradíte staroměstskému rychtáři, že žijete?“

„Zatím snad ne…“

„V tom případě se někam schovejte,“ varoval panoš Ota. „Rychtář Sláma totiž stojí ve dveřích.“

Oldřich z Chlumu vstal a s odvrácenou tváří se začal belhat ke schodišti, které vedlo ke komnatám hostů. Jenže staroměstského rychtáře žebrák nezajímal. Rázným krokem zamířil ke stolu, u něhož seděl panoš Ota. Nejprve mu vyjádřil soustrast nad smrtí jeho pána, pak se posadil a objednal pivo. Ale ještě než ho šenkýřova dcera donesla, netrpělivě vyhrkl: „Už vím, kdo urozeného pana Oldřicha zabil. Měl jsem veliké štěstí, ale to musí v naší práci být. Vyslechl jsem spoustu lidí na Menším Městě pražském, i když jsem nedoufal, že to k něčemu bude. Jenže jak říkám, Bůh zřejmě chce, aby smrt tvého pána nezůstala bez trestu. Jeden tovaryš si všiml, že těsně před požárem vstoupil do toho domu jakýsi mladší muž. A náhodou ho znal. Kdo myslíte, že to byl?“

„Můj pán mne zrovna nedávno káral, že vyšetřovatel by neměl být jasnovidec. Ale přesto zkusím hádat. Co třeba Guldramův služebník?“

„Ne tak přesně. Byl to podomek paní Tekly. Z hořícího domu se dostal. Uvnitř jsme totiž našli jen mrtvé tělo tvého nebohého pána. Jedna měšťanka zahlédla muže, který se po laně spouštěl dolů ze střechy hořícího domu. Říkal jsem to i Divišovi… Kde vlastně je?“

„Odjel na Bezděz, aby tu smutnou zprávu sdělil paní Ludmile.“

„Doufám, že toho podomka chytnu co nejdříve, lotra jednoho! Z města neodešel. Všichni strážní u brán vědí, co dělat, pokud by ho zahlédli. Právě teď biřicové prohledávají město, pěkně dům od domu. A co vy, urozený pane, nevrátíte se do severních Čech?“

„Zatím ne… Myslím, že svému pánovi něco dlužím. Když nemohl případ dokončit on, udělám to za něj.“

„Amen!“ pokřižoval se zbožně staroměstský rychtář. Ale hned věcně pokračoval: „Nu, není to sice přesně podle zemského práva, ale já vám v tom bránit nebudu… Nechcete se přestěhovat na rychtu? Má žena se o vás jistě postará lépe než kterýkoli šenkýř. Chápu, jak vám teď je. Třeba alespoň trochu zmírníme váš žal. Já měl pána z Chlumu také velice rád. Kdyby byli všichni urození lidé jako on, nebude muset křesťanský svět čekat na království nebeské. Víte, co se proslýchá? Že prý církev uvažuje o jeho blahořečení.“

„To by ho určitě pobavilo, kdyby se takové pocty dožil,“ neodpustil si jízlivou poznámku panoš Ota. Staroměstský rychtář na něj udiveně pohlédl. Připadalo mu to mimořádně neuctivé. Možná neměla jeho Marjánka pravdu, když tvrdila, že Ota ze Zástřizlí je velice citlivý a musí mu teď být krušno. Vůbec na to nevypadal. Přesto ještě jednou opakoval svou nabídku, aby se přestěhoval na rychtu. Ota to však s velikými díky odmítl, že nechce překážet. Kromě toho má zaplacený pobyt tady u Zlatého kola ještě na dva dny i se stravou, takže by byla veliká škoda toho nevyužít. Ale ráno se na rychtě zastaví. Rád by se poradil, jak v dalším pátrání pokračovat.

Rychtář rozmrzele dopil džbánek piva a v mizerná náladě se rozloučil. Sotva opustil šenk, přistoupil k Otovu stolu šenkýř. Zdvořile se uklonil, což bylo v jeho případě znamení, že bude chtít peníze. Panoš Ota ho znal léta a uměl v něm číst jako v manuskriptu. Proto sám začal: „Tak kolik chceš a proč bych ti měl ty peníze dát?“

Urazit šenkýře bylo nemožné. Rozvážně pokrčil rameny a začal vysvětlovat, že si všiml toho divného žebráka. Všiml si i toho, že

utekl před rychtářem Slámou. Kdyby ještě tak utekl ven, prosím, ale on šel po schodech nahoru. Jako by to tady dobře znal. Urozený pán Ota má jistě právo ubytovat ve své komnatě, koho uzná za vhodné, zvláště teď, když jeho pán zemřel a druhé lůžko je volné. Ale na druhou stranu i on, šenkýř, by se měl starat o to, kdo spí pod jeho střechou, když se teď po městě pohybuje vrah a městské právo po něm pátrá. Má dojem, že by si proto zasloužil zvláštní příplatek deset stříbrňáků za to, že ve svém počestném šenku ubytuje žebráka.

Ota se vesele rozesmál a pak se optal, kolik by chtěl, pokud by toho žebráka vyhnal, protože jemu na něm vůbec nezáleží, a na volném lůžku v jeho komnatě by strávila noc šenkýřova dcera.

„To bych se jí musel optat," nevzrušeně opáčil šenkýř a mastnou dlaní se začal drbat na tučném podbradku. „Mám to udělat? Jenže já si myslím, že toho žebráka nevyženete."

„Není deset stříbrňáků za jednoho žebráka příliš?"

„To není jen za přenocování. Já totiž umím mlčet."

Otovi se ještě nestalo, aby v podobných diskuzích s tímhle mužem uspěl a nějaký stříbrňák usmlouval. Šenkýř od Zlatého kola byl sice lotr, ale naprosto spolehlivý. Rozvázal váček a vysázel mu peníze na dřevo. Pak poručil, aby poslal nahoru džbánek horké medoviny a nějaké sladké koláčky. A aby to raději přinesla jeho dcera, protože šenkýře má pro dnešek plné zuby. Obtloustlý majitel zájezdního hostince přikývl a tiše poznamenal, že on přece vždycky udělal vše ke spokojenosti jeho pána. Proto je královský prokurátor už tolik let věrný jeho zájezdnímu šenku a doufá, že to tak i zůstane. Nato zmizel.

Ota vstal a vydal se po rozvrzaném dřevěném schodišti nahoru ke komnatám hostů. Ale než tam došel, objevila se ve dveřích šenku černovlasá kejklířka. Na sobě měla šaty, které jí v poledne koupil. Zhluboka oddechovala, protože zřejmě běžela. Rozhlížela se po hostech. Ota se otočil a běžel zase dolů. Došel ke dveřím, uchopil ji za ruku a odvedl ke svému stolu, který zůstal volný. Usadil ji na lavici a starostlivě se optal, co se stalo.

„Můj bratr… zmizel," začala přerývaně vysvětlovat. „Hned jak jsme se rozloučili, vlezla jsem do vozu. To už byl pryč. Sice mě to trochu překvapilo, protože nikam nechodil, ale nepřemýšlela jsem o

tom. Na chvíli jsem si zdřímla. Pak mě vzbudil otec, abych šla připravovat večeři, že se najíme ještě před představením. Tvářil se spokojeně, že prý vydělal pár stříbrňáků a můžeme si jídlo dovolit. Uvařila jsem kaši, ale bratr se neobjevil. Optala jsem se otce. Ani on nevěděl, kde by mohl být. Pak řekl, že ho půjde hledat, abych nikam neodcházela. Před chvílí se vrátil. Ale nic! Bratr zmizel!“

Panoš Ota rychle uvažoval. Že by někdo přepadl chudého kejklíře, to byl nesmysl. Bratr černovlasé kejklířky byl nevýrazný mladík, na pohled sice pěkný, ale jinak na nic. To ovšem neznamenalo, že by se nemohl líbit ženám. Zvláště ty starší mívaly pro podobné bezbranné chlapce slabost. A řekl to i nahlas. Beatrice se ale rozhořčeně ohradila.

„Žijeme, jak umíme, ale nikdy by nezmeškal představení. V životě to neudělal. I kdyby ho objímala nejkrásnější žena křesťanského světa, přišel by. Muselo se mu něco stát.“

„Říkáš, že skoro nikam nechodil a většinu volného času vysedával u vozu. Nesvěřil se ti, že by třeba zahlédl něco podezřelého kolem školy U Týna?“

„Naše zásada je, že si nevšímáme jiných. To ostatně dobře víte…“ Nepatrně se usmála a napodobila svou podivnou italštinu, jíž chtěla při prvním setkání panoše Otu odradit. Hned však zvážněla. „Ale pokud si něčeho všimneme, raději mlčíme. Protože bych vám však ráda pomohla, ptala jsem se bratra, jestli něco neví. Vrtěl hlavou, že ne. Ale znám ho jako nikoho jiného. Myslím, že mi lhal. Pokud zmizel, určitě to s vraždou děkana Benedikta souvisí.“

Svého pána našel panoš Ota sedět u stolu v jejich komnatě. Před ním hořela ve svícnu tlustá voskovice. Oldřich z Chlumu měl na stole rozložený pergamen a v ruce držel husí brk. Na pergamenu měl pár poznámek, ale nepsal. Koncem husího brku roztržitě jezdil po vousech na své bradě a přemýšlel.

Panoš Ota do komnaty otevřenými dveřmi pouze nahlédl a na prahu se zarazil. Nechtěl svého pána rušit. Pokusil se dveře zase zavřít, ale zavrzaly veřeje a Oldřich z Chlumu zvedl oči. Unaveně se usmál a požádal ho, aby vstoupil.

Ota mu rychle pověděl o svém rozhovoru se staroměstským rychtářem i o tom, že zmizel bratr kejklířky Beatrice. Šenkýře si nechal na konec. Trochu rozmrzele Oldřicha z Chlumu varoval, že ho šenkýř v přestrojení za žebráka poznal. Bude ale mlčet, protože si nechal jako obvykle zaplatit.

„Bojím se, urozený pane, že lidí, kteří vás poznají, bude víc," pokračoval Ota. „Jen převléknout se nestačí. Mohl byste se třeba oholit."

„To určitě," ušklíbl se královský prokurátor. „Nejsem tak naivní, abych si myslel, že mě nikdo nepozná. Stačí, že mne lidé momentálně považují za mrtvého. Podle mé hypotézy to bude znamenat rozkol v táboře našich nepřátel."

„Proč rozkol? Chtěli vás zabít a domnívají se, že se jim to povedlo. Mohou spíše slavit."

„Pomalu si začínám dělat určitou představu o těch lidech. Pokud mám pravdu, pak jde o rozsáhlé spiknutí. Říkejme těm lidem bratrstvo falešných listin. Možná se navzájem ani neznají. V jejich čele stojí někdo nesmírně mocný. Předem říkám, že Guldram to být nemůže. Pro zjednodušení mu zatím říkejme hejtman. Pokud by mne chtěl odstranit on, jsem už zřejmě mrtvý. Má jistě dostatek moci, aby za mnou poslal víc mužů a ne jen toho jednoho. Spíše to vypadá, že se mne pokusil zavraždit někdo z ostatních členů bratrstva. Někdo se nás bojí tolik, že se rozhodl k zoufalému činu. Jenže odstranit mistra Hamšíka bylo něco jiného než zavraždit královského prokurátora. O tomhle kroku hejtman nejspíše nevěděl. Nevěděli o něm ani ostatní členové toho podvodného bratrstva. Netuší, kdo z nich se o vraždu pokusil. Teď se začnou navzájem podezírat a obviňovat. Možná se dokonce pokusí zbavit někoho ze svého středu, aby od sebe odvrátili podezření. Já pevně věřím, že udělají chybu a my je snáze odhalíme. To byl důvod, proč jsem přistoupil na hru, že mne zavraždili."

„V tom případě bude asi lepší, pokud zůstanete tady. Na ulici by vás mohl někdo poznat. Já budu pátrat a nosit vám zprávy."

„Kdepak, milý Oto. Měl jsem totiž obrovské štěstí. Přežil jsem, a navíc jsem se seznámil s důležitými lidmi. Mezi sebe mne totiž přijali staroměstští žebráci. Setkal jsem se dokonce s jejich králem. Je sice opovážlivé říkat si tak, ale teď to necháme být. Ovšem mně

ten titul nejde z úst. Raději mu budu říkat hlava žebráků. Žebráci jsou výtečně organizovaní, mají prsty ve spoustě špinavostí a drží při sobě. Dostat se mezi ně se zatím nepodařilo ani staroměstskému rychtářovi. Hlava žebráků mu sice občas něco prozradí, ale spíše proto, aby měl od něj klid. Žebráci jsou ušima a očima města. Vidí a slyší skoro všechno, co se kde šustne."

„Mohli by nám být užiteční, to je pravda. Ale je to hrozně nebezpečné, můj pane. Pokud by zjistili, že jste se mezi ně vetřel a ve skutečnosti jste královský prokurátor, nepředpokládám, že byste to přežil. A věřte mi, tihle lidé by na rozdíl od podivného bratrstva mord nezpackali. Jim byste nevyklouzl."

„To já samozřejmě vím. Ale když jsem zvažoval, co je pro mne bezpečnější, vyšli mi žebráci. Tam mám alespoň nějakou šanci. Pokud bych se však teď objevil na královském dvoře, druhý útok bych zřejmě nepřežil."

„Mohl bych jít s vámi…"

„Ne!"

„Jak myslíte," trochu rozmrzele se podvolil panoš Ota. Chvíli bylo ticho. Pak se svého pána optal, jak vlastně dospěl k přesvědčení, že do případu falešných listin je zapleteno víc lidí. A že mají nějakou organizaci.

Oldřich z Chlumu ukázal prstem na pergamen na stole. „Tady jsou jména lidí, kteří paní Teklu navštěvovali. Ovšem důležitější než jména je to, čím se zabývají. Guldram je představený bratrstva pasířů. Umí tedy zacházet s kovem. Někdo přece musí vyrábět falešná pečetidla. Dále tu máme mistra Matyáše, představeného cechu koželuhů a kožešníků. Dodává pergameny, na něž se falešné listiny píší. Děkan Benedikt, vzdělaný prelát. Ovládal několik jazyků a znal staré manuskripty. Napadlo mě, že ty listiny mohl psát právě on. Umíš si představit, do jaké situace se dostal, pokud měl před králem svědčit o listině, kterou sám zfalšoval?"

„Listiny mohl zfalšovat i jiný prelát. Benedikt nebyl jediný vzdělaný duchovní v Praze."

„To je pravda. Ovšem kromě biskupova sekretáře žádný jiný nenavštěvoval paní Teklu. Právě ona všechny ty podezřelé spojuje. Proto jsem řekl, že se členové bratrstva falešných listin nemusejí

navzájem znát. Chodili k Tekle každý zvlášť. Bylo to dobře vymyšlené. Kam jinam by mohli chodit měšťané, preláti a zemští úředníci, aby to nebylo nápadné, než k ženě špatné pověsti? U Tekly se rozdělovala práce. A každému hned také platila. Proto měla u sebe tolik hotových peněz. Ovšem někomu možná platila i jinak. Třeba zrovna Benediktovi. Každému podle jeho gusta. Ale to není pro naše pátrání podstatné.“

„Je to jen spekulace. Tekla mohla přece chodit za nějakým prelátem do kostela, jako že se jde vyzpovídat. Tam mu předala, co má napsat.“

„K podezření, že falešné listiny psal děkan Benedikt, mne vede ještě jedna úvaha. Abys mohl falšovat dávné listiny, potřebuješ mít po ruce pár starých manuskriptů, abys věrně napodobil staré písmo. Ale to není všechno. Musíš si ověřit letopočty, jména panovníků a biskupů a ještě spoustu jiných věcí. V Praze máš několik skriptorií, kde jsou uloženy staré kodexy. Ale existuje jen jedno, kde můžeš bez nebezpečí listiny falšovat. Právě v tom ve škole U Týna. V jiných skriptoriích se neustále někdo pohybuje. Písaři, preláti a já nevím, kdo ještě. Ale ve škole? Žáci se svému skriptoriu vyhýbají, raději si zajdou na džbánek piva do šenku. Děkan Benedikt byl jediný opravdový učenec ve škole. Bylo logické, že tam trávil spoustu času. Možná za ním občas zašel bakalář Hugo. Jenže znáš to sám, láska bývá slepá. Nikdo si ničeho nemohl všimnout. Jedině ve skriptoriu U Týna se dalo něco takového bezpečně provozovat.“

„Takže Benedikt, Guldram a Matyáš se podle vás, urozený pane, podíleli na zhotovování falešných listin. A zbylí si k Tekle chodili pro hotové pergameny.“

„Určitě! Biskupův sekretář a královský podkomoří, ideální dvojice, nemyslíš? A pak tu máme ještě toho neznámého mladíka. Sice mi do představ o tomhle bratrstvu nezapadá, ale nakonec s ním nemusí mít nic společného. Třeba byl opravdu jen milenec paní Tekly… Vidím, že se na to tváříš nedůvěřivě, milý Oto. Hypoteticky to sice možnost je, ale v praxi si to neumím představit. Ten mladík musí být také nějakým způsobem zapletený do případu falešných listin. Pak jsou jen dvě možnosti. Buď je on tím hejtmanem, anebo měl v bratrstvu jiné úkoly. Třeba odstraňuje nepohodlné svědky.“

„Proč by nemohl být hejtmanem biskupův sekretář Michal z Verony? Anebo podkomoří Michal z Vřešťova? Jsou přece postavení hodně vysoko.“

„Jsou, ale jejich význam je zhruba stejný. Už to vylučuje, že by jeden z nich poslouchal druhého. A nezapomeň, že zastávají úřady, které nemají skutečnou moc. Jsou vlastně jen vznešenějšími písaři. Jeden je pravá ruka biskupa, druhý královské rady. Bez biskupova souhlasu Michal z Verony neudělá nic. Pak by musel stát v pozadí Jan z Dražic. A to se mi nezdá. Proč by tolik riskoval, když si může falešné listiny kupovat prostřednictvím někoho jiného a zachovat si čisté ruce?“

„A podkomoří Michal z Vřešťova?“

„I on je pouhá figurka. Třeba ho nastrčil právě hejtman. A to by mohl být kdokoli z významných velmožů.“

„Proč ne sám král?“

„Že by král padělal listiny, jimiž se zbavuje vlastního majetku? Mělo by to smysl v jediném případě. Pokud by nechal zhotovit jen jednu falešnou listinu a s její pomocí by obvinil Jana z Dražic. Tohle byla zpočátku jedna z mých hypotéz. Jenže je zřejmé, že falešných listin bude víc. To mi jako první naznačil onen neznámý u brodu. To je vůbec zajímavá postava. Zatím totiž vůbec netuším, kam ji v našem příběhu zařadit.“

„Takže co nás zítra čeká?“ optal se panoš Ota a neubránil se zívnutí. Za oknem se zatím setmělo a uličky Starého Města pražského pomalu utichaly. Seděl v křesle a zmocňovala se ho sladká malátnost.

„Musíme hledat důkazy, to je jasné. S hypotézou o bratrstvu můžeme před královským soudem uspět jen tehdy, pokud každé slovo dokážeme věrohodným svědectvím.“

„No potěš nás Pán Bůh!“ zabručel Ota už v polospánku.

XIX. KAPITOLA

Oldřich z Chlumu posnídal spolu s panošem Otou raději ve své komnatě. Jít dolů do šenku bylo nebezpečné, protože u Zlatého kola často přenocovali urození hosté. Někdo by ho mohl poznat, i když měl na sobě oděv žebráka. Hostinec opustili zadním vchodem. Nejprve zamířili na prostranství před školou U Týna.

Černovlasá kejklířka už seděla venku u ohně a v kotlíku vařila kaši. Když k ní Ota došel, zavrtěla jen smutně hlavou a dodala, že bratr se stále ještě neobjevil. Pak kývla prstem, aby se sklonil. Tiše mu pošeptala, že její otec však o něj strach nemá. Z toho usuzuje, že ví víc než ona. Proto si myslí, že bratrovi ve skutečnosti žádné nebezpečí nehrozí. Je ovšem možné, že se otec jen přetvařuje, aby ji neznepokojil. Když vystupuje v takové výšce na laně, nesmí být roztěkaná, jinak by mohla dopadnout jako matka. Ta se zřítila a zlomila si vaz.

„Co škola? Dělo se kolem něco zajímavého?“

„Vůbec nic,“ zavrtěla hlavou. „Jen večer tu byl nějaký prelát. Zřejmě hodně vysoko postavený. Všimla jsem si, jak se mu u vrat ukláněl bakalář Hugo. Div si nerozrazil čelo o zem… Co vy?“

„Já?“ podivil se Ota. „Jak to myslíš?“

„Zřídka se mi zdá něco hezkého… Dneska se mi zdálo, že spolu nakupujeme šaty. Jenže pak se to zvrtlo. Objevil se nějaký starší muž a měl v ruce meč. Bodl vás… Vykřikla jsem hrůzou a probudila se. Prosím, dejte na sebe pozor. Slibujete?“

„I já mám meč,“ odpověděl a letmo ji pohladil po vlasech. „A umím s ním po čertech dobře zacházet… Nemusíš se bát. Odpoledne se tu ještě zastavím.“

Sotva byli z doslechu, řekl Oldřich z Chlumu, že teď už chápe obavy velitele Diviše.

„Jaké obavy?“ zlostně se ohradil panoš Ota. „On si na mě stěžoval?“

„To by nikdy neudělal. Řekl jen, že se bojí o tu kejklířku. Vyprávěl, že měl kdysi koně. Nádherné zvíře, dostal ho od slezského knížete těsně předtím, než s jeho vojáky vytáhl do Pruska. Když ho prvně sedlal, všiml si, že ten kůň má v očích cosi hlubokého a temného. Já mu moc nevěřím, ale Diviš tvrdí, že v jeho očích viděl smrt. V první šarvátce o něj doopravdy přišel. Řekl, že oči téhle kejklířky jsou stejné. Prosil mě, abych na tebe dal pozor. Domnívá se, že nejlepší by bylo, kdybyste se už vůbec nesetkali. A pokud by ses s někým bil, ať ta holka není poblíž.“

Panoš Ota mlčky pokrčil rameny. Dávné vzpomínky na první Beatrici byly příliš bolestné, a pokud včera koupil té druhé šaty, bylo to, jako by dával dárek té mrtvé. Anebo v nejlepším případě oběma. Ne, opravdu nemínil udělat nic, čím by tuhle dívku ohrozil. Měl ji totiž svým způsobem rád. Znovu se mu vybavila podivná věštba. Zatřásl hlavou, jako by chtěl tyhle vzpomínky setřást, a optal se, co teď hodlá jeho pán udělat.

„Nejdříve zajdeme za nějakým mečířem,“ rozhodl Oldřich z Chlumu. „Mně by meč neprodal, ale tobě určitě ano. Nemusí to být vynikající zbraň, hlavně aby ji měl hotovou a my si ji mohli okamžitě odnést. Bez meče si připadám jako…“ Chvíli váhal, jaké přirovnáni použít, ale všechno mu připadalo vyumělkované. Nakonec svůj pocit vyjádřil sice nepříliš šikovně, ale zato naprosto srozumitelně: „Bez meče si připadám jako bez meče.“

„Pokud někdy budu psát kroniku mé služby u vás, tuhle myšlenku určitě zaznamenám,“ zasmál se panoš Ota hlasitěji, než bylo nutné. Stále se ještě cítil trochu stísněný kvůli svým Beatricím. Té mrtvé i té živé.

„Nechtěj, abych začal psát kroniku i já,“ ušklíbl se Oldřich z Chlumu. „Pokud bych tam zachytil jen zlomek tvých hříchů, byl by ten rukopis určitě čtenější než všechny ty necudnosti, které se v poslední době překládají z francouzštiny… Ale dost žertování. Máme spoustu práce.“

„Ještě drobnost, můj pane. Žebrák s mečem u pasu, nebude to vypadat trochu divně?“

„Schovám ho do nohavice a budu kulhat. Až budu mít meč, vydám se za hlavou žebráků. Ty zajdeš za rychtářem Slámou a

pokusíš se zjistit víc o tom zavražděném měditepci. Mistr Hamšík se s paní Teklou nestýkal, ale stejně ho zavraždili. Moc by mě zajímalo, jakou roli v tom hraje. Já totiž nevěřím, že zemřel jen kvůli tomu, že by zhotovil pro někoho zvonečky na oděvy malomocných."

Jakmile se Oldřich z Chlumu rozloučil před mečířskou dílnou se svým panošem, velikým obloukem se vydal zpět ke škole U Týna. Meč ukrytý v nohavici ho nepříjemně studil a spíše o něj zakopával, než by kulhal. Chtěl si ještě jednou promluvit s kejklíři, ale tak, aby o tom Ota nevěděl. Jeho neznali a mohl se tedy směle vydávat za žebráka.

Prostranství bylo po ránu liduprázdné a vypadalo bezútěšně. Od stromu viselo trochu zplihle lano, jehož konec byl uvázaný na háku ve zdi školy. Kousek od něj stál vůz s plachtou a kolem byly poházené odpadky. V prostoru vysypaném pilinami cvičil otec Beatrice. Kejklířka nikde vidět nebyla. To se Oldřichovi hodilo. Dobelhal se až ke cvičišti a zdvořile pozdravil.

Kejklíř udělal ještě dvě salta a teprve pak odpověděl. Dlaní si setřel pot z tváře a optal se, co chce. Hovořil rozmrzele a netrpělivě.

„Napadlo mne, zda bys nechtěl věnovat almužnu potřebnému," pokračoval Oldřich z Chlumu. Ale nenatáhl ruku, jak to jindy žebráci dělávali.

„Zbláznil ses?" utrhl se kejklíř a chtěl se k němu otočit zády na znamení, že nemíní ztrácet čas.

„Ještě jsme neskončili! Teď možná stříbrňáky nemáš. Ale já vím, že je brzy budeš mít," pokračoval přísně Oldřich z Chlumu. „Já vlastně ani nechci almužnu. Jen spravedlivý podíl z toho, co nám náleží."

„Podíl z čeho? A nám, to je komu?" odsekl kejklíř. Zatvářil se výhružně a udělal dva kroky, takže stáli těsně u sebe. I když nebyl žádný střízlík, do Oldřichovy tváře se díval zdola. Měl pevný nasupený pohled. Byl zvyklý rvát se o svůj majetek i se silnějšími soupeři a nemínil ustupovat. Zvláště ne lidem v hadrech, jako byl on sám.

„Chceme podíl z toho, co ještě nemáš, ale mít budeš," pokrčil Oldřich z Chlumu smířlivě rameny.

„Jakým právem?"

„Náš král, pán všech žebráků, se domnívá, že to je křesťanské. Jeden náš bratr tě totiž viděl.“

Kejklíř na okamžik zaváhal. Pak ho téměř lhostejně vyzval, ať mu přesně popíše, co jejich bratr viděl. On sám totiž netuší, o co jde.

„Nezpovídám se ani rychtářovi, natož tobě,“ zašklebil se Oldřich z Chlumu. „Kde máš syna?“

„Ani já se nezpovídám rychtářovi, natož tobě,“ jízlivě opakoval jeho slova kejklíř. Jeho pohled na okamžik zabloudil k vozu.

„Tak tam je, ve voze? Mám se raději optat jeho?“

„Ať tě to ani nenapadne,“ chytil ho kejklíř za ruku. „Spí tam jen má dcera.“

„S dívkou si náš král popovídá ještě raději, pokud budeš paličatý. Líbí se mu dívky s černými vlasy.“

„Ty lotře! Ona o ničem neví…“

„Přiznáváš tedy, že existuje cosi, o čem ty víš. A tvůj syn rovněž? A že z toho může být spousta stříbrňáků?“

„Rozdělím se… až přijde čas.“

„Bakalář Hugo to jen ztratil, nebo jsi mu to ukradl?“

„Našel jsem to… u něj v cele. Zahlédl jsem, jak ji nese. Nechal ji na stole a odešel se modlit. Umím také chodit po laně. Stačilo natáhnout ruku skrze otevřené okno.“

„Vrátím se,“ přikývl spokojeně Oldřich z Chlumu a pomalu se odbelhal. Kejklíř ho sledoval s přimhouřenýma očima a rychle uvažoval, jak staroměstské žebráky ošidit. Kdyby měl koně, zapřáhne a ujede. Jenže všechno se zkomplikovalo, protože syn se v noci nevrátil.

Oldřich z Chlumu obešel nároží a ocitl se na rynku. Byl spokojený, že se zase dostal o významný krok dál. Teď měl před bratrstvem falešných listin nepopiratelný náskok. Na rozdíl od zločinců věděl, kde se nachází věc, po které tak usilovně slídili. Stále však netušil, co to vlastně je a proč to má takovou cenu.

K tomu, že se ona věc ocitla v rukách kejklířů, došel jednoduchou úvahou. V domě paní Tekly se nenašla. Někdo ji tedy musel odnést. Tím mohl být jedině bakalář Hugo. Ještě tu noc se mu ale ztratila. Diviš na vlastní uši slyšel, jak ráno bakalář Hugo z té krádeže obvinil své žáky. Pak Hugo prohledal školu od sklepa po

půdu, ale nic nenašel. Následující noc znovu prohledal školu kdosi z onoho bratrstva. Ani násilím nedostal z Huga přiznání. To znamenalo, že se ona věc ztratila skoro okamžitě poté, co se bakalář Hugo vrátil z domu paní Tekly. Přitom zdánlivě nemohla opustit budovu školy.

Jenže zločinci nepočítali s tím, že se do komnaty bakaláře Huga mohli po laně dostat nepozorovaně kejklíři. Bylo upevněné na háku hned vedle bakalářova okna. Aby si tuhle hypotézu potvrdil, vymyslel si Oldřich z Chlumu hrozbu, že žebráci kejklíře viděli a teď ho vydírají. Vyšlo to a kejklíř se přiznal.

Jenže to mu nijak neusnadnilo, aby pochopil, o co se vlastně jedná. Přímo se optat nemohl, to by bylo podezřelé. A kejklíř si dával zatraceně dobrý pozor, aby tu věc pojmenoval. S logikou tady Oldřich nevystačil. Vznikl totiž zdánlivě neřešitelný rozpor. Bakalář Hugo byl po vraždě v šoku. Dokonce odnesl zakrvácenou sekeru a odhodil ji až u školy do křoví. Přitom ale cosi sebral. Nebyl ve stavu uvažovat jasně a neodnesl tedy nic, co by svědčilo proti němu. O tohle se nestaral. Určitě neodnesl ani nic cenného. Šperky a peníze zůstaly v domě. Logické by bylo jedině to, že odnesl něco, co patřilo děkanu Benediktovi. Třeba si chtěl schovat upomínku na něj. Miloval ho přece. Jeho vášeň ho přivedla až k vraždě, když zjistil, že ho Benedikt podvedl se ženou. Mohl si odnést nějaké dopisy. Mezi nimi mohla být i falešná listina o darování majetku církvi nebo nějakému velmožovi. Proto po ní tak usilovně pátrají členové onoho bratrstva, neboť je důkazem proti nim. Až sem to bylo logické.

Jenže dál to příliš smysl nedávalo. Kejklíři by ukradli jen něco cenného, co by se dalo prodat. A to určitě popsané pergameny nebyly. Guldram se staroměstskému rychtářovi zmínil o ztrátě prstenu. Pokud by však tenhle šperk hrál nějakou roli při padělání listin, proč by o něm hovořil? A to byla zřejmě jediná cenná věc, která se z domu paní Tekly ztratila. Kvůli prstenu by nikdo neuspal žáky a skoro neubil bakaláře Huga. Prsten se navíc dal dobře schovat. Těžko by kejklíř Oldřichovi uvěřil, že ho zahlédl některý z žebráků, kdyby šlo o něco tak malého.

Ať o vraždě v domě paní Tekly uvažoval, jak chtěl, stále mu vycházelo, že bakalář Hugo odnesl nějaké pergameny. Jenže proč by

je kejklíři kradli? Kdyby Hugo ukradl listiny a prsten, vzali by si určitě jen ten prsten. Jenže vše se zřejmě točilo kolem něčeho jiného a většího. Pergameny by kejklíři ukradli snad jen v případě, že by věděli o falšování listin. Pak by snad mohli členy bratrstva vydírat. Jenže jak by se o tom dozvěděli? Navíc by se o tom určitě Beatrice zmínila. O její pravdomluvnosti Oldřich z Chlumu nepochyboval. Dívka, když se zamiluje, nedokáže uchovat žádné tajemství.

Ne! O falšování listin kejklíř vědět nemohl a jeho syn tedy nikoho nevydíral. Spíše někde hledá kupce. Jenže co mu vlastně chce prodat? Kejklíř hovořil o ukradené věci v jednotném čísle a v ženském rodě. Řekl jasně, že bakalář Hugo ji nesl. Ale co? Oldřicha z Chlumu v první chvíli nenapadlo nic, co by označovalo slovo v ženském rodě. Prsten, peníze, pergameny, šperky, oděv, nic z toho kejklířově formulaci neodpovídalo.

Zatím to byla záhada, ale ta ho příliš netrápila. Věřil, že s pomocí Beatrice se jí panoš Ota dostane na kloub. Anebo Oldřich donutí k přiznání bakaláře Huga. Stejně ho bude muset obvinit ze dvou vražd. Mnohem víc ho trápil problém, co se stalo s bratrem černovlasé kejklířky. Nepochyboval, že za tu věc by bratrstvo falešných listin dalo spoustu peněz. Ale ještě pravděpodobněji by nepohodlného svědka odstranilo. Proto ho musel najít co nejdříve. I když se obával, že už je asi pozdě. Ať se to Oldřichovi líbilo či ne, musel se obrátit na hlavu žebráků.

„Tohle ti nezapomenu," plísnila Marjánka panoše Otu, když se ráno objevil na rychtě. „Včera jsem kvůli tobě upekla masové taštičky a udělala šípkovou omáčku. A ty nepřijdeš."

„Měl jsem ještě práci," omlouval se trochu zaraženě. Překvapilo ho, jak je veselá. Rychtářova žena měla přece jeho pána také ráda. Nezdálo se však, že by pro jeho smrt truchlila. Protože ji znal, pochopil, že jí nevěří.

„Pár kousků jsem ti schovala," oznámila a odběhla do komory. Vzápětí se objevila s mísou plnou dozlatova upečených těstových taštiček. Postavila ji na stůl, ruce si otřela o suknici a přísně pokračovala: „I když si je vůbec nezasloužíš… Ne kvůli tomu, žes

nepřišel. Ale proto, že bys mě nechal trápit, a přitom úplně zbytečně.“

„Jak zbytečně?“ zabručel ještě rozmrzeleji. Znal ji dobře a věděl, že když si něco vezme do hlavy, není s ní rozumné pořízení. A protože nebyla hloupá, měla většinou pravdu. Což bylo na tom všem nejprotivnější.

„Žádné vymýšlení! Nebo ti dám příště do jídla jed!“ řekla o něco přátelštěji a posadila se proti němu. Vylovila džbánek s pivem, napila se a pak mu ho podala. Úkosem ho sledovala, jak se bude tvářit. Přitom vysvětlovala, že manžel je zrovna ve městě, a tak to zůstane jen mezi nimi dvěma.

„Něco ti povím, milý Oto. Já kdysi s tvým pánem prošla půlku severních Čech, a tak vím, co umí. Nevěřila jsem, že by ho zabil nějaký pobuda. A když v noci biřicové prohledali celé město a toho lotra nenašli, bylo mi všechno jasné. A ještě něco. Podle mého muže ses včera tvářil, jako by ti bylo jedno, že pán z Chlumu zahynul. Takže je jasné, že žije.“

„Tak proč včera biřicové mého pána nenašli, když tak svědomitě prohledali celé Staré Město pražské?“

„Protože hledali podomka paní Tekly… A nezlob mě! Co celé to divadlo znamená?“

Panoš Ota si povzdechl: „Jednou jsem byl u výslechu, který vedl inkvizitor. Ale proti tobě, Marjánko, to nebylo nic. Můj pán i já jsme ve velikém nebezpečí. Je proto lepší, aby si naši nepřátelé mysleli, že zemřel. Rozumíš? Proto se to nesmí nikdo dozvědět! Ani tvůj muž ne.“

„Podceňuješ ho, můj milý. Já bych si totiž nikdy hlupáka nevzala. Myslím, že mu to také došlo. Ale ani slůvkem se o své domněnce nezmínil. To víš, svůj úřad má raději než mě. Ale tys byl stejný… Vy chlapi se bojíte zadat si, pokud byste se občas poradili s manželkou. Děláte chybu. Velkou chybu!“

„To mi tedy křivdíš… Víš, proč jsem se s tebou nikdy neradil? Jednak jsem tehdy žádný úřad nezastával, a kromě toho ses mi líbila tak, že jsem vždycky oněměl, jak jsem tě uviděl…“

Zasmála se a připomněla, že předevčírem tvrdil něco jiného. Tady u toho stolu prohlásil, že vždycky oněměl překvapením, jak je

křiklavě nalíčená. A že mu tohle nezapomene. Pak přísně stáhla obočí a dodala, že ona si už na něj zvykla, ale varuje ho, ať to nezkouší na tu černovlasou kejklířku.

„Sakra, co s ní všichni máte?“ rozzlobil se. „Nejdřív mně ji rozmlouval Diviš, pak můj pán a teď i ty… A já o ni přitom vůbec nestojím!“

„Stojíš o každou hezkou holku. A tahle hezká je, takže si dej pozor, můj milý. Vyškrábu ti oči, jestli jí nedáš pokoj! Ale o tom jsem mluvit nechtěla.“

„Neměl bych už raději jít?“

„Ještě jsi nedojedl. Nebo sis vzal k srdci mou výtku, že jsi býval štíhlejší? Ne, počkej!“

Panoš Ota vstal a zamířil ke dveřím. Neurazil se, ale neměl náladu na takové řeči.

„Také jsi měl dříve větší smysl pro legraci,“ křikla za ním. „Ale pokud tě nezajímá, jak to bylo s vraždou mistra Hamšíka, tak si jdi…“

Ota se na prahu zastavil. Znal Marjánku a věděl, že v podobných věcech nikdy nemluví do větru. Rezignovaně si povzdechl a vrátil se.

„Co já všechno musím vytrpět jen proto, že mi záleží na spravedlnosti,“ naříkal a natáhl ruku k míse. Než stačila Marjánka odpovědět, dodal varovně: „Ale jestli řekneš, že se k utrpení masový šáteček nehodí, urazím se a už mě tu neuvidíš. Tak co máš?“

„Jedním z těch dvou, kteří Hamšíka zavraždili, byl podomek paní Tekly. Zahlédl ho jeden kupec z Rakovníka, který se zdržel v Židovském městě až do pozdního večera. S Tekliným nádeníkem byl ještě jeden chlap, toho ten kupec nezná. Právě vcházeli do Hamšíkova domu. A oba prý nesli veliké rance. Ten rakovnický kupec přísahá, že zaslechl slabé cinkání, jako by v těch rancích měli zvonečky… Jasné, ne?“

„Jak je možné, že kupec poznal podomka paní Tekly, když není odtud?“

„Náhoda. Ten podomek se v Rakovníce narodil. Můžeš klamat, jak chceš, ale Bůh ti stejně do cesty přivede někoho, kdo tvou lež pozná. Nic se neutají! Slyšela jsem, žes té kejklířce koupil nové šaty…“

„Ještě slovo a otrávím já tebe, ještěrko protivná! Nebo tě rovnou uškrtím. Potřebuji co nejrychleji jméno toho druhého chlapa, který byl s Tekliným podomkem u Hamšíka.“

„Můj muž to právě zjišťuje…“

XX. KAPITOLA

Muž, který si říkal král staroměstských žebráků, vysedával obvykle celý den v šenku Pod Věží. Byla to odporná páchnoucí špeluňka, přilepená k městské zdi za zahradou františkánského špitálu pro staré a nemocné. V téhle části města stávaly převážně přízemní domky chudších měšťanů. Tu a tam se nacházela malá řemeslnická dílna, ale spíše se tu daly najít šenky, hráčská doupata a hampejzy.

Když Oldřich z Chlumu vstoupil nízkými dveřmi do šenku, okamžitě mu cestu zastoupil hromotluk s jedním okem. V ruce držel dlouhý nůž. Nepřátelsky se optal, co chce.

„Nech ho, Kolomane, to je ten nový," ozval se z šera za ním hluboký hlas krále žebráků. Koloman ustoupil, ale jen tolik, že ho Oldřich musel obejít.

Představený staroměstských žebráků byl nepříliš vysoký, ale nesmírně tlustý muž. Měl holou hlavu, šedé myší oči a na rtech mu pohrával křivý úsměv. V ruce držel silnou hůl. Říkalo se o něm, že s tou holí umí víc než rytíř s mečem. To se říkalo nahlas. Někteří ještě tiše dodávali, že tahle hůl má na svědomí už několik životů.

Král staroměstských žebráků si říkal Karel Veliký, jak sám s pýchou dodával, podle prvního císaře. Jeho pravé jméno nikdo neznal, protože všichni pobudové používali přezdívky. Tlustým prstem naznačil, aby k němu Oldřich přistoupil blíž. Přísně řekl: „Doufám, že plníš slovo. Včera jsi něco slíbil!"

Oldřich z Chlumu přikývl a na stůl vysázel dvacet měďáků. Uctivě se omlouval, že nezaplatil už včera, ale dnes mu štěstí přálo. Král mávl velkoryse rukou, že takové drobné prohřešky je ochotný odpustit. Sotva ale peníze ukryl do koženého váčku, úlisně se optal, kde ty peníze vlastně vyžebral. Pokud ví, před žádným kostelem ho ráno bratři neviděli.

„Tak to se dívali špatně," odpověděl lhostejně Oldřich z Chlumu. Ráno mu panoš Ota poradil, jak by měl jednat s lidmi, jako

byl král žebráků. Měl mnohem víc zkušeností, neboť jindy mezi spodinou pátral on.

„Ale co když se dívali dobře?“ pokračoval obtloustlý král a přisunul si blíže svou masivní hůl. Všichni věděli, že to je výhrůžka.

„Přinesl jsem peníze? Přinesl! Nestačí to snad?“

„Jak se to vezme,“ pokrčil laskavě rameny žebrák a křikl na Kolomana, aby se k jejich rozhovoru na chvíli připojil. Koloman na to jen čekal. Okamžitě se postavil za Oldřicha a uchopil ho za ramena, aby se nepokusil utéct. Dva pobudové divného vzhledu, kteří seděli stranou a popíjeli pivo, rychle vstali a zmizeli. Věděli, že král nemá rád, pokud se jiní zajímají o jeho záležitosti. Také šenkýř zmizel na schodech do sklepa.

„Tak, milý bratře. Teď jsme tady sami,“ pokračoval obtloustlý král žebráků. „Mně se můžeš klidně svěřit… Neřekli ti snad, že mám nárok na vyšší podíl, pokud by někdo z našeho bratrstva peníze počestně nevyžebral, ale ukradl?“

„Nikde jsem je neukradl,“ opáčil chladně Oldřich z Chlumu. Přitom hlídal žebrákovu hůl. Přesně tušil, co se stane. Král žebráků hůl prudce zvedl a pokusil se ho udeřit. Ne nijak silně, jen pro výstrahu. Oldřich z Chlumu pokrčil nohu a patou kopl Kolomana za sebou do rozkroku. Hromotluk zaječel bolestí a uvolnil své sevření. Oldřich se bleskurychle skrčil a hůl dopadla na Kolomanovo rameno. Hromotluk zařval podruhé, popadl konec hole a vytrhl ji svému králi z ruky. Hodil ji na zem a divoce klel.

Král staroměstských žebráků na svou tloušťku velice obratně vyskočil z nízké stoličky, sehnul se a hůl zvedl. Pak její konec vrazil Kolomanovi do břicha a ječel, že většího pitomce v životě neviděl. Jeho pomocník hekl a svalil se na podlahu. Nemohl popadnout dech.

Oldřich z Chlumu stál klidně a čekal. Žebrák se zadýchaně posadil zpět na stoličku a pak se zvědavě zeptal, proč toho nevyužil a neutekl.

„Umím se o sebe postarat. Utíkají jenom zbabělci,“ opáčil s převahou. „Zůstal jsem ne proto, že by mi byla tvá společnost tak milá, ale proto, že ctím dohody. Zaplatil jsem tolik, kolik sis včera řekl. To ti musí stačit. Ale pokud bys chtěl víc, pak mi musíš pomoci. Věděl bych o něčem… jenže sám na to nestačím.“

„Jsme žebráci, ne lupiči… My se staroměstským právem vycházíme dobře. Rychtář nás nechává žít a my mu nepřiděláváme starosti… O co jde?“

„Když se ti do toho nechce, proč bych ti o tom měl vyprávět?“

„Neřekl jsem, že se mi do toho nechce…,“ vykládal rychle král žebráků a vychytrale mrkal očima. Oldřichovi bylo jasné, že v duchu počítá, kolik dostane od staroměstského rychtáře, až mu prozradí, jaký zločin se chystá.

„Pleteš se,“ řekl přísně. „Nechci krást, a jestli si myslíš, že mne udáš rychtářovi, tak na to rychle zapomeň! Tam, odkud jsem přišel, mám přátele. A kdyby se dozvěděli, že jsi mne zradil, potkáme se v pekle. Pamatuj si to!“

„Zbláznil ses? Já jsem přece otec všech žebráků…“

„Slyšel jsem. Tak poslouchej. Vím o člověku, který ukradl cosi cenného a chce to prodat. To, co ukradl, patřilo jiným zlodějům. Nikdo z nich se neobrátí na městské právo. Myslím, že bychom mohli dostat slušný podíl, pokud budeme mlčet.“

„Kdo je ten člověk?“

Oldřich z Chlumu se vesele rozesmál, zda ho opravdu považuje za pitomce. Nejprve by měli domluvit podmínky obchodu.

„Neřekli ti, že ty jsou v našem bratrstvu dané? Já čtyři díly, ty jeden.“

„Pokud jsem zaslechl, jsou ve městě i další bratrstva. Třeba mi pomůže někdo jiný, kdo nebude tak hladový jako ty.“

„Ovšem pokud se odtud dostaneš živý,“ opáčil král staroměstských žebráků, vstal a zvedl hůl. Koloman se postavil ke dveřím a v ruce držel nůž. „A teď mluv!“

„Už jednou jsem ti řekl, že mám pro strach uděláno.“

Král žebráků se rozmáchl, ale nebyl dost rychlý. Oldřich snadno uskočil a úder ho minul. Bez obtíží se vyhnul i další ráně. Přeskočil stůl a kopl do něho, takže se převalil a obtloustlému žebrákovi zatarasil cestu. Než ho zlostně odstrčil, Oldřich zvedl dřevěnou stolici a hodil ji po Kolomanovi. Zasáhl ho do ruky a nůž mu vyrazil. Pak k němu přiskočil a překvapeného hromotluka srazil pěstí na podlahu. Otevřel dveře, jako že chce utéct. Pak ale zavrtěl hlavou a dveře zase zavřel.

S jízlivým úsměškem překvapeným mužům oznámil: „Měl jsem dneska mimořádné štěstí. Potkal jsem jednoho muže, kterému se zželelo mé bídy a dal mi nejen peníze, ale i svůj meč.“ Sotva to dořekl, vytáhl z nohavice zbraň. Meč nebyl z nejlepších, ale proti holi a noži stačil. „Neměli bychom si o podmínkách obchodu promluvit znovu? Tedy za předpokladu, že o něj máš ještě zájem. Mohu ti něco poradit?“

„Co?“ zabručel zle král staroměstských žebráků a vrátil se na své místo.

„Měl by ses naučit lépe vyjednávat!“

„Ty…,“ zařval uraženě a vyskočil, ale Oldřich ho nenechal zaútočit. Mečem mu nejprve vyrazil hůl z ruky a pak mu špičku zbraně položil výhružně na prsa. Žebrák se rychle ovládl a posadil se. Jako každý, kdo rád ubližuje jiným, byl v duši zbabělec.

„I když mám meč a ty nic, budu velkorysý,“ pokračoval Oldřich z Chlumu a po očku sledoval Kolomana, který se sbíral ze země. Houkl na něj, ať nechá nůž ležet tam, co je, a posadí se k oknu. A ať ho ani nenapadne se pohnout. Koloman váhal, ale král žebráků mu chvějícím se hlasem nařídil, aby poslechl. Pak se optal, co je ta velkorysá nabídka.

„Kdybych tě nepotřeboval, kopnu tě do té tvé široké a proradné zadnice,“ ušklíbl se Oldřich z Chlumu. Přitom si vděčně vzpomněl na svého velitele Diviše, který tohle úsloví používal rád a často, pokud dobromyslně káral své vojáky. „Navrhuji, že se rozdělíme na polovinu. To je myslím šlechetné.“

„Vzhledem k okolnostem snad…“

„Ještě jsem neskončil! Rozdělíme se na polovinu, pokud dokážeš toho muže najít. Jde totiž o to, že včera zmizel. Myslím, že se někde ukrývá.“

„Pokud je ve městě, nebude to problém. A dál?“

„Řeknete mi, kde je. Nesmí nic tušit, jinak přijdeme o všechno. Promluvím s ním.“

„A proč ty?“

„Protože já vím, co ukradl a komu to ukradl. Ale tohle ti neprozradím. Řeknu ti jen, že po něm budu požadovat deset kop stříbrňáků. A jsem si jistý, že mi je dá. Pět pro mě a pět pro tebe!“

Král žebráků překvapeně hvízdl. Oči mu svítily dychtivostí. Věděl, že bude muset na tyhle podmínky přistoupit. Doufal ale, že později dokáže zařídit, aby mu zůstalo všechno. Prohlásil, že s podmínkami souhlasí a že se na znamení dohody spolu napijí. Pak křikl do sklepa na šenkýře, ať přinese dva džbánky vína.

Šenkýř se objevil skoro ihned. Víno bylo trpké a mizerné. Oldřich z Chlumu si s králem žebráků připil, pak se na znamení dohody objali a políbili se na tvář, jak to dělávali preláti.

„A teď to jméno!“ připomněl král staroměstských žebráků věcně.

Oldřich z Chlumu věděl, že v tuhle chvíli ho má na své straně. Společná špinavost sbližovala pobudy nejlépe. „Jméno vlastně neznám. Říká si Giuseppe. Jde o toho mladého kejklíře, co vystupuje s otcem a sestrou na plácku před školou U Týna. Ale pozor! Ti dva o něm nic nevědí. Nevědí ani, co ukradl. A jsou dost hloupí na to, aby se prořekli rychtářovi, pokud by se o tom před nimi někdo z bratrstva zmínil. Nejsme sami, kdo toho mladého kejklíře hledá. Otce a sestru musíme vynechat, jasné!“

„Poradíme si i bez nich,“ souhlasil král staroměstských žebráků a znovu si připili.

„Pořád nic,“ bručel rozmrzele staroměstský rychtář Sláma, když se vrátil domů. „Ten druhý, co vraždil u mistra Hamšíka, jako by se do země propadl. A podomek paní Tekly taky. Po vraždě možná utekli z města.“

„Proč oba?“ nesouhlasil panoš Ota. Seděl u stolu a právě si bral z mísy poslední masový šáteček. „Podomek paní Tekly důvod k útěku měl. Zabil mého pána a musel předpokládat, že ho někdo zahlédne. Proto raději zmizel. Ale ten druhý? Nemohl přece tušit, že si jich všimne onen rakovnický kupec.“

„Co to má znamenat?“ optal se rozmrzele staroměstský rychtář a ukázal na prázdnou mísu. Obrátil se na svou ženu a nakvašeně ji káral, že přece moc dobře ví, jak má masové šátečky rád. A nezbyl ani jeden.

„Já urozenému panu Otovi říkala, že přibral a měl by se krotit,“ ctnostně opáčila Marjánka. Než se ale panoš Ota stačil proti téhle lži

ohradit, utekla do komory. Hned byla zpátky a v ruce nesla jinou mísu, ještě větší, než byla ta na stole. Byla plná masových šátečků.

„Řekl bych, pane rychtáři, že i vy jste býval štíhlejší," upozornil panoš Ota. Ale Marjánka postavila mísu přímo před svého muže, dost daleko na to, aby do ní Ota dosáhl. Rychtář si jeden vzal, rychle ho snědl a pak Marjánku pochválil. Ta se podívala na Otu a významně povytáhla obočí, aby ho upozornila, že na tohle zapomněl.

„Já asi vím, kde se ten lotr ukrývá," pokračoval staroměstský rychtář plnými ústy. „Německá osada kolem kostela svatého Havla nespadá pod mou pravomoc. Moji biřici ji tedy v noci prohledat nemohli. Požádal jsem o pomoc Guldrama, který tam má na starosti bezpečnost a pořádek. Před chvílí mi vzkázal, že domy prohledal a nikoho nenašel. Ale já mu nevěřím. Jenže co můžu dělat?"

„Je ten rakovnický kupec ještě ve městě?"

„Nařídil jsem mu, že nesmí odjet, aby mohl později svědčit. Proč?"

„Když nemůžete prohledat osadu německých patricijů oficiálně, můžeme se tam poohlédnout soukromě," navrhl panoš Ota.

„Představujete si to moc jednoduše, urozený pane," vrtěl nesouhlasně hlavou staroměstský rychtář. „Jakmile se tam objevím, bude si Guldram stěžovat."

„A proč byste tam chodil vy? Půjdu tam já a ten kupec. Nám přece nemůže nikdo zakázat, abychom si tam zašli do šenku na pivo. Možná si mne tam všimne i nějaká hezká holka a pozve domů… Ten kupec by si zase mohl domluvit nějaký obchod. A přitom budeme mít oči otevřené."

„I tak bude Guldram protestovat."

„Toho rakovnického kupce přece nezná. Ten mu vadit nebude. A mne nezná taky. Vezmu si jiné šaty. Budu se vydávat za jeho služebníka nebo něco takového."

„To by snad šlo," souhlasil staroměstský rychtář uvážlivě. I když by rád zločince dopadl osobně, nechtěl si proti sobě popudit královského podkomořího, který zjevně stál na Guldramově straně. Chvíli mlčky jedl a pak se Oty optal, co udělají, pokud toho chlapa poznají.

„To se uvidí," opáčil stejně uvážlivě Ota. „U nás doma se říká, že medvěd se porcuje, až když se uloví. Hlavně abychom toho chlapa našli. Já už si nějak poradím."

„Škoda, že se nemůžete poradit se svým pánem," souhlasil staroměstský rychtář a vrhl na Otu zkoumavý pohled.

„Jistě, to je škoda," přikývl panoš Ota a vstal. „Kde toho rakovnického kupce najdu? Jak se jmenuje?"

„Bláha. Ubytoval se kousek od Juditina mostu. V šenku U Císaře Fridricha."

„Ten znám," opáčil Ota. Kdysi chodil s tamní sklepnicí. Rychle zahnal příjemné vzpomínky a optal se, zda by si mohl půjčit nějaké šaty, aby se nepoznalo, že je služebník královského prokurátora.

„Ale jistě, Marjánka vám něco vybere," slíbil staroměstský rychtář a zakousl se do dalšího masového šátečku. Ještě Otovi připomněl, že pokud by je chytili, on je tam špehovat neposlal.

Marjánka odvedla Otu do zadní komnaty a otevřela masivní truhlici, kde měla složené šaty a látky. Chvíli se v ní přehrabovala a pak vytáhl prostou plátěnou halenu a záplatované nohavice. Přitom starostlivě upozornila, že v tomhle chodíval její muž dříve. Ale to byl štíhlejší a není si jistá, zda Otovi tyhle šaty vůbec budou. Byla to zlomyslnost, protože nohavice i halena byly široké a dříve je zřejmě nosil nějaký hodně tlustý bičic.

„Kdy ty dostaneš rozum?" zavrtěl panoš Ota hlavou. V jeho hlase Marjánka postřehla něhu. Potěšilo ji to, i když tomu nepřikládala žádný význam. Znala ho a věděla, že jeho srdce je příliš široké a přelétavé.

„Víš, čeho se v havelské osadě obávám?" řekl, když se loučili. „Nevzpomínám si, že bych někdy potkal hezkou Němku…"

„Kdy ty dostaneš rozum?" usmála se a vystrčila ho ze dveří. Ještě než překročil práh, připomněl jí: „Jo, a pokud by tvůj muž něco nechal, schovej mi pár šátečků. Ty šaty jsou mi nějak volné…"

XXI. KAPITOLA

Do trůnního sálu pronikalo vysokými okny polední slunce. Přemysl II. Otakar vstal, aby se protáhl. Právě skončilo slyšení moravských velmožů. Nudilo ho, stejně jako oběd s pražským biskupem, který ho čekal. Otevřely se dveře a vstoupil nejvyšší komoří. Kráčel s nahrbenými zády a hlavou pokorně sklopenou k zemi. Chodíval tak vždycky, opatrně, jako by se bál, že ho něco udeří. Došel až k trůnu, poklekl, a aniž čekal na panovníkovo vyzvání, začal chvatně sám: „Můj vznešený králi… prý viděli pana Oldřicha z Chlumu. Dneska ráno ve městě. Živého!“

Nebylo snadné českého krále překvapit. Přemysl II. Otakar jen na kratinký okamžik zaváhal. On to vlastně tušil už včera. Jenže stále nechápal, o jakou hru se jedná. Oldřichovi z Chlumu věřil, a pokud jeho prokurátor chce, aby ho ostatní považovali za mrtvého, má to určitě svůj důvod.

Bohuslav ze Švamberka pro něj zařizoval spoustu záležitostí, o nichž bylo lepší pomlčet. Právě proto by mu Přemysl II. Otakar nesvěřil nic důvěrného. Rezolutně zavrtěl hlavou a přísně nejvyššího komořího napomenul, aby ho neobtěžoval se zprávami, o kterých není jisté, zda jsou pravdivé.

„Myslel jsem, že vás to bude zajímat, můj pane,“ koktal vyděšený komoří.

„Zajímalo by nás to jen v případě, pokud by to byla pravda. Od koho tu zprávu máš?“

„Prý to někde zaslechl podkomoří…“

„Prý! Ať podkomoří pošle do města pár spolehlivých mužů. Do večera chceme vědět, zda je to pravda. Ale my osobně si myslíme, že se někdo spletl. Oldřich z Chlumu by s naším majestátem nehrál tak ošklivou hru!“

„To jistě ne,“ souhlasil ihned nejvyšší komoří. „Zařídím to. Ale mám ještě něco, můj vznešený králi. Jsem váš pokorný služebník a sám víte, že vám věrně sloužím už dlouhá léta. Snad nikdy jsem

nevznesl žádnou prosbu, neboť vaše štědrost mi vždy byla dostatečnou odměnou. Nyní se ale…“

„Co chceš?“ přerušil ho netrpělivě král.

„Žádám jen spravedlnost, můj pane. Mohl bych se obrátit na zemského sudího, ale ta věc je poněkud zamotaná. Objevil se mladík, který tvrdí, že je synem mého zesnulého bratra. A dokládá to listinou, která je bezpochyby falešná. Podle té listiny by naše rodové panství mělo připadnout jemu. Taková nehoráznost! Žádám, aby byl popraven.“

„Falešná listina?“ se zájmem opakoval český král. „Máš ji?“

„Jen její opis,“ uklonil se hluboce nejvyšší komoří a podal panovníkovi několik pergamenových svitků. Přitom vykládal, že jeden je řádný kšaft jeho bratra, podle kterého drží on z milosti zesnulého krále Václava už téměř dvacet let všechna rodová panství. Ta druhá je zfalšovaný kšaft, kterým se odkazuje rodový majetek synovi jeho bratra. „Ovšem, můj králi, bratrův syn zemřel spolu s matkou záhy po jeho smrti! Všichni na vašem dvoře to vědí!“

„Našich služebníků se zastaneme plnou váhou našeho majestátu,“ slíbil král.

„Škoda, že pan Oldřich z Chlumu zemřel. To by bylo vyšetřování pro něj,“ povzdechl si posmutněle Bohuslav ze Švamberka. Uklonil se a počkal, až král opustí trůnní sál.

Přemysl II. Otakar do hodovní síně nespěchal. Na chodbě se zastavil u okna a zvědavě oba pergameny rozbalil. Textu sice nerozuměl, ale pečlivě si prohlédl pečeť na původním kšaftu. Jana ze Švamberka znal a jako chlapec ho nesmírně obdivoval. Patřil k nejlepším rytířům Českého království a byl starším bratrem jeho komořího. Nečekaně zemřel v jakési bezvýznamné pohraniční šarvátce. Pokud si král vzpomínal, i on zaslechl, že záhy po té tragédii zemřela jeho manželka i se svým synem. Jeho komoří nelhal.

Dostal neuvěřitelnou zlost. Někdo chtěl téhle tragické události využít. I když neměl Bohuslava ze Švamberka rád, bylo mu ho trochu líto. Komoří se neustále třásl obavami, aby na sebe nepřivolal panovníkův hněv. Jak se asi musí cítit teď?

V celém případu už zjevně nešlo jen o vesnici Makotřasy. Někdo se opovážil zpochybnit svaté zákony této země. Oldřich z

Chlumu měl pravdu, pokud tvrdil, že umění psát může být nebezpečnější než dokonale vládnout mečem. Přemysl II. Otakar si současně uvědomil ještě další závažnou věc. Kšaft Jana ze Švamberka určitě nepadělal nikdo ze skriptoria pražského biskupa. Tady nešlo o církevní majetek.

Rozmrzele pergameny svinul a chodbou pokračoval k hodovní síni. Když vstoupil, všichni už čekali u tabule. Přední dvořané i preláti doprovázející Jana z Dražic vstali a hluboce se uklonili. Pražský biskup králi horlivě žehnal a královna Kunhuta ho zamilovaně sledovala. Došel k ní, políbil ji a pak se posadil do honosně vyřezávaného křesla. Gestem dovolil ostatním, aby se rovněž posadili. Purkrabí zatleskal a kuchaři začali nosit na stůl pečenou zvěřinu.

„Náš vznešený králi," začal pražský biskup důležitým hlasem. „Chceme tě seznámit se záměrem naší diecéze. Bohabojný služebník Oldřich z Chlumu zemřel mučednickou smrtí a jistě si proto zaslouží, aby byl za své skutky blahoslaven. Co nejdříve napíšeme Svatému otci do Říma."

„Možná by bylo dobré ještě nějakou dobu posečkat, i když připouštíme, že je to záměr neobyčejně křesťanský," opáčil trochu rozmrzele český král. Postřehl pobavený záblesk v očích své královny. „Před chvílí se nám totiž doneslo, že onen mrtvý, jehož tělo leží v katedrále, není možná náš královský prokurátor. Nezastíráme, jakou radost by nám tenhle omyl přinesl. Proto nařizujeme počkat do doby, než se vše vyjasní. Zatím ho nemůžeme prohlásit za mrtvého."

Jan z Dražic se nedokázal ovládnout a vrhl pohled na svého sekretáře. Michal z Verony pokrčil nechápavě rameny. Pražského biskupa okamžitě napadlo, že to je další úskok českého krále. Jakmile zjistil, že nemůže z Oldřichovy smrti obvinit jeho, biskupa, přišel s novou vytáčkou, aby alespoň zabránil krokům, které hodlala církev učinit. Proto ta průhledná lež, že Oldřich z Chlumu možná nezemřel. Jenže v tuhle chvíli nemohl dělat nic než s králem souhlasit. Pokřižoval se a hlasitě oznámil, že se bude modlit, aby to byla pravda, i když mu rozum říká, že to je zřejmě zbytečné. Ten, jehož tělo našli, měl na sobě plášť s erbem českého krále a u sebe

Oldřichův meč. Tvář byla sice ohořelá k nepoznání, ale zbytky vousů na bradě hovořily víc než výmluvně.

Sotva Oldřich z Chlumu opustil šenk Pod Věží, zamířil přes celé město do německé osady u kostela svatého Havla. Když svému panošovi tvrdil, že hlavou bratrstva falešných listin není Guldram, myslel to vážně. Byl ale strýcem paní Tekly, u níž se zřejmě sbíhaly všechny nitky. Možná hrál důležitější roli, než jen zhotovoval pečetidla.

Oldřich z Chlumu trochu znal poměry mezi německými patriciji. Kdysi dokonce v havelské osadě vyšetřoval. Ale to už byla řada let a zřejmě se mnoho změnilo. Panovník sice zrušil privilegia pražských Němců, ale zdálo se, že jejich vliv je přesto větší než dříve. Staroměstský rychtář nepřeháněl, když si stěžoval, že se chovají, jako by bylo město jejich. Ostatně postavení Guldrama to jen potvrzovalo. Oldřich z Chlumu si chtěl udělat představu, jak to na rynku za kostelem svatého Havla chodí. V převlečení za žebráka mohl německé patricije navštívit, aniž by vzbudil nevoli kohokoli mocného na královském dvoře, kdo nad nimi držel ochrannou ruku.

Prošel rychle Kožnou uličkou a letmo se podíval na dům paní Tekly. Byl stále uzavřený a před vraty hlídal Guldramův služebník. Odbočil širokou ulicí vlevo ke kostelu svatého Havla. Lemovaly ji výstavné domy, které měly podle německého vzoru před vchodem podloubí. Oldřich z Chlumu pomalu pajdal k havelskému rynku a zvědavě se rozhlížel. Pozoroval měšťany a podle oděvů bylo na první pohled zřejmé, že zde žijí velice bohatí lidé. Řemeslnických dílen tu však bylo méně než v ulicích kolem Týna. Byly však prostorné a plné drahého zboží. Tady se vyráběly luxusní předměty pro panovníka a velmože. Ve zbylých domech žili zámožní kupci a také finančníci.

Došel až ke kašně, do dlaní nabral vodu a napil se. Chvíli postál a rozhlížel se. Staroměstský rychtář mu sice popsal, který z domů patří Guldramovi, ale pro jistotu si to ještě ověřil. Výstavných rohových domů s podloubím tu stálo několik.

„Je to tamhleten," potvrdil učedník, který zevloval u kašny, ale na rozdíl od Oldřicha se nezajímal o domy, nýbrž o služebné, které

sem chodily s putnami pro vodu. „Ale pokud mohu poradit, nechoď tam. U Guldrama almužnu nedostaneš. To spíš na tebe poštve psy. Má dvě bestie velké jako telata. Přivezl si je odněkud z Bavorska. Ne že by byl lakomý. Před kostelem ti dá klidně i stříbrňák. Ale nesnáší, když ho někdo otravuje doma. Je už prostě takový… Ale jinak je to správný chlap.“

„A co jeho služebníci? Jsou to taky správní chlapi?“

„Ti? Bestie, stejně jako jeho psi. Ale na rozdíl od nich si je nepřivezl z Bavorska,“ rozesmál se učedník svému vtipu. „Ovšem díky nim je tu pořádek. Pobudové, jako jsi ty, se havelskému rynku vyhýbají. Co tu vlastně hledáš?“

„Nejsem žádný pobuda,“ ohradil se Oldřich z Chlumu. „Jsem zbožný křesťan, který neoplývá pozemskými statky. Království nebeské bude chudobných, jak se praví v evangeliu.“

„Tady se to tak nebere… Nemáš peníze, jsi lotr,“ vykládal rozšafně učedník. Vedle nich se objevil postarší muž v zeleném plášti, lemovaném liščí kožešinou. Na učedníka se utrhl, proč tu zevluje a není v dílně.

„Je přece povinností každého dbát o pořádek,“ odpověděl ctnostně učedník. „Právě tomuhle žebrákovi vysvětluji, že tu není vítaný.“

Muž v zeleném plášti přejel pohledem po Oldřichovi z Chlumu a pak se přísně optal, co je zač. Ten zopakoval tvrzení o tom, že chudoba cti netratí.

„Nevypadáš na lotra,“ souhlasil měšťan. Sáhl do váčku a vylovil pár měďáků. Podal mu je a dodal: „Ale raději zmiz. A už se sem nevracej!“ Počkal, až se Oldřich z Chlumu dobelhá k široké ulici, která vedla na Staré Město pražské, a teprve pak se otočil a zamířil do svého domu.

Kožnou uličkou se Oldřich z Chlumu vracel na rynek před Týnem a byl velice rozmrzelý, protože nezjistil vůbec nic. Proti němu kráčeli dva muži. Teprve na poslední chvíli si všiml, že to je jeho panoš Ota s nějakým dobře oblečeným mužem. Zastoupil jim cestu a natáhl ruku s prosbou o almužnu. Panoš Ota na něj nenápadně mrkl a pak ho ostře zahnal.

„Tohle ti jednou tvůj pán připomene," opáčil královský prokurátor s tváří sklopenou k zemi, aby zakryl úsměv. Pokorně jim ustoupil z cesty. Pokračoval v cestě a uvažoval, co dál. Odbočil k Juditinu mostu, protože se chtěl podívat na zbytky domu, v němž téměř uhořel. Zrovna když se ocitl za bránou u řeky, zahlédl rybářskou loďku, která přistávala u chatrného dřevěného mola.

V loďce leželo mrtvé tělo. Stávalo se občas, že se někdo v řece utopil. Jenže tenhle muž utopený nebyl. Byl zkrvavený a v hrudi měl několik bodných ran. Protože si Oldřich z Chlumu nebyl jistý, odbočil a seběhl pod most k řece. Rybář s několika svými druhy mrtvého vynesli z loďky a položili na kamenitou zem. Byl to mladý kejklíř, bratr Beatrice.

„Tak, a máme ji," hlásil spokojeně hubený biřic svému pánovi.

„Kde je?" vyskočil Guldram tak rychle, že převrhl džbánek s pivem. Rukou setřel pár kapek, které mu potřísnily nohavice, a křikl na služebnou, ať podlahu uklidí.

„Máme i toho chlapa," pokračoval biřic. „Pro jistotu jsme ho zavřeli do sklepení."

Společně zamířili po kamenných schodech dolů. Prošli klenutým sklepem, kde byly uložené zásoby. Úzkou chodbou vysekanou ve skále pokračovali dolů do spodního patra. Vrchní sklepy byly větrané, ale ty pod nimi byly vlhké a byla tam cítit všudypřítomná plíseň a zatuchlost. Tyhle prostory Guldram užíval jen zřídka.

Došli k masivním dveřím, zajištěným závorou. Ve výklenku vedle vchodu byla položená nádherně cizelovaná stříbrná truhlička, patřící paní Tekle. Guldram ji nedočkavě popadl a otevřel. Pak zklamaně vzhlédl a houkl na služebníka, aby mu pořádně posvítil.

Biřic zvedl hořící louč o něco výš. Truhlička byla prázdná.

„Chci mluvit s tím chlapem… Kdo to vlastně je?" zlobil se Guldram a truhličku vrátil do výklenku v kamenné zdi.

„Sieber…," hlásil snaživě služebník. „Pro jistotu jsme ho spoutali. Rval se s námi, jako by mu šlo o život."

„Jde mu o život," chladně opáčil Guldram. Sieber zdědil po otci dům a výnosnou živnost. Postupně ale vše propil a prohrál v

kostkách. Když se ocitl na mizině, žena mu utekla. I když něco podobného křesťanská víra odsuzovala, jeho ženu neodsuzoval nikdo. Všichni lidé v havelské osadě si mysleli, že Sieber je lotr a skončí na šibenici. Pokud Guldram věděl, v poslední době se živil jako překupník, který za levné peníze kupoval kradené věci a ty prodával na trzích v okolí. Guldramovi dlužil pěkných pár kop denárů.

Bičic odsunul závoru a vstoupil s hořící loučí v ruce do temné kobky. Louč upevnil do rezavého držáku na zdi a neurvale postavil spoutaného Siebera na nohy.

„Odkud tu truhličku máš? Patřila mé neteři," udeřil na něj přísně Guldram. „A kde je to, co bylo uvnitř?"

„To já nevím… Když jsem ji koupi1, byla už prázdná," bránil se polekaně Sieber. Očima těkal kolem sebe jako lapená krysa. Byl sice lotr, ale současně zbabělec. Všichni to o něm věděli.

„Koupil…," jízlivě protáhl Guldram. „Od koho?"

„Nějaký cizí člověk… Projížděl městem a naléhavě potřeboval peníze."

„Hlupák jsi a hlupákem zůstaneš. Neumíš si vymyslet něco věrohodnějšího?"

„Ale já toho muže doopravdy neznám," pofňukával Sieber. „Není odtud. Je mladý… náhodou jsem se od přátel dozvěděl, že nabízí stříbrnou truhličku. Sešli jsme se a já ji koupil. To je celé. Nechám vám ji, když mi odpustíte mé dluhy. Ta truhlička má určitě větší cenu. Pusťte mne, moc vás prosím."

„Dokud se nedozvím, od koho ji máš, zůstaneš tady. Nevěřím ti ani slovo. Mám návrh. Pokud řekneš pravdu, dostaneš najíst a napít. Pokud budeš dál lhát, mí muži z tebe pravdu vytlučou."

„Já opravdu nic nevím," naříkal Sieber a chvěl se strachy.

„Přiveď Heinze a nešetřete ho," znechuceně poručil Guldram a chtěl vyjít ven, ale služebník se nabídl, že na toho lotra stačí sám. Za chvíli mu přijde povědět, co zjistil.

Ještě než Guldram došel ke schodišti, uslyšel z kobky za sebou bolestivý nářek a hrubé kletby. Vrátil se do komnaty, kterou zatím služebná uklidila. Posadil se k oknu a zamyšleně se díval ven na

rynek. Odmítl jídlo, protože měl žaludek sevřený strachem. Necítil hlad.

Než dopil číši vína, vrátil se ze sklepa biřic. Byl zpocený a zadýchaný, na nohavicích měl skvrny od krve a na pravé ruce odřené klouby. Uklonil se a ohlásil, že Sieber nakonec pověděl, jak to bylo. I když to dalo dost práce, protože do poslední chvíle zapíral. A že se mu ani nediví.

„Tak od koho tu truhličku má?“ zarazil ho netrpělivě Guldram a vstal z křesla. Už nedokázal sedět.

„Řekl vám pravdu. Toho mladíka opravdu nezná, protože není zdejší. V té truhličce zřejmě nic nebylo. Ale to ostatní si vymyslel. Nekoupil ji od něj, ale vzal mu ji. Toho mladíka zavraždil a hodil do Vltavy.“

Guldram přikývl a poručil biřicovi, aby hned běžel do města a zjistil, jestli se v řece našlo nějaké tělo. A pokud ano, musí stůj co stůj vypátrat, kdo ten zavražděný mladík je.

„Co se Sieberem?“

„Necháme si ho tady… Je přece vrah!“

„Dvojnásobný… nejméně.“

„Koho ještě zabil ten lotr?“

„Dneska ráno nějakého staršího muže. Prý se sháněl po tom prvním, co přinesl truhličku. Jeho tělo už nestačil do Vltavy hodit. Ukryl ho do sklepa, ani pořádně neví kde. Prý v Rybné ulici.“

„Sieber nám už není k ničemu. Ale ještě ho nezabíjej!“

XXII. KAPITOLA

Spolu s rakovnickým kupcem strávil panoš Ota v německé osadě za kostelem svatého Havla celé dopoledne. Kupec se jmenoval Bláha a záhy se ukázalo, že je nejen dobrý společník, ale i velice šikovný obchodník. Navíc mohl nabídnout zboží, o které byl všude zájem – výtečný chmel. Obešli rynek a navštívili snad všechny domy. Dostali se i do Guldramova obydlí. Nemluvili však přímo s ním, ale s jeho hospodářem. Když v poledne osadu německých patricijů opouštěli, byli si téměř jistí, že muž, který doprovázel Teklina podomka a zavraždil mistra Hamšíka, v téhle části města nežije.

„Předpokládám, že ani teď mi nedovolíte opustit město?“ optal se kupec, spíše proto, aby se o té věci ujistil. Aniž čekal na odpověď, mávl velkoryse rukou, že to ještě pár dní vydrží, protože obchody jdou lépe, než očekával.

„Mám nápad,“ řekl Ota. „Co kdybychom se ještě podívali k Židovskému městu? Tam je dům mistra Hamšíka. Co když vrah bydlí někde poblíž?“

„Můžeme to zkusit,“ souhlasil kupec Bláha. „Ale nic si od toho neslibujte, urozený pane. Ti dva, než do Hamšíkova domu vstoupili, se dohadovali, jako by si nebyli jistí, zda je to ten správný. Pokud jsem si všiml, při hledání měl hlavní slovo ten od nás, co je podomkem paní Tekly. Kolem Židovského města to alespoň trochu znal. Ale ten druhý, kterého hledáme, byl v téhle části města nejspíše poprvé v životě. Alespoň ten dojem jsem měl. Co když není vůbec ze Starého Města pražského?“

„To samozřejmě nemůžeme vyloučit. Jenže pak to celé nedává smysl. Copak není ve městě dost lotrů? Proč by si podomek paní Tekly bral s sebou někoho cizího?“

„Jak to mám vědět?“ pokrčil lhostejně rameny rakovnický kupec. „Já mám jen podat svědectví… Mám potvrdit, zda je vrahem ten, koho chytíte. Víc ode mne nemůžete chtít. Na přemýšlení jste tu vy. Vy jste královský vyšetřovatel. Já jen obyčejný obchodník s

chmelem. Ovšem pokud bych byl na vašem místě, šel bych na to jinak.“

„Tak si představ, že na mém místě jsi,“ navrhl mu zvědavě panoš Ota.

„Jak ale říkám, není to má věc,“ zabručel kupec a odmlčel se. Chvíli bylo ticho.

„Čekám!“ upozornil panoš Ota a podíval se přísně do jeho širokého obličeje s drobnými vráskami kolem očí. Kupcova tvář byla obličejem poctivého a dobromyslného muže, který budí důvěru každého, kdo se s ním zastaví na kus řeči. Ovšem v jeho očích četl Ota něco jiného. Byl to cílevědomý a vychytralý člověk. Proto se také mohl stát zámožným kupcem. Bylo tedy zřejmé, že svou poznámku neřekl jen tak do větru. Za svou radu chtěl dostat zaplaceno. Jako ostatně za všechno, co ve svém životě podnikal.

„Kolik chceš za to, aby se polapení vraha stalo i tvou věcí?“ optal se chápavě panoš.

„Svědectví jsem podal, jak mi ukládá zákon. To ostatní jsou jen spekulace. To vy musíte vědět, urozený pane, jak moc mou radu potřebujete. A jakou má pro vás cenu.“

„To bych snad i věděl,“ zasmál se Ota. I on uměl obchodovat. Diviš o něm někdy říkával, že se měl stát kupcem. Určitě by prý zbohatl rychleji než jako rytíř. „Má to háček. Nevím, jaká vlastně tvá rada je a k čemu by mne dovedla. Chci najít toho muže, to ano. Ale co když mi tvá rada nijak nepomůže?“

„Znáte úsloví, že je nesmysl kupovat kohouta v pytli? U nás v Rakovníce to však vidíme jinak. Řekněme, že se do toho pytle neopatrně podíváte. Co když vás klovne? Nebo ulétne? Nejen že se poraníte, ale stejně se nedozvíte pravdu. Chcete riskovat, že vám kohout uteče?“

„Tak dobrá, risknu to a zaplatím.“

„Kolik?“

„Mám sice v měšci nějaké stříbrňáky, ale nechci se do něj dívat teď, aby se mi nerozkutálely a něco zbylo i pro tebe.“

„To je dost nejistá odměna.“

„Tak už to chodí. Oba máme své pytle. Ty s kohoutem a já se stříbrňáky. Ale ani do jednoho se nemůžeme právě teď podívat.

Nezbývá než si věřit. Ale já jsem proti tobě ve výhodě. Mohu se vyptávat i jiných lidí. Nebo mne napadne to, co mi chceš poradit. Ale ty? I kdyby sis škorně ušoupal, nikdo ti za tvou radu kromě mne nezaplatí.“

„Odpusťte, urozený pane, ale mohu se vás na něco zeptat?“ nadhodil s pobaveným úšklebkem rakovnický kupec. Aniž čekal na souhlas, pokračoval: „Nebyl někdo z vašich předků obchodníkem s chmelem? Pokud byste chtěl někdy pověsit meč na hřebík a věnovat se obchodu, neusazujte se prosím v Rakovníce. Všechny byste nás tam přivedl na mizinu… Nu dobrá, zkusím vám věřit.“

Panoš Ota se mírně uklonil a řekl, že mu za jeho důvěru slibuje, že nikdy nebude obchodovat s chmelem. Pak zvážněl a rukou ukázal na otevřené dveře do šenku. Uvnitř bylo zcela prázdno a kysele to vonělo pivem. Usadili se hned vedle vchodu. Ota objednal dva džbánky světlého ječného ležáku.

Napili se a rakovnický kupec spokojeně mlaskl. Rukou si otřel rty, jako by to byl zbožný rituál. Teprve pak se dal do řeči: „Ti dva, co zabili mistra Hamšíka, byli svým způsobem zvláštní… Jsou to jen drobnosti, ale pokud o nich přemýšlíte, dávají smysl. Na sobě měli šedavé plátěné nohavice se stejnými halenami a na hlavách široké klobouky ze slámy. Přesně takové, jaké nosí sedláci. Přicházeli od brány. Tudy asi vstoupili do města. Ty šaty měli na sobě proto, aby si jich nikdo nevšiml. Chuďasy, kteří nemají vůz nebo alespoň nůši se zbožím, strážní většinou nezastavují. Co by z nich město mělo, když není co proclít?“

„Pokud se připravovali na mord, je celkem logické, že chtěli být nenápadní. A dál?“

„Podomek paní Tekly nesl oba rance. Ten druhý, kterého hledáme, nenesl nic. Teprve před domem mistra Hamšíka si jeden ranec vzal. Neslyšel jsem, co řekl, ale podle výrazu soudím, že podomkovi ani nepoděkoval. Choval se hodně povýšeně. Musel to být významný muž. A protože jsme nikoho takového mezi patriciji nenašli, napadlo mne, zda by nestálo za to rozhlédnout se na královském dvoře. Musel byste vidět, jak se ti dva k sobě chovali. Ten, co ho hledáme, byl podle mne urozeného původu.“

Oldřich z Chlumu se vracel do šenku Pod Věží. Byl zvědavý, zda si král staroměstských žebráků opravdu poradil s pátráním. Právě když míjel vchod do Židovského města, zahlédl panoše Otu ve společnosti dobře oblečeného měšťana, s nímž ho už jednou potkal. Oldřicha napadlo, že by nebylo marné mít Otu v záloze, až bude hovořit s tlusťochem, který si říkal Karel Veliký. Zamířil k nim a natáhl dlaň.

Panoš Ota rakovnickému kupci oznámil, že ho později ještě vyhledá, ale teď by si potřeboval promluvit s tímhle žebrákem. Kupec Bláha přikývl a bez ptaní zamířil pryč. Oldřich z Chlumu rychle Otovi pověděl, proč se vrací mezi žebráky. Požádal ho o doprovod. Pomalu se vydali k františkánskému špitálu.

„A ještě něco ti musím povědět, milý Oto. I když to není nic veselého. Už vím, co se stalo s bratrem té tvé půvabné kejklířky."

„Před chvílí jsem ji náhodou potkal. Taky mi to řekla."

„Takže ty už víš, že ho zavraždili?"

„Zavraždili?" vykřikl panoš Ota a polekaně se zastavil. Chytil svého pána naléhavě za ruku a zbledl strachy. Optal se, zda se nemýlí.

Oldřich z Chlumu rychle opakoval, co viděl u řeky. Ota těžce polkl. Poděšeně začal vyprávět, jak potkal Beatrici s nějakým benediktinem. Řekla mu, že jdou za jejím bratrem. Včera si zlomil nohu a leží jako Lazar. Poslal pro ni toho řeholníka, protože s ní potřebuje mluvit.

„Teď stejně nemůžeme nic dělat," řekl vážně Oldřich z Chlumu. „Ale je zřejmé, že tvé kejklířce onen mnich napovídal samé lži. Snáze ji dostane tam, kam potřebuje. Buď ji chce někdo vyslechnout, nebo…"

Změnili směr, a jak nejrychleji to šlo, běželi na prostranství před školou U Týna. Vůz kejklířů našli opuštěný. Kejklířka se nevrátila a zmizel i její otec.

„Co budeme dělat?" optal se Ota zoufale.

„Využijeme toho a prohledáme jejich vůz… Třeba najdeme to, co vzali z cely bakaláře Huga. Nebo nějakou jinou stopu."

„Jak můžete teď myslet na falešné listiny?"

„Je to jediná možnost, jak pochopit, kdo za všemi zločiny stojí. Protože bych dal ruku do vroucího oleje za to, že právě on unesl tvou kejklířku. Teď už nehrajeme jen o čas, ale možná o její život. A třeba i o náš. Nebo znáš jiný způsob, jak ji najít?“

Panoš Ota pokrčil rameny a vrhl se do vozu. Zuřivě v něm přehazoval věci ze strany na stranu. I kdyby tolik nepospíchal, byl by brzy hotový. Kejklíři toho vlastnili velice málo.

„Nic!“ rozčiloval se, když seskočil z korby na zem. Zlostně kopl do dřevěného kola, až zkřivil ústa bolestí.

„Tak rychle za žebráky!“

„Spíše bychom to měli oznámit rychtářovi, ne?“

„Jak by jí asi tak pomohl? Je hezké, milý Oto, že věříš úřadům. Ale copak nevíš, jak to doopravdy chodí? Nevíme zatím nic jistého. Co udělá rychtář? Začne vyslýchat a dříve nebo později se to náš zločinec dozví. Co udělá? Pokud bude Beatrice ještě žít, zabije ji, aby se zbavil svědka. Jen pokud si bude myslet, že Beatrice nikoho nezajímá a nikdo ji nehledá, nechá ji žít. To je přece jasné!“

„Musíme něco podniknout!“

„Vždyť podnikáme. Únosce se zajímá o stejnou věc jako my. O to, co její otec ukradl z cely bakaláře Huga. Na rozdíl od nás ovšem ví, co to je. Protože by ho to zřejmě mohlo usvědčit, zoufale se snaží tu věc dostat do rukou. Určitě se nemýlím, pokud řeknu, že se to její bratr snažil někomu prodat. Proto ho zavraždili. Ale v tu chvíli to už u sebe neměl. Nejspíše stihl tu věc ukrýt. To, že zmizel i jeho otec, to jistě není náhoda. Řekl bych, že unesli i jeho. Nejspíše ani on neví, kam to jeho syn schoval. Proto ti lotři unesli Beatrici. Doufají, že ví třeba víc. Čím dříve pochopíme, o co se hraje, tím větší máme naději zachránit ji.“

„Já možná vím, o co jde,“ vyhrkl panoš Ota, který si vzpomněl na zpověď Beatrice. „Tu noc, kdy Hugo zavraždil děkana Benedikta, měl stříbrnou truhličku. Ale ta pak zmizela.“

„Proto o té věci hovořil kejklíř v ženském rodě. Ta truhlička,“ přikývl spokojeně Oldřich z Chlumu. „Ovšem truhlička je jen schránka. Nejde o ni, ale o to, co je uvnitř. Možná další falešné listiny.“

„Ztrácíme čas! Falešné listiny patří pražskému biskupovi. Beatrici odváděl mnich. Nebylo by na čase prohledat biskupský palác?“

Oldřich z Chlumu zavrtěl hlavou a shovívavě pokračoval: „Jestliže chceš zachránit někoho, na kom ti záleží, pak nesmíš ztrácet hlavu. Kolikrát už šlo o život tobě, Divišovi nebo mně? Vždycky jsi dokázal jednat s rozvahou, a proto jsme my tři stále naživu. Jakmile přestaneš logicky uvažovat, je Beatrice ztracená, chápeš?“

Panoš Ota těžce polkl a sklopil pohled na špičky svých škorní. Rychle se mu vrátila ztracená rozvaha. „Máte pravdu! Beru svůj nápad zpět. I kdybychom se do biskupského paláce dostali, nemusí být tam. Církev má v Praze spoustu domů. A kromě toho, člověk v benediktinském hábitu vůbec nemusel být mnich. Mohl to být kdokoli, protože převléknout se není tak těžké. Beatrici tedy může věznit církev stejně jako velmož nebo měšťan.“

„Výtečně… a teď honem do šenku Pod Věží.“

Rychle se vraceli, odkud přišli. Proběhli mezi nízkými zanedbanými domy, až se dostali do uzounké uličky u hradeb. I během dne tu bylo šero. Páchlo to tu močí a zkaženou zeleninou.

„Půjdu dovnitř sám,“ rozhodl Oldřich z Chlumu. „Ale stoupni si k okénku a poslouchej, co se uvnitř děje. Pokud se ti bude zdát, že bych to sám nezvládl, vraž dovnitř. A nikoho nešetři. Tihle žebráci nejsou žádní chudáci, kteří by si zasloužili milosrdenství.“

Sotva vstoupil, všiml si, že hostů oproti ránu přibylo. Kromě otylého krále žebráků, který seděl na svém místě poblíž sudů s pivem, a jeho hromotluckého druha sedělo u stolů šest dalších žebráků velice nedůvěryhodného vzhledu.

„Vítám tě, bratře, jen pojď dál,“ volal otylý král, sotva Oldřich z Chlumu vstoupil. Rozevřel náruč, jako by chtěl obejmout milovaného syna. Oldřich zůstal stát dva kroky před ním. Obejmout se nenechal. Sáhl pod svůj chatrný plášť a vylovil meč. Ve vzduchu cítil napětí a zradu, určitě bylo lepší se připravit. Nepředpokládal, že se jejich rozhovor skončí přátelsky.

„Tak jsme toho Giuseppeho našli. Ubytoval se v jednom šenku, za chvíli si s ním můžeš promluvit. Ovšem já a mí bratři jsme měli s

pátráním spoustu vydání. Než se za ním vypravíme, dáš mi dvě kopy stříbrňáků. Jako zálohu na náš společný zisk. To je jistě spravedlivé.“

„Nemám u sebe ani měďák.“

„V tom případě jsem ochotný vzít si zatím do zástavy tvůj meč. Můžeš mi věřit, u mne bude v bezpečí. Hned jak ty peníze získáme a já dostanu svůj podíl, vrátím ti ho. I to je jistě spravedlivý požadavek, nemyslíš?“

„Možná. Ale jen v případě, že bys mi tak bezostyšně nelhal.“

Král žebráků se obrátil na své druhy: „Kolomane, viděl jsi Guiseppeho? Můžeme si s ním promluvit?“

„Jistě,“ souhlasil snaživě hromotluk a obrátil se na zbylé žebráky. Všichni horlivě přikyvovali.

„Tak vidíš!“ řekl spokojeně král staroměstských žebráků a tlustou rukou ukazoval na své druhy. „Co na to povíš?“

„Že ten mladík je mrtvý. Zabili ho a hodili do řeky,“ vyštěkl Oldřich z Chlumu. Rychle přiskočil ke králi žebráků a na krk mu přiložil ostří meče. Tlusťoch zaječel a trhl sebou, ale jediným výsledkem bylo, že se poranil a pod bradou se mu objevilo pár kapek krve. Ostatní překvapeně vyskočili. Teprve když je Oldřich ujistil, že jejich Karla Velikého podřízne, pokud si zase nesednou, vrátili se na svá místa.

„Takže bychom to měli probrat ještě jednou,“ navrhl nesmlouvavě Oldřich z Chlumu. „Co jste zjistili doopravdy? Jedno lživé slovo a je po tobě. Nemám náladu a ani čas. Tak mluv!“

„Co to do tebe vjelo? Máme přece dohodu, ne?“ koktal otylý král žebráků, jemuž se pomalu vracela ztracená rozvaha. „Jenom jsem tě zkoušel… Já samozřejmě vím, že ho našli mrtvého. Vím taky, kdo ho zabil. Abys nemohl tvrdit, že neumím držet slovo, zabil ho jeden Němec. Jmenuje se Sieber. Zabil ho proto, že mu ten kejklíř chtěl prodat stříbrnou truhličku. To je asi ta cenná věc, o které jsi mluvil. Stačí?“

„Ne! Kde je Sieber teď? A kde je ta truhlička?“

„To bych chtěl taky vědět,“ povzdechl si tlustý žebrák. Znělo to tak upřímně, že mu to Oldřich z Chlumu skoro věřil. Ale žebrákovy oči neustále těkaly po místnosti. Nebyl v tom jen strach. Král žebráků lhal. Jenže víc už na něj tlačit nemohl. Dobrovolně mu víc

nepoví. I když neměl Oldřich z Chlumu násilí rád, musel prolít krev, aby se dostal dál. Jindy by váhal, ale teď nebylo proč. Černovlasá kejklířka mohla zemřít každou chvíli, pokud si nepospíší.

Sklonil meč hrotem k zemi a na oko klidně si liboval, že tohle je něco jiného. Teď jen musí najít toho Siebera a peníze za truhličku budou jejich. Zvláště pokud Sieber vraždil. Teď ho mají v hrsti.

„Jistě. Zbohatneme. Oba," sliboval otylý žebrák, rychle vstal ze své stoličky a couvl k sudům u zadní stěny. „Přijď večer, my zatím zjistíme víc."

„To bude jistě nejlepší," souhlasil Oldřich a otočil se ke králi žebráků zády. Rychle se vydal ke dveřím. Přitom po očku sledoval Kolomana, protože byl přesvědčený, že to bude on, kdo zaútočí první. Nemýlil se. Sotva udělal dva kroky, vylovil Koloman zpod stolu krátké kopí a chtěl se vrhnout na Oldřicha. Jenže ten to čekal. Pružně uskočil a ťal mečem. Zasáhl přesně. Na dřevěnou podlahu dopadla ruka, která ještě v křeči svírala dřevec. Hromotluk zařval bolestí a skácel se dozadu. Přitom porazil lavici, na níž seděl. Ve stejné chvíli vyskočili zbylí žebráci. V rukách měli nože a sekery. Král žebráků zvedl svou stolici a hodil ji po Oldřichovi. Ale to už se rozletěly dveře a do šenku vrazil s mečem v ruce panoš Ota.

Nastala krátká a krvavá řež. Proti dvěma mečům neměla horda pobudů nejmenší šanci. Dva padli mrtví k zemi a zbylí utekli. Oldřich s Otou je nechali běžet, ale tlustému králi zastoupili cestu.

„Zkusíme to ještě jednou. Ale tentokrát doopravdy naposledy," navrhl výhružně Oldřich. „Rozmysli se rychle. Nechci, aby mne tu našel rychtář. Takže si buď vzpomeneš hned, nebo tu rychtář najde o jednoho mrtvého víc… Kde je Sieber a ta truhlička?"

„O truhličce zatím nevím jistě nic… Ale Siebera si odvedli dva služebníci pana Guldrama. To je správce havelského tržiště."

„To se dalo předpokládat," zabručel zlostně panoš Ota a chtěl se rozběhnout pryč. Ale jeho pán ho zadržel. Podotkl, že s výslechem ještě neskončil. Krále žebráků dloubl špičkou meče do boku a nepřívětivě se zeptal, jestli by mu náhodou nechtěl povědět něco o té stříbrné truhličce, i když neví, kde zrovna teď je. Třeba to, jak se dostala do rukou komediantů.

„Jak se k nim dostala, to opravdu nevím… Ale jeden bratr viděl tu truhličku v rukách děkana Benedikta. Šel s ní k paní Tekle. O něco později zahlédl bakaláře Huga, jak s ní utíká zpátky k Týnu. Ráno našli Benedikta i Teklu mrtvé.“

„A dál?“

„Co dál… už nic.“

„Neříkej, že jste si za mlčení nenechali od bakaláře Huga zaplatit. Kolik vám dal?“

„Jenom pět kop. Víc neměl. Ale já už ty peníze nemám!“ vykřikl rozhořčeně král staroměstských žebráků. „Kdo vůbec jsi?“

„Možná se to brzy dozvíš,“ zabručel Oldřich z Chlumu. Otočil se a spolu s Otou vyběhl na ulici. Utíkali uličkou podél hradby k bráně, ale tam zpomalili, aby nebyli nápadní. Zamíchali se mezi dav lidí, který směřoval od brány k rynku.

XXIII. KAPITOLA

„Hugovi vzal truhličku starý kejklíř. To už jsme věděli," uvažoval během chůze Oldřich z Chlumu. Panoš Ota ho soustředěně poslouchal. „Truhlička samozřejmě není to, oč zločincům jde. V ní bylo něco, co už tam není. Tipoval bych na falešné pergameny. Kolem nich se všechno od začátku točí. Je totiž logické, že kejklíři věci z ní vyndali a mladý kejklíř nabízel jen prázdnou truhličku."

„Sieber zavraždil bratra Beatrice, ale vůbec netuší, oč tu ve skutečnosti jde. Ukradl jen prázdnou truhličku. Pak se dostal do Guldramových rukou. Ale protože Sieber netuší, kde jsou ostatní věci, a mladý kejklíř je mrtvý, unesli jeho služebníci Beatrici a nejspíše i jejího otce. Beatrice ovšem nic neví. To by mi řekla. Prohledali jsme přece vůz a nic jsme nenašli. Přitom velice pochybuji, že by kejklíři ukryli cokoli jinam než do svého vozu."

„Měli pronajaté místo ve stáji na předměstí. Tam, kde Diviš pomohl jejich zraněnému koni odejít z tohoto nepřívětivého světa…"

„Jenže v té stáji je koní víc a může tam přijít kdokoli. O koně kejklíři přišli, není důvod, aby si místo dál pronajímali," nesouhlasil panoš Ota.

„Kejklíři možná neumějí číst. Třeba ty pergameny prostě vyhodili. Kůže dobře hoří, mohli je přiložit do ohně. Nebo je někde ukryl na poslední chvíli Giuseppe. Chtěl prodat truhličku a mohl dostat strach. Mohl je ovšem ukrýt i jeho otec. Zajímalo by mě, kde je teď. Zda ho opravdu unesli."

„Máme to k Týnu pár kroků. Podíváme se tam. Pokud starého kejklíře neunesli, mohl se tam vrátit. Pak na něj tvrdě udeříme, můj pane!"

„Zkusme to. Ale obávám se, že je to zbytečná cesta. Pokud by se pohyboval po městě, Guldram by si ho už našel. Jeho by unesl spíše než Beatrici, protože na rozdíl od ní může něco vědět…"

„Jenže Guldram neví, že Beatrice do té krádeže zapletená není… Bude ji mučit, aby se něco dozvěděl. Zbytečně spekulujeme,

musíme jednat. Souhlasíte, že ji drží v Guldramově domě? Otázka tedy zní, jak se tam dostat!“

„Těžko, milý Oto. Jsme jen dva. V domě bychom se ocitli proti velké přesile. I když Guldramovi služebníci nejsou rytíři, s kopím a tesákem zacházet umějí. Nezapomeň, že na havelském rynku mají stejné povinnosti jako jinde biřicové. Navíc netušíme, kolik jich tam vlastně je. Kdyby tu byl alespoň ještě Diviš… Ale ani s ním bychom se do toho pustit nemohli. Nelze přece Guldrama jen tak přepadnout.“

„Pořád nějaké ohledy! Proč?“

„Protože jsem královský prokurátor. Můžeš si myslet, co chceš, ale zákon je pro mne víc než svaté evangelium.“

„Opravdu?“ skočil mu neuctivě do řeči jeho panoš. „Kolikrát jste vy sám porušil zemské zákony, pokud jste byl přesvědčený, že máte pravdu? To vy jste mne učil, že zákon je pouze nedokonalý popis cesty s mnoha rozcestími. Vzpomínáte, co jste řekl kdysi královně? Soudce se musí především obracet ke svému svědomí a srdci, jen tak nalezne spravedlnost. Proč nechcete jednat stejně i v případě mé Beatrice?“

Oldřich z Chlumu se nepatrně zamračil. Chvíli trvalo, než odpověděl. Hovořil tiše a důrazně: „Právě proto, že se soudce musí ptát svého srdce a svědomí, je jeho poslání tak bolestné. Stejně jako úděl velitele, který vede bitvu. Jestliže chceš zvítězit, musíš volit takovou cestu, abys zničil nepřítele. Úplně a nezvratně. Možná bychom nějakým nepředloženým krokem Beatrici zachránili. Ale tím bychom nepřítele varovali. Víme toho pořád málo…“

„Mám vám připomenout hned několik případů, kdy jste mne zachránil, aniž jste se ohlížel, zda zločince varujete?“ vehementně protestoval panoš Ota. „Půjdu tam tedy sám.“

„Buď tedy po tvém: Já tě neopustím. Zachráníme Beatrici. Ale slib mi, že neuděláš nic na vlastní pěst.“

Panoš Ota zaváhal, ale pak dal své slovo. Obešli nároží starého kamenného domu a ocitli se na prostranství před školou U Týna. U vozu kejklířů stál staroměstský rychtář Sláma v doprovodu několika biřiců. Na zemi u jejich nohou stála nosítka. Leželo na nich

tělo přikryté plátnem. Oldřich z Chlumu se ukryl do podloubí a panoš Ota se rozběhl k vozu.

„Kdo zemřel?“ volal na rychtáře, ještě než k němu doběhl.

„Ráno jsme našli mladého kejklíře v řece. Před chvílí jeho otce. Ležel ve sklepě nedaleko odtud. Oba byli zavražděni. Kejklířka je pryč, jak jsem právě zjistil. Obávám se, že je také mrtvá. Rád bych věděl, kdo to udělal. A proč? Podívejte,“ řekl rychtář a ukázal do vozu. Uvnitř bylo všechno zpřeházené. Když panoš Ota vůz před hodinou prohlížel, takový nepořádek uvnitř nenadělal. Po něm tam musel vlézt ještě někdo. Někdo, kdo si nedělal těžkou hlavu s tím, zda něco rozbije nebo roztrhá.

„Co tam asi vrah hledal?“ pokračoval přísně staroměstský rychtář. Pak se sklonil, nadzvedl cíp látky a odkryl tvář mrtvého kejklíře. „Poznáváte ho?“

Panoš Ota mlčky přikývl a rychle se rozhlížel, jako by doufal, že objeví něco, co předtím přehlédl. Byl strašně nervózní. Zabloudil pohledem do podloubí, kde se ve stínu ukrýval jeho pán. Váhal, zda se má rychtářovi svěřit, že ví, kdo kejklíře zavraždil a kde je právě teď Beatrice. Ale rozmyslel si to. Živě měl před očima rychtářův úlek, když mu Oldřich z Chlumu navrhl, že prohledají dům paní Tekly. A to bylo nic ve srovnání s tím, co museli udělat pro záchranu Beatrice. Ne každý měl jako jeho pán odvahu postavit se pro dobrou věc proti řádu světa. Pomalu se uklidňoval. Oldřichovi z Chlumu věřil. Službu u něj by nevyměnil ani za královskou korunu.

Rychtář Sláma vrátil látku zpět na tvář mrtvého a trochu rozmrzele podotkl: „S tímhle mordem si nějak poradím. Nic pro vás, urozený pane. Lotři si vždycky vyřizovali účty mezi sebou po svém. Jen kdybych tušil, o co v tomhle případě šlo… Abych nezapomněl, má žena mi prozradila, že se ta kejklířka točila kolem vás víc, než by bylo slušné. Nezmínila se o něčem?“

Panoš Ota měl co dělat, aby se ovládl. Skrze rty procedil, že ne. Nepřátelství v jeho hlase si staroměstský rychtář nemohl nevšimnout. Překvapeně zamrkal, ale nijak to nekomentoval. Dlaní si přejel po bradě, což dělával vždy, pokud měl hovořit o něčem nepříjemném. Pokynul bičicům, aby odnesli nosítka s mrtvým tělem. Sotva byli z doslechu, začal hněvivě: „Co měl znamenat ten masakr v šenku Pod

Věží? Tři mrtví! Žebrák, který stojí v čele bratrstva, si už přišel stěžovat. Sám je polomrtvý strachem. Řádili jste prý jako smyslů zbavení.“

„Řádili? A kdo jako? Vidíš, že jsem sám. Co je mi do nějakých žebráků? A co se tam vlastně stalo?“

„V šenku Pod Věží seděli pokojně žebráci. Bez varování tam vtrhli dva muži. Oba měli meče. Ten starší byl prý oblečený jako žebrák, ale urostlé postavy a na bradě měl krátký pěstěný vous, na koncích trochu opálený od ohně. Druhý byl mladší a měl vlnité světlé vlasy. Oblečený byl jako rytíř. Ten popis se na vás hodí, urozený pane. A pokud smím pronést něco téměř hříšného, pak tím druhým mužem byl váš pán.“

„Když myslíte, rychtáři,“ pokrčil lhostejně rameny panoš Ota. Neměl náladu hádat se. Šlo o Beatrici.

„To je všechno, co mi k tomu povíte?“

„Pokud věříte žebrákovi víc než královskému úředníkovi, je to vaše věc. A také vaše odpovědnost před zákonem. Jsem urozený člověk. Sám víte, za jakých podmínek mne můžete obvinit. Lež z úst lotra k těm případům nepatří. Buďte sbohem!“

Ota se otočil a rázně zamířil zpět na rynek. Staroměstský rychtář se za ním chvíli díval a pak zavrtěl hlavou. Rozhovor s Otou ho utvrdil v přesvědčení, že má pravdu. Rozhodl se, že ho nechá nenápadně sledovat. V posledních dnech se mu stále pletl do cesty a tvářil se, že mu chce pomáhat. Jenže ve skutečnosti se zajímal o všechno možné, jen ne o vraždu děkana Benedikta. Nepochyboval, že jeho pán žije. To, že se Oldřich z Chlumu vydával za mrtvého, bylo divné. Rychtáře Slámu napadlo, že se královský prokurátor mohl zaplést do nějakého spiknutí proti králi a teď se chce zachránit. Třeba i za cenu, že se nechá prohlásit za mrtvého. Okamžitě ale sám sebe napomenul, aby nebláznil. Jen hlupák hledá ďábla za každým nárožím. Dělo se něco, čemu nerozuměl, a to neměl rád. Ale to přece ještě neznamenalo, že se děje něco proti zemskému právu. Povzdechl si a vydal se za Otou. Snažil se udržovat dostatečný odstup, aby si ho panoš nevšiml. Byl zvědavý, kam půjde.

Ota prošel kolem podloubí, v němž se za masivním kamenným sloupem ukrýval jeho pán. Předpokládal, že ho staroměstský rychtář

bude sledovat. Jeho úsilí přijít na to, co se stalo s Oldřichem z Chlumu, bylo sice na první pohled dojemné, ale mohlo být také podezřelé. Rychtář Sláma znal královského prokurátora léta a mohl by už vědět, že si vždy dělá, co chce, pokud to podle jeho názoru vede k dopadení zločince. A že se nikdy se svými plány nesvěřuje. Svým pomocníkům řekne jen to, co musí při pátrání vědět. Ale aby vykládal jiným lidem o svých záměrech, to byl čirý nesmysl. Nikdy to rychtáři Slámovi nevadilo. Jeho pánovi sám několikrát pomáhal při vyšetřování na Starém Městě pražském a nikdy se nevyptával. Proč to bylo najednou jinak?

Sotva prošel panoš Ota kolem podloubí a s rychtářem v patách zmizel za nárožím kamenného domu, vynořil se Oldřich z Chlumu. Obezřetně je následoval. Ota se loudal, jako by zrovna teď neměl nic na práci. Zastavil u kašny a prohodil pár žertovných slov se zrzavou dívkou, která nabírala do dřevěných puten vodu. Pak pokračoval k Juditinu mostu. Staroměstský rychtář byl zkušený muž a Oldřich z Chlumu pobaveně pozoroval, jak obratně sleduje jeho panoše. Věděl, že nemají moc času a nemůže tohle zábavné divadlo protahovat. Odbočil do malé uličky, aby Otovi nadběhl.

Ota zatím kráčel podél řemeslnických dílen a prohlížel si vystavené zboží. Občas se nenápadně ohlédl a musel ocenit, jak si staroměstský rychtář počíná. Překvapilo ho, že svého pána ani jednou nezahlédl. Dokonce zaváhal, zda jde za nimi. Napadlo ho, že by se měl pokusit setřást staroměstského rychtáře sám. Právě v té chvíli vyběhl z průchodu u pekařské dílny chlapec a hnal se ke staroměstskému rychtářovi.

„Pane rychtáři, honem! Pojďte se mnou," volal.

„Co se stalo?" optal se Sláma. Z jeho hlasu byla znát rozmrzelost. „Nemohl by někdo jiný…"

„Vražda!" volal chlapec, chytil ho za rukáv a táhl do průchodu.

Rychtář se okamžitě rozběhl za ním. Proběhli mezi dvěma domy a ocitli se v malé uličce u dominikánské kaple. Chlapec ukázal do dvora za kaplí. „Tamhle to je!"

Dvorek byl čistě uklizený, u stěny kaple ležela hromada dřeva na opravu střechy. Rychtář se zastavil a na kluka nepřívětivě vyštěkl, kde je mrtvola.

„Já nevím…," koktal kluk a rukou si utíral nos.

„Jak nevíš? Cos vlastně viděl?"

„Nic. Šel jsem po ulici a přiběhl nějaký žebrák, že prý se tady ve dvoře stala vražda. Nařídil mi, abych běžel pro vás. Řekl mi, kde vás najdu."

„Tak žebrák…," opáčil Sláma skoro uraženě. Beze slova se otočil a zamířil domů. Bylo mu jasné, že panoš Ota zatím zmizel.

Sotva staroměstský rychtář vběhl do průchodu k dominikánské kapli, vynořil se zpoza stojanu s barevnými sukny Oldřich z Chlumu. Mrkl na svého panoše a skoro jako uličník dodal: „Tak, a máme ho z krku."

„Není zbytečné takhle si s ním hrát? Vždycky stál na naší straně," namítl Ota. V jeho hlase však zněla otázka jinak. Proč vůbec ztrácejí čas?

„Protože mu nedůvěřuji," vysvětlil Oldřich z Chlumu. Otočil se a spolu s panošem se vydali zpět ke kašně na rynku. Kráčeli těsně podél zdí domů, aby se ztratili v davu měšťanů. „Nemyslím, že by měl rychtář v těch zločinech prsty," vykládal Oldřich. „Občas ale zřejmě prozradí nějakou zprávu lidem, kteří by o ní vědět neměli. Možná ne ze zlé vůle. Říci mu teď o našich záměrech by mohlo být stejné, jako strčit hlavu do oprátky."

„Není to trochu tvrdé odsouzení, můj pane? Máte nějaký důkaz?"

„Jen podezření. Když jsem šel navštívit pražského biskupa, řekl jsem mu o tom. Nikdo jiný to nevěděl. Na zpáteční cestě se mne pokusil někdo zabít. Předpokládám, že to byl podomek paní Tekly. Viděli ho tam. Čekal ukrytý v opuštěném domě. Bylo to pečlivě připravené. Ale jak říkám, nikdo jiný než rychtář nevěděl, že tudy půjdu."

„Zpráva o vaší smrti ho zdrtila. To nehrál."

„Vždyť já netvrdím, že mi chtěl ublížit. Dokonce si myslím, že ho ani nenapadlo spojovat člověka, jemuž o mé cestě pověděl, s mou smrtí. To ale nemění nic na věci, že mu nemůžeme důvěřovat. Teď je zbytečné o tom spekulovat. Musíme zachránit tu tvou půvabnou kejklířku."

Panoš Ota přikývl a s nadějí v očích se obrátil na svého pána, jak to udělají.

„Sami to nezvládneme, to je jasné," pokračoval Oldřich z Chlumu. Obešli kašnu a pokračovali k prostranství před školou U Týna. „Dva meče postačí akorát na to, abychom se probili k Beatrici. Jenže nejdříve musíme zjistit, kde přesně je. Guldramův dům je velice rozlehlý. Netušíme, co je vzadu ve dvoře. Ani ve sklepeních pod ním. Budeme tam mít málo času. Musíme jít najisto."

„Ale nemůžeme čekat. Musíme…"

„To je samozřejmé," zarazil ho Oldřich z Chlumu. Došli k vratům školy U Týna. „Přemýšlel jsem, kdo by nám tak mohl pomoci. Napadli mne žáci téhle školy. Guldram je uspal, kvůli němu jim bylo špatně. Mohl je snad i otrávit. V každém případě je ponížil. Vzpomínáš, jak vypadali, když se probudili? Pozvraceli celou ložnici. Doufám, že to Guldramovi budou chtít vrátit, nemyslíš?"

XXIV. KAPITOLA

Tentokrát se panoš Ota příliš nezdržoval s fortnýřem, který střežil vchod do školy U Týna. Vrazil bezohledně dovnitř a křikl na něj, že má důležité poslání. Hubený muž v klerice se mu pokusil zastoupit cestu a koktal své obvyklé: „Ne, ne… ne, ne!“ Ota ho neurvale odstrčil a zamířil ke schodišti. Suverenita, s níž vše dělal, fortnýře uklidnila. Řekl si, že ten mladík má zřejmě opravdu důležité poslání, jinak by se přece choval jinak. Tohle zjištění ho uklidnilo tak, že se vrátil na svou lavici ve výklenku u vrat.

Oldřich z Chlumu svého panoše nedoprovázel. Musel zařídit jinou důležitou věc. Obešel chrám a pokračoval ke královské mincovně. V uličce za ní se nacházelo laboratorium lékaře a fyzika Eustacha. Tenhle muž pocházel z Flander a byl nejuctívanějším i nejproklínanějším učencem v Českém království. Mnoha lidem zachránilo jeho lékařské umění život. Eustach si nechával vždy zaplatit za své služby předem, ale nikdy nic nevrátil, ani když mu pacient zemřel. Podle jeho názoru dělal vše svědomitě a měl tedy nárok na odměnu. Jak to tak bývalo, právě ti, jimž nepomohl, o něm šířili nejrůznější pomluvy. Ani církvi se nelíbil a kazatelé ho označovali za kacíře. Eustach však měl také mocné ochránce. Sám Oldřich z Chlumu mu kdysi zachránil život. Vážil si jeho znalostí, a i když byl Eustach trochu podivín, byl výjimečný.

„To jste vy, urozený pane?“ uvítal ho stařičký učenec srdečně, když Oldřicha v přestrojení za žebráka poznal. Měl vrásčitou tvář a dlouhé bílé vousy, které mu sahaly až na prsa. Roztáhl hubené ruce a hosta objal. V černém hábitu vypadal jako vypelichaný havran. „Co mi přinášíte?“ Suše se zasmál a opravil se: „Vlastně lepší by bylo zeptat se, co si chcete odnést. Nuže?“

Oldřich z Chlumu věděl, jak je Eustach ješitný. Zatvářil se provinile a opáčil, že potřebuje jen pár drobností, které nejsou hodny jeho učenosti, ale je smutné, že mu přesto nikdo jiný na Starém Městě pražském neumí pomoci.

„Divil bych se, pokud by tomu bylo jinak," přikývl důstojně šedivou hlavou učenec. Oldřicha uvedl do laboratoria a usadil na širokou lavici u okna. Opěradlo měla ožehnuté od ohně. Sám zůstal stát u police s několika tlustými kodexy vázanými ve vepřovici. „Víte, proč si jiní neumí poradit a já ano? Protože tajemství přírodních věd najdete spíše u Alberta Magna než u evangelistů. Jenže mí kolegové tohle nechtějí pochopit. Raději se modlí, než aby bádali. Tak o co jde?"

„Potřebuji studený oheň a spoustu dýmu."

„Jenom?" povzdechl si Eustach, jako by ho jednoduchost úkolu bolela. „Vím, urozený pane, že vy sám znáte víc než většina místních ranhojičů, kteří se vydávají za lékaře. Určitě jste slyšel o látce nazývané Phosphoreum. Výtečně hoří. Ovšem její oheň pálí. Tahle substance je načervenalá. Existuje ovšem ještě jiná, podobná substance, která je bílá. Nemusíte ji zapalovat, na vzduchu chytne sama. Spálí kůži, ale dřevo od ní nechytne. To proto, že vydává studený oheň, který spíše leptá, než aby hořel. Věděl jste o tom?"

Oldřich z Chlumu tuhle látku samozřejmě znal. Jenže nebyla snadno dostupná. Zavrtěl hlavou a s obdivem Eustachovi potvrdil, že o ničem podobném v životě neslyšel. Bělovlasý učenec se rozesmál.

„Musí vám téct pořádně do škorní, urozený pane, když jste ochotný takhle lhát… Abyste Phosphoreum album neznal! Kolik ho potřebujete?"

„Všechno, co máte… A dým bychom mohli vyrobit ze sopečných kamenů. Souhlasíte?"

„Ne! Phosphorea mám plný hrnec. Malé kuličky… Jsou v octové vodě. Ale dým ze sopečných kamenů může poškodit oči. Dělal jsem nějaké pokusy a ověřil jsem si to. Vymyslel jsem něco lepšího. Podívejte!"

Starý učenec došel ke stolu a do hliněné misky nalil odporně páchnoucí bezbarvou tekutinu. Pak do ní vhodil několik černých zrníček. Chvíli se nedělo nic, ale pak se tekutina sama začala vařit, i když nestála na ohni. Z ní se začal valit šedavý dým, který páchl podobně jako sirné kameny, když se hodily do plamenů. Zápach ale nebyl zdaleka tak silný. Eustach do misky vhodil jinou zelenkavou substanci a tekutina se okamžitě utišila. Dým zmizel.

„Hodilo by se tohle?“ optal se Eustach hrdě.

„Vše, co projde vašima rukama, je pozoruhodné,“ přikývl Oldřich z Chlumu. Své překvapení nehrál. Už dlouho neviděl nic, co by tak dokonale napodobilo dým při požáru. Sáhl pod žebráckou halenu, kde měl ukrytý váček plný stříbrňáků, a položil ho na stůl. Učenec ho potěžkal v dlani a pak souhlasně přikývl. Zmizel ve vedlejší komoře. Chvíli trvalo, než se vrátil. V jedné ruce nesl baňatý hrnec, jehož hrdlo zakrývala blána z kravského měchýře, ovázaná pružným střívkem. Postavil ho velice opatrně na stůl a celkem zbytečně řekl, že v něm je Phosphoreum. V druhé ruce nesl keramickou lahvici a plátěný váček. Ty postavil na stůl velice ledabyle a podotkl, že tady je ten dým. Pak sáhl do truhlice a vylovil zažloutlé hnědé rukavice. Řekl, že mu je nádavkem přidá zdarma. Až bude s těmi substancemi pracovat, ať si je vezme, jinak by se mu pak mohly udělat na rukách ošklivé boláky.

„Nenašel by se tu nádavkem ještě nějaký košík, kam by se mi to vše vešlo?“ optal se Oldřich z Chlumu spokojeně.

„Vy mne přivedete na mizinu,“ povzdechl si stařičký učenec a z komory přinesl nový proutěný koš. Poznamenal, že by mu ho pak mohl vrátit, protože by ho byla škoda. Chvíli váhal, než se optal, zda může přiznat, že u něho urozený pan královský prokurátor byl, pokud by se někdo ptal.

„Byl u tebe nějaký žebrák. Do tváře ses mu nedíval, protože ji stále odvracel,“ opáčil Oldřich z Chlumu. Sáhl k opasku pod halenou, kde měl druhý měšec, o poznání menší, a z něho vylovil ještě hrst stříbrňáků. Položil je na stůl a srdečně se rozloučil.

Zamířil do šenku U Zlatého kola, kde si oblékl svou rytířskou zbroj. Sám si po kratší námaze navlékl drátěnou košili, přes ni si vzal koženou halenu a na hlavu nasadil kovovou přilbu. Přes ramena přehodil plášť s erbem českého krále. Jediné, čeho litoval, byl meč z ušlechtilé damascénské oceli. V tuhle chvíli ležel stále ještě v kapli vedle těla muže, který ho chtěl zavraždit. V nastávajícím boji se musel spokojit s mečem od domácího zbrojíře. Nebyl sice tak dobrý jako ten původní, ale na Guldramovy pomocníky bohatě stačil.

Zůstal sedět v pronajaté komnatě u Zlatého kola. Zdola k němu doléhaly hlasy hostů v šenku. Cítil smutek, jako vždy, pokud životy

jiných závisely na jeho dobrém či špatném rozhodnutí. Pak uslyšel kroky na chodbě. Vzápětí se objevil panoš Ota a pět žáků ze školy U Týna. Pár jich usadil na truhlici a zbytek si sedl ke stěně na zem. Podrobně jim vysvětlil svůj plán.

Bylo záhy po poledni. V osadě německých patricijů za kostelem svatého Havla panovala líná ospalost. Po rynku pobíhali dva psi a u kašny zevloval mladík s přihlouplým výrazem ve tváři. Na nároží se objevil Oldřich z Chlumu a tři žáci. Šli pomalu středem rynku a živě rozprávěli. Vypadali, jako by je nic nezajímalo.

To důležitější se dělo za Guldramovým domem. Panoš Ota se dvěma žáky přelezl zeď do dvora. Měli štěstí, byl prázdný. Do hliněné misky připravili substance a misku ukryli do hromady dříví. Další misku zastrčili pod dřevěný přístřešek do slámy. Z keramického hrnce vylovili několik kuliček, které učený Eustach označoval jako Phosphoreum, a ty pohodili ke vchodu do domu a také ke stájím. Dvůr se začal rychle plnit štiplavým šedým kouřem a na několika místech začaly prskat jiskry.

Vchod z domu do dvora byl zajištěný závorou. Panoš Ota sebral trámek a vrata vyrazil. Vběhl do mázhauzu a křičel, že hoří. Za ním utíkali oba žáci. Jeden rozhazoval kuličky, které hned, jak dopadly na zem, začaly prskat a vystřelovaly vějíře jisker. Druhý rozmisťoval další misky s rozmíchanými substancemi, takže domem se začal valit kouř, stejně jako venku na dvoře.

Ota zatím proběhl mázhauzem, otevřel vrata na rynek a křičel, co mohl: „Sem! Pro všechno na světě, pomozte!“ Na to Oldřich z Chlumu čekal. Se studenty v patách vběhl do Guldramova domu. Ale to už se objevilo několik služebníků. Vypadali zmateně a vyděšeně.

„Běžte na dvůr,“ křikl na ně. „Seberte všechna vědra a utíkejte ke kašně pro vodu!“

„Musíme varovat ostatní v domě,“ křičel panoš Ota. Popadl za rameno jednoho služebníka, který mu připadal nejvíce vyděšený, a optal se ho: „Kde je ta dívka? Musíme ji také zachránit.“

„V podstřeší… je tam i náš pán,“ koktal zmateně muž. Pak se mu vytrhl a rozběhl se ke kašně. Teprve po chvíli mu došlo, že něco není v pořádku. Ohlédl se, ale skrze dým nic neviděl. Než se stačil

rozmyslet, strčil do něho jiný služebník, vrazil mu do ruky prázdné vědro a křičel: „Na co čekáš? Běž pro vodu!“

Zatímco žáci pobíhali přízemím domu a snažili se, aby zmatek byl co největší, Oldřich z Chlumu a panoš Ota utíkali po schodech do horních pater. Ota měl malý náskok a ten si neustále udržoval. „Počkej…,“ křikl na něj jeho pán. Ale Ota jako by neslyšel. Proběhl honosně zařízenou komnatou v prvním patře a po úzkém dřevěném schodišti pokračoval nahoru.

V podstřeší byla veliká hala, která měla na konci malá dvířka. Panoš Ota tasil meč a dvířka prudce otevřel.

Za nimi se nacházela komora s kamenným klenutým stropem a malým okénkem v průčelí. Ke kovovému kruhu ve zdi byla přivázaná černovlasá kejklířka. Byla do poloviny těla nahá a záda měla rozšvihaná do krve. V rohu seděl Guldram, na stolku vedle stála konvice s vínem a dva poháry z nazelenalého skla. Za jeho zády stál ještě jeden muž, ale byl ve stínu a nebylo mu vidět do tváře. U dveří hlídali dva ozbrojení chlapi a třetí stál s důtkami v ruce u Beatrice.

Protože do komory doléhal hluk, byli všichni nervózní. Guldram se právě radil se svým společníkem, co se asi děje a co by měli podniknout. Panoše Otu nikdo nečekal, ale přesto se mu okamžitě postavili se zbraněmi v rukách na odpor. Ota srazil jednoho strážného kopnutím do břicha, mečem vyrazil druhému tesák z ruky. To již dorazil i Oldřich z Chlumu. Sotva ho Guldramův společník uviděl, začal křičet na ostatní: „Toho zabijte. Je to královský prokurátor!“

„Blázníte?“ utrhl se na něj Guldram. „Ten už je mrtvý…“ Pak houkl na hromotluka s důtkami v ruce, aby raději zabil tu holku. Hned! Svému druhovi úsečně vysvětloval, že jediný, kdo je jim doopravdy nebezpečný, je ona, protože může svědčit.

Hromotluk sáhl k opasku a tasil dýku. Víc ale nestihl udělat. Oldřich z Chlumu ho zasáhl mečem do krku. Z rány začala stříkat krev. Strážný, který se jako první svalil na zem a bolestivě se držel za břicho, sáhl po kopí a pokusil se bodnout Oldřicha do zad. Ota však hrot kopí na poslední chvíli srazil mečem a kopí se zabodlo do jednoho z prken v podlaze. Bylo zřejmé, že sami služebníci vpád vetřelců nezastaví.

Guldram a jeho společník vyskočili, zvedli stolice a mrštili jimi po svých nepřátelích. Ota se stačil vyhnout, ale Oldřicha jedna zasáhla bolestivě do ramene. Klopýtl a padl zády na stěnu. Neztratil však duchapřítomnost. Ze země se právě zvedal druhý strážný. Nahmatal svůj tesák a chystal se znovu vrhnout do boje. Rozmáchl se proti Otovi, ale Oldřich z Chlumu byl rychlejší. Protože nemohl rukou po úderu stolicí hnout tak rychle, jak by potřeboval, tasil levou rukou dýku a obratně ji vrhl po muži s tesákem. Dýka se mu zabodla přesně doprostřed prsou.

Guldram se vlastní šarvátce uprostřed komnaty vyhnul. S mečem v ruce se prosmýkl ke stěně, kde byla připoutaná Beatrice. K boji se přichystal i jeho společník. Byl to starší muž v rytířské zbroji. Jakmile se jeho tvář ocitla ve sporém světle, které do komnaty vrhalo malé okénko, poznal ho Oldřich z Chlumu okamžitě. Byl to podkomoří Michal z Vřešťova. Tasil sice meč, ale váhal, na koho zaútočit. Oldřich z Chlumu stál blíže, ale podkomoří podvědomě cítil, že zaútočit na královského prokurátora byl bylo totéž, jako podepsat si ortel smrti. Proto ťal po Otovi. Ota to nečekal a jeho výpad odrazil na poslední chvíli. Meč podkomořího se svezl stranou. Protože se tím uvolnila cesta, přiskočil k Michalovi z Vřešťova Oldřich a odzbrojil ho.

V téže chvíli zvedl Guldram meč, aby zabil kejklířku, ale pak si úder rozmyslel. Tít bylo nesporně účinnější, jenže spoutaná Beatrice stála těsně u zdi. Pokud by zavadil mečem o kamenné kvádry, mohl by ho klidně zlomit nebo si pochroumat zápěstí. Rychle si spočítal, že bodnout bude jistější.

Panoš Ota právě odrazil výpad podkomořího a neměl tedy čas věnovat se Guldramovi. Jen ho mohl sledovat. V tu chvíli jako by se čas odvíjel v pomalém a děsivém snu. Otovi se před očima mihla jeho první Beatrice, kterou proklál meč. Z dálky se ozývala skřehotavým hlasem věštba staré Maurky. Aby jeden žil, musí druhý zemřít. Na přemýšlení nebyl čas. Pro záchranu Beatrice udělal to jediné, co mohl. Skokem se před ni vrhl jako štít a Guldramův meč mu z boku pronikl do těla. Panoš Ota vykřikl bolestí, přesto stačil z posledních sil provést výpad a zranil Guldrama na rameni. Ten upustil meč a se zlostnou kletbou uskočil. Ota klesl na kolena, ale

ještě než ztratil vědomí, uviděl staroměstského rychtáře, který vběhl do komory s několika biřici v patách.

Bylo po boji. Guldram i podkomoří obrátili dlaně vzhůru na znamení příměří. Oldřich z Chlumu si klekl vedle Oty a dýkou mu rozřízl oděv, aby se dostal k ráně. Nevypadalo to dobře. Jeden ze staroměstských biřiců zatím osvobodil kejklířku. Teprve teď se Guldram vzpamatoval a začal křičet, že chce vysvětlení. Ale staroměstský rychtář se s ním nemínil bavit. Nařídil svým mužům, aby jeho i podkomořího odvedli do mázhauzu a tam na něj počkali. Pak rychle prohodil pár slov s Oldřichem. Ničemu se nedivil, jen si vyslechl stručné pokyny. Přikývl a vyrazil dolů za svými muži.

Guldrama i podkomořího odvedl přes jejich hlasité protesty pryč z domu. Nikoli ovšem do vězení, nýbrž k sobě na rychtu. Tam je posadil v jizbě ke stolu a biřicům nařídil, aby je pečlivě hlídali. Oba zajatci se nepříčetně rozčilovali, že jsou svobodní lidé a nic neprovedli. Podkomoří dodal, že on je navíc urozený člověk a královský úředník. Velice neuctivě se oba vyjadřovali o městském právu, křičeli, že rychtář nad nimi nemá žádnou pravomoc, a dožadovali se, aby je odvedl na královský dvůr. Pokud by měl někdo stanout jako zločinec před soudem, pak podle jejich názoru Oldřich z Chlumu a nikoli oni dva. Svévolně vnikl v rozporu se zemským právem do Guldramova domu a pobil několik služebníků.

„Pokud vím, v domě hořelo," opáčil smířlivě staroměstský rychtář. „V takovém případě je povinností každého přispěchat na pomoc. Všude byl dým a jiskry od ohně. Vaši služebníci byli zcela bezradní. Jeden z nich požádal pána z Chlumu, aby vás varoval. Ten dobrý muž se zřejmě bál, že byste mohli uhořet. Proto běžel pan královský prokurátor se svým panošem do podstřeší. Jenže tam se na ně vrhli vaši muži. Museli se tedy bránit. Bylo to politováníhodné nedorozumění. Až sem neudělal nikdo nic proti zemskému právu. Vysvětlovat před soudem však budete muset vy. Proč jste věznili a mučili tu kejklířku? Co vám bylo do truhličky zavražděného Benedikta? Proč jste neohlásili, že ve sklepení držíte vraha obou kejklířů? Královský prokurátor vyšetřuje z pověření našeho krále složitý případ. Proto mi nařídil, abych vám zatím poskytl pohostinství. Nic víc! Ovšem upozorňuji, že mí biřicové zpřelámou

kosti každému, kdo by se pokusil uprchnout. Oni za to nemohou. Jsou prostě tak vycvičení.“

Oldřich z Chlumu zatím ošetřil podle nejlepšího svědomí svého panoše. Beatrice se mu snažila pomáhat, ale přitom jí z očí tekly slzy a byla tak nešťastná, že ji nakonec vyhnal, protože byla spíše na obtíž než k užitku. Neodešla však, zůstala u dveří a tiše se modlila. Otu přenesli na nosítkách do šenku U Zlatého kola. Rychtář Sláma sice tvrdil, že u něj doma by mu bylo lépe, jenže to by museli jít přes celé město. Ota nebyl ve stavu, aby něco podobného vydržel, a staroměstský rychtář to nakonec uznal. Během cesty se Ota neprobral k vědomí.

XXV. KAPITOLA

Učený lékař Eustach neopouštěl svůj dům, pokud šlo o práci. Nemocný musel přijít za ním, a pokud nemohl chodit, musel za lékařem přijít někdo z příbuzných a popsat mu, co nemocného trápí. Na základě toho Eustach připravil léky. Nebyly levné, ale mnoha lidem pomohly. Tentokrát udělal starý učenec výjimku. Se svou truhličkou, v níž měl nástroje a léky, dorazil do šenku U Zlatého kola dříve, než tam staroměstští biřicové donesli panoše Otu. Sotva se objevil v komnatě, kterou měl Oldřich z Chlumu pronajatou, ujal se rázně svých povinností.

Nařídil, aby nemocného nepokládali, ale aby mu podložili záda, jako by seděl. Pak nechal ohřát vodu a nožem rozřízl zkrvavenou látku, která částečně zakrývala ránu. Pod ní byl obvaz z plátna, který tam dal Oldřich z Chlumu. Podíval se na něj a velkoryse přikývl, že to není udělané špatně. Pak ho opatrně odvinul. Jemně prsty ránu ohmatal, přičichl k ní a ochutnal krev špičkou jazyka. Přitom starostlivě vrtěl hlavou. Nadzvedl víčka a prohlížel si Otovy oči. Potom ho chytil za zápěstí a počítal tep.

Oldřich z Chlumu a černovlasá kejklířka stáli mlčky u dveří. Ostatní vyhnali ven. Když Eustach skončil, obrátil se na ně a pokrčil rameny: „Nevím, co říci… A tohle neříkám často. K vám chci být upřímný, urozený pane. Obávám se, že meč zasáhl některý z vnitřních orgánů v břiše. Říkáte, že nezvracel… to je dobré. Žaludek je zřejmě v pořádku. Navíc rána není tak hluboká. Tady na boku vede tělem dlouhá trubice. Vypadá, jako by byla ze slabého pergamenu. Pokud by ji meč prorazil, byl by konec. Ale nejspíše ani ta není poškozená.“

„Odpusťte, učený Eustachu,“ ozval se Oldřich z Chlumu uctivě. „Odkud tohle víte? V žádném spisu o medicíně nic takového popsáno není. Od dob Hippokratových se používají kresby a tam…“

„Kresby!“ sykl pohrdavě bělovlasý učenec. „Je pochopitelně křesťanské chránit zemřelé před zhanobením. Ovšem já jsem žil

nějakou dobu v arabských zemích. Ti pohané nemají úctu před ničím. Viděl jsem pitvat několik křesťanů… Odsuzuji něco podobného jako kacířství, ale přiznávám, že mi to přineslo poučení, jaké mi nedala žádná univerzita… Ale k nemocnému. V téhle části břicha je ještě jeden orgán. Vypadá jako kus tmavého masa. Nevím, k čemu je. Ale vypozoroval jsem, že při jeho zranění začne nemocný žloutnout, dostaví se horečky a za dva nebo tři dny zemře. Neznám proti tomu lék. Obávám se, že váš panoš má právě tohle zranění…“

Beatrice vykřikla a byla na kraji mdlob. Oldřich z Chlumu se bezděčně pokřižoval. Měl stažené hrdlo a nedokázal odpovědět.

„Mohu zkusit nějaké léky… jsou hodně drahé a nemohu nic slíbit. Upřímně si myslím, že by to bylo zbytečné vydání. Spíše než já by tu měl být kněz. Nuže?“

„Dejte mu ty léky,“ rozhodl tiše Oldřich z Chlumu. „A pak ošetřete tuhle dívku. Má na zádech kůži rozšlehanou do krve.“

„Ale pak vás to bude stát ještě víc. Na tohle zranění stačí jitrocelová mast. Tu jí může prodat každý šarlatán. Holky, jako je tahle, mou pomoc nepotřebují. Jsou jako ještěrky. Přežijí všechno. Takovéhle případy mne nezajímají…“

„Složil jste Hippokratovu přísahu? Tak ji ošetřete!“ zarazil ho přísně Oldřich z Chlumu. Pak otevřel truhlici a vytáhl těžký kožený váček, v němž zvonily stříbrňáky. Hodil ho bělovlasému lékaři a podotkl, že to je záloha. Eustach váček obratně chytil a uložil do své truhličky k lékům. Pak vytáhl misku a začal v ní míchat jakýsi fialový lektvar. Přitom vysvětloval, že to je extrakt ze ženšenu. Přivezl mu ho jeden poutník, který se dostal až daleko na východ. Je to nejlepší lék, jaký v křesťanských zemích existuje. S pomocí Beatrice vpravil několik kapek do panošových úst. Ten se rozkašlal a za chvilku otevřel oči. Chvíli trvalo, než se zorientoval, kde je a co se stalo. Usmál se na kejklířku a tiše, skoro neslyšně řekl: „Chvála Bohu…“

Eustach popošel k Oldřichovi a tiše mu vysvětloval, že teď bude jeho panošovi lépe, ale jen do té doby, než se mu začne v břiše tvořit zánět. Večer začne mít bolesti, ztratí vědomí a bude konec. Doporučuje, aby mu dávali hodně pít a k jídlu nejvýše vývar z hovězího masa a vlažnou kaši z mouky. Pak vytáhl krabičku s mastí,

a i když Beatrice protestovala, natřel jí rány. S nezastíraným potěšením dodal, aby teď raději chodila bez haleny, tak se rány lépe vyhojí. Pod látkou by mohly hnisat. Slíbil, že večer zase přijde. Uklonil se a zmizel.

„Můj pane," řekl vyčerpaně panoš Ota. „Jak to vypadá?"

Oldřich z Chlumu si klekl vedle jeho lůžka a uchopil ho za ruku. Byla teplá a silná. „Bude to dobré, Oto. Eustach je nejlepší lékař v Českém království a…"

„Na to jsem se neptal," zarazil ho unaveně Ota. „Všichni jsme v rukách božích. A já jsem veliký hříšník. Vím, jak to se mnou dopadne. Víte, na co se těším? Až se setkám tam nahoře se všemi ženami, se kterými jsem se kdy miloval. Doufám, že se tam kvůli mně nepoperou…"

Beatrice ho tiše poslouchala, v očích měla slzy, ale ve tváři se jí mihl výraz toho nejhlubšího nesouhlasu.

Ota o něco vážnějším tónem pokračoval, že se neptal na své zranění. Rytíř musí umět umřít. Byl by ale šťastný, kdyby se ještě dříve, než se to stane, dozvěděl, jak je to vlastně s celým tímhle divným případem. Pak se obrátil na Beatrici, proč ji vlastně unesli. A hlavně, na co se jí vyptávali.

„To by mne také zajímalo," přidal se Oldřich z Chlumu a vybídl dívku, aby přistoupila blíže. Kejklířka dosud stála ostýchavě vedle dveří. Poklekla vedle lůžka, naklonila se k Otovi a políbila ho. „Zachránil jste mi život… děkuji!"

„Musel jsem," řekl se strojenou bezstarostností. „Už kvůli mně jedna Beatrice zemřela. Nemohl jsem přece dovolit, aby se ta věštba splnila znovu."

„Jaká věštba?"

„To není důležité… Tak jak to bylo s tvým únosem?"

„Tloukli mě a vyhrožovali, že mě zabijí," začala vzpomínat. „Chtěli vědět, kde jsou věci z truhličky… Víte, přinesli tam takovou stříbrnou truhličku a tvrdili mi, že ji můj otec ukradl bakaláři Hugovi. Asi to bude pravda. Tu truhličku jsem totiž u Huga zahlédla. Bičovali mě a pak jste přišli vy…"

„Počkej," zarazil ji Oldřich z Chlumu. „Nezmínil se tvůj otec nebo bratr o té truhličce?"

„Ne. Jen včera se otec radoval, že budeme mít brzy peníze na nového koně. A sliboval, že příště dá na mě a budeme jezdit jenom po vesnicích. Ve městě jsou zlí lidé. Ale víc mi neřekl. Při výslechu mi došlo, že chtěl prodat tu stříbrnou truhličku. Chudák… prý je mrtvý. Stejně jako můj bratr.“

„V té truhličce musely být nějaké pergameny,“ vracel se k hlavnímu problému Oldřich z Chlumu. „A ty mají větší cenu než pět takových stříbrných truhliček. Ve vašem voze jsme je nenašli. Tvůj otec nebo bratr je museli někam ukrýt. Jestli je nenajdeme, byla jejich smrt zbytečná. Bez nich vrahy neusvědčíme.“

Panoš Ota se rozkašlal a pak zkřivil rty do bolestivé grimasy. Podíval se na svého pána a pokusil se o bezstarostný tón: „Až dosud jsem hezké dívky vyslýchal já. Dokud žiji, neměli bychom to měnit. Nechte mi tu Beatrici… Asi byste měl jít vyslechnout Guldrama a podkomořího.“

„Udělám to,“ přikývl Oldřich z Chlumu. „Ale nejdřív si podám bakaláře Huga. Je mi úplně jedno, jestli to bude na církevní půdě, kde má pravomoc biskup a ne já. Už toho všeho mám dost. Přísahám, že poteče krev, jestli se zase někdo pokusí bránit mi ve vyšetřování. Oto… budu se za tebe modlit. Drž se!“

Sebral meč a vyšel ven rázněji, než měl v úmyslu. Cítil totiž, že má oči vlhké stejně jako Beatrice. Pokud plakala ženská, bylo to pochopitelné. Ale on byl rytíř a královský prokurátor. To samo o sobě vylučovalo projevovat slabost. Když mu kdysi zemřela jeho první žena, poprvé pocítil hrůzu z definitivního konce. Křesťan by se měl radovat, pokud jeho blízký vstoupil mezi vyvolené. Oldřich nejen že se neradoval, ale tehdy si poprvé začal klást otázku, v čem je smysl života. Člověk potkával lidi, které měl rád a kterým přál, aby prožili hezké dny. Místo toho je uložil do studené země.

Hřbetem ruky si otřel oči a rázně se vydal chodbou ke schodišti.

Ve škole U Týna se již druhý den nečetly lekce. Výuka se zastavila, jako by smrtí děkana Benedikta odešla z této budovy veškerá učenost. Bakalář Hugo trávil většinu času na modlitbách a v rozjímání. Byl bledý a pod očima měl kruhy od nevyspání. Jediný, koho se smutné události posledních dnů nedotkly, byl fortnýř, který

zůstával neochvějně na svém místě u vrat. Seděl ve výklenku a vyháněl každého, kdo tu neměl podle jeho názoru co dělat. Jenže i jeho sebevědomím poslední dny otřásly. Stále častěji kolem něj procházeli lidé, kteří si ho vůbec nevšímali.

Když vstoupil Oldřich z Chlumu, kývl na fortnýře hlavou, jako by zdravil starého známého. Ale dál nepokračoval. Laskavě se optal, kde najde bakaláře Huga.

„Ne, ne, ne…," koktal zmateně fortnýř. „Modlí se. Nikdo ho nesmí rušit."

„Kde se modlí? V kapli, nebo ve své cele?"

„To nesmím říci… Nikdo k němu nesmí!"

„Takže ve své cele," kývl spokojeně Oldřich z Chlumu. Protože se mu fortnýř snažil zastoupit cestu, odstrčil ho a zamířil ke schodům. Muž u vrat se ani nepokusil běžet za ním. Posadil se zpátky na lavici ve výklenku a rezignovaně složil ruce do klína.

Dveře cely měl bakalář Hugo zevnitř zajištěné závorou. Oldřich na ně zabušil, ale nikdo se neozval. Zkusil to znovu, a když se nic nedělo, couvl a dveře vyrazil. Závora byla chatrná a povolila s praskotem hned při prvním nárazu.

Bakalář Hugo se nemodlil. Seděl na lůžku se svěšenou hlavou a ruce měl stisknuté mezi koleny. Vylekaně vzhlédl a pokusil se sebrat veškerou sílu. Vstal a začal křičet, co si to dovoluje a kdo vůbec je.

„Erb našeho milostivého krále snad poznáš," opáčil přísně Oldřich z Chlumu. Zvedl křeslo a odnesl ho ke dveřím tak, aby bakalář nemohl utéct. Pak se do křesla posadil. Hugo ho sledoval a do tváře se mu vrátil výraz rezignované beznaděje. Klesl zpět na lůžko a tiše se optal, co od něj chce. V očích měl slzy a třásl se jako v zimnici.

„Jsem královský prokurátor," představil se Oldřich z Chlumu opatrně, jako by ho chtěl konejšit. „Pokud chceš zachránit svou duši, měl by ses vyzpovídat knězi. Ale pokud chceš uklidnit své svědomí, měl by ses přiznat mně. Jak jsi zavraždil děkana Benedikta?"

„Nic takového jsem neudělal," vzchopil se znovu bakalář Hugo. „Jaký právem mne tu osočujete?"

„Právem soudu."

„Tady královské soudy žádnou pravomoc nemají!"

„Až se Jeho Milost pražský biskup dozví, co jsi spáchal, nechtěl bych být ve tvé kůži. Ale pokud jde o pravomoci mého soudu, mýlíš se. Nejde jen o vraždu. Děkan Benedikt se účastnil spiknutí proti našemu panovníkovi. V takovém případě tě právo církevní imunity nechrání. Chci pravdu. Mluv!“

„Benedikt by nikdy nic takového neudělal,“ chabě namítl bakalář Hugo. Znovu se začal třást.

„Nemám čas,“ rozkřikl se Oldřich z Chlumu přísně a tasil meč. Výhružně si ho položil na kolena. „Jeden svědek tě viděl, jak se vracíš do školy se zkrvavenou sekerou, kterou jsi venku odhodil do křoví. Tu sekeru soud má a víme, že patřila paní Tekle. Další svědek viděl děkana Benedikta nést do domu paní Tekly stříbrnou truhličku. O něco později jsi tu truhličku měl ty. Kdybys měl čisté svědomí, proč jsi za mlčení zaplatil hlavě staroměstských žebráků?“

„Je to lež! Jak můžete věřit osobě snížené na cti! Já jsem prelát!“

„Další svědek tu truhličku viděl v téhle komnatě. A ukradl ji.“

„Zloděj má svědčit proti mně?“

„Pokud se nepřiznáš, dokáže královský soud vynutit tvé přiznání jinak,“ upozornil hrozivě Oldřich z Chlumu. „A nic na tom nemění, že jsi prelát. Jeho biskupská Milost ti nepomůže. Už proto, že tu truhličku teď nemáš. Jeho zajímají pergameny, které byly uvnitř. Ne ty.“

„I tohle víte?“ vyděsil se bakalář Hugo a sklopil pohled k podlaze. Bylo zřejmé, že už nemá sílu déle se bránit.

„A ještě něco,“ pokračoval nesmlouvavě Oldřich z Chlumu. „Pokud se mi nepřiznáš, bude se při výslechu hovořit také o tvém sodomském hříchu. A za ten tě nečeká oběšení, ale upálení.“

„Měl jsem Benedikta rád… Ale jen jako bratra.“

„Lžeš! Vždyť právě proto jsi ho zabil. Žárlil jsi na tu ženu. I na to mám svědka.“

„Už neřeknu ani slovo!“

Oldřich z Chlumu změnil výraz a skoro otcovsky pokračoval: „Víš dobře, že nemáš pravdu. Budeš mluvit. Ale pokud bys náhodou dokázal mlčet do doby, než zasedne soud, ztratíš nejspíše rozum… Výčitky svědomí jsou horší než všechny pozemské soudy. Věř mi,

viděl jsem to už mnohokrát. Jsi ztracený muž. Zabil jsi jediného člověka, kterého jsi miloval. On tě zradil, je to tak, viď? Pokud mi povíš pravdu, slibuji, že o tomhle se nebude u soudu hovořit. Neskončíš na hranici, ale víc pro tebe udělat nelze.“

Bakalář Hugo se rozplakal a trhaně mezi vzlyky se přiznal. Zabil děkana Benedikta i tu děvku, se kterou ho našel ležet. Vzal si zpět jeho truhličku, protože v ní byly pergameny. Myslel, že to jsou Benediktovy dopisy, a chtěl si je nechat na památku. I když ho děkan zradil, miloval ho.

„Byly na těch pergamenech skutečně dopisy?“ přerušil ho Oldřich z Chlumu.

„Neměl jsem čas přečíst si je… Truhličku jsem uložil tady a pak jsem se šel modlit,“ povzdechl si smutně bakalář Hugo. „Jenom jsem se do ní podíval. Bylo tam několik pergamenů, nějaké pečetidlo a prsten.“

„To by mohlo být. Jedné věci ale nerozumím. Pokud jsi Benedikta miloval, proč jsi ho ten večer sledoval? Nevěřil jsi mu?“

„Ale já ho nesledoval!“ vykřikl vyděšeně bakalář Hugo a pokřižoval se. „Ten večer, hned jak odešel, se tu objevil nějaký mládenec. Chtěl se mnou mluvit v ústraní. Přijal jsem ho a on mi řekl, že se Benedikt právě válí s nějakou děvkou. Samozřejmě jsem mu nevěřil. Začal popisovat podrobnosti, co Benedikt dělává s paní Teklou. Ztratil jsem rozum… Popsal mi dům, kde ho najdu. A řekl mi i o té sekeře.“

„Znáš toho mládence?“ optal se Oldřich z Chlumu. Ani nevěděl proč, byl spokojený, že vražda děkana Benedikta nebyla shoda náhod. Včera svému panošovi tvrdil, že se stalo něco, co je proti jeho dosavadním zkušenostem vyšetřovatele. Došlo ke dvěma zločinům, které spolu nesouvisejí. Jenže nakonec se ukázalo, že se mýlil. Zločinci měli plán, jak odstranit Benedikta, aniž by je někdo mohl podezírat. A jako nástroj si zvolili bakaláře Huga.

„Já školu opouštím zřídka. Žák to nebyl. Služebník našeho vznešeného biskupa také ne. Jiné lidi tak dobře neznám,“ omlouval se bakalář Hugo. „Co teď se mnou bude?“

„Nikomu zatím o našem rozhovoru nevykládej,“ poručil Oldřich z Chlumu a vstal. Křeslo odtáhl ode dveří zpět na místo. „Čeká tě

spravedlivý královský soud. Trestem smyješ své pozemské viny. Modli se a doufej v milosrdenství boží, abys zachránil i svou duši.“

„Jaký ten trest bude?“

„Mám ti odpovídat? Dobře víš, že ve Starém zákoně se stanoví trest oko za oko a zub za zub. Zabil jsi, musíš být popraven. Pokud však projevíš lítost a před soudem se přiznáš, zemřeš rychle.“

Bakalář chvíli váhal. Bylo zřejmé, že chce povědět ještě něco, ale současně se bojí to vyslovit. Díval se do tváře Oldřicha z Chlumu jako lapené zvíře, které přesto doufá, že se mu podaří uniknout. „Musím vám říci ještě něco,“ řekl, když se nakonec odhodlal. „Třeba to pro vás bude mít nějakou cenu. S mým hříchem to nesouvisí, ale možná mi tohle svědectví Bůh přičte k dobru. Když sem vrazili ti maskovaní muži a mučili mě, nezajímali se jen o truhličku. Chtěli také vědět, kde je registr školy.“

„Co to je?“

„To je kodex, kam se zapisují všichni učitelé a žáci. Prý prohledali skriptorium, ale nenašli ho tam. Ani já nevěděl, kde je. Teprve druhý den jsem se šel podívat do cely děkana Benedikta. Registr byl ukrytý pod klekátkem. Netuším, proč je důležitý, ale schoval jsem ho.“ Hugo vstal, otevřel truhlici a vytáhl ohmatanou knihu v kožené vazbě. Podal ji Oldřichovi z Chlumu a posadil se zpět na místo.

„Půjčím si ji a někde v klidu ji prostuduji, buď s Bohem!“

„Ztratil jsem Benedikta… Co bych ještě na tomto pozemském světě dělal?“ souhlasil se svěšenou hlavou bakalář Hugo. Zdálo se, jako by se mu ulevilo. „Myslíte, že se tam s ním zase setkám?“

XXVI. KAPITOLA

„Slibuji, že nezemřeš,“ řekla něžně Beatrice. Seděla na kraji lůžka a hladila Otu po tváři. Byl bledý a na čele mu vyrazil pot. I když ho rána bolela, nenaříkal. Snažil se tvářit, jako by se nic nestalo. Ovšem každý, kdo ho znal, poznal okamžitě, že je to s ním špatné. Oči měl bez jiskry a ústa nedokázala vyloudit typický rozpustilý úsměv.

„Jsi hodná,“ řekl panoš Ota tiše a uchopil černovlasou kejklířku za ruku. „O mě se neboj. Vždyť je to jen škrábnutí… Měl jsem už horší zranění.“

Přikývla, jako by mu jeho slova věřila. Pokusila se usmát, ale nešlo jí to. Cítila, že se jí po tvářích kutálejí slzy. Proč byl svět tak strašně zlý? A proč dával lidem to, po čem toužili, až ve chvíli, kdy jim to zase bral? Zůstala sama, odpoledne pochová otce i bratra a zítra nebo pozítří i Otu. Měl její život vůbec ještě smysl? Uměla si odpovědět bez váhání. Přesto se ještě trochu bála udělat to, co musela. Od dětství se těšila, až opustí tohle slzavé údolí a její duše se bude těšit z blaženosti věčné. Jenže teď mohla přijít i o tuhle naději. Stála před obtížným rozhodnutím, ale i když ji rozum odrazoval, věděla, že to stejně udělá.

„Nezemřeš,“ opakovala a sklonila se k němu. Políbila ho. Ne na tvář, ale vášnivě se přisála na jeho rty. Panoš Ota polibek opětoval a bylo to tak krásné, až se jí zatočila hlava. Ke svému překvapení ucítila, že ji Ota objal kolem pasu a laská se s ní.

„Měl bys mít klid,“ řekla vyčítavě, ale nebránila se.

„Už brzy ho mít budu,“ odpověděl hořce. Chtěla ho napomenout, aby neříkal hlouposti, ale ozvalo se zavrzání pantů. Někdo otvíral dveře. Vymanila se z Otovy náruče, ale ne dost rychle, aby si toho rychtářova žena nevšimla. Marjánka stála na prahu a rozpačitě se začala omlouvat, že sem tak vtrhla. Jindy by se mračila a Otu by vyplísnila, ale teď ne. Beatrice pochopila, že rychtářova žena ví, jak na tom panoš je. Vyzvala ji, ať se posadí k ní na lůžko.

„Vždycky jsem si přál, pokud bych měl zemřít, aby u mého lůžka neotravoval ufňukaný kněz, ale smály se na mě dvě krásné ženy," řekl Ota a těžce polkl. Marjánku napomenul, aby si setřela slzy z tváří. „Jednoho ufňukaného kněze bych snad ještě snesl, ale dvě ufňukané holky ne. To by mě snad zabilo…," řekl a dávivě se rozkašlal. Beatrice rychle vstala a podala mu džbánek, v němž bylo víno s medem a bylinkami, rozředěné vodou.

„Takové hlouposti říká pořád," žalovala rychtářově manželce.

„Proto jsem ho měla ráda," řekla tiše Marjánka.

„A už nemáš?" ozval se panoš Ota. Hovořit mu dělalo stále větší potíže. Tváře mu žhnuly horečkou.

„Mám," řekla ještě tišeji a odvrátila tvář. Nemohla zadržet pláč.

„Jděte obě do háje," bručel Ota. „Umřu, no a co? Každý jednou zemře. Tak už toho nechte. Těch pár hodin, co mi zbývá, si chci ještě užít. Víte, že jsem se nikdy nemiloval se dvěma holkama najednou?"

Beatrice se bezradně podívala na Marjánku. Už neplakala. Konečně se rozhodla. Život bez Oty by neměl žádný smysl. Zachrání ho.

„Oto," řekla pevně. „Na chvíli musím odejít. Jedna ženská ti musí stačit."

„Ale vrátíš se?" řekl tak, až se jí sevřelo srdce. Pochopila, že i on ji miluje. Sklonila se k němu a políbila ho. Pak se otočila a vyběhla ven.

„Tak, a jsme sami," řekl s hranou bezstarostností Ota, sotva zapadly dveře. „A ty mě nepolíbíš, Marjánko? Tak jako kdysi…"

„Ne," řekla rezolutně. „Jsem vdaná… A pak, stejně bys při tom myslel na tu kejklířku."

„Myslel," přisvědčil unaveně. „Nebudeš se zlobit, když si na chvíli zdřímnu?"

Beatrice skoro běžela. Nejdříve musela najít někoho, kdo uměl psát. Skoro ihned ji napadli žáci školy U Týna. Jenže na ně se obrátit nemohla, protože by se její vzkaz mohl dostat do rukou Oldřicha z Chlumu. Zastavila na rynku a rozhlížela se. Pak zamířila k domu zámožného pekaře Jandlíka. Optala se tovaryše a ten jí poradil, že ob

jeden dům bydlí notarius Odolen a ten jí jistě pomůže. Shovívavě si ji změřil a dodal, že ovšem jen v případě, pokud má peníze.

Bylo to samozřejmé, jenže na to ve spěchu nepomyslela. Neměla ani měďák. Přesto odhodlaně vstoupila do mázhauzu. Notariova kancelář byla v nízké klenuté komnatě hned za vraty.

„Co potřebuješ?“ optal se muž středního věku a zvedl oči od pergamenu, který právě studoval. Krátkozrace na ni mžoural a byl rozmrzelý, že ho ruší. Na první pohled ji ocenil a pochopil, že mu žádný výdělek nenese.

„Potřebuji napsat pár vět… Vzkaz, rozumíte? Nebojte se, zaplatím. Jestli chcete, můžete mne pomilovat,“ navrhla a prosebně sepjala ruce. „Je to strašně důležité. Prosím!“

Odložil pergamen na pulpit a trochu zaskočeně si ji prohlížel. Na nevěstku nevypadala. Byla mladá a líbila se mu. Ta odměna ho celkem lákala. Přesto by rád věděl, o co jde. Nechtěl napsat něco, za co by ho mohli později popotahovat. S formální přísností ji napomenul, aby se bála Boha a městského práva. Pak se mnohem srdečněji optal, o co vlastně jde.

Když mu sdělila, jak by měl vzkaz znít, vypadal ještě zaraženěji. „To myslíš vážně?“ optal se.

Přikývla a optala se, jestli se chce pomilovat hned, nebo až ten list napíše.

Notarius uchopil husí brk, namočil ho do inkoustu a zabručel, ať mu ten vzkaz nadiktuje hezky pomalu, slovo od slova. Pak začal psát. Když skončil, zvedl pergamen a chvíli jím mával ve vzduchu, aby inkoust rychleji uschl. Sroloval ho a převázal červenou stuhou. Podal ho černovlasé kejklířce a řekl, že jí přeje, aby to dopadlo podle jejích představ. Bude se modlit, aby jí Bůh odpustil. Pak se sklonil k pulpitu a začetl se do listiny, kterou před chvílí odložil. Beatrice poděkovala a zamířila ke dveřím.

„Počkej ještě,“ křikl za ní. „Ten pergamen pečlivě schovej. Pokud by ho dostala do rukou církev, v životě jsem tě neviděl, rozumíš?“

„Nebojte se…,“ odpověděla, vrátila se k pulpitu a překvapeného notaria políbila. Pak se otočila a utekla. Sotva za ní zapadly dveře, muž odložil pergamen a pokřižoval se.

Beatrice utíkala přes rynek k nároží, kolem něhož se dostala na prostranství před školou U Týna. Pergamen schovala za halenu. Zamířila k opuštěnému vozu. Kolem byly rozházené jejich věci. Ležely tam, kam je pohodili staroměstští biřicové, když vůz prohledávali. Zastavila se a smutně se dívala na tu nevelkou hromádku, která byla veškerým majetkem její rodiny. Teď to vlastně zdědila. Obešla ty věci a vylezla na korbu. Nadzvedla prkno bočnice. Byl tam. Malinký kožený váček s bylinami. Matka ho kdysi dostala v Andalusii od jedné vědmy, kterou o týden později upálili. Nikdo z rodiny ty byliny dosud nepoužil. Ne proto, že je dostali od ženy obviněné z čarodějnictví, ale proto, že jim vědma prozradila i recept, podle něhož se má připravit lektvar. Tehdy řekla: „Dokáže zachránit život i smrtelně nemocného člověka. Ovšem nezapomeňte, že v křesťanském světě není nic zadarmo. Aby jeden žil, musí druhý zemřít!“ Snad proto matka odmítla, aby jí z toho koření uvařili lektvar, když umírala. Beatrice ukryla váček a seskočila z vozu na zem. Ze vrat školy U Týna právě vycházel Oldřich z Chlumu. Pokusila se ukrýt, ale bylo pozdě. Všiml si jí.

„Tebe právě hledám,“ křikl na ni. „Pojď sem.“

„Ale váš panoš na mě čeká,“ bránila se rozmrzele.

„Poslal jsem k němu Marjánku. Postará se o něj. Je teď v rukách božích. Modlím se jako snad nikdy, ale…,“ mávl ruku a o poznání drsněji pokračoval: „Život jde dál. Musím najít ty zločince.“

„Vždyť už je máte. Guldrama a ty další.“

„Jenže před soudem jim téměř nic nedokážu. Oni nevraždili. A pak… nejde přece jen o ty vraždy. Stříbrná truhlička je prázdná. Věci z ní musel ukrýt tvůj otec nebo bratr. Já vím, že kdybys věděla kam, asi bys to prozradila Guldramovi, když tě bičovali. Přesto si myslím, že jsi jediný člověk, který mi může pomoci. Já ty věci musím najít. Je to otázka života a smrti.“

„Ale já o nich opravdu nic nevím,“ bránila se nazlobeně. „Otec mne totiž měl velice rád, chápete?“

„Tomu nerozumím.“

„Myslím, že mne měl raději než mého bratra. Nechtěl, abych si poskvrnila duši hříchem. Ukradl truhličku, protože nic jiného už udělat nemohl. Byl jako zvíře, když ho zaženete do kouta. Jinak

nikdy nekradl, věřte mi! Musel sehnat nového koně za každou cenu. O té truhličce řekl jen mému bratrovi.“

„Počkej… Na jedné straně tě chtěl chránit před hříchem a neřekl ti o krádeži, ale na druhé tě nutil spát s děkanem Benediktem?“

„To je přece něco jiného! K ničemu mě nenutil. Prostě jsme museli zaplatit. Pokud by chtěl Benedikt spát s mým bratrem, udělal by to stejně jako já. Tenhle hřích padá na hlavu Benedikta, ne moji! Ale krást, to je něco jiného… Ne, opravdu nic nevím.“

„Kam jen mohl ty věci dát? V truhličce byly pergameny. Ty mohl vyhodit. Ale pak tam bylo ještě pečetidlo a prsten. Ty si určitě nechal. A určitě je neukryl nikam daleko.“

„Otec by nevyhodil nic. Neměli jsme tolik, abychom vyhazovali užitečné věci. Pergamen se hodí na záplaty,“ namítla černovlasá kejklířka. Bylo však zřejmé, že ji cosi napadlo. Váhavě pokračovala: „Jak vypadá pečetidlo? Není to kovový váleček?“

„Zhruba tak vypadá. Viděla jsi ho někde?“

„Ne, ale dotkla jsem se ho…,“ odpověděla a zvedla ruku. Prstem ukázala na průčelí školy U Týna. „Vidíte ten hák, ke kterému je přivázaný provaz? Kousek nad ním je otvor ve zdi po vypadlém kvádru. Je dost vysoko. I když si stoupnu na špičky, do otvoru nevidím. Ale někdy se tam přidržuji, když se na provaze otáčím. Zvláště když fouká vítr a lano se kývá. Při posledním vystoupení jsem se tam také musela přidržet. Přitom jsem se dotkla něčeho kovového. Myslela jsem, že je to skoba. Když o tom ale přemýšlím, jsem si jistá, že dříve to tam nebylo.“

„Tvůj otec přece uměl chodit po provaze!“

„Naučil mě to. Byl mnohem vyšší než já. Ten by do té díry dosáhl z lana snadno. Třeba věci ze skříňky ukryl tam. Podívám se.“

„Budu ti vděčný,“ souhlasil Oldřich z Chlumu a sám jí přistavil žebřík ke kmeni stromu.

Beatrice obratně vyšplhala do koruny a rychle se vydala po provaze k průčelí školy. Rovnováhu udržovala jen roztaženýma rukama. Tyč, se kterou jindy vystupovala, si nevzala, protože by jí překážela. Přesto kráčela jistě a ani jednou se nezakymácela.

Došla ke zdi školy a zvedla ruku. Prsty se zachytila hrany pod vypadlým kvádrem. Pak se nohama zapřela do spáry ve zdi a posunula se o něco výše, aby do otvoru viděla.

„Je to tady," křikla nadšeně. „Přinesu to."

Spustila se nohama zpět na provaz a stoupla si na špičky. Nataženou rukou začala vytahovat pergameny. Vylovila i pečetidlo. Ale ať se snažila sebevíc, prsten nahmatat nedokázala. Zavolala na Oldřicha z Chlumu, aby si stoupl pod ni, že mu ty věci hodí. Pečetidlo chytil bez problémů, ale pergameny padaly v nerovnoměrných křivkách jako listy na podzim ze stromu. Bylo jich pět a jeden spadl do louže. Jeho okraje se zašpinily blátem.

Jakmile měla Beatrice volné ruce, vylezla zase po zdi vzhůru, aby do otvoru lépe viděla. Prsten byl zapadlý až vzadu v malé štěrbině. Chvíli jím kroutila, než se ho podařilo uvolnit. Sevřela ho v pěsti a svižně se vydala po laně zpět. Když se vrátila ke stromu, zastavila se. Pokřižovala se, plivla přes levé rameno, znovu se pokřižovala a plivla přes pravé. Nakonec si klekla a lano políbila. Teprve pak slezla po žebříku na zem.

„Co to mělo znamenat?" optal se zvědavě Oldřich z Chlumu, který stál dole a snažil se jí dvorně nabídnout ruku, když slézala. Nevšimla si jí a pružně seskočila. Podala mu prsten a tiše vysvětlovala, že tohle dělá každý akrobat, pokud se loučí se svou profesí.

„Ty se snad loučit nemusíš," namítl spíše společensky Oldřich. Přitom si se zaujetím prohlížel pergameny. Na rtech mu hrál spokojený úsměv.

„Mohu už jít?" optala se černovlasá kejklířka a rychle si upravovala halenu, která ji vylezla ze suknice.

„Půjdeme spolu. Chci se podívat na Otu. Slíbil jsem, že mu povím, až případ vyřešíme. Zaslouží si to…"

„Mohu vás o něco požádat?"

„Ale samozřejmě. O co jde?"

„Mohu dneska v noci zůstat s Otou? Sama… Prosím!"

„Uvidíme. Až jak na tom bude."

Český král Přemysl II. Otakar seděl u stolu a rychle dojídal pozdní oběd. Zdrželi ho poslové francouzského krále. Komoří Bohuslav ze Švamberka stál uctivě vedle něj a z pergamenu předčítal, co krále čeká odpoledne. Komoří byl vždy nesmírně pečlivý a panovník ho příliš neposlouchal, protože věděl, že se těmhle nudným povinnostem stejně nevyhne.

Otevřely se dveře a do komnaty vrazil purkrabí. Byl zpocený, zaprášený a na tváři měl krvavý šrám. Přesto se tvářil nesmírně spokojeně. S úklonou se omluvil, že panovníka ruší, ale má pro něj důležitou zprávu.

Přemysl II. Otakar zívl a milostivě mu pokynul, aby přistoupil blíže. „Určitě budeš zábavnější než náš komoří. Chytili jste ho?“

Bohuslav ze Švamberka povytáhl překvapeně obočí. Nespokojeně stiskl rty. Neměl rád, pokud se dělo něco, o čem nevěděl.

„Chytili, můj pane. Je to ale lotr. Podívejte, jak mě zranil,“ žaloval purkrabí a ukázal na svou tvář. „Tu listinu měl u sebe.“ Sáhl do kapsy pláště a vytáhl stočený pergamen s pečetí. Rozložil ho na stůl, ukázal na pečeť a pak se podíval na komořího. „Vidíte, pane ze Švamberka?“

Hubený komoří se natahoval, jak jen mohl, ale přes urostlého krále pořádně neviděl. Opustil tedy své místo, což bylo v jeho případě něco téměř neslýchaného. Došel ke stolu a překvapeně vykřikl: „Ale… to je pečeť mého zemřelého bratra.“

„Jistě,“ souhlasil purkrabí a vytáhl jinou listinu bez pečetě. Položil ji vedle té první a přátelsky dodal, že teď už může být pan komoří klidný. Chytil podvodníka, který se vydával za jeho synovce. „Vidíte, tady je opis zfalšované závěti, kterou jste předložil našemu vznešenému králi. A tohle je listina, kterou měl ten podvodník u sebe. Text je stejný, jen pečeť je tu navíc. Už jsem byl v zemské kanceláři. Je tam uloženo hned několik listin s pečetí vašeho bratra. Srovnal jsem je s touhle. Ta, kterou vidíte na stole, je v několika detailech odlišná. Je to padělek.“

„Chvála Bohu,“ vykřikl Bohuslav ze Švamberka a pokřižoval se. „Dovolíte, můj králi, abych toho podvodníka vyslechl? Kdo ví, co všechno má na svědomí!“

„Ne!“ zamítl to Přemysl II. Otakar a pohodlně se opřel v křesle. Rozmarně se protáhl a skoro rozpustile poznamenal: „To si vezme na starost náš prokurátor.“

„Ale Oldřich z Chlumu je přece mrtvý,“ vyhrkl zmatený komoří.

„Před polednem nám od něj doručili zprávu. Byla stručná. Vzkazuje, že došlo k trapnému omylu. Zabili nějakého zloděje, který mu předtím ukradl meč a plášť. On sám je, chvála Bohu, v pořádku. Jen to nestihl oznámit dříve. To je celé.“

„Co tedy s tím podvodníkem? Mám ho zavřít do vězení?“ optal se purkrabí rozmrzele. Doufal, že král svěří vyšetřování jemu.

„Náš majestát tě chválí,“ oznámil král, který postřehl jeho rozladění. „Ale máš tolik úkolů, že tě nebudeme zatěžovat tak ožehavou věcí, jako je uhlídat našeho vzácného vězně. Kolikrát už se přece stalo, že v našem vězení zavraždili důležitého svědka! Tomu musíme zabránit. Proto nařizujeme, aby se ho ujal náš komoří. Je to chytrý muž a umí si poradit.“

„Ale můj pane, jak bych mohl já…,“ koktal vyděšený Bohuslav ze Švamberka.

„Jde přece o podvodníka, který padělal pečeť tvého bratra. Ty si ho jistě ohlídáš. Ale upozorňujeme…,“ výraz českého krále se změnil. Chladně pokračoval: „Pokud se mu něco stane, přijdeš o hlavu! Bez milosti.“

Když purkrabí z paláce odcházel, cítil uspokojení, že král nesvěřil toho podivného vězně jemu. Znal komořího, který byl vyděšený z mnohem menších problémů. Uměl si představit, že s tím podvodníkem bude nejspíše i spát, aby se mu něco nestalo. Zlomyslně se usmál, protože pána ze Švamberka neměl rád.

XXVII. KAPITOLA

Když Oldřich z Chlumu vstoupil do komnaty v šenku U Zlatého kola, uviděl lékaře Eustacha. Starý učenec byl skloněný nad lůžkem a prohlížel ránu na těle panoše Oty. Marjánka stála stranou a nevypadala vesele. „Už dvakrát omdlel," špitla tiše k Oldřichovi.

Černovlasá kejklířka zůstala stát na prahu. V dlani svírala malý kožený váček a tiše pohybovala rty, jako by se modlila.

Eustach vstal a přikryl Otovo tělo plátěnou pokrývkou. Pak vytáhl z truhličky skleněnou baňku a nalil z ní do panošových úst pár kapek čiré tekutiny, vonící po mentolu a česneku. „Uleví se ti," řekl mu konejšivě a otočil se. Prošel kolem Oldřicha z Chlumu a kývl, aby ho následoval. Teprve na chodbě začal hovořit.

„Teď už je jen v rukách božích. Z rány neteče žádný hnis. To je špatné znamení. Je to tak, jak jsem se obával. Umírá. Zavolejte kněze, aby mu dal poslední pomazání. Je mladý a silný, ale stejně dnešní noc nepřežije… Já tady skončil."

Podal Oldřichovi z Chlumu skleněnou baňku a poradil, aby z ní svému panošovi dal občas pár kapek, dokud bude při vědomí. Utiší to bolest. Víc se nedá dělat. Pokrčil rameny a s omluvným výrazem dodal, že za léky chce dvě kopy stříbrňáků. Svou práci neúčtuje. Oldřich z Chlumu ho požádal, aby chvíli počkal. Zašel do jizby a z truhlice vytáhl dva plné váčky. Vrátil se na chodbu a zaplatil.

„Je mi to opravdu líto," řekl Eustach rozpačitě. „Jsem starý a brzy už také zemřu. To je přirozený běh světa a nic proti němu nenadělám. Mnoho starých lidí, o které jsem se staral, zemřelo. Ani proti tomu lékař nic nezmůže. Ale neumíte si představit, jak mne trápí, pokud nedokážu zachránit mladého člověka. Další má prohra… Promiňte," řekl a se svěšenými rameny zamířil ke schodům.

Oldřich z Chlumu neměl sílu, aby mu řekl něco, čím by ho ukonejšil. Sám cítil hořkost zmaru. Skousl rty a vrátil se do jizby. Sedl si na nízkou stoličku vedle lůžka. Panoš Ota těžce dýchal, oči

mu žhnuly horečkou, dlaně svíral bolestí. Podíval se na svého pána a pokusil se usmát. „Beatrice mi řekla, že už máte ty pergameny…“

„Mám všechno. Případ skončil. Zbývá už jen zločince usvědčit,“ zarazil ho rychle Oldřich z Chlumu, i když dobře věděl, že to není pravda. Mnoho stále ještě zůstalo nejasné. Ale co bylo hlavní, Oldřich si stále nebyl jistý, zda dopadl všechny zločince. Ten hlavní stále unikal. Hodně si však sliboval od výslechu Guldrama a podkomořího. Něco by snad mohl nalézt také v kodexu s registrem, který si odnesl ze školy U Týna. Dosud neměl čas, aby ho prostudoval. Jenže bylo zbytečné zatěžovat Otu detaily. V duchu přísahal, že případ dotáhne do konce stůj co stůj. Už kvůli svému umírajícímu panošovi.

„Nezdržujte se tady, můj pane,“ požádal ho Ota. Mluvil o trochu klidněji. Utišující lektvar, který od Eustacha dostal, začal působit. „Znám vás a poznám, kdy mne chcete jen uchlácholit. Mně už nepomůžete. Chytněte toho lotra, kvůli kterému… Děkuji za všechno. Bylo to s vámi moc hezké. A pozdravujte paní Ludmilu.“ S námahou se nadzvedl a Oldřicha z Chlumu objal. Pak se zhroutil zpět do lůžka. Stiskl rty a třásl se bolestí.

„Přiveď kněze,“ nařídil Oldřich z Chlumu Marjánce. Stiskl Otovu ruku a sklonil se k němu, aby ho lépe slyšel. „Měl jsem tě rád jako syna. Budu se za tebe modlit.“ Rychle vstal, ale Ota ho ještě zastavil.

„Pane, prosím, postarejte se o Beatrici… Uděláte to?“

Oldřich z Chlumu bez váhání přikývl. Otevřel truhlici a vytáhl kodex se školním registrem. Uložil ho do kožené brašny. Snad bude mít čas knihu prostudovat a třeba přijde na jiné myšlenky. Laskavě se obrátil na černovlasou kejklířku, že souhlasí, aby s Otou zůstala až do konce. Bude to pro jeho panoše nejlepší, co se dá ještě udělat.

Pak se naposledy obrátil k lůžku a dlouze si prohlížel jeho tvář. Cítil, že už nedokáže polykat slzy. „Buď sbohem, Oto,“ řekl tiše a rychle opustil komnatu.

„Jak dlouho nás tady budete věznit?“ rozčiloval se podkomoří, když se v jizbě objevil staroměstský rychtář Sláma.

„To nevím… Pan královský prokurátor stále ještě shromažďuje určitá svědectví. Musíte počkat na něj!“

„Sdělili jste už královskému dvoru, že nás vězníte? Co na to náš vznešený panovník? Porušujete zemské zákony, rychtáři!“

„Zda to oznámil pán z Chlumu, to netuším. Ale já nic takového neudělal, neboť mi něco takového nepřísluší. A žádný zákon jsem neporušil. Já vás tu nevězním. Pouze jsem vám poskytl přístřeší na příkaz pana královského prokurátora. Jistě ví, co dělá.“

„I já vím, co udělám. Odejdu!“ křičel nepříčetný zlostí podkomoří Michal z Vřešťova. Guldram po celou dobu mlčel. Úkosem sledoval staroměstského rychtáře a dával ostentativně najevo hluboké pohrdání.

„Už jednou jsem vás varoval, pane podkomoří,“ zdvořile se uklonil staroměstský rychtář. „Je pravda, že vás nevězním a teoreticky odejít můžete. Ale nedoporučoval bych vám udělat něco takového. Je to ve vašem zájmu, věřte mi! Za vaše bezpečí mohu ručit jen tady, na rychtě. Jinde ne!“

„Rozumím,“ zabručel podkomoří a posadil se zpátky na lavici. „Vyjdu na ulici a zabijí mě. Poslyšte, mám návrh. Vy osobně mne doprovodíte na Pražský hrad a zaručíte mi bezpečí. Já zapomenu, jak jste se zachoval. A nádavkem vám za tu službu dám dvacet kop stříbrňáků. To je myslím slušná nabídka.“

„A kam bych měl doprovodit ctihodného pana Guldrama?“ jízlivě se optal rychtář Sláma.

„Nemá to cenu,“ vybuchl německý patricij a udeřil pěstí do stolu. „Ten lotr se nám jen posmívá.“

„Počkáme na pana královského prokurátora,“ souhlasil rozmrzele podkomoří. Ani jeho hlas nezněl klidně. Pochopil, že je zle, ale netušil, co udělat.

Venku se pomalu začalo smrákat. Na rychtu dorazil Oldřich z Chlumu v doprovodu rychtářovy manželky. Marjánka odmítla Otu opustit, a tak ji nakonec musel odvést skoro násilím.

„Ztrácejí nervy,“ hlásil staroměstský rychtář, sotva se na rychtě objevili. „Ale už je tu dlouho neudržím. Pokud budou chtít odejít, nemohu je přece nechat zabít.“

„Konečně jsem našel to, kvůli čemu zavraždili kejklíře a mučili onu dívku. Budou mluvit!“

„Dobrovolně jistě ne. Mám zavolat kata?“

„Ne. Myslím, že bude stačit, když jim mučením pouze pohrozím. Nejsou otrlí jako normální lotři. Bez mrknutí okna zabijí, ale sami se o sebe bojí. Zajdu si s nimi promluvit.“

„Půjdu s vámi,“ oznámil staroměstský rychtář. Ale Oldřich z Chlumu zavrtěl hlavou. „To nepůjde. Vyšetřuji cosi, co musí zůstat v tajnosti. Pověřil mne tím náš vznešený král.“

„Vy mi nedůvěřujete?“ ohradil se rychtář.

„Vždycky jsem ti věřil. To dobře víš,“ pokrčil neurčitě rameny Oldřich. „Ale pravda je, že o mé cestě do biskupského paláce jsi věděl jen ty. Nikdo jiný. Přesto na mne vrah čekal, když jsem odcházel. A protože mne určitě nikdo nesledoval, kladu si otázku, jak se o mé cestě dozvěděl. Opakuji, věřím ti. Ale pochop, musím být opatrný.“

Otočil se a zamířil do jizby, kde biřicové hlídali oba zločince. Rychtář se rozmrzele podíval na svou ženu a oba nechápavě pokrčili rameny.

„Jeho panoš umírá,“ podotkla Marjánka. „Je přecitlivělý… Neber si to tak. Pojď, připravím večeři.“

Oldřich z Chlumu vstoupil. Sotva se v jizbě objevil, oba muži vyskočili z lavice a hnali se k němu. Ale ještě než začali lamentovat, ostře se na ně rozkřikl, aby se zase posadili. A aby nezdržovali hloupými výmluvami.

„Co to má znamenat, pane královský prokurátore?“ ohradil se stejně hlasitě podkomoří. „Můj úřad je významnější než váš. Nemáte mi co rozkazovat.“

„Znamená to, že jsem našel věci, který byly původně v Benediktově stříbrné truhličce. Chápete?“

„Lžete!“ přidal se k podkomořímu Guldram.

„Myslíte?“ opáčil Oldřich chladně. Sáhl do kapsy pláště a vylovil prsten s modrým kamenem. Sotva jim ho ukázal, Guldram zbledl. Ale podkomoří si ho nechápavě prohlížel. Bylo zřejmé, že prsten vidí poprvé v životě.

„Posaďte se!“ opakoval Oldřich z Chlumu. „Mám i to pečetidlo a pergameny. A mám ještě něco!“ Rukou se výhružně dotkl jílce meče. „Nikdo neví, že jste tady. Jen rychtář a pár biřiců, ale ti budou mlčet. Nikdo na královském dvoře by se nemohl divit, pokud byste zahynuli při požáru anebo při bitce tam na havelském trhu. Víte, co se o mně říká! Nikdy jsem neváhal zločince potrestat osobně, pokud jsem si byl jistý jeho vinou. A nebudu váhat ani teď. Vím, že jste zločinci!“

„Vyhrožujete?“

„Až králi ukážu pergameny, schválí vše, ať udělám cokoli. Klidně vás mohu zabít a ještě mne odmění,“ pokračoval stále výhružně Oldřich z Chlumu. „Mám vás už dost! Tak si sedněte! Nemám čas. Pokud hned nezačnete mluvit, nechám vás odvést do mučírny. Kat už nahřívá kleště. Dám vám trhat maso z těla. Vyberte si!“

„To přece nemůžete! Jsem urozený člověk, mám svá práva,“ zděšeně se pokřižoval podkomoří.

„Tady žádná práva nemáte! Zabili jste mého panoše. Měl jsem ho velice rád. Šetřit vás nebudu,“ opáčil s takovou zlobou v hlase, že oba zbledli. Skoro jako bez vůle se vrátili na lavici u okna.

„Začneme vraždou děkana Benedikta a paní Tekly,“ pokračoval Oldřich z Chlumu. Zůstal stát s rukou na svém meči.

„S tím nemáme nic společného,“ ohradil se hned Guldram. „Tekla byla má neteř. Byla mé krve, rozumíte? Proč bych ji zabíjel?“

„To je snad jediné, z čeho vás neobviňuji. Vím, kdo je zabil. To on odnesl tu truhličku. Ale pak mu ji ukradli kejklíři. K tomu se ještě dostaneme. Vy jste však Benediktovo tělo odnesli a pohodili na ulici.“

„S tím já nemám nic společného,“ důstojně zavrtěl hlavou podkomoří.

„Celou noc jsem byl na slavnosti našeho bratrstva,“ upozornil Guldram.

„Udělali to dva muži, kteří měli na sobě pláště pro malomocné pošité zvonečky. Jedním byl podle mého názoru podomek paní Tekly. Tím druhým některý ze služebníků pana Guldrama. Všechny

jsem uvěznil. Za chvíli je vyslechne kat. Předpokládám, že se někdo z nich přizná. Nuže?“

Chvíli bylo ticho. Pak Guldram přikývl: „Tak dobrá. Na slavnost za mnou přiběhl podomek mé neteře a řekl mi, co se stalo. Poslal jsem s ním Kojatu, aby Benediktovo tělo odnesli. Nemohl jsem připustit, aby si lidé ty dvě smrti spojovali. Tedy… ne hned. Musel jsem najít tu nešťastnou truhličku. V ní bylo všechno.“

„Kde vzali oděvy pro malomocné?“

„Měla je má neteř. Dva. Používala je pro jednoho hosta, který za ní v noci chodíval a nepřál si, aby ho někdo poznal.

V jednom chodíval on a ve druhém ho doprovázel její podomek. Právě tenhle muž jí dával příkazy pro nás.“

„Kdo to je?“

„To já nevím, znala ho jen Tekla. A její podomek,“ pokrčil rameny Guldram. Pak se obrátil na podkomořího, zda náhodou nezná onoho muže, který jim práci nosil a dával za ni peníze.

„Víš dobře, že ani já jsem ho neznal,“ ohradil se podkomoří mrzutě. „Nic jsem neudělal. Měl jsem jediný úkol. Zajistit, aby byl klid. O ničem jiném nevím.“

„Tak ty nevíš o falešných listinách?“ rozkřikl se rudý hněvem Guldram. „Myslíš, že všechno hodíš na mě? Tak to ne! Věděl jsi, že Benedikt zhotovuje falešné listiny a já pečetidla. A dostával jsi od Tekly peníze.“

„Nevěděl jsem o ničem,“ trval na svém podkomoří. „Máš snad pro své lži svědka?“

„Pokud jsi bez viny, proč jsi mi pomáhal s výslechem té kejklířky? Proč tě tak zajímala stříbrná truhlička mé neteře?“

„Pátral jsem, kdo se opovažuje zhotovovat falešné listiny. Tak mi to ukládá můj úřad,“ opáčil chladně podkomoří. „Zastupuji přece krále. Proto jsem byl v tvém domě. Jen proto! A ostatně, panoše pana královského prokurátora jsi zabil ty, ne já!“

Guldram vyskočil bez sebe zlostí. Tasil dýku a vrhl se na podkomořího. Ale Michal z Vřešťova byl rytíř a jako všichni na královském dvoře byl dobrý bojovník. Obratně uhnul, chytil Guldrama za ruku a dýku mu vykroutil. Tím ovšem šarvátka neskončila. Okamžitě se dýky zmocnil a pokusil se ji vrazit do těla

svého bývalého druha. Na poslední chvíli zasáhl Oldřich z Chlumu. Udeřil podkomořího do obličeje a kopem srazil ruku s dýkou. Guldram se vyprostil ze sevření a rychle se odsunul na opačný konec lavice. Těžce oddechoval.

„Aby bylo jasno," řekl Oldřich z Chlumu a tasil meč. „Z této místnosti odejdete buď živí, nebo vás oba odnesou mrtvé. Ještě jednou opakuji, ale naposledy, že chci vědět, jak to celé bylo. Pomalu ztrácím trpělivost!"

„Chtěl mne zabít, aby mohl svalit vinu na mě," žaloval podkomoří a třel si podlitinu na tváři. „Jen jsem se bránil."

Oldřich si ho nevšímal, vytáhl prsten a ukázal ho Guldramovi. Optal se, co o tom šperku ví a proč je tak důležitý. Po vraždě o něm dokonce řekl staroměstskému rychtářovi. Proč? Německý patricij zavrtěl hlavou na znamení, že už nebude odpovídat. Třel si pohmožděné zápěstí a jeho okázalá pýcha, s níž obvykle vystupoval, byla ta tam. Teď vypadal jako trucovité dítě.

„Ten prsten jsem opravdu nikdy neviděl," ozval se ochotně podkomoří. „Ale vzpomínám si, že mi nedávno paní Tekla prozradila, že se bude vdávat. Chtěl si ji vzít nějaký vznešený velmož. Nezdálo se mi to a také jsem to řekl. Proč by si urozený člověk bral za manželku ženu, jejíž pověst není zrovna nejlepší? Strašně se rozzlobila a křičela, že jsem hlupák, protože ten člověk už jí dal zásnubní prsten. A jeho bohatství závisí jen na její dobré vůli. V tu chvíli se chytla za ústa, jako by řekla víc, než chtěla. Hned změnila téma hovoru. Třeba je to právě ten zásnubní prsten. Jak vidíte, já nemám co skrývat!"

„Bože, jak ty jsi ctnostný," ušklíbl se jízlivě Guldram. „Stejně přijdeš o hlavu. Copak ti to nedošlo?"

„Jistě," souhlasil Oldřich z Chlumu. „O hlavu přijdete oba. Jde jen o to, jakým způsobem. I když rozsudek vynese náš vznešený panovník, věřím, že dá na mou skromnou radu, zda vás popravit mečem, vláčet za koněm, stáhnout zaživa z kůže či rozčtvrtit. Zločincům se někdy před smrtí také vytrhne jazyk a useknou se ruce a nohy. Je mnoho způsobů, jak ocenit vaše zločiny. Slibuji vám čestnou smrt mečem, pokud se přiznáte. Mám ovšem podmínku. Pomůžete mi najít a usvědčit muže, který za tím neslýchaným

zločinem stojí a padělání listin organizoval. Pokud ho odhalím, uvěří náš vznešený král, že hlavním zločincem je on a ne vy. Chápete už, proč je ve vašem zájmu povědět mi všechno, co víte?“

„Já nechci zemřít!“ vykřikl hystericky podkomoří a vyskočil z lavice. „Nic jsem neudělal. Jen jsem občas pomohl paní Tekle… Líbila se mi. Tu a tam mi dala pár stříbrňáků. Nic víc!“

„Deseti kopám denárů za jednu listinu říkáš pár stříbrňáků?“ ironicky ho pokáral Guldram. „Jsi směšný. To si říkáš rytíř? Já se smrti nebojím. Oba jsme věděli, že riskujeme. Tak to přece v životě chodí. Jestliže chceš zbohatnout, musíš nasazovat krk. Buď to vyjde, anebo taky ne. Nám to nevyšlo.“

Pak se obrátil na Oldřicha z Chlumu a bez emocí začal popisovat, jak zhotovoval falešná pečetidla. Ve sklepě měl tajně malou kovoliteckou pec. Dalo se v ní utavit mědi právě tak na jedno pečetidlo. Podkomoří, který kontroloval dílny, to samozřejmě věděl, ale kryl to. Když tuhle tajnou dílnu jeden špeh náhodou objevil, sám podkomoří zařídil, aby zmizel.

Michal z Vřešťova se okamžitě hlasitě ohradil, že to není pravda. Může dokázat, že toho muže zabil jeden z Guldramových biřiců. Schylovalo se k další hádce.

„Tak dost,“ zarazil je přísně Oldřich z Chlumu. „Pro mé pátrání tohle není vůbec podstatné. K věci! Odkud jsi věděl jak má znak na pečetidle vypadat?“

„Od své neteře Tekly. Vždy mi přinesla nákres. Vyrobil jsem celkem čtyři pečetidla. Abych projevil dobrou vůli, neboť dávám přednost rychlé smrti mečem, přiznávám, že zbylá tři jsou ukrytá v mém domě. Ve sklepení za uvolněným kamenem. Poznáte ho podle toho, že má v horním rohu červenou skvrnu. To je míra mé viny,“ řekl a pokřižoval se. „Jako že je Bůh všemohoucí nade mnou.“

„Dejme tomu,“ přikývl Oldřich z Chlumu. „Co víš o vraždě měditepce Hamšíka?“

„Já ho nezabil,“ pokrčil rameny německý patricij. „Nedal jsem k tomu ani pokyn. Vůbec netuším, kdo to udělal. Jak to souvisí s pergameny? Hamšík k nám nepatřil.“

„To mohu potvrdit,“ snaživě se přidal podkomoří.

„Ovšem jeho vrazi měli na sobě oděvy pro malomocné. A jedním z nich byl podomek paní Tekly," připomněl Oldřich z Chlumu. „Nějak to tedy s vámi musí souviset."

„I když byl Kmenta podomkem, dělával si, co chtěl. Abyste rozuměl, do služeb mé neteře ho přivedl onen člověk, který bratrstvo řídil. Tekla si mi několikrát stěžovala, že je na ni Kmenta drzý, jako by ani nebyl její služebník. Pokud má prsty v jiných vraždách, nebylo to z naší vůle," bránil se Guldram.

XXVIII. KAPITOLA

Oldřich z Chlumu odmítl rychtářovo pozvání, aby se navečeřel s jeho rodinou. Omluvil se, že má ještě cosi důležitého, a zamířil do nejbližšího šenku. Chtěl se najíst sám a v klidu. Jak mu chyběl jeho panoš! S ním o průběhu vyšetřování diskutoval a často ho právě Ota přivedl na nápad, jak zločince odhalit. Teď zůstal na všechno sám.

Objednal si placky s masem a zelím. I když byly udělané skvěle, nechutnaly mu. Nikoli kvůli pátrání, ale musel stále myslet na svého panoše. Zlostně sevřel pěsti. Proč byl osud tak nespravedlivý? Pokud by to mělo nějaký smysl, Otovi by zle vyčinil. Co mu bylo do nějaké kejklířky? Jenže vzápětí se za své myšlenky zastyděl. Často svého panoše káral, že se chová k dívkám příliš lehkomyslně. Teď se lehkomyslně nezachoval. Neudělal nic jiného, než dělával spolu s Oldřichem celý život. Oba nasazovali krk, aby chránili jiné.

Z brašny, kterou měl zavěšenou přes rameno, vytáhl knihu v ohmatanných kožených deskách. Otevřel ji a začal zápisy na hrubých pergamenových listech prohlížet. Rychle pochopil, proč o ní bakalář Hugo hovořil jako o registru. Jak učitelé a žáci přicházeli do školy, zapisoval písař jejich jména a odkud pocházejí. U jmen žáků bylo navíc uvedeno, kolik za přijetí zaplatili, u učitelů zase, jakou odměnu kromě stravy dostanou. Pokud někdo školu opustil, bylo jméno přeškrtnuto červeně a připsáno datum. To bylo vše. Chvíli trvalo, než našel děkana Benedikta. Jeho jméno ještě nikdo nepřeškrtl. Sotva si zápis přečetl, div nevykřikl nadšením. V knize stálo: „Benediktus z královské vesnice Makotřasy, ustanoven děkanem.“ Následovalo datum a počet stříbrňáků, které měl dostávat. Benedikt na biskupově dvorci přísahal křivě. Makotřasy patřily českému králi. Proto děkan registr ukryl ve své cele, ale už ho nestačil zničit.

Proč tedy musel Benedikt zemřít? Muž, který poslal bakaláře Huga do domu paní Tekly, aby děkana zabil, nemohl být biskupův služebník. Církev držela v ruce Benediktovo svědectví. To jí stačilo. Benedikt navíc tím, že registr ukryl, jasně dokázal, že bude stát na

straně pražského biskupa. Neposlal ho ani Guldram, protože ten by si pohlídal, aby se neztratila důležitá stříbrná truhlička. Podkomoří stál přece jen trochu stranou téhle hry. Jediné logické vysvětlení bylo, že Benedikta nechal odstranit muž, který stál v pozadí celého bratrstva. Jenže otázka byla stejná, proč? Proč odstranil Benedikta a ne třeba Guldrama? Benedikt musel vědět něco, čím mu byl nebezpečný a co ostatní netušili. Okamžitě ho napadla zajímavá hypotéza. Co když si muž v pozadí nechal zhotovit falešnou listinu i pro sebe? Benedikt ji napsal, musel tedy zemřít. Ovšem co s pečetí? Pokud by ji zhotovil Guldram, byl by asi také mrtvý. Falešné pečetidlo musel logicky vyrobit někdo jiný. Jediný, kdo kromě Guldrama uměl v tomhle případu zacházet s kovy, byl Hamšík. A toho také zavraždili!

Oldřich z Chlumu měl najednou pocit, že se nitky začínají spojovat. Byla sice pravda, že Hamšík zhotovil zvonečky na oděvy malomocných a ty prodal paní Tekle, ovšem to byla okrajová záležitost. V době, kdy ho zavraždili, byla i ona už mrtvá. Jeho svědectví by jí tedy nemohlo ublížit. Nebyl proto důvod zabíjet ho kvůli zvonečkům. I když Guldram a podkomoří tvrdili, že s Hamšíkem nemá jejich bratrstvo nic společného, museli se mýlit.

Když nic jiného, Hamšík se musel znát s paní Teklou. Jí prodal zvonečky na oděvy, které měla ukryté v domě. Jistě se tedy znal i s jejím podomkem. Ten ho později zavraždil. Těžko to však udělal o své vůli. Už proto, že s ním byl ještě jeden muž, který se podle svědectví rakovnického měšťana choval velice pánovitě. Co když to byl onen tajemný neznámý, který stál v pozadí bratrstva? Téhle hypotéze však odporoval fakt, že by bylo krajně nepravděpodobné, aby riskoval a vraždil osobně. Navíc podomka paní Tekly doprovázel muž, který byl mladý. Byl proto spíše služebníkem onoho neznámého. Ovšem služebníkem velice blízkým. Navíc šlo téměř jistě o muže urozeného.

V tuhle chvíli bylo zbytečné spekulovat, kdo by to mohl být. Podstatné bylo něco jiného. Jakou roli hrál Hamšík v případu padělaných listin? Oldřich z Chlumu nakonec zaplatil, misku s nedojedeným jídlem nechal k úžasu šenkýře na stole a rychle odešel. Zamířil k Židovskému městu. Nedaleko brány do uzavřeného okrsku stál Hamšíkův dům.

Vdovu po měditepci zastihl spolu s tovaryši u stolu. I když měla na sobě bílé šaty na znamení smutku a hlavu zavinutou do prosté loktuše, jak se na vdovu slušelo, vesele se smála. Když vstoupil, zdvořile ho přivítala a nabídla mu číši vína. Očima naznačila tovaryšům, aby zmizeli. Měla hezkou tvář a roztomilá ústa. Oldřicha okamžitě napadlo, že má ráda muže. Stejně jako jeho panoš ženy. Znovu ucítil tu svíravou bolest. Věděl, že se jí dlouho nezbaví. Stiskl rty, aby se soustředil na to, proč přišel.

„Stalo se něco?“ optala se účastně a zkoumavě si ho prohlížela.

„Omlouvám se, že vás ruším bez ohlášení,“ začal zdvořile. Nenechala ho domluvit. Škádlivě se usmála a řekla, že muž, jako je on, má v jejím domě dveře vždy otevřené. Vždyť jí zachránil život. Měla již trochu v hlavě.

„To trochu přeháníte,“ namítl rychle. Směr hovoru se mu vůbec nelíbil. „Přišel jsem proto, že si potřebuji prohlédnout věci vašeho manžela.“

„Proč?“ optala se chladně a její roztomilost byla ta tam.

„Snažím se přece dopadnout jeho vraha. Pokud mi nechcete pomoci, přivedu rychtáře Slámu. Ten vám se svými biřici obrátí dům vzhůru nohama. Já ne.“

„Ráda vám pomohu. Co vlastně hledáte?“ změnila rychle tón a znovu se na něj dlouze zadívala.

Pokud až dosud Oldřich z Chlumu váhal, zda vdova po Hamšíkovi nemůže mít prsty ve vraždě svého manžela, teď získal téměř jistotu. Tahle žena byla povrchní a hloupá. Něco takového by nedokázala. S povzdechem jí odpověděl, že přesně neví. Navrhuje, aby začali v dílně.

„Jak myslíte. Doprovodím vás.“

„Abyste mi rozuměla, nejde mi o to, co používají vaši tovaryši a učedníci. Potřeboval bych vidět jeho osobní věci. Takové, které se nikomu jinému nedostanou do ruky.“

„Můj nebohý manžel se v dílně nezdržoval často. Těžko tam najdete něco osobního. Jeho truhlice je nahoře v komnatě, kde jsme spolu spávali. Nechcete se raději podívat tam?“

I když to bylo vysloveno velice zdvořile, Oldřich z Chlumu zaváhal. Neslušelo se, aby jen v přítomnosti ženy navštívil její

ložnici. Vdova po mistru Hamšíkovi si zřejmě nedělala těžkou hlavu s tím, co o ní řeknou lidé. Její pověst zjevně chránit nemusel. Ale musel dbát o svůj čistý štít královského úředníka. Znovu si vzpomněl na svého panoše.

„Snad se mě nebojíte?“ zasmála se polichoceně, když si všimla jeho rozpaků. Pokusila se ho uchopit za ruku, ale uhnul. Požádal ji, aby šla napřed. Pokrčila rameny a do ruky uchopila hořící svíci, aby mohla posvítit na chodbě.

Komnata s ložem nebyla velká. Pod oknem stála masivní truhlice. Oldřich z Chlumu ji sám otevřel. Byla skoro prázdná. Překvapeně se na vdovu obrátil a optal se, proč v ní nejsou žádné šaty.

„Něco jsem prodala a zbytek jsem dala tovaryšům,“ vysvětlovala. Pak významně podotkla, že ona si na šaty tolik nepotrpí. Chtěla dodat ještě něco, ale Oldřich z Chlumu si jí přestal všímat a znovu se sklonil k truhlici. Prohraboval se drobnostmi na dně. Skoro ihned si všiml olůvka a pečlivě svázaných útržků pergamenů. Balíček vytáhl a rozbalil. Protože se stmívalo, dal si je skoro až k očím, aby lépe viděl. Na kouscích pergamenu se rýsovaly slabé linky olůvkem. Na prvním byl portrét ženy, na dalším hlava jakéhosi světce.

„Váš manžel uměl skvěle malovat,“ řekl s obdivem Oldřich z Chlumu.

Bez zájmu se na kresby podívala a řekla, že to nic není. On ty obrázky pak ryl do mědi.

„Ryl?“ vyhrkl Oldřich z Chlumu a rychle si začal prohlížet zbylé pergameny. Na posledním z nich našel kresbu pečeti. Jeho podezření se potvrdilo.

„Kde se ten náš kluk toulá?“ rozčiloval se staroměstský rychtář.

„Nebudeme na něj s večeří čekat. Ale schytá to,“ rozhodla Marjánka a na dvě misky rozdělila masovou haši.

„Ta voní,“ liboval si Sláma. „Pan královský prokurátor udělal velkou chybu, že tu s námi nezůstal. Tobě se nevyrovná ani královská kuchyně.“

Marjánka se usmála, i když podobnou chválu říkával její manžel každý večer. Byl to už zažitý rituál, ale pokaždé ji potěšil. Vzápětí zvážněla. „Co myslel pán z Chlumu těmi řečmi o svém přepadení? Snad proboha nepodezírá nás?“

„Nechápu to. Ale řekl jasně, že nám nevěří,“ povzdechl si staroměstský rychtář.

Bouchly dveře a do komnaty se vřítil jejich syn. Byl zadýchaný, jak utíkal. Na pihovaté tváři mu pohrával šťastný úsměv. „Co bude k jídlu?“ volal, ještě než dosedl na lavici.

„Měl bys zůstat o hladu,“ zlobila se Marjánka. „Neumíš jednou přijít včas?“

„Musel jsem něco zařídit,“ vykládal důležitě chlapec.

Marjánka nabrala velikou dřevěnou lžící pořádnou porci a chtěla ji dát na misku, ale rychtář ji zarazil. Veselí z jeho tváře zmizelo. Ukázal k chlapcovu opasku, kde visela úplně nová dýka. „Kdes ji vzal?“

„Koupil jsem ji,“ opáčil syn hrdě.

„Ještě abys ji ukradl…,“ zabručel rychtář. „Musela stát spoustu stříbrňáků. Kdes je vzal?“

„Vydělal jsem si je. Mám hlad!“

„Jídlo počká,“ nařídil otec a pohledem zpražil Marjánku, která se chtěla syna zastat. „Tak říkáš, žes je vydělal. Doufám, že poctivě!“

Kluk nejisté přikývl, ale neodpověděl.

„Můžeš nám prozradit, jak si může kluk jako ty vydělat na novou dýku?“ pokračoval nesmlouvavě staroměstský rychtář.

„Tak… různě. Občas někomu pomohu, poradím cizímu kupci… Už dlouho si peníze schovávám.“

„Nelži,“ napomenula ho Marjánka. I ona se tvářila vážně. „Ještě minulý týden jsi tvrdil, že nemáš ani měďák.“

„Za ten týden jsem si našetřil…“

„Tak dost,“ rozkřikl se rychtář a vstal.

Jeho syn se přikrčil. Znal otce a věděl, že je zle. Sklouzl na podlahu a jako ještěrka se chtěl prosmýknout ke dveřím a utéct. Ale otce přechytračit nedokázal. Rychtář se bleskurychle sehnul a popadl ho za límec. Postavil ho na nohy a zatřásl jím. „Odkud máš ty peníze? Ale pravdu, nebo tě seřežu jako už dlouho ne.“

„Jeden rytíř mi je dal," začal kluk pobrekávat. „Já nevím proč…"

Dopovědět nestačil. Na tváři mu přistála šlachovitá otcova dlaň, až to plesklo. Kluk se zakymácel, a kdyby za ním nebyl stůl, svalil by se na zem. Marjánka vyskočila a chtěla syna bránit, ale rychtář jí to nedovolil.

„Nech nás! To je chlapská věc. Já z něj pravdu dostanu. I když ji tuším… Víš, kdo zradil pana Oldřicha z Chlumu?"

„Snad nechceš říct, že náš syn?" vykřikla zděšeně a pokřižovala se. Pak syna popadla za vlasy a sama jím začala třást. „Mluv! Že to není pravda?"

„Sama jsi mi radila, abych se nerozpakoval, pokud si mohu vydělat nějaké peníze," pofňukával chlapec.

„Ale ne takhle! Jak to bylo?"

„Jeden člověk mi slíbil peníze, pokud se dozvím něco o tom rytíři, kterému říkáte pan Oldřich. Náhodou jsem zaslechl, když vám říkal, že půjde navštívit Jeho biskupskou Milost. Šel jsem za ním a pověděl mu to. Měl radost, dal mi pět stříbrňáků a slíbil další. No a dneska jsem mu pověděl, že se tu pan Oldřich znovu objevil. Nejdřív mi nechtěl věřit, ale pak zase zaplatil."

„Znáš toho muže?"

„Nikdy jsem ho ve městě neviděl."

„Byl starý, nebo mladý?"

„No, spíše mladý. A hodně vysoký."

„Kde jste se potkávali?"

„Před františkánským kostelem. Co je na tom špatného? Přece mi zaplatil!"

„Tu dýku ti zabavuji. Prodáme ji a peníze věnujeme na chudé. Od zítřka nevytáhneš paty z domu. Tvá matka ti vysvětlí, proč se zlobím. Spolu si pak popovídáme o tom, co je čest a spravedlnost. Teď si jdi lehnout."

Chlapec svěsil hlavu a pomalu odcházel. Ale jeho rodiče si byli jistí, že je mu ztracené dýky líto víc než toho, co udělal.

Sotva zmizel, optala se Marjánka, zda o tom povědí Oldřichovi z Chlumu.

„Samozřejmě," přikývl rozmrzele staroměstský rychtář a odstrčil svou misku. „Půjdu se podívat k františkánskému kostelu."

Oldřich z Chlumu teď musel být velice opatrný. Pro svého hnědáka se do šenku U Zlatého kola nevrátil. Koně si půjčil v usedlosti jednoho soukeníka nedaleko brodu. Zvíře to však bylo tvrdohlavé a navíc zvyklé spíše na chomout než sedlo. Chvíli trvalo, než si dalo říct. Ale jakmile se dostali na druhý břeh řeky a Oldřich povolil otěže, jako by se koni výlet zalíbil. Vyrazil a spokojeně klusal po kamenité cestě podél Vltavy.

Pod Opyší zabočil Oldřich do lesnatého údolí pod Pražským hradem. Ještě než se z věží ozvaly zvony ohlašující klekání, dorazil do Bubenče. Protože to byla malá vesnice, nemusel se vyptávat dlouho, aby zjistil, kde bydlí žena, s níž žije bibliotékář svatovítské kapituly Ambrosius. Měla malou chalupu skoro až na konci osady. Domek byl roubený ze dřeva, měl kamenné zápraží a střechu kryly slaměné došky. Před ním se rozkládala malá, pečlivě udržovaná zahrádka. Na zápraží seděla na lavici žena. Měla pihovatou tvář, veliké modré oči a byla trochu při těle. Když otevřel branku a vstoupil, mile se usmála a kultivovaným hlasem se optala, co potřebuje. Vstala a vyšla mu vstříc. Trochu napadala na levou nohu. Nebyla žádná krasavice, ale vyzařovala z ní dobrota a klid. Oldřich z Chlumu se v duchu musel svému příteli omluvit. Tohle nebyla žena do větru jako konkubíny některých prelátů ve městě. Představil se a požádal ji o pomoc.

„Znám vaše jméno," usmála se přátelsky. „Pojďte dál. Já se jmenuji Magdalena. Vhodné jméno pro kajícnou hříšnici, nemyslíte? Dáte si trochu kozího mléka? Před chvílí jsem ho nadojila. Je ještě vlažné. Ambrosius o vás hodně vyprávěl. Jak jste spolu začínali v kapitulním skriptoriu. Víte, že vám záviděl, když jste církevní službu opustil? Byl tu dneska ráno. Vyprávěl mi o vaší poslední návštěvě."

Oldřich z Chlumu se usmál. Bibliotékář Ambrosius byl velice hovorný a bylo těžké povídat si s ním o jiných věcech, než které zajímaly jeho. Rád prosazoval svou. Ovšem nebyl si jistý, zda v téhle domácnosti nerozhoduje spíše Magdalena.

V domku byla jen malá síň a světnice s velikou kamennou pecí. Všude bylo čisto a věci pečlivě srovnané. Stejně jako kodexy v bibliotéce. Posadil se na lavici, napil se ze džbánku a poděkoval. Teprve pak přešel k věci.

„Musím ještě teď večer mluvit s Ambrosiem. Ale nemohu za ním jít do kapituly. Na královském dvoře se totiž pohybuje nebezpečný zločinec. Kdyby se to dozvěděl, hrozilo by nebezpečí nejen mně, ale především Ambrosiovi. Proto se s ním musím setkat tajně. Tady u tebe. Můžeš to zařídit?“

„Když je to tak nebezpečné, nebylo by lepší, kdybyste se s Ambrosiem nesetkal vůbec?“ optala se trochu poděšeně a pokřižovala se. „Co když se mu něco stane?“

„Pokud se s Ambrosiem nesetkám a on mi nepomůže, ten zločinec s největší pravděpodobností odstraní mě,“ vysvětloval klidně Oldřich z Chlumu. „Už jednou se o to pokusil. Jen zázrakem jsem přežil. Najatý vrah na mě vystřelil z kuše, ale minul. Tak pomůžeš mi?“

„Zařídím to,“ slíbila po krátkém uvažování. „Počkejte tady. Pošlu pro něj. Víte, já chodím pomalu a na hrad je to do kopce. Ambrosius nechce, abych ho v kapitule navštěvovala. Pokud jde o něco důležitého, posílám za ním sousedova čeledína.“ Vstala a zmizela ve dveřích.

XXIX. KAPITOLA

Po setmění se přišel na panoše Otu podívat lékař Eustach znovu. I když už odpoledne věděl, že jeho úsilí je marné, toužil spatřit zázrak. S hořkostí si znovu ověřil, že zázraky umějí konat jen světci. A to on rozhodně nebyl. Dal Otovi výtažek z makovic. To byl poslední lektvar, který ještě mohl nabídnout. Neléčil, jen mírnil bolest umírajícího.

Když odcházel, ve dveřích se skoro srazil s farářem kostela U Týna. Kráčel důstojně v bílé klerice a před ním cupital ministrant s černým křížkem v ruce na znamení, že jdou zaopatřit umírajícího. Díky Eustachovu lektvaru se Otovi udělalo trochu lépe. I když hovořil s malátnou pomalostí, byl ještě při vědomí. Farář ohleduplně, ale rezolutně vystrčil ven kejklířku a zavřel dveře.

„Vznešený pane," zastavila Beatrice bělovlasého lékaře. „Počkáte se mnou… alespoň chvíli? Chtěla jsem vám vrátit tohle." Podala mu baňku s utišujícím lektvarem, který tu odpoledne zanechal. Tiše dodala, že ho už zřejmě nebudou potřebovat. A toho zbytku je škoda, může pomoci jinému nemocnému.

Eustach baňku ukryl do truhličky a pak dívku objal kolem ramen. „Víš, co je na umírání nejstrašnější? Když likviduji léky, které jsem pro zemřelého ještě za jeho života připravil. Protože vím, že to je definitivní konec a že jsem prohrál. V mém řemesle víc prohráváš, než vítězíš."

„Mohu se na něco zeptat?"

„Ale jistě."

„Existují lektvary, které mají zázračnou moc?"

„To nikdy nemůžeš vyloučit. Záleží na tom, zda je to vůle boží. Kristus vzkřísil mrtvého Lazara. A mnozí světci uzdravili umírajícího. Jistě, možné je vše. Naděje umírá jako poslední," řekl měkce. Chvíli si prohlížel její obličej a pak ji rozpačitě pustil. „Proč ses ptala? Ve tvých očích vidím něco, co mne znepokojuje."

„Jistě, boží vůle… Ale kdyby Bůh chtěl, aby Ota nezemřel, proč dopustil, aby ho tak těžce zranili? Chtěla jsem se zeptat na něco jiného. Mohou existovat lektvary, které zachrání umírajícímu život, aniž by to byla vůle boží?“

„Rouháš se! Vše je vůle boží. I to, o čem ty si myslíš, že není.“

„Mohla by být vůle boží, aby křesťan zachránil jiného křesťana tím, že sám zemře? A že tím třeba zhřeší tolik, že nedojde spasení?“

„Nejsem teolog, děvče. Ale podle mého laického rozumu není hříchem zachránit jiného křesťana. Každý, kdo se obětuje za svého bližního, vykoná veliký skutek. Ten mladík se pro tebe obětoval. Bude účasten spasení, jsem si tím jistý.“

„To je dobře,“ špitla a sklopila pohled k podlaze. Bělovlasý stařec si v tu chvíli vůbec nebyl jistý, zda jí rozuměl. Cítil přítomnost smrti, ale netušil, kdo vlastně zemře.

Otevřely se dveře a z komnaty vyšel farář. Měl trochu toporný výraz ve tváři. Prošel kolem nich, a aniž cokoli řekl, zmizel na dřevěném schodišti.

Beatrice si přestala Eustacha všímat a vrhla se ke dveřím. Nahlédla dovnitř. Ota měl otevřené oči a usmíval se. Když ji uviděl, s velikou námahou řekl: „Pojď prosím ke mně!“

Bělovlasý učenec uchopil svou dřevěnou truhličku a vydal se rovněž dolů do šenku. Ještě se však ohlédl a oznámil: „Ráno se sem zase přijdu podívat.“

„Co jsi tomu prelátovi řekl, že vypadal tak naštvaně?“ optala se Beatrice a zavřela dveře. Pak si klekla na podlahu vedle lůžka a uchopila Otu za ruku.

„Zpovědní tajemství,“ opáčil přísně. Pak se znovu pokusil o úsměv a dodal: „Řekl jsem mu, že mám tolik hříchů, že bych je stejně nestačil vyjmenovat všechny. Požádal jsem ho, zda by mi nemohl dát rozhřešení bez toho zbytečného mluvení hned, protože už moc sil nemám a chtěl bych poslední chvíle strávit s tebou.“

Sklonila se a políbila jeho ruku. Byla studená. Jestli celé odpoledne váhala, teď už ne.

„Zachráním tě,“ řekla pevně. „Protože tě miluji.“

„Já tebe taky,“ odpověděl. Hovořil sípavě. „Dej mi napít.“

„Hned to bude.“ Vstala, uchopila do ruky džbán a naplnila ho do poloviny vodou. Pak do něj nasypala několik zrníček z malého koženého váčku, který přinesla z vozu. Počkala, až se ve vodě rozpustí. Pak zvedla ze stolu nůž a rozřízla si zápěstí. Položila ruku na okraj džbánu a sledovala, jak její krev prýští do zkalené vody.

Panoš Ota ji nechápavě sledoval. Chtěl něco říci, ale najednou se jeho tělo otřáslo prudkou křečí a hlava mu klesla k rameni. Ztratil vědomí a Beatrice pochopila, že jí už moc času nezbývá. Věděla dobře, že už spolu nikdy nepromluví. Možná až tam nahoře. Pokud ovšem Bůh promine její hřích.

Počkala, až bude džbánek plný, pak se vrátila k lůžku, jednou rukou podložila Otovu hlavu a druhou naklonila džbánek k jeho rtům. Rozkašlal se, ale začal pít. Dychtivě a nenasytně.

Když dopil, vytáhla pergamen, který měla ukrytý v haleně. Byl na něm její poslední vzkaz. Položila ho Otovi pod polštář. Doufala, že ho nenajde někdo cizí. Musela to udělat teď, dokud měla ještě sílu. Pak se vrátila ke stolu a džbánek znovu naplnila. Vysypala do něj zbytek z váčku a doplnila ho svou krví.

Tentokrát pil Ota pomalu a několikrát to dokonce vypadalo, že už nedokáže polykat. „Má lásko, prosím, ještě trochu,“ přemlouvala ho Beatrice se slzami v očích, i když dobře věděla, že ji nemůže slyšet.

Když konečně vše vypil, odložila džbánek a posadila se na podlahu vedle jeho lůžka. Nožem si rozřízla i druhé zápěstí. Ruce složila do klína a pozorovala, jak krev stéká na podlahu a jak se kolem ní vytváří malá rudá kaluž. Byla stále unavenější. Přesto její vědomí ještě zachytilo, že se Otův sípavý dech začal pomalu uklidňovat. Chtěla se na něj ještě jednou podívat, ale už to nedokázala.

„Můj králi, vaše královna vás prosí, zda byste nepřišel do její komnaty,“ vyřizoval komoří Bohuslav ze Švamberka.

„Řekli jsme jí, že dneska ne,“ zabručel rozmrzele Přemysl II. Otakar.

„Vzkazuje, že respektuje vaši vůli, ale přesto vás snažně prosí, zda byste jí dnes v noci nevěnoval svou laskavou přízeň. Prý jste nedávno slíbil, že to uděláte, bude-li třeba… Přesně tak to řekla.“

Český král se zasmál a rukou odsunul číši vína, která před ním stála. Obrátil se na purkrabího a nařídil, aby si všechny listiny posbíral, pokračovat budou zítra. Představa Kunhutiny náruče mu spravila náladu, i když si na žádný svůj slib nevzpomínal. Neměl ale nejmenší chuť kazit si zbytek večera přítomností svého komořího. Jeho věčné podlézavé pofňukávání už mu lezlo krkem. Měl dojem, jako by se to v poslední době zhoršovalo. Bohuslav ze Švamberka stárl, možná by bylo dobré vyměnit ho. Již dvakrát mu mocní Vítkovci navrhovali, aby tento významný úřad svěřil mladému Závišovi z Falkenštejna. Rozhodl se, že ten návrh zváží. Na Bohuslava ze Švamberka ne zrovna laskavě vyštěkl, že do ložnice své královny trefí sám a nepotřebuje doprovod.

Komoří se uklonil a skoro se třásl v obavách, co zase provedl špatně. Purkrabí ho posměšně sledoval. To ponížení mu přál.

„Jste sám, můj pane?“ optala se Kunhuta, sotva český král vstoupil. „To je dobře.“ Počkala, až voják, který držel na chodbě stráž, zavře dveře. Pak se obrátila ke svému lůžku. Z úkrytu za závěsem, který splýval z nebes širokého lože, vystoupil Oldřich z Chlumu.

Přemysl II. Otakar ho nechápavě sledoval a jeho tvář nedokázala skrýt rozmrzelost. Chvíli uvažoval, ale pak se hlasitě rozesmál, až se zajíkal. Musel se dokonce posadit do křesla a chvíli trvalo, než se uklidnil.

„Nejdříve se necháš zabít a teď tě najdeme v ložnici naší královny,“ řekl a snažil se hovořit přísně. „Už to samo o sobě by stačilo, abychom tě nechali potrestat. Doufáme, že máš přijatelné vysvětlení.“

„Má,“ oznámila Kunhuta a posadila se do křesla vedle svého manžela. „Něco málo už mi prozradil. Myslím, můj královský pane, že stojí za to vyslechnout ho. A řídit se jeho radami. Pokud ho nebudete přerušovat, jak míváte ve zvyku, když hovoříte se mnou, odbudeme to rychle. Čím dříve pán z Chlumu odejde, tím více času

vám pak budu moci věnovat já.“ Během svých slov se naklonila a láskyplně ho políbila na tvář.

„Víte, má milá, proč máme ve zvyku vás přerušovat, když s námi hovoříte? A proč svého prokurátora obvykle vyslechneme, aniž bychom mu skákali do řeči?“ optal se pobaveně. Měl skvělou náladu, to bylo královně i Oldřichovi z Chlumu jasné. Měli vyhráno.

„Nechtějte po mně odpověď, můj pane,“ opáčila Kunhuta výhružně. „Umím si představit, co byste řekl. Znáte legendu o královně, která svému manželovi vyškrábala oči?“

„A znáte, má paní, zpěv o tom, jak král své neposlušné královně vykasal suknici a potrestal ji, jako by byla zlobivé dítě?“ smál se zcela nepokrytě panovník. Přitom pohladil Kunhutu po břiše. I když na ní nebylo těhotenství ještě znát, král si tenhle dotek zamiloval.

„Neměl bych přijít později, můj vznešený pane?“ ozval se Oldřich z Chlumu. Věděl přesně, co říci, aby obrátil pozornost náladového panovníka ke své věci. Přemysl II. Otakar si rezignovaně povzdechl a optal se, kdo vlastně v téhle komnatě rozhoduje.

„Přece já, můj milovaný králi,“ řekla něžně Kunhuta. „A je mou vůlí, abyste se konečně zbavil svého komořího.“

„Čtete mi myšlenky, má paní… Proč?“ optal se král. Teď se již nesmál. Hovořil s pozorným soustředěním.

Místo královny se slova ujal Oldřich z Chlumu. Oznámil, že konečně získal nezvratný důkaz o tom, že listina, podle níž uplatňuje pražský biskup právo na ves Makotřasy, je falešná. Pak vytáhl z brašny kodex v ohmatané kůži.

Sotva pražského biskupa opustil placený špeh, Jan z Dražic zaklel ne zrovna křesťansky. Vstal z křesla a chvíli přecházel po místnosti. Zastavil se u okna. Venku už byla tma. Miloval pohled na černou hladinu Vltavy, v níž se odrážely stovky záblesků světel z oken domů na druhém břehu. Řeka byla tichá a mlčenlivá. Stejně jako to, co musel udělat. Zbožně se pokřižoval. Ostatně, nedělá to přece pro sebe, ale pro větší slávu boží.

Vrátil se do křesla a dal si předvolat Michala z Verony. „Je třeba rychle jednat, bratře,“ řekl přísně, sotva se jeho sekretář objevil. „Královský prokurátor Oldřich z Chlumu žije. Ale kdyby jen to!

Špeh mi donesl zprávu, že navštívil bakaláře Huga. Mám důvod domnívat se, že ten nešťastný mládenec obtížil svou duši hříchem vraždy. To on zabil děkana Benedikta. Okamžitě pro něho zajdi. Nechci, aby tě někdo viděl! Nepůjdeš přes most a bránou, ale přeplavíš se loďkou a do Starého Města vstoupíš brankou skrze zahradu bratrů františkánů.“

„Jako obvykle,“ přikývl biskupův sekretář ochotně. „Chcete s bakalářem Hugem hovořit ještě teď v noci?“

„Budu dlít na modlitbách ve své kapli. Myslím však, že Bohu by bylo milejší, kdyby se ten nešťastný bakalář mohl ze svých hříchů zpovídat před soudem nejvyšším. Jistě neumí plavat. Loďka je vratká… Vše je v rukách božích. Kolik lidí se už ve Vltavě utopilo?“

„Momentálně je skoro vyschlá,“ upozornil sekretář opatrně.

„Zpátky veď loďku kolem mlýnů. Tam je vody dost. Pojede s tebou Walter. Ví, co dělat.“

Michal z Verony se uklonil. Byl rád, že nemusí tuhle smutnou záležitost udělat osobně. Walter byl hrubý muž, který sice nebyl vysvěcený, ale přesto ho pražský biskup považoval za jednoho z nejužitečnějších služebníků. Říkalo se o něm, že býval na Moravě katem, ale nakonec musel sám před oprátkou uprchnout.

Jan z Dražic svému sekretáři požehnal. Chtěl říci ještě něco laskavého na rozloučenou, ale ovládl se. Bylo by to podezřelé. Přesto cítil zvláštní smutek. Už si na Michala z Verony zvykl a měl ho svým způsobem rád. Jenže teď, když staroměstský rychtář uvěznil a vyslýchal Guldrama, nic jiného dělat nemohl. Sotva sekretář zmizel, dal si zavolat Waltera. S ním hovořil sice déle, ale mnohem otevřeněji. Pak mu dal váček se stříbrňáky a odešel rozjímat do kaple.

Jakmile Oldřich z Chlumu skončil, rozhodl český král, že hned teď spolu půjdou vše zařídit, aby ráno zločince usvědčili. Už nežertoval. Svému prokurátorovi věřil. Dostal strašnou zlost. Věděl, že král se nemůže spolehnout na věrnost nikoho ze svých poddaných, jenže i nedůvěra měla své hranice. Byl uražený, že ho jeden z nejbližších lidí tak bezostyšně klamal. A jak se zdálo, dělal to už celá léta.

„V životě už ti nepomohu, pane z Chlumu," zlobila se na oko královna Kunhuta. „Kdybych věděla, že mi mého krále zase odvedeš, nedovolila bych, aby ses tu s ním setkal."

„Má milá," zarazil ji Přemysl II. Otakar. „Jako obvykle nemáte pravdu. Pokud by tu na nás pán z Chlumu nečekal, vůbec bychom sem nepřišli. Zapomněla jste, Kunhuto? Dnes jsme chtěli vyřizovat důležité záležitosti naší koruny."

„Třeba by vás to přestalo bavit…," protestovala královna a vášnivě ho začala líbat. Rychle ale poznala, že její manžel má jiné myšlenky. Tohle královně na jejím údělu vadilo nejvíce. Byla vždycky druhá.

„Možná se tu ještě v noci zastavím," snažil se ji potěšit Přemysl a vymanil se z její náruče. Tenhle slib náladu české královny nijak nezlepšil. Přesto se na Oldřicha usmála, a když odcházel, nenápadně na něj mrkla. Tenhle muž byl úplně jiný než rytíři na královském dvoře. Vždycky jí dokázal vrátit ztracený klid. Byla ráda, že mu mohla pomoci. I když se na svého manžela trochu zlobila, už se těšila, až bude zločinec stoupat na popraviště.

Přemysl II. Otakar zamířil s Oldřichem v patách do své komnaty. Strážnému nařídil, aby k němu co nejrychleji přivedl komořího. Nechal si nalít číši vína a Oldřicha se optal, zda už sehnal nějaký šperk pro svou ženu.

„To je těžké, můj pane," pokrčil jeho prokurátor rameny. „Vyšetřování nebylo snadné. Mě skoro zabili a panoše Otu zabili doopravdy. Právě teď umírá."

„Byl to dobrý chlapík…," přikývl posmutněle král. „Zúčastníme se mše za spásu jeho duše. Povolujeme, aby byl pohřben v kapli na Bezdězu. Královna však měla pravdu. Měli bychom občas myslet na lásku. Kdybychom si nevzali Kunhutu, možná bychom se ucházeli o tvou Ludmilu. Je skoro tak krásná jako naše královna. A proto si zaslouží i krásné šperky."

Přemysl II. Otakar pokynul panošovi a ten mu podal truhličku, která stála ve výklenku vedle okna. Otevřel ji a vylovil nádherný stříbrný pás, zdobený tmavě modrými emailovými přívěsky z Limoges. „Dej ho své Ludmile! Původně jsme ho chtěli dát naší

královně, ale Kunhutě koupíme něco jiného. Vážíme si tvé věrnosti…“

Ještě než dořekl, otevřely se dveře a s úklonou vstoupil Bohuslav ze Švamberka. Zastavil se na prahu a trochu závistivě si prohlížel nádherný šperk v rukách královského prokurátora.

„Zavolali jsme si tě, protože pán z Chlumu dopadl lotry, kteří zhotovovali falešné listiny,“ začal přísně český král. „Pár už nechal uvěznit. Ale jeden je stále na svobodě. Ta věc je samozřejmě ožehavá. Je to totiž sekretář našeho zbožného a ctihodného biskupa.“ V hlase českého krále se nedala nepostřehnout jízlivost. „Ráno se bude konat za naší přítomnosti soud. Ihned s oddílem vojáků vyrazíš za Janem z Dražic. Tohle není církevní záležitost a na jeho sekretáře se nevztahuje církevní imunita. I kdybys měl s jeho strážemi bojovat do krve, přivedeš Michala z Verony sem na hrad.“

„Jistě… Nebyl by to ale spíše úkol pro urozeného pana maršálka? Já nejsem válečník,“ koktal trochu zmateně komoří.

„O téhle věci nesmí nikdo z naší královské rady vědět,“ odmítl jeho návrh král. „Můžeme se spolehnout jen na tebe! Je však ještě jeden důvod, proč ten úkol svěřujeme tobě. Tys byl přece těmi lotry poškozen rovněž! Copak se neobjevil podvodník s falešnou listinou, která zpochybňuje právoplatnost tvého dědictví?“

„To mne nenapadlo,“ zkroušeně souhlasil komoří. „Mám toho lotra, který se vydává za mého synovce, na zítřejší soud přivést?“

„V každém případě,“ přikývl o poznání spokojeněji Přemysl II. Otakar. „A ještě něco. Pokud víme, momentálně dlí na našem dvoře i tvůj syn Daniel. Přiveď ho rovněž.“

Bohuslav ze Švamberka se uctivě uklonil. Věděl, že to je pro jeho syna čest. Pokud král zval na významná zemská zasedání některého z mladších rytířů, znamenalo to, že mu padl do oka a má s ním v budoucnosti plány. Ovšem za předpokladu, že zítra proběhne všechno dobře. O tom však komoří nepochyboval.

Sotva odešel, král vstal a protáhl se. „Měli bychom myslet i na lásku! My teď půjdeme potěšit naši královnu. Ty se vrať do města a zařiď ostatní. Zastav se u purkrabího, aby ti nechal ve skriptoriu vystavit glejt, že máš z rozhodnutí českého krále po celou noc brány města i hradu otevřené.“

XXX. KAPITOLA

Komořího Bohuslava ze Švamberka doprovázel na Menší Město pražské početný vojenský oddíl. Velel mu rytíř Johanes řečený Palcát. Byl to drsný bojovník, kterému šel každý raději z cesty. Právě takového považoval komoří za nejvhodnějšího. Když dorazili k Vltavě, rytíř Johanes nechal nejprve celý biskupský dvorec obklíčit a teprve pak zabušil na vrata.

„Hola, přicházíme jménem krále… Tak pohněte zadky, vznešený pan královský komoří musí hned mluvit s Jeho biskupskou Milostí," křičel, až mu přeskakoval hlas. Chtěl se zalíbit, Bohuslav ze Švamberka byl mocný muž. Říkal si, že by nebylo špatné, kdyby mu komoří věnoval svou přízeň. Chystalo se tažení proti několika loupeživým pánům ve východních Čechách. Co kdyby ho král ustanovil velitelem? To by byla výhra! V duchu se musel usmát při představě, kolik kořisti by mohl získat.

Temný palác byl však tichý. V několika oknech, která osvětlovaly plameny svící, se zhaslo. Jediný zvuk, který se k nim donesl, bylo táhlé vytí loveckých psů, které biskup choval na malém ohrazeném dvorku za palácem.

„Jak dlouho bude urozený pan komoří čekat?" rozčiloval se rytíř Johanes. Kromě úderů pěstí začal do vrat ještě kopat a tlouci jílcem meče. Z domu na nároží vyhlédla ospalá žena, ale rychle okenici zase zavřela.

„To nemá cenu," zabručel rozmrzele komoří. Byl bezradný, protože byl zvyklý pohybovat se v blízkosti krále a vždy se řídil jeho rozhodnutím. Neuměl se rozhodnout sám.

„Mám vyrazit vrata?"

„To by bylo přece jen příliš… Biskup by si stěžoval v Římě. Zkus zabušit ještě jednou!"

Rytíř Johanes začal křičet, až uši zaléhaly. Přesně v té chvíli se začala vrata biskupského dvorce otevírat. V nich stál sám Jan z Dražic. Na sobě měl kněžský ornát, na hlavě mitru vyšívanou zlatým

dracounem a v ruce držel biskupskou berlu. Za jeho širokými rameny se ukrývalo několik služebníků.

„Od našeho vznešeného krále jsem si již zvykl na různá příkoří," začal přísně. „Ale něco takového jsem ještě nezažil! Je dávno po nešporách. Všechny slušné domy jsou již zavřené. To nevíte, že rušit po setmění křesťany je hřích?"

„Zítra brzy ráno zasedá zemský soud," začal povýšeně Bohuslav ze Švamberka. Nenechal se biskupovými nářky vůbec vyvést z klidu. Jakmile se vrata otevřela, získal zase pevnou půdu pod nohama. „Přicházím z nařízení českého krále a mám za úkol odvést vašeho sekretáře. Bude souzen za spiknutí proti našemu panovníkovi. I když já osobně jsem bohabojný křesťan a ctím autoritu Vaší biskupské Milosti, neradil bych vám neposlechnout. Mé duši by přineslo velikou hořkost a bolest, pokud bych musel svým vojákům nařídit, aby toho zločince odvedli násilím. Třeba i proti vaší vůli, vznešený biskupe."

„Jako pastýř všech věřících vím, jak zbožný a bohabojný křesťan jste, urozený pane ze Švamberka," jízlivě opáčil pražský biskup. „Ale ani vaše hrozby mne nepohnou k tomu, abyste si mého sekretáře odvedl. Jeho hříchy, měl-li jaké, soudí již někdo mnohem mocnější, než je český král. Můžete si ho nejvýše odnést, pokud na tom budete trvat."

„Co je s Michalem z Verony?" vyhrkl zlostně komoří.

„Stalo se neštěstí. Před chvílí jsem byl o něm zpraven. Plavil se na loďce přes Vltavu spolu s bakalářem školy U Týna. Když pluli kolem mlýnských náhonů, loďka se převrhla a oba se utopili. Právě vylovili jeho tělo."

„Mohu ho vidět?" optal se nedůvěřivě Bohuslav ze Švamberka.

„Ale jistě, synu," přikývl s laskavou shovívavostí pražský biskup. „Doprovodím tě. Leží v mé kapli… Ale vojáky nech venku."

Rytíř Johanes pošeptal komořímu, aby si dal pozor. Může to být past. Bohuslav ze Švamberka přikývl a pak mu hlasitě poručil, pokud by se do hodiny nevrátil, aby vtrhl se všemi ozbrojenci do paláce.

Ještě než Oldřich z Chlumu opustil Pražský hrad, zastavil se v katedrále pro svůj meč. Nedělal si iluze, že by si jeho návštěvy u

panovníka nikdo nevšiml. Navíc sám krále navedl, aby se o něm zmínil. Byla to součást plánu. Věděl, co riskuje. Tuhle noc měl totiž zločinec poslední příležitost zavraždit ho. Oldřich z Chlumu si byl skoro jistý, že se o to pokusí, i když mohl získat dojem, že mu nic nehrozí. A byla by to vlastně pravda, protože si dával veliký pozor a nikdo z členů bratrstva falešných listin ho neznal. Kromě paní Tekly a jejího podomka, ale ti byli mrtví. Jenže jak už to v podobných případech bývalo, pár drobných chyb udělá zločinec vždycky.

Neexistoval dokonalý zločin. Snad proto, že božím záměrem bylo, aby dokonalou byla v jeho řádu spravedlnost. Nedalo se upřímně prohlásit, že by se mu tenhle záměr povedl. Ale ať už to bylo jakkoli, těžko by mohl Bůh připustit, aby se dokonalost tajila v bezpráví a zločinu.

Oldřich z Chlumu vyskočil do sedla, projel bránou v Černé věži a opatrně sjížděl k řece. Byla už tma, a tak musel koni přitáhnout otěže. Pokud by seděl na hřbetě svého hnědáka, mohl by jet rychleji, ale tohle zvíře na něj nebylo zvyklé. Přebrodil řeku a zrychlil. Podél hradby cválal ke staroměstské bráně nedaleko katovny. Stihl to přesně ve chvíli, kdy strážní spouštěli kovovou mříž. Prohnal se kolem nich a koně zastavil až na dvoře rychty. Otěže hodil zevlujícímu biřicovi a nařídil, aby ho odvedl zpět soukeníkovi, od něhož si zvíře vypůjčil. Konečně si oddechl, protože nejnebezpečnější část cesty měl za sebou.

Když vstoupil do jizby, překvapila ho rozmrzelost ve tváři staroměstského rychtáře. Vytáhl glejt a položil ho na stůl. „Obávám se, že se dnešní noci nevyspíme. Já ani ty.“

Sláma se na pergamen ani nepodíval. Stiskl rty, jako by se odhodlával k něčemu nepříjemnému. Pak Oldřichovi z Chlumu pověděl, co provedl jeho syn. Zkroušeně krčil rameny: „Omlouvám se vám, urozený pane. V životě by mne nenapadlo, že by někdo mé krve mohl jednat tak… hloupě.“

„Nemohu říci, že by se nic nestalo,“ přikývl po krátkém uvažování královský prokurátor na znamení, že omluvu přijímá. „Ale když už se něco takového stalo, mohli bychom toho využít. Přiveď svého syna!“

Staroměstský rychtář odběhl, ale hned byl zpátky. Za ruku vláčel ospalého chlapce.

„Tak tys mne zradil," řekl přísně Oldřich z Chlumu. „Udělal jsem ti něco špatného?"

„Nezradil," bránil se kluk a přestal zívat. „Já netušil, že vám bude chtít ten člověk ublížit. Jsem ještě dítě… nenapadlo mě to."

„Tak ty jsi jenom dítě. Ale toho člověka, kterému jsi prodal zprávy o mně, toho bys poznal, ne?"

„Možná," pokrčil rameny. Do pohledu se mu vrátila vychytralá vypočítavost.

„Jak možná?" rozzlobil se jeho otec a zalomcoval s ním. „Ano, nebo ne?"

„To záleží na tom, kolik by mi to vyneslo stříbrňáků," začal vykládat kluk. „Ten člověk prohlásil, že mne zabije, pokud ho prozradím. Jestliže mám riskovat krk, musím za to něco dostat, protože…" Víc říci nestačil. Rychtář mu vrazil pohlavek, až se tváří udeřil o stůl. A vzápětí dostal druhý.

„Milý synu, zdá se, že ti budu muset něco vysvětlit," řekl pomalu a výhružně. Kluk začal brečet, i když se zdálo, že svůj nářek přehání. Zvedl ruku, aby si chránil hlavu. Věděl, že otec mu skoro vždycky odpustí. Ale pokud se rozzlobil, šly žerty stranou.

„Od téhle chvíle ti zakazuji vzít si jediný měďák za jakoukoli pomoc, kterou poskytneš cizím lidem. Pokud se dozvím, žes mne neposlechl, postavím tě na pranýř. I když jsi můj syn, přísahám, že to udělám. Udělám to i v případě, že nic chtít nebudeš a lidé ti budou odměnu vnucovat sami, jasné?"

Kluk se na něj vyděšeně podíval: „Ale to přece nejde! Když si nebudu smět říci o odměnu, nemohu jiným pomáhat. Maminka říká, že člověk nemá dělat nic zadarmo!"

„Mýlíš se, protože jsi své matce nerozuměl dobře. Jsi přece ještě dítě. Nebo snad ne? Existuje i jiná odměna, než jsou peníze. Hrdost, čest, křesťanské milosrdenství a láska k bližnímu… Od téhle chvíle si tě vezmu na starost já! Urozený pane, co má udělat?"

Oldřich z Chlumu je mlčky pozoroval. Měl pocit, že pohlavek by zasloužil i staroměstský rychtář, protože svému synovi vyčítal to, co mu měl vysvětlit už dávno. Klidně a bez pohlavků. Obrátil se na

vyděšeného chlapce a mnohem mírněji, než měl v úmyslu, začal vysvětlovat: „Chci potrestat zločince, který zradil našeho milostivého krále a mne se pokouší zavraždit. Jednou se mu to téměř povedlo. Kvůli tobě. Pomůžeš nám, když kvůli ničemu jinému, tak proto, abys tuhle vinu odčinil. Zítra navštívíš se svým otcem Pražský hrad. Zúčastníš se soudu, kterému bude přítomen i král Přemysl II. Otakar. Bude tam nejspíše i onen mladík, kterému jsi řekl o mé návštěvě v biskupském paláci. Pokud to bude nutné, chci, abys tam, přímo před naším králem, ukázal prstem na toho člověka. Dokážeš to?“

Kluk horlivě přikyvoval a byl na vrcholu blaha. Uvidí českého krále! Otec do něj rýpl, aby šel zase spát. Kluk udělal dva kroky, pak se otočil a podíval se zpříma do tváře královského prokurátora. „Odpusťte mi… už to nikdy neudělám!“ Pak rychle zmizel.

Sotva za ním zapadly dveře, ujal se slova Oldřich z Chlumu: „Vida, náhoda nám přihrála dalšího svědka. Čím víc jich budeme mít, tím snáze našeho panovníka přesvědčíme.“ I když to říkal opatrně, věděl, že trochu přehání. Byl si skoro jistý, že krále už přesvědčil. Ve skutečnosti potřeboval usvědčit zločince tak zjevně, aby nemohl nikdo z královského dvora tvrdit, že jde o politické intriky namířené proti jednomu z nejmocnějších mužů v zemi.

„Ovšem svědectví tvého syna stačit nebude,“ pokračoval Oldřich z Chlumu rezolutně. „Musíme navštívit toho rakovnického kupce, který viděl vraždu mistra Hamšíka. Vysvětlím mu, co od něj očekávám. Od téhle chvíle ho bude hlídat několik městských biřiců a ručíš mi za to, že se zítra na hrad dostane živý. Stejnou ochranu dáš i vdově po zavražděném měditepci Hamšíkovi. Chci ji tam mít také. Až si s ní promluvím, uvězníme mistra Matyáše, představeného bratrstva koželuhů a kožešníků. Toho spolu s Guldramem a podkomořím dopravíš na hrad. Nejraději v zavřených nosítkách. Nechci, aby o nich lidé věděli. Ale samozřejmě s doprovodem ozbrojenců… Pak zajdeme do Guldramova domu a vyzvedneme z tajného úkrytu zbylá pečetidla.“

„Zbylá? Vy už jste nějaké objevil?“

S hraným překvapením se Oldřich z Chlumu optal: „Já ti o něm neřekl? Bylo v té stříbrné truhličce… Asi nebyl čas. Ale ještě k dnešní noci. Nemáš ve vězení nějakého lotra, kterého čeká poprava?“

„Jeden by tam byl. V opilosti zabil svou ženu a dítě. Odporný chlap.“

„Dneska v noci bude chodit po městě s námi. Vezme si můj plášť a přilbu. Já si půjčím nějaký od tvých biřiců.“

„Obáváte se, že na vás někdo zaútočí, urozený pane?“

„Jistě. I když tentokrát to nebudeme moci vyčítat tvému synovi. V tomto případě mé úmysly prozradil sám český král.“

Vězně v Oldřichově plášti s erbem českého krále zastřelil dobře mířenou šipkou z kuše do zad kdosi přímo na ulici nedaleko domu mistra Matyáše. Střílel z okna domu, ale na ulici byla tma a nedalo se poznat, odkud to bylo. Rychtář hlasitě nařídil biřicům, aby okamžitě prohledali nejbližší domy. Ti se rozběhli po okolí, ale věděli, že si mají počínat liknavě, protože záměrem bylo, aby vrah uprchl. Konečně byl Oldřich v bezpečí. Zbytek noci pak proběhl bez obtíží.

Teprve k ránu se staroměstský rychtář vrátil domů. Usadil se na lavici v jizbě, ani se nesvlékl, protože na tu chvíli to nemělo cenu. Pohodlně natáhl nohy a vsedě začal dřímat. Oldřich zatím pospíchal přes ztichlé město do šenku U Zlatého kola. V kapse pláště si nesl další tři pečetidla. Erby na nich patřily zemřelým českým panovníkům. Jak předpokládal, erb, jehož nákres nalezl v domě měditepce Hamšíka, mezi nimi nebyl. Právě vycházely první sluneční paprsky, když dorazil před vrata zájezdního hostince. Podomek, který hlídal, mu je okamžitě otevřel. Zívl a zabručel, že to je dneska už podruhé, co musí vstávat.

„Kdo sem přišel přede mnou?“ optal se okamžitě Oldřich z Chlumu.

„Ten učenec… Myslím, že se jmenuje Eustach. Prý tu ošetřuje nějakého nemocného,“ vykládal podomek sice zdvořile, ale hodně roztržitě. Během řeči se ohlédl k hromadě slámy a starých hadrů pod přístřeškem vedle vrat. Tam v noci držel stráž, aby nějaký zloděj neodcizil majetek kupců, kteří v zájezdním hostinci přenocovali.

Oldřich z Chlumu přikývl a skoro se rozběhl do liduprázdného šenku. Po dřevěných schodech utíkal do prvního patra. Dveře do pronajaté komnaty byly otevřené a vycházelo z nich matné světlo hořící voskovice. To, že nikoho nepotkal, považoval za dobré

znamení. Pokud by byl jeho panoš mrtvý, lékař by nejspíše poslal pro nosítka, aby tělo dopravili do nejbližšího kostela.

Na prahu jizby se však překvapeně zastavil. Na zemi ležela černovlasá kejklířka v kaluži zaschlé krve. Byla mrtvá. Eustach seděl u stolu, ruce sepjaté, jako by se modlil. Před ním ležel prázdný kožený váček a na útržku pergamenu jakási malá černá kulička. Ota spal klidným spánkem. Pravidelně oddechoval a jeho včerejší bledost ustoupila.

„Žije?“ optal se Oldřich.

„On ano,“ přikývl bělovlasý učenec se zvláštním výrazem ve tváři. „To nejhorší má za sebou. Bude to ještě pár dní trvat, než vstane. Ale řekl bych, že už je mimo nebezpečí.“

„A ta dívka? Co se tu vlastně stalo? Někdo ji zabil?“

„Bude lepší, pokud si to budou lidé myslet… A zvláště církev. Preláti bývají strašně malicherní, pokud se stane něco, o čem se v evangeliích nedočtou,“ zabručel Eustach. „Jen zřídka porušuji Hippokratův slib, ale v tomhle případě to udělám. Prohlašuji, že šlo o násilnou smrt. Zavraždili ji.“

Oldřich z Chlumu si klekl na podlahu a rychle si prohlédl tělo černovlasé kejklířky. Žíly podřezané na zápěstí nemohl přehlédnout. Ukázal na ně. Bělovlasý učenec jen pokrčil rameny, ale neodpověděl.

„Myslím, že mi přece jen dlužíte nějaké vysvětlení,“ podotkl rozmrzele Oldřich z Chlumu, vstal a posadil se ke stolu proti Eustachovi.

„Rád bych, jenže sám ho neznám,“ povzdechl si starý lékař. „Tedy… vím, o co jde, ale sám tomu nerozumím. Vidíte tu černou kuličku? Cítíte zápach plísně? Kdysi jsem tenhle lék viděl. To jsem byl ještě mladý a žil jsem v Andalusii. U tamních Maurů jsem se naučil spoustu užitečných věcí… Věříte, že víc než na křesťanských univerzitách? Jeden lékař mi tam ukázal lék, který se zhotovoval ze zvláštních hub. Ty se nechaly několik dní ve vlhku, a když je potáhla bílá plíseň, destilovaly se a lisovaly. Pak se z nich vyráběly podobné kuličky. Nevím přesně, o jaké houby šlo, ale u nás nerostou. Čichněte si k tomu váčku. Musel být těch kuliček plný. Sem ho zřejmě přinesla ta mrtvá kejklířka.“

„Mohl ten lék zachránit Otovi život? A proč si potom podřezala žíly?“

„V tom to celé je, urozený pane. Ten andaluský lékař mi tvrdil, že lék pomůže jen tehdy, pokud se podává rozmíchaný s lidskou krví. Spolu s ní přejde síla ze zdravého člověka do nemocného. Nemocný se uzdraví a zdravý člověk zemře místo něj. Aby jeden člověk žil, musí druhý zemřít. Taková je prý vůle Alláhova. Rozumějte, byl pohan. Já si ale myslím, že to je hloupost. Pokud je v těch houbách nějaká léčivá substance, pomohla by i bez té krve… Možná.“

Oldřich z Chlumu přikývl a tiše řekl, že souhlasí s jeho názorem. Beatrice byla zavražděna a podle církevních předpisuje tedy možné pochovat ji jako křesťana na hřbitově.

„Zůstanu tady,“ usmál se stařičký učenec. „Váš panoš teď bude mou péči potřebovat… Na to, aby se mohl brzy postavit na nohy, mé léky již stačí. A ještě něco. Neměl by se dozvědět, že ta kejklířka zemřela kvůli němu. Řekněte mu, že odjela… Cokoli chcete, ale ne, že obětovala svůj život kvůli jeho.“

Oldřich z Chlumu souhlasil. Jenže on ani bělovlasý lékař netušili, že mrtvá kejklířka zanechala Otovi pod polštářem pergamen se svým vyznáním. Když se asi po měsíci vrátil uzdravený Ota na Bezděz, svému pánovi ho ukázal. Dojemný dopis končil slovy: „Abys mohl žít, musím zemřít. Tak zní věštba.“

XXXI. KAPITOLA

Oldřich tu noc vůbec nespal. Na Pražský hrad se ráno vydal mnohem klidnější. Nikoli proto, že uzavíral ošklivý případ plný zbytečných smrtí, ale proto, že jeho panoš žil. Tentokrát si osedlal svého hnědáka a vychutnával jízdu v jeho sedle. Stejně jako si nemohl zvyknout na jiného koně, těžko by vedle sebe snesl jiného panoše.

Ve velkém sále Pražského hradu bylo rušno. U stěny podél oken stály zástupy velmožů, na svých místech byli vojáci se zástavami českého krále, poblíž dveří se tísnil hlouček dvorských služebníků. Mezi nimi, ukryti za jejich zády, stál staroměstský rychtář s biřici, kteří hlídali svědky. Nedaleko královského trůnu, obklopen preláty v honosných ornátech, seděl na svém stolci pražský biskup Jan z Dražic. Po jeho pravici stál s hrdě vztyčenou hlavou nový diecézní sekretář. V ruce držel truhličku s privilegii a donačními listinami, které chtěl český král během soudního líčení vidět. Pod stupni, které vedly k trůnu, byli shromážděni nejvýznamnější velmožové a obklopen členy královské rady i pobledlý komoří Bohuslav ze Švamberka. Vedle pulpitu písaře stál purkrabí a mezi dvěma vojáky mladík, jehož včera chytil. Všichni čekali už jen na panovníka. Jenže čas běžel a trůn byl stále opuštěný.

Teprve po značné chvíli se ozvaly slavnostní zvuky trub, vzápětí se otevřela malá dvířka vedle baldachýnového závěsu a do sálu vešel Oldřich z Chlumu. Sálem to zašumělo, protože od rána se na královském dvoře nemluvilo o ničem jiném než o tom, že svému údělu nikdo neunikne. V noci královského prokurátora ve městě kdosi zastřelil kuší. Tentokrát doopravdy. Oldřich došel k hloučku velmožů a poklekl. Hofmistr se k němu naklonil a polohlasně ho vítal: „Vy snad máte devět životů, pane královský prokurátore.“

„Dva už jsem vyčerpal,“ zasmál se Oldřich z Chlumu.

Pak se objevil Přemysl II. Otakar a za ruku vedl Kunhutu. Došel k trůnu a královna se posadila. Král ale zůstal stát a pomalu se rozhlížel sálem, jako by si chtěl ověřit, zda je tu celý jeho dvůr. Ve

tváři měl přísný výraz a rty pevně stisknuté. V sále bylo naprosté ticho. Většina mužů měla oči sklopené k zemi.

„Z vůle našeho majestátu zahajujeme toto zasedání zemského soudu," oznámil pak břitce. „Tentokrát budeme soudit záležitost, jaká nemá v dějinách našich zemí obdoby. Stalo se již, že nehodní poddaní, posedlí ďáblem, vztáhli ruku na některého z mých předků. Ale ještě se nestalo, aby si někdo osoboval práva, která podle boží vůle náležejí jen nám. Dnešní soud nepovede, jak je jindy obvyklé, zemský sudí, ale náš prokurátor urozený pán z Chlumu, v nějž máme plnou důvěru."

Ještě než se posadil, z hloučku členů královské rady se ozvalo sice tiché, ale nespokojené reptání. Oldřich z Chlumu vstal a uklonil se králi, jak přikazoval dvorský mrav. Pak se obrátil na pražského biskupa a požádal ho, aby předložil darovací listinu, podle které před mnoha lety získala diecéze vesnici Makotřasy. Sotva to jeho nový sekretář udělal, otevřely se dveře a strážní do sálu přivedli spoutaného Guldrama, podkomořího a mistra Matyáše.

Všichni tři padli před králem na zem a začali prosit o milosrdný trest. Smířili se již se svým osudem a bez vytáček se přiznali k falšování listin. Guldram zhotovoval pečetidla, Matyáš dodával staré pergameny a podkomoří opatřoval nákresy pečetí zemřelých panovníků, které kopíroval z listin zemského skriptoria. Všichni tři potvrdili, že se podíleli i na zfalšování listiny, podle které patří Makotřasy diecézi.

Sotva skončili, vstal pražský biskup, rozzlobený na nejvyšší míru. Křičel, že to je urážka církve. Pak předal slovo svému novému sekretáři. Představil ho jako Günthera z Drážďan. To jméno bylo v českých zemích známé. Byl to proslulý německý právník.

Günther opustil hlouček prelátů, došel před trůn a stoupl si vedle Oldřicha z Chlumu. Několika zdvořilými větami pozdravil českého krále a sáhodlouze se omlouval, že bude jeho prokurátorovi odporovat, ale jinak nenaleznou cestu ke spravedlnosti, neboť si je jistý, že jde spíše o nedorozumění než o zlou vůli. Proč by jinak tak křesťanský panovník, jakým jistě český král je, útočil na svatou matku církev?

Přemysl nespokojeně poposedl na svém trůnu. Podobné řeči z duše nenáviděl. Byl rytíř a rád řešil spory bez vytáček. Kunhuta mu položila dlaň na hřbet ruky, jako by mu chtěla připomenout, aby byl trpělivý. Chladně přikývl a vyzval biskupova sekretáře, ať se tedy ptá.

„Pane z Chlumu," začal Günther z Drážďan hlasitě. Podlézavá pokora zmizela z jeho tváře. Měl přísně stažené obočí a oči chladné, bez výrazu. „Kdo z těch zločinců vlastně ony údajně falešné listiny napsal? To, že někdo přinese pergamen a někdo jiný vyrobí falešné pečetidlo, přece ještě nedokazuje, že tyhle věci souvisejí s listinami pražské diecéze."

„Již to tu zaznělo. Falešné listiny psal děkan školy U Týna Benedikt."

„Jenže ten je mrtvý a nemůže se tedy ani přiznat, ani hájit. Kdo může potvrdit, že je to pravda?"

„Vám svědectví těchto mužů nestačí? Potvrzují to svorně všichni tři."

„Jistě, to jistě. Jenže chtějí, aby byl český král milosrdný. Přiznají vše, aby se před smrtí vyhnuli útrapám. I to, co pravda není. Já jejich svědectví nemohu přijmout jako věrohodné. Lžou. Jsem přesvědčený, že toto svědectví nepřijme ani Řím, až se tam bude celý spor projednávat. Jde přece o církevní majetek!"

„My se ovšem nehodláme obracet na Svatého otce. Podle nás o církevní majetek nejde. Jde o majetek českého krále, který byl hanebně ukraden na základě falešných listin. V takovém případě nemá Řím právo zasahovat do svrchovaných záležitostí Českého království."

„Dokažte to, pane z Chlumu!"

Během tohoto rozhovoru se výraz v obličeji zemského sudího změnil. Původně se tvářil velice uraženě, neboť to, že král svěřil proces Oldřichovi z Chlumu, bylo stejné, jako by mu vyslovil nedůvěru. Teď ovšem svůj názor změnil. Byl rád, že nemusí zájmy českého panovníka hájit on. Téměř škodolibě sledoval královského prokurátora, neboť se říkalo, že Günther z Drážďan spory neprohrává.

Oldřich z Chlumu pokračoval klidně, jako by ani nešlo o vážnou záležitost, pro kterou mohl vrtkavý král dát popravit kohokoli, o němž by se domníval, že zhanobil slávu jeho majestátu. Včetně Oldřicha, pokud by soud nedopadl dobře. „Děkan Benedikt měl u sebe stříbrnou skřínku. V ní se nalezly pergameny, na nichž byly další zfalšované listiny."

„To ovšem nedokazuje, že ty, které vlastní církev, jsou falešné."

„Jsou napsány stejným způsobem a na stejném pergamenu. Pokud si prohlédnete listiny, které byly ve stříbrné truhličce, a tu, podle které získala diecéze Makotřasy, nemůžete si nepovšimnout, že děkan Benedikt psal písmeno K trochu odlišně od běžných způsobů. Vidíte? Na všech je to písmeno napsáno stejně."

Günther z Drážďan si pergameny pečlivě prostudoval. Nikoli proto, že by si chtěl ověřit tvrzení svého protivníka, ale byl překvapený důkazem, který mu předložil. Neslyšel o tom, že by někdo srovnával písmo. Váhal, zda se má proti téhle věci ohradit, nebo zpochybnit celý důkaz jinak. Věděl, že většina přítomných v sále psát neumí. Zda Benedikt psal nějaké písmeno tak či onak, je rozhodně nezajímalo, takže by podstatu sporu nechápali. Rozhodl se, že na to půjde jinak. Současně si umiňoval, že musí být opatrný. Doslechl se, že pána z Chlumu předchází pověst vynikajícího vyšetřovatele. Ale ani náznakem si nepřipustil, že by s ním mohl spor prohrát.

„Ruka se chvěje, každý písař bývá odpoledne unavený a píše rychleji, dělá kratší obloučky, aby byl co nejdříve hotový. To nic nedokazuje," začal s převahou. „Vy ale zastíráte pravdu a snažíte se nám podsunout svědectví, která skutečným důkazem nejsou. Jak vůbec víte, že tyhle pergameny byly v truhličce děkana Benedikta?"

„Přece od toho, kdo ji z domu paní Tekly odnesl!"

„Jenže bakalář Hugo je rovněž mrtvý. V noci se utopil. Ani jeho svědectví nám nemůžete předložit!"

„A proč bych to dělal?" zasmál se jízlivě Oldřich z Chlumu. „Já dosud jméno bakaláře Huga nezmínil. O tom, že on zavraždil děkana Benedikta a truhličku odnesl, vím jen já. A samozřejmě vrah, který se utopil. Nebo byl utopen? Co myslíte, že vypadá pravděpodobněji? Ale jen tak mimochodem, měl jsem na mysli jiného svědka. Vy

nevíte, že truhličku bakaláři Hugovi ukradli kejklíři? A že věci z ní dobře ukryli?“

Günther z Drážďan bezradně pokrčil rameny. O tom skutečně nevěděl nic a měl zlost, že se tak hloupě podřekl.

„Zkusme tedy něco jiného. Mám zde falešné pečetidlo, které bylo rovněž v oné stříbrné truhličce. Vidíte, je na něm znak krále Přemysla I. Otakara blahé paměti. Za vlády děda našeho vznešeného panovníka měla být darovací listina na ves Makotřasy vydána. Zkusme pečetidlo srovnat s vaší listinou,“ navrhl Oldřich z Chlumu. Přiložil ho na otisk ve vosku. Přesně tam zapadlo. Pak si nechal přinést jinou listinu, na níž byla pečeť stejného panovníka. Na první pohled byla sice podobná, jenže pár obloučků bylo zakroucených jinak. Právě tyhle drobné rozdíly bránily tomu, aby falešné pečetidlo zapadlo do žlábků tvořících reliéf originální a nezpochybnitelně pravé pečeti. Obrátil se na biskupova sekretáře a optal se, co tomu říká.

„Nic,“ pokrčil Günther z Drážďan rameny. „Snad jen to, že někdo vyhotovil pečetidlo přesně podle dávné listiny, chované v archivu diecéze, aby teď mohl vznešeného biskupa obviňovat a brát církvi majetek, který mu bohabojní křesťané věnovali. Můžete si být jistý, že král Přemysl I. Otakar neměl pečetidla dvě? Jedno mohl ztratit, to se přece stává, a nechal si zhotovit jiné, podobné. To, že máte v ruce tohle pečetidlo, ještě nedokazuje, že naše listina je falešná. Dokazuje jen to, že jste si dokázal opatřit pečetidlo se stejným otiskem. Nic víc. Nebo snad máte svědka, který viděl, jak někdo tohle pečetidlo otiskl do vosku listiny, kterou vlastní církev?“

„Víte vy vůbec, jak obtížné je zhotovit pečetidlo, které by zapadlo naprosto přesně do otisku ve vosku od jiného pečetidla?“ protestoval zdánlivě bezradně Oldřich z Chlumu. „Každý řemeslník vám poví, že to je nemožné.“

„Irelevantní,“ usmál se povýšeně Günther z Drážďan. „Pokud pomineme fakt, že prostý člověk nemá právo svědčit v záležitostech panovníka a církve, pak musím upozornit, že žádný soud není povinen zkoumat, co řemeslníci umějí. Pražští třeba takový pečetní typář zhotovit neumějí, ale jste si jistý, že by to nedokázali proslulí řemeslníci norimberští?“

„Vám se také nic z mých vývodů nelíbí. I když mám zjevně pravdu," rozhodil jakoby nervózně rukama Oldřich z Chlumu. Vypadalo to trochu směšně.

„Pravda není to, co si myslíte vy, ale co se podaří dokázat," začal ho poučovat nový biskupův sekretář. „Vaše vývody mají velké slabiny, které jsem, jak je zřejmé, vyvrátil. Nemáte žádného věrohodného svědka. Navrhuji uzavřít naše jednání tím, že se nepodařilo zpochybnit pravost listin pražského biskupství."

„Řekl jste, urozený pane, že byste byl ochoten naslouchat mým argumentům, pokud bych přivedl věrohodného svědka?"

Günther z Drážďan na okamžik zaváhal. Tušil úskok. Byl ale přesvědčený, že jeho protivník nemůže přivést žádného svědka, jehož výpověď by nedokázal zpochybnit. Od pražského biskupa věděl, že existuje jen jediný muž, který o všem ví. To on osobně Janovi z Dražic listiny předával a za to dostával peníze. Onen velmož se těšil přízni krále a neexistovalo nic, na základě čeho by ho bylo možné podezírat, natož obvinit. Rozhlédl se po sále a zvučně pronesl: „Pražská diecéze se pokorně podřizuje všemu, co je podle práva božího a lidského. Máte-li nějakého svědka, přiveďte ho."

„Dobrá," přikývl Oldřich z Chlumu. „V tom případě vás požádám, abyste se zatím vrátil k družině milostivého biskupa a do jednání nezasahoval. Neboť nejprve musím toho muže usvědčit ze zločinů, které nemají s církví vůbec nic společného. Teprve až dokážu, že padělal i jiné listiny, vrátíme se k naší disputaci."

Günther z Drážďan pokrčil rozmrzele rameny. Tohle už se mu vyloženě nelíbilo, jenže odmítnout nemohl. Váhavě přešlápl a pak se optal, kdo má být oním zločincem.

„Královský komoří Bohuslav ze Švamberka," odpověděl pevně Oldřich z Chlumu. Bezradnost jako by z něj spadla. Günther z Drážďan zachytil vyděšený pohled svého biskupa.

XXXII. KAPITOLA

„To je lež, můj králi. Žádám svá práva," začal křičet komoří, sotva ho Oldřich z Chlumu obvinil. Proti nařčení Bohuslava ze Švamberka polohlasně protestovala i řada dalších velmožů.

Přemysl II. Otakar vstal z trůnu a zvedl ruku. Všichni v sále se okamžitě utišili. Pozorně sledovali svého panovníka, protože věděli, že způsob, jakým odpoví, může naznačit, co si o obvinění svého komořího myslí. Pro většinu rytířů bylo v tomto sporu důležité především to, aby se zalíbili králi. Podstatě sporu nerozuměli a ani je nezajímal. Byli zde od toho, aby podporovali krále.

„Spravedlivým se u našeho soudu vždy dostalo ochrany," prohlásil král. Tahle slova komořího viditelně neuklidnila. Třásl se, jak měl ve zvyku, a nervózně si špičkou jazyka olizoval suché rty. Panovník zatím pokračoval: „Víme o údajném bezpráví, na které sis stěžoval, pane ze Švamberka. I v tvém případě jde o falešnou listinu. Náš prokurátor se tou věcí zabýval a došel k přesvědčení, že právo není na tvé straně. Předstup. Ty i tvůj syn. Náš soud rozhodne, zda jsou závěry pána z Chlumu spravedlivé." Vznešeně Oldřichovi pokynul, aby se znovu ujal slova.

Bledý komoří opustil hlouček členů královské rady a udělal dva kroky ke stupňům, na nichž stál trůn. Vedle něj se postavil vysoký urostlý mladík s hladce vyholenými tvářemi. Měl silný nos a zlý pohled. Jmenoval se Daniel a pro jeho výbušnou povahu ho na královském dvoře příliš rádi neměli. Ovšem museli brát ohledy na jeho mocného otce.

Oldřich z Chlumu se obrátil k pulpitu, kde stál purkrabí se zajatým mladíkem. Byl to onen neznámý rytíř, se kterým vedl hned na začátku svého vyšetřování podivný rozhovor u brodu přes Vltavu. I tenhle mladík měl široký tupý nos. Podoba se synem Bohuslava ze Švamberka byla víc než zjevná. Proto mu tam u řeky připadala jeho tvář povědomá, i když ho předtím nikdy neviděl. Švamberské rodové rysy byly nepřehlédnutelné. Pokynul mladíkovi, aby přistoupil

rovněž, a komořího se na vysvětlenou optal: „Nebylo by užitečné, aby tu s námi byl i váš synovec?“

„Nemám synovce. Je to podvodník. Syn mého nebohého bratra zemřel a je pochovaný spolu s matkou v rodinné kryptě. Svědectví o tom leží v zemské kanceláři,“ soptil rudý zlostí Bohuslav ze Švamberka. Jeho ustrašenost byla ta tam. Teď vypadal jako starý rozzuřený medvěd, který už má šedou bradu, ale stále ostré drápy.

„To se ještě ukáže,“ přikývl Oldřich z Chlumu a obrátil se na českého krále. „Klíčem sporu je listina, kterou napsal bratr pana komořího před svou smrtí. V ní odkazuje veškerý majetek svému právě narozenému synovi.“

„Kterou údajně napsal můj bratr,“ skočil mu do řeči komoří. Pak vytáhl svazek pergamenů a podal mu je. „Podívejte se na pečeti!“

Mladík, který o sobě tvrdil, že je jeho synovcem, zatím došel až k nim a uctivě poklekl před trůnem.

Oldřich z Chlumu dosud stál. Na okamžik zaváhal, ale pak si rovněž klekl. Na stupínek pod trůnem rozložil pergameny. Srovnal je a začal vysvětlovat: „První je listina zemřelého bratra pana komořího, podle které vše odkazuje mladšímu bratru Bohuslavovi. Tenhle pergamen předkládá pan komoří. Druhý měl u sebe tento mladík. V této listině je zapsáno svědectví, že pochází ze švamberské krve a majetek má zdědit on… Mimochodem, jak se vlastně jmenuješ?“

„Jan. Jako můj nebohý otec.“

„Lež, lež a zase lež,“ křičel komoří. „Stačí se podívat na pečeti. Na první pohled jsou v mnoha detailech odlišné.“

„Jistě,“ souhlasil Oldřich z Chlumu. „Na tom se jistě shodneme. Jenže otázka je, která z těch dvou je pravá.“

„Kdyby nešlo o tak vážnou věc, musel bych se vaší hlouposti zasmát, pane královský prokurátore,“ ušklíbl se jízlivě Bohuslav ze Švamberka. „Podívejte se laskavě na další pergameny, které jsem donesl. Jsou to listiny mého bratra, uložené v královském skriptoriu. Pan kancléř byl tak laskavý, že mi několik půjčil. Pět dalších tam ještě zůstalo. Porovnejte si pečeti. Všechny se shodují s listinou, podle které jsem dědicem rodového jmění já. Sám jste před chvílí obhajoval názor, jak obtížné je zhotovit podle původního typáře

falešné pečetidlo s přesným otiskem. Ještě si myslíte, že tenhle podvodník je ze švamberské krve?“

„Stále si to myslím, pane komoří. Navrhnu vám jednoduché vysvětlení. Protože stojíte za skupinkou zločinců, kteří pro církev falšovali královské listiny, nebyl pro vás problém padělat i závěť vašeho bratra, když se tu nedávno objevil jeho syn. Protože jste však věděl, že falešná pečeť není dokonalá, nechal jste tajně opsat všechny bratrovy listiny, které jsou uložené tady na hradě. Aby byl podvržený důkaz dokonalý, otiskl jste na ně falešnou pečeť a pergameny jste v kanceláři nenápadně vyměnil. Co vy na to?“

„Tak hrubé nepravdy a lživé spekulace k soudu nepatří,“ ozval se okamžitě Günther z Drážďan. „Pan královský prokurátor se jen zaplétá do své lživé hypotézy a…“

„Ticho!“ rozkřikl se Přemysl II. Otakar. „Ptal se tě snad někdo? U našeho soudu budou hovořit jen ti, které k tomu vyzveme.“

Biskupův sekretář se uklonil na znamení, že se hluboce omlouvá. Věděl, že se případ nevyvíjí dobře, jenže víc udělat nemohl. V duchu spílal biskupovi, že byl neopatrný a nezbavil se tak nebezpečného svědka, jakým byl komoří. Nepochyboval totiž, že Oldřich z Chlumu má pravdu.

„Pak to tedy řeknu já,“ hlasitě vykřikl Bohuslav ze Švamberka. „Je to pohana mého rodu a žádám hlavu pána z Chlumu za všechny dosud vyslovené urážky.“

„To byste jistě mohl,“ uklonil se mu nevzrušeně Oldřich. „Ovšem jen za předpokladu, že byste měl pravdu. Víte, na co jste zapomněl?“

„Na co?“ vyhrkl komoří. Byl jistotou svého protivníka tak zmatený, že na okamžik vypadl z role.

„Na to, že váš bratr byl mimořádně zbožný. A že daroval oltář svatovítské kapitule. V jejím archivu se dochovaly hned tři listiny, které napsal a zpečetil.“ Pokynul a před trůn předstoupil kapitulní bibliotékář Ambrosius. S úklonou položil na stupínek tři pergameny a beze slova se vzdálil. Oldřich je rozvinul a ukázal na jejich pečeti. Byly navlas stejné jako na listině, podle které majetek Švamberků zdědil Jan.

„Tvrdíte, že falešná pečetidla zhotovoval patricij Guldram," ozval se ihned komoří. Obrátil se na něj a přísně se optal, zda někdy vyrobil pečeť se švamberským znakem. Guldram to rezolutně popřel.

„Co vy na to?" triumfoval komoří.

„Jen to, že jste byl opatrný a pečeť jste si nechal zhotovit jinde."

„Další tvrzení, které nemůžete dokázat, pane z Chlumu."

„Ale mohu, vznešený pane komoří. Podívejte se na tuhle kresbu. Neříká vám něco?" optal se a položil před něj útržek pergamenu, na němž byla olůvkem nakreslena kontura pečeti s labutí.

„Kresba… co má být?"

„Podle ní staroměstský měšťan Hamšík zhotovil falešnou pečeť vašeho bratra. Souhlasíte, že se nákres kryje s otiskem na vašich falešných listinách? Ale abych zabránil další plané diskuzi, dodávám hned, že mistr Hamšík je mrtvý. Zavraždil ho váš syn. Obával jste se, že by mohl svědčit, když jsem se tu objevil já."

„Nikoho jsem nezavraždil," odsekl nakvašeně mladý Daniel. „Žádného Hamšíka neznám."

Oldřich z Chlumu dal předvolat rakovnického kupce. Ten v synovi komořího bezpečně poznal muže, který spolu s podomkem paní Tekly Hamšíka těsně před vraždou navštívil. Vzápětí vypověděla vdova po mistru Hamšíkovi, že její manžel byl vynikající rytec do kovu, i když se tímhle řemeslem neživil. Potvrdila, že kresba mu opravdu patří.

„Ale to ještě není všechno," pokračoval s převahou Oldřich z Chlumu. „Viním syna pana komořího Daniela ze Švamberka, že mne chtěl dát zavraždit." Vzápětí předvolal syna staroměstského rychtáře a sám pověděl o celé historii, jak jen zázrakem unikl smrti, když odcházel z biskupského paláce. Komoří ani jeho syn na to nic neřekli. Z výrazu ve tváři českého krále poznali, že by jim protesty stejně nebyly nic platné. Pomalu se začali smiřovat s myšlenkou, že prohráli. Tak to v životě rytíře chodilo. Bohuslav ze Švamberka nebyl statečný muž. Už léta ho pronásledovaly děsivé sny, že ho jednou odhalí. Třásl se, kdykoli vstupoval do královského paláce. Teď se to tedy stalo.

„Jednu věc by nám však měl vysvětlit tenhle mladík, který je jediným skutečným synem Jana staršího ze Švamberka. Proč se o své

dědictví neucházel již dříve? A jakou roli hrál tenhle prsten," pokračoval Oldřich z Chlumu a vylovil šperk s modrým kamenem, který byl ukrytý v truhličce paní Tekly.

Jan mladší ze Švamberka začal trochu ostýchavě: „Když můj otec zemřel, byly mi asi tři měsíce. Má matka předpokládala, že se nás obou pokusí strýc zbavit. Proto mne svěřila své staré chůvě a na mé místo do kolébky položila dítě jedné poddané. Chůvě předala závěť mého otce a dopis pro mne, kde mi objasnila, jaký je můj původ. Kromě toho ještě prsten, který se dědí v našem rodě odnepaměti a patří vždy nevěstě nejstaršího syna. Chůvě nařídila, aby mne vychovala jako svého syna a rytíře. Pravdu mi měla povědět, teprve až budu tak starý, abych se mohl o svá práva přihlásit. To se stalo letos na jaře. Odjel jsem do Prahy a začal hledat způsob, jak strýce usvědčit ze zločinů. Vím totiž, že zavraždil mou matku i to dítě, o kterém si myslel, že jsem já. Náhodou jsem se potkal s Teklou. Líbila se mi, i když byla starší než já. Stali jsme se milenci."

„K ní domů jsi ale nechodil," přerušil ho Oldřich z Chlumu. Byl si jistý, že všímavé stařeně z protějšího domu by to neuniklo.

„Ne, u ní doma jsem byl jen dvakrát. Scházeli jsme se v hostinci, kde jsem měl pronajatou jizbu. Bál jsem se, aby se o mé existenci nedozvěděl můj strýc. U ní to bylo nebezpečné. Jednou jsem jí prozradil, proč jsem přijel. A tehdy mi navrhla obchod. Když se s ní ožením, zařídí, abych se domohl svého práva. Stala by se bohatou šlechtičnou. Chvíli jsem váhal. Jsem ze starobylého urozeného rodu a ona jen… Nicméně jsem souhlasil. Stejně mi nic jiného nezbývalo. Na znamení svého slibu jsem jí dal náš rodový prsten. Ona pak zařídila, aby se můj strýc dozvěděl o tom, že jsem se objevil v Praze, a podstrčila mu opis závěti mého bratra. Jak správně předpokládala, strýc ztratil hlavu a nechal si zhotovit falešnou listinu s údajným testamentem ve svůj prospěch. Protože však byl opatrný, neobrátil se na Guldrama a jeho společníky. Bál se, že by ho mohli mít v hrsti. Proto si nechal falešnou pečeť vyrobit od Hamšíka. S tím Tekla nepočítala. Nevěděli jsme, co dál. Vzápětí ji zavraždili a objevil se tu pan královský prokurátor. To je celé, můj králi."

Přemysl II. Otakar vstal z trůnu a oznámil, že tuto část zasedání soudu považuje za ukončenou. Majetek po Janovi starším ze Švamberka od téhle chvíle patří jeho synovi. Pak se obrátil na zdrceného komořího a nařídil, aby vypověděl, jak to bylo s falešnými církevními listinami. Právě proto, že mu Švamberk celá léta věrně sloužil, nemíní být shovívavý. Pokud se nedozví pravdu, nechá ho krutě mučit.

Bohuslav ze Švamberka začal mluvit. Přiznal vše. S Janem z Dražic se znali od mládí. Biskup se obával zhotovovat falešné listiny ve svém skriptoriu, protože jeho písaře špehovali služebníci krále. Komoří navrhl, že se to pokusí zařídit sám. Tekla bývala kdysi jeho milenkou. Dávno, když on sám byl mnohem mladší. Jakmile jí o svém nápadu řekl, ujala se organizace bratrstva sama. Byla neobyčejně schopná a vše se bez problémů rozběhlo. Pro pražskou diecézi pak zhotovovali asi tak čtyři falešné listiny ročně. Komoří je osobně předával pražskému biskupovi a za každou dostával padesát kop stříbrňáků.

„Proč tě ale tvá milenka zradila?“ zajímal se král, když komoří skončil.

Bohuslav ze Švamberka sklopil pohled k zemi: „Chtěla, abych se s ní oženil… Odmítl jsem. Jak bych vypadal? Já, královský komoří, a ona obyčejná měšťanka. A ještě pochybné pověsti…“

Dohadování s pražským biskupem trvalo skoro až do oběda. Od začátku však bylo zřejmé, že zpochybnit přiznání královského komořího církev může jen těžko, neboť šlo o významného velmože. V takovém případě by bývaly námitky zbytečné. I Řím by svědectví Bohuslava ze Švamberka s největší pravděpodobností přijal. Jan z Dražic se však poddal, teprve když Oldřich z Chlumu předložil kodex s registrem školy U Týna. Rozumně uznal, že v takovém případě by bylo směšné ohánět se svědectvím děkana Benedikta, které měl připravené jako trumf na konec slyšení. Hodně rozmrzele uznal rozsudek českého krále, kterým bylo patnáct listin prohlášeno za falešné, a všechny vesnice, o kterých se v nich hovořilo, se vrátily do majetku českého panovníka.

Ještě než Přemysl II. Otakar sál opustil, oznámil svému dvoru, že novým komořím jmenuje Záviše z Falkenštejna. „Doufáme,“

pokračoval, „že bude věrnějším služebníkem, než byl pán ze Švamberka. A že mne nezradí tak ohavně jako on. Slyšení je skončeno.“ Nabídl rámě Kunhutě a společně zamířili k východu.

Venku se král na svou manželku obrátil a vesele dodal: „Víme, žes neměla pána ze Švamberka ráda. Doufáme, že se ti pán z Falkenštejna bude líbit víc.“

VLASTIMIL VONDRUŠKA

Pečeť smrtí

HŘÍŠNÍ LIDÉ KRÁLOVSTVÍ ČESKÉHO

Český král pověří Oldřicha z Chlumu delikátním vyšetřováním. Pražský biskup totiž vlastní darovací listinu děda současného krále na vesnici Makotřasy, o níž je Přemysl II. Otakar přesvědčený, že patří jemu. Královský prokurátor začne pátrat a narazí na vraždu staroměstské měšťanky, která se nechala vydržovat několika zámožnými muži, kromě jiného i nejvyšším komořím. I když to tak na první pohled nevypadá, Oldřich z Chlumu záhy odhalí, že oba zločiny spolu souvisejí. Pomalu začne rozplétat klubko složitých intrik, které ho tentokrát zavedou do křivolakých a ponurých uliček Starého Města pražského. Jenže neustále má kohosi v patách, kdo si dává záležet, aby každý, kdo něco ví, zemřel.